

Ταξχου έ.ά. Παναγιώτη Δ. Σταυρουλόπουλου
Τελευταίου Στρατοπεδάρχη τής ΕΛ.ΔΥ.Κ. 1974

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΕΛ.ΔΥ.Κ.) 14-16/8/1974

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
Κωνσταντίνος Άλεξ. Δημητριάδης

Έκδόσεις Πελασγός
Ιωάννης Χρ. Γιαννάκενας

**ΕΙΔΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΙΣ**

Ταξχου έ.ά. Παναγιώτη Δ. Σταυρουλόπουλου
Τελευταίου Στρατοπεδάρχη τής ΕΛ.ΔΥ.Κ. 1974

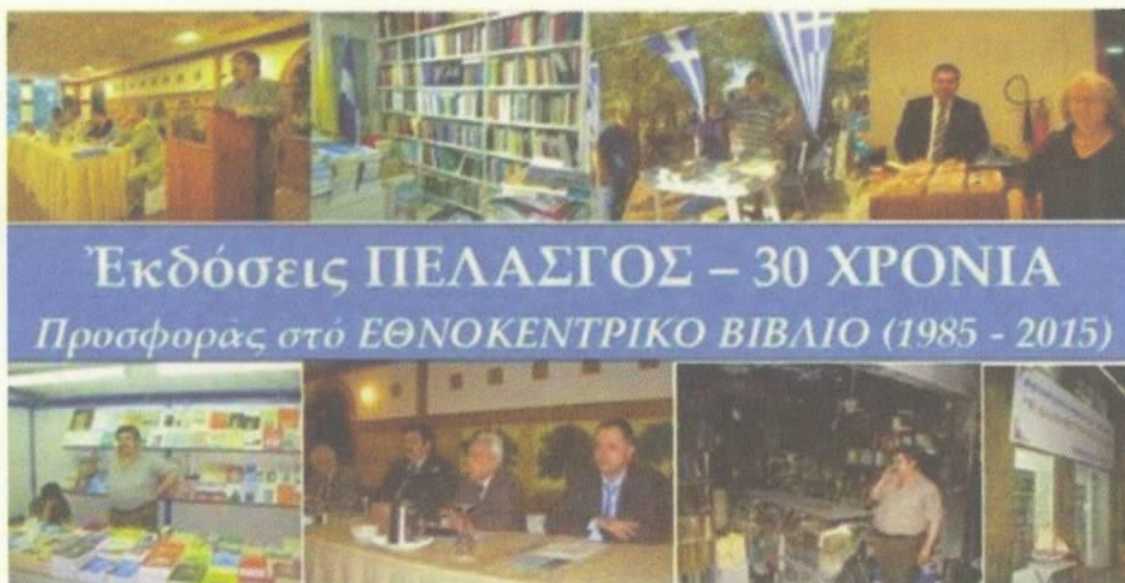
ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΕΛ.ΔΥ.Κ.) 14-16/8/1974

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
Κωνσταντίνος Άλεξ. Δημητριάδης

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΛΑΣΓΟΣ
Ιωάννου Χρ. Γιαννάκενα

Ειδική έκδοση για τον όμιλο **Δημοκρατικός Τύπος Α.Ε.**

ISBN 978 – 960 – 522 – 423 – 3

© Ταξχου έ.ά. Παναγιώτη Δ. Σταυρουλόπουλου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Κωνσταντίνος Άλεξ. Δημητριάδης

Έκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ, Ιωάννου Χρ. Γιαννάκενα

Χαρ. Τρικούπη 14, Τ.Κ. 106 79 Αθήναι

Τηλ.: 210-36.28.976, 210-64.40.021, Τοτ.: 210-36.38.435

acroceramo@hellasbooks.gr και www.hellasbooks.gr

[facebook: ΠΕΛΑΣΓΟΣ – ΟΜΑΔΑ ΦΙΛΩΝ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ](https://www.facebook.com/hellasbooks)

<http://ekdoseispelasgos.blogspot.gr>

Α' ΕΚΔΟΣΗ: 2015

Β' ΕΚΔΟΣΗ: ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016 (συμπληρωμένη)

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ: ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016 - (Κυριακάτικη Δημοκρατία)

Τιμή σ' ἐκείνους ὅπου στήν ζωή των
ῥώρισαν καί φυλάγουν Θερμοπύλες.
Ποτέ ἀπό τό χρέος μή κινοῦντες
δίκαιοι κ' ἴσιοι σ' ὅλες των τέσ πράξεις,
ἀλλά μέ λύπη κιόλας κ' εὐσπλαχνία
γενναῖοι ὁσάκις εἶναι πλούσιοι, κι ὅταν
εἶναι πτωχοί, πάλ' εἰς μικρόν γενναῖοι,
πάλι συντρέχοντες ὅσο μποροῦνε
πάντοτε τήν ἀλήθεια ὁμιλοῦντες,
πλήν χωρίς μῖσος γιά τούς ψευδομένους.

Καί περισσότερη τιμή τούς πρέπει
ὅταν προβλέπουν (καί πολλοί προβλέπουν)
πώς ὁ Ἐφιάλτης θά φανεῖ στό τέλος,
κ' οἱ Μῆδοι ἐπί τέλους θά διαβοῦνε.

Θερμοπύλες - Κ.Π. Καβάφης

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΜΕ ΤΙΜΗ, ΠΕΡΙΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΟ
ΣΤΟΥΣ ΗΡΩΙΚΟΥΣ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ
ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΕΣ, ΣΤΟΥΣ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΥΣ
ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΒΑΡΙΑ ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ, ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΑ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ.....	9
ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ.....	11
ΤΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ.....	15
Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:	
Ποιός είναι ο Ταξχος ξ.α. Π. ΣΤΑΥΡΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ.....	21
ΤΑΞΙΔΙ ΜΕ ΤΟ Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ.....	23
ΑΤΤΙΛΑΣ Ι.....	33
ΕΚΧΕΙΡΙΑ- ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	
ΤΑΓΜΑΤΩΝ ΕΦΕΔΡΩΝ Ε.Φ.	37
ΤΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ.....	51
Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ 14 Αυγούστου 1974.....	60
15 Αυγούστου 1974.....	68
16 Αυγούστου 1974.....	76
ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	125
ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ.....	133
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΕΛΔΥΚ.....	137
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΕΛΔΥΚ....	138
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΣΟΝΤΩΝ-ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΤΙΛΑ 1	140
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	141
ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ-ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ.....	145
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ – ΧΑΡΤΩΝ	
ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΕΛΔΥΚ	147
ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΦΩΤΟ ΤΑΞΧΟΥ Π. ΣΤΑΥΡΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ.....	171
ΜΙΑ ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ.....	181
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ.....	193
Λίγα ιστορικά στοιχεία για τό Στρατόπεδο τής ΕΛΔΥΚ.....	203

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Μέ μεγάλη συγκίνηση οί εκδόσεις Πελασγός κυκλοφορούν σέ συνεργασία μέ τήν «Κυριακάτικη Δημοκρατία» τό αποκαλυπτικό βιβλίο - Μαρτυρία μέ τίτλο: «Τό Χρονικό τῆς Μάχης τῆς ΕΛΔΥΚ 14-16/8/1974» τοῦ τελευταίου στρατοπεδάρχη τῆς, ταξίαρχου ἐ.ἀ. σήμερα, Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου.

Γιά τόν ἐκδοτικό οἶκο ὁ ὁποῖος συμπληρώνει ἄνω τῶν 30 ἐτῶν δραστηριοποίησης στόν χώρο τοῦ ἑλληνοκεντρικοῦ καί ἱστορικοῦ βιβλίου, ἡ μαρτυρία τοῦ Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου εἶναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί βάζει τά πράγματα στή θέση τους.

Ἐκεῖνες τίς ἡμέρες, πρίν 42 χρόνια, στίς 14-16 Αὐγούστου τοῦ 1974, ἡ ἀθάνατη Ἑλληνική ψυχή γέννησε νέο ΕΠΟΣ ΤΙΜΗΣ, γέννησε τήν ἐποποιῖα τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. στήν Ἑλληνική μεγαλόνησο, τό πανέμορφο νησί τῆς Ἀφροδίτης, τήν ΚΥΠΡΟ. Μέ ἀρχηγό τόν ἄξιο πολεμιστή τῆς Ἑλλάδος, τόν τότε ἀντισυνταγματάρχη Παναγιώτη Σταυρουλόπουλο. Μοναδικός σκοπός ἡ ΑΜΥΝΑ καί ΑΠΟΚΡΟΥΣΗ τοῦ ΑΤΤΙΛΑ 2.

Ἕνας ἀγώνας μίας ἀποφασισμένης μονάδος, κάτω ἀπό τήν πολεμική ἐμπνευση καί Ἀρετή ἑνός μάχιμου ἡγέτη.

Δυστυχῶς, ὅμως, δέν θά εἶναι ἡ πρώτη φορά ὅπου προδίδεται ἕνας ἱερός σκοπός, ἕνας γενναῖος ἀγώνας... Ἐδῶ εἶναι πού ἡ ὑποθήκευση καί προδοσία τῆς Κύπρου ἀποκορυφώνεται μέ τήν ἐπέλαση τοῦ ΑΤΤΙΛΑ II πού βρῆκε τήν Κύπρο «νά κεῖται μακράν» γιά τούς ἴδιους ἄθλιους νεκροθάφτες τοῦ ἥρωικοῦ ἀγώνα τοῦ 1955-'59 τῆς Ε.Ο.Κ.Α. γιά Ἑνωση μέ τήν Μητέρα Ἑλλάδα.

Τό παρόν ἔργο ἀποτελεῖ τήν ἀποκαλυπτική πολύωρη συνέντευξη πού παραχώρησε ὁ κ. Ταξχος στόν ἐξειδικευμένο συγγραφέα τῆς Κυπριακῆς Τραγωδίας κ. Κώστα Δημητριάδη καί μᾶς προσφέρει ὅλα ἐκεῖνα τά στοιχεῖα καί μαρτυρίες πού συνθέτουν μιά ὁλοκληρωμένη εἰκόνα τοῦ τραγικοῦ ἐκείνου Δεκαπενταύγουστου τοῦ 1974, θέτοντας καίρια ἐρωτήματα πού ἔχουν προβληματίσει ὅσους ἀσχολοῦνται μέ τήν περίοδο αὐτή, ἀλλά δίνοντας συνάμα τίς ἀπαντήσεις πού προκύπτουν ἀπό τήν σχολαστική ἐρευνα, συγκριτική μελέτη καί ἐνδελεχῆ διασταύρωση στοιχείων. Ἰδιαίτερα συγκι-

νητικές είναι οι περιγραφές μαχών που έδωσαν με αυτοθυσία οι Ελληνικές δυνάμεις.

Αναπόφευκτα ό αναγνώστης θά νιώσει έντονα συναισθήματα: τόν θαυμασμό και την ύπερηφάνεια γι' αυτούς που με υπέρμετρη αυτοθυσία ΠΟΛΕΜΗΣΑΝ, αλλά και την όργη για εκείνους που τόσο άνενδοίαστα ΠΡΟΔΟΣΑΝ προγόνους, συμμαχητές και απογόνους, δηλαδή την ίδια την ΠΑΤΡΙΔΑ.

Μοναδικός σκοπός και με ιδιαίτερη τιμή για τόν Έκδοτικό Οίκο, αλλά και για τόν επιμελητή Κώστα Δημητριάδη, ήταν και είναι νά πράξουμε τό χρέος μας και νά παραδώσουμε στίς έπόμενες γενιές μία σημαντική μαρτυρία ώστε νά γνωρίζουν τόν ήρωισμό εκείνων που πολέμησαν στην Κύπρο, και ότι δέν ήταν όλα προδομένα. Τιμούμε αυτούς που πολέμησαν για την Κύπρο μας και εκείνους που έπесαν, τιμούμε αυτούς που πρέπει.

Τό παρόν βιβλίο αποκαθιστά την «ήρωική διαδοχή» από γενιά σέ γενιά, ή όποια διαχρονικά έμπνέει «διά τοῦ παραδείγματος» τούς Έλληνες νά άντιστέκονται στους έπιβουλεῖς της Πατρίδος. Μία διαδοχή που οι «μικροπολιτικές σκοπιμότητες» της μεταπολιτεύσεως διέκοψαν, μή τιμώντας αυτούς που πολέμησαν, δίδοντας και την ζωή τους, τόν μογγόλο εισβολέα στην μαρτυρική Κύπρο, αλλά τιμώντας τούς συμμαθητές τους, οι όποιοι πετούσαν πέτρες και έκαιγαν αυτοκίνητα στην Στουρνάρι και την Πατησίων (πρακτική που συνεχίζεται μέχρι σήμερα).

... Αδέλφια που πέσατε για την Έλευθερία και την Τιμή της Πατρίδος, σᾶς ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ.

... Σεβαστέ Ταξίαρχε κ. Παναγιώτη Σταυρουλόπουλε, ή Αλήθεια είναι τό Λυτρωτικό Φῶς, σᾶς ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ που τό μοιραστήκατε ΜΑΖΙ ΜΑΣ.

Ιωάννης Χρ. Γιαννάκενας
Έκδότης, 20-9-2016

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

ΑΠΟ ΑΥΤΟΝ ΠΟΥ ΕΙΧΕ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΨΥΧΗΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑΡΧΗ
ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΟΝ «ΜΑΥΡΟ» ΕΚΕΙΝΟ ΑΥΓΟΥΣΤΟ ΤΟΥ 1974

Πολλά έχουν ειπωθεί και πολλά έχουν γραφτεί για την πιο άνιση Μάχη της Νεώτερης Ιστορίας, όχι μόνο της Ελλάδας αλλά του κόσμου. Για την Μάχη όπου διδάσκεται στην Βρετανική Στρατιωτική Ακαδημία, εκεί όπου 318 γενναίοι αντιμετώπισαν 6.900 περίπου στρατιώτες του έχθρου, δηλαδή ένας απέναντι σε είκοσι-δύο... (1:22)

Για μία μάχη όπου οι αμυνόμενοι δεν είχαν αεροπορική κάλυψη, δεν είχαν άρματα, δεν είχαν αντιαρματικά, αλλά μόνο μερικά πολυβόλα και ΠΑΟ και απέναντί τους έκαναν επέλαση τουλάχιστον 45 άρματα μάχης M-47 και M-48 υπό την συνεχή προστασία της αεροπορίας τους που βομβάρδιζε με μανία τους λιγοστούς αμυνόμενους...

Αυτή ή άνιση Μάχη είναι ή Μάχη του Στρατοπέδου της ΕΛ.ΔΥ.Κ., εκεί στην άκρη της κατοικημένης Λευκωσίας, δίπλα στον Άγιο Δομέτιο, κοντά στο Διεθνές Αεροδρόμιο της πρωτεύουσας της Κύπρου και απέναντι από το Στρατόπεδο του «αντίπαλου δεους» της, δηλαδή του Στρατοπέδου της ΤΟΥΡ.ΔΥ.Κ.

Έχουν γραφτεί βιβλία είτε από στρατιωτικούς που συμμετείχαν σε αυτήν την 3ήμερη άνιση μάχη, είτε από Ιστορικούς έρευνητές που προσπάθησαν να συλλέξουν στοιχεία και να τα φέρουν στην επιφάνεια.

Για πρώτη φορά όμως ή Ιστορική πραγματικότητα βγαίνει από το στόμα του βασικού πρωταγωνιστή αυτής της Μάχης. Του τελευταίου Στρατοπεδάρχη του Στρατοπέδου της και Υποδιοικητή της Μονάδας, του Άνχη (ΠΖ) τότε, Παναγιώτη Δ. Σταυρουλόπουλου. Του ανθρώπου που ΟΛΟΙ οί Έλδυκάριοι προσφωνούν ως «πατέρα» τους.

Θεία Τύχη μου έλαχε, νά είμαι αὐτός πού συνομίλησε δίκην συνέντευξης ἐπί περίπου τέσσερις ὥρες μαζί του, στό σπίτι του καί πού ανέλαβε νά ἐπιμεληθεῖ τῆς καταγραφῆς αὐτῆς τῆς Μαρτυρίας πού ἔχετε αὐτήν τήν στιγμή στά χέρια σας. Μία συνέντευξη πού διακοπτόταν κάθε τρεῖς καί λίγο ἀπό τόν κόμπο στόν λαιμό πού ἐνιωθε ὁ 90ετῆς σήμερα Ταξχος ἐ.ἀ. Παν. Σταυρουλόπουλος, ἀπό τήν συγκίνηση πού τοῦ προκαλοῦσαν οἱ ἀναμνήσεις ἐκείνου τοῦ «μαύρου» 3ημέρου... Καί δέν ἦταν λίγες οἱ φορές πού αὐτός ὁ κόμπος γινόταν λυγμός, ιδιαίτερα ὅταν θυμόταν τούς Ἀξιωματικούς του, τόν Σταυριανάκο, τόν Σταμπουλή, τόν Κέντρα, τόν Παπαλάμπρου καί τούς ὑπόλοιπους, μαζί μέ τούς ὁπλίτες του πού ἔμειναν ἐκεῖ, πιστοί στό καθῆκον τους...

Καί βέβαια μόλις πέραναγε ἡ συγκίνηση ἐρχόταν ὁ θυμός καί ἡ ὀργή γι' αὐτούς πού τούς ἐγκατέλειψαν καί τούς ἄφησαν νά χαθοῦν, μιᾶς καί τούς εἶχαν ξεγραμμένους... Καί τούς ὀνοματίζει... Τουλάχιστον στήν συνέντευξή του, ἂν καί μετά σέ ἕνα κρεσέντο μεγαλοθυμίας προσπαθεῖ νά ἀπαλείψει τά ὀνόματα «γιατί πέρασαν τόσα χρόνια»...

Ἀλλά πάλι, πῶς νά ἀπαλείψεις τά ὀνόματα αὐτῶν πού ἄφησαν τούς «300» νά φυλάξουν τίς «προδομένες Θερμοπύλες», ὅταν γνωρίζεις ὅτι τούς ἐγκατέλειψαν στήν μοίρα τους κι ὅταν ξέρεις ὅτι ἐκεῖ, σέ αὐτά τά ὀρύγματα, μέσα καί ἔξω ἀπό τό Στρατόπεδο, ἔπесαν Ἑλληνόπουλα κρατώντας σφιχτά στά χέρια τους τό Μ1 τους;

Μέ αὐτό τό βιβλίο-μαρτυρία, ὁ κ. Παναγιώτης Σταυρουλόπουλος, προσπαθεῖ νά βάλει ὅλα τά κομμάτια τοῦ πάζλ στήν θέση τους, ὥστε νά εἶναι ξεκάθαρο στόν κάθε Ἑλληνα καί στήν κάθε Ἑλληνίδα, εἴτε ἀπό τήν μητροπολιτική Ἑλλάδα, εἴτε ἀπό τήν Κύπρο, τί ἔγινε τότε! Τί ἔγινε στό 3ήμερο ἀπό τήν 14^η ἕως τήν 16^η Αὐγούστου 1974!

Γιά νά πάψουμε ἐπιτέλους νά τιμοῦμε προδότες ἢ δειλούς ἢ ἀνίκανους καί νά μείνει ἡ Τιμή καί ἡ Δόξα ΜΟΝΟ σέ αὐτούς πού πρέπει... ΜΟΝΟ σέ αὐτούς πού φύλαξαν Θερμοπύλες, τίς νεώτερες Θερμοπύλες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, στήν πανάρχαια Ἑλληνική γῆ

τῆς Κύπρου μας, πού τήν μόλυναν οἱ βρωμεροί βάρβαροι τῆς Ανατολίας...

ΤΙΜΗ καί ΔΟΞΑ λοιπόν ΜΟΝΟ σέ αὐτούς πού ὄχι μόνο φύλαξαν «Θερμοπύλες», ἀλλά πού ἔμειναν ἐκεῖ παρότι γνώριζαν ὅτι ὁ «Ἐφιάλτης» ἐπιτέλους θά φανεῖ καί οἱ «Μῆδοι» θά διαβοῦν...

Καί στόν ἀντίποδα, ΑἰΩΝΙΟ ΑΝΑΘΕΜΑ σέ ὅλους αὐτούς πού μέ ἐλαφριά τήν καρδιά καί ἐν γνώσει τους, θυσιάσαν ἄξια παλληκάρια Ἀξιωματικούς, Ὑπαξιωματικούς καί Ὀπλίτες τῆς ΕΛΔΥΚ, ἀπλά καί μόνο γιά «τήν τιμή τῶν ὅπλων»...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΟΠΟΥΛΕ ΣΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ....

ΕΛΔΥΚΑΡΙΟΙ ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ...

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑΤΙ ΑΠΟΔΕΙΞΑΤΕ ΟΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ DNA ΤΗΣ ΦΥΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΜΑΣ, ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ...

Σίγουρα τότε, ἀπό κεῖ ψηλά ὁ Λεωνίδας, ὁ Παλαιολόγος καί ὁ Κολοκοτρώνης, θά σᾶς κοιτοῦσαν μέ θαυμασμό καί θά ἔσκυβαν μέ σεβασμό τό κεφάλι του μπροστά σας!

Κ. Α. Δ.

ΤΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ήταν τέλη Αυγούστου τοῦ 2014, ὅταν τό τηλέφωνο τοῦ Ἱστορικοῦ Ἐρευνητῇ Κώστα Δημητριάδη χτύπησε δείχνοντας ὅτι τόν καλεῖ ὁ Ἐκδότης του, ὁ Γιάννης Γιαννάκενας τῶν Ἐκδόσεων «ΠΕΛΑΣΓΟΣ», ὁ ὁποῖος εἶχε ἐκδόσει τό Βιβλίο του «ΚΥΠΡΟΣ 1974 - Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΔΟΣΙΑ» πού ἤδη κυκλοφοροῦσε ἡ Β' Ἐκδοσή του μέ πολύ μεγάλη ἐπιτυχία καί ἡ ὁποία εἶχε σχεδόν ἐξαντληθεῖ.

Ὁ Ἐκδότης χαρούμενος ἀπό τήν συσκευή του ἀφοῦ τόν καλημέρισε, φανερά πολύ συγκινημένος τοῦ εἶπε:

«Τό κανονίσαμε μέ τόν παππού. Θά πᾶμε τό Σάββατο νά τοῦ πάρουμε συνέντευξη».

Αὐτό πού ὁ συγγραφέας ἐπιζητοῦσε μετά μανίας τούς τελευταίους μῆνες, ἦταν μία συνέντευξη μέ τόν τελευταῖο Στρατοπεδάρχη τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. τόν Ταξχο ἐ.ἀ. πλέον **Παναγιώτη Σταυρουλόπουλο**. Τόν Ἀξιωματικό ἐκεῖνο πού ἀπό συνοδός τῶν σειρῶν «ἀντικατάστασης καί ἐπαναπατρισμοῦ» τῆς ΕΛΔΥΚ, δηλαδή τῆς σειρᾶς πού θά ἀντικαθιστοῦσε τήν σειρά ἀπόλυσης πού θά ἐπαναπατριζόταν μέ τό Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ τοῦ Πλωτάρχη τότε **Λευτέρη Χανδρινοῦ**, ἔγινε Ὑποδιωκετῆς τῆς ΕΛΔΥΚ καί Στρατοπεδάρχης στήν Μάχη τοῦ Στρατοπέδου της, πού ἔγινε ὀλοκαύτωμα μαζί μέ τό 1/3 περίπου τῆς δυνάμεως τῶν ὑπερασπιστῶν του.

Καί ἐπιτέλους ἡ χαρούμενη εἵδηση τῆς ἀποδοχῆς ἀπό πλευρᾶς τοῦ κ. Ταξχου τῆς πρότασης, γιά μίας ἐκ βαθέων ἀνάλυσης τῶν γεγονότων ἐκείνων τῶν ἡμερῶν, ἔγινε ἀποδεκτή. Ὁ γιός τοῦ Ταξχου, Βασίλης, μᾶς εἶχε ἐνημερώσει, ὅτι ὁ κ. Ταξχος δέχεται νά ἀπαντήσῃ καί μάλιστα "on camera" σέ ὅτι ἐρώτηση τόν ὑποβάλλει ὁ κ. Δημητριάδης.

Καί ὑπῆρχαν πολλές ἐρωτήσεις, πολλά ἐρωτηματικά, πού ταλανίζουν τουλάχιστον ὅσους ἀσχολήθηκαν μέ αὐτό τό θέμα ἐπί πολλά χρόνια!

- Γιατί δέν παρατάχθηκε σύσσωμη ἡ ΕΛΔΥΚ νά ὑπερασπιστεῖ τό Στρατόπεδό της;

- Ποῦ ἦταν ὁ Διοικητής της καί τί ἐνέργειες ἔκανε γιά νά βοηθήσει τούς ἀμυνόμενους ἄνδρες του στό Στρατόπεδο;

- Γιατί τοποθετήθηκε ὁ Ἀνχης Σταυρουλόπουλος ὡς Ὑδκτής τοῦ Συντάγματος καί ὡς Στρατοπεδάρχης, ἐνῶ εἶχε ἔλθει ὡς συνοδός τῶν ἀντικαταστατῶν ὀπλιτῶν;

- Γιατί κρίσιμες ὑπομονάδες τῆς ΕΛΔΥΚ δέν χρησιμοποιήθηκαν στήν μάχη;

- Ποιός ἔδωσε τήν διαταγή σύμπτυξης ἀρχικά καί ἀπαγκίστρωσης ἀργότερα;

- Ποιά ἡ συνεισφορά στήν ἀμυνα καί τήν ἀπαγκίστρωση τοῦ 212 ΤΠ καί τοῦ Πυροβολικοῦ τῆς Ε.Φ.;

- Ποιός εἶχε δώσει ἐντολή νά ἐκκενωθεῖ τό Στρατόπεδο τοῦ 11^{ου} ΤΣ στά πλάγια της ἀμυντικῆς διάταξης τοῦ Λ/Δκσεως;

καί πολλά ἄλλα...

Ξεκινοῦν λοιπόν μέ δύο αὐτοκίνητα, ὁ κ. Δημητριάδης στό ἕνα καί ὁ κ. Γιαννάκενας μέ τήν σύζυγό του Ελίνα καί τόν γιό του Χρήστο, που θα χειριζόταν την κάμερα, στό ἄλλο!

Φθάνοντας στό σημεῖο πού εἶχαν ὀρίσει ὡς σημεῖο συνάντησης, βλέπουν τόν 89χρονο τότε κ. Ταξίαρχο νά τούς περιμένει χαμογελαστός στό αὐτοκίνητό του, στήν θέση τοῦ ὁδηγοῦ, προκειμένου νά τούς ὁδηγήσει στό σπίτι του.

Μετά ἀπό λίγο ἔφθασαν στό σπίτι τοῦ κ. Σταυρουλόπουλου ὅπου τούς πέρασε ἀμέσως στό καθιστικό.

Ἐνα σπίτι μέ λιτή καί ἀπέριττη ἐπίπλωση, ὅπως ἀρμόζει σέ ἕναν ἔντιμο Ἕλληνα Ἀξιωματικό πού ἡ μεταπολιτευτική μισαλλοδοξία του διέκοψε πρόωρα καί ἄδοξα τήν καριέρα του.

Οἱ τοῖχοι καλυμμένοι μέ κάδρα μέ Ἀναμνηστικά Διπλώματα, Εὐφήμους Μνεῖες καί Παράσημα καθῶς καί Μετάλλια πού φανερώουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος πρόκειται νά δώσει συνέντευξη, δέν ἦταν ἕνας κοινός ἀξιωματικός ἀλλά κάποιος ὁ ὁποῖος πέρασε διά πυρός καί σιδήρου...

Αμέσως ὡς καλός οἰκοδεσπότης φρόντισε νά κεράσει τούς καλεσμένους του, λέγοντας στόν γιό του: «Φέρε νά κεράσεις τά παιδιά», καθῶς ἐκεῖνοι ἔστηναν τήν κάμερα, τό μικρόφωνο καί συμβουλευόνταν γιά τελευταία φορά τίς σημειώσεις τους.

Ἀμέσως μετά ὁ Ταξχος Σταυρουλόπουλος τούς εἶπε:

«Εἴσαστε ἔτοιμοι; Ἐγώ εἶμαι ἔτοιμος!».

Ὁ συγγραφέας τότε εἶπε μέ νόημα:

«Στρατηγέ μου (τόν προσφώνησε Στρατηγό γιατί στήν καρδιά ΟΛΩΝ ὁ Παναγιώτης Σταυρουλόπουλος ἦταν ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ), εἴμαστε ἔτοιμοι νά σᾶς ρωτήσουμε γιά ὅλα καί ἐλπίζω καί ἐσεῖς νά μᾶς ἀπαντήσετε σέ ὅλα!».

Ὁ κ. Σταυρουλόπουλος τόν διόρθωσε «Ταξίαρχος»...

«Στρατηγέ μου» ἐπανελάβε ὁ συγγραφέας, εἴσαστε ἔτοιμος νά μᾶς ἀπαντήσετε σέ ὅλα;

«ΝΑΙ ΘΑ ΣΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΩ ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΙ ΜΕ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ ΣΕ Ο,ΤΙ ΜΕ ΡΩΤΗΣΕΤΕ» ἀπάντησέ ὁ κ. Ταξίαρχος!

«Ὠραία ξεκινᾶμε», εἶπε ὁ συγγραφέας....

Καί ἔτσι ξεκίνησε μία μαραθώνια συνέντευξη πού κράτησε περίπου τέσσερις ὥρες καί πού ὅλη καταγράφεται σέ αὐτό τό βιβλίο....

Μία συνέντευξη ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ σέ ὅσους ἔμειναν στά χαρακώματά τους μέσα κι ἔξω ἀπό τό Στρατόπεδό τους, τό «μοιραῖο τριήμερο» ἀπό 14-16/8/1974 χωρίς νά δειλιάσουν καί χωρίς νά ντροπιάσουν τήν καταγωγή τους καί τήν στολή τους!

Οί τρεῖς συντελεστές αὐτοῦ τοῦ βιβλίου. Ἀριστερά ὁ Ἱστορικός ἐρευνη-
τῆς Κώστας Δημητριάδης πού ἐπιμελήθηκε τό ἔργο, δεξιά ὁ Ταξχος ἐ.ἀ.
Παν. Σταυρουλόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ δημιουργός τοῦ βιβλίου μέ τήν
συνέντευξη πού ἔδωσε καί κάτω ὁ ἐκδότης Γιάννης Γιαννάκενας.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

*Ποιός είναι ο Ταξχος έ.ά.
Παναγιώτης Δ. Σταυρουλόπουλος*

*Ο Παν. Δ. Σταυρουλόπουλος, Ανθυπολοχαγός ΠΖ
στό Βίτσι τό 1949. Τραυματίστηκε καί παρασημοφορήθηκε δίσ.*

*Ο Παναγιώτης Δ. Σταυρουλόπουλος μέ τήν στολή
τοῦ Ὑπολοχαγοῦ στά μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ 1950, μαζί μέ τήν
Αείμνηστη σύζυγό του Τούλα, μέ τήν ὁποία ἦταν παντρεμένος
γιά 65 ὁλόκληρα χρόνια, μέχρι τόν θάνατό της περίσου.*

«Εγώ ό Παναγιώτης Σταυρουλόπουλος του Δημητρίου από τον Ψαθόπυργο Αχαΐας, προέρχομαι από Στρατιωτική οικογένεια. Ξεκινάει από τούς Βαλκανικούς Πολέμους και την Μικρασιατική Έκστρατεία και φθάνει μέχρι τό Έλ-Αλαμείν, τό Ρίμινι και τον Συμμοριτοπόλεμο. Μόλις στά 18 μου εντάχθηκα στην Έθνική Αντίσταση κατά των Γερμανών, στελεχώνοντας τον Λόχο Δεδούση του 5/42 του Σχη Δ. Ψαρρού. Μετά την απελευθέρωση θέλησα νά ενταχθώ στον Έλληνικό Στρατό ως Υπαξιωματικός, αλλά σύντομα κατάφερα και φοίτησα στην Σχολή Εὐελπίδων. Είμαι της τάξεως 1949Α της ΣΣΕ και άμέσως μετά την ονομασία μου σέ Ανθυπολοχαγό Πεζικού μέ έστειλαν στην Φλώρινα νά λάβω μέρος στις επιχειρήσεις μέ τον Έθνικό Στρατό.

Έδω πρέπει νά πω, ότι πριν από την ονομασία μου σε Ανθυπολοχαγό και την άφιξή μου στην Φλώρινα, μέ φωνάζει ό Διοικητής μου στην ΣΣΕ και μου ανακοινώνει τον ήρωϊκό θάνατο του επίσης άξιωματικού του Ε.Σ. μεγαλύτερου άδελφου μου... , στην Καρδίτσα από τούς άντρες του καπετάν-Γιώτη (Χαρίλαου Φλωράκη). Μου είπε:

- «Παναγιώτη μέ επιφόρτισαν νά σέ ενημερώσω ότι ό άδελφός σου, σκοτώθηκε στις μάχες της Καρδίτσας. Δυστυχώς όταν βρέθηκε τό σώμα του από τούς άνδρες του, ήταν άκέφαλο, έλειπε δηλαδή τό κεφάλι του!» Και έτσι ό άδελφός μου θάφτηκε χωρίς κεφάλι...

Σώθηκε από την Μάχη της Κρήτης όπου πήγε ως Εὐελπιδης και πολέμησε άμέσως μετά την κατάληψη της Αθήνας από τούς Γερμανούς, γλύτωσε από τίς σφαίρες στό Έλ Αλαμείν και τό Ρίμινι, για νά σκοτωθει από τούς συμμοριτες έδω στην απελευθερωμένη από τούς Ναζί, Ελλάδα, από τούς Έλληνες υποστηρικτές του Σοβιετικού καθεστώτος, που θέλησαν νά τό επιβάλλουν και στην χώρα μας.

Τραυματίστηκα λοιπόν στις επιχειρήσεις στην Φλώρινα, μάλιστα από μία γυναίκα άντάρτισσα, νοσηλεύτηκα στην Αθήνα που μέ έστειλαν και μετά την αποθεραπεία μου μέ ξαναέστειλαν στό τάγμα μου, όπου πολέμησα, ξανατραυματίστηκα και ξαναπέστρεψα και πάλιν μέχρι τό τέλος του Συμμοριτοπολέμου.

Έκτοτε υπηρέτησα σέ πολλές μονάδες Έκστρατείας και στην Έλληνική επικράτεια αλλά και στην Κύπρο την περίοδο 1961-1963,

εύρισκόμενος ἐκεῖ μάλιστα καί τήν περίοδο τῆς Τουρκανταρσίας τόν Δεκέμβριο τοῦ 1963.

Τότε στίς ἀρχές τοῦ 1964 σκοτώθηκε καί ὁ συμμαθητής μου ὁ Λοχαγός Καποτάς. (σ.ἐπ. *Λγός (ΜΧ) Βασίλειος Καποτάς ἀπό τὰ Καλάβρυτα*).

Λοιπόν τό 1974 ἦμουν ὀργανικός ἐπιτελικός ἀξιωματικός στό 2^ο Ε.Γ. τοῦ Ἀρχηγείου Στρατοῦ (σ.ἐπ. *τότε ὀνομασία τοῦ ΓΕΣ*).

Ἀπό τό ΓΕΣ λοιπόν ξεκινάει τό ἱστορικό μου ταξίδι πού ἀφορᾷ τήν ἐμπλοκή μου στίς Μάχες τῆς Κύπρου καί στήν ἐπική Μάχη τῆς ΕΛΔΥΚ, πού ἔμελλε νά μοῦ χαράξει τήν ψυχή καί νά μοῦ δημιουργήσει κι ἐμένα ψυχικά τραύματα πού τά κουβαλῶ μέσα μου μέχρι καί σήμερα στά 89 μου χρόνια (σ.ἐπ. *ἡ συνέντευξη πάρθηκε τό καλοκαίρι τοῦ 2014*).

Ἐκεῖνο τό καλοκαίρι τοῦ 1974 ἔμελλε νά μοῦ ἀλλάξει τρομακτικά τήν ζωή μου ἀλλά καί τήν καριέρα μου. Ἐνα καλοκαίρι πού δέν θά τό ξεχάσω ποτέ.

Ταξίδι μέ τό Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ

Λοιπόν εύρισκόμουν στό έξωτερικό, γιά ένα ιατρικό θέμα τοῦ παιδιοῦ μου στίς ἀρχές τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1974 καί ἀμέσως μετά τήν ἐπιστροφή μου μόλις παρουσιάστηκα στό ΓΕΣ, μέ περίμενε μία διαταγή πού μοῦ τήν ἀνακοίνωσαν ἀμέσως:

- Ἐτοιμάσου, φεύγεις ἀμέσως μέ τήν σειρά ἀντικατάστασης τῆς ΕΛΔΥΚ. Θά τοὺς συνοδεύσεις στήν Κύπρο καί θά παραλάβεις ἀπό ἐκεῖ τοὺς ἀπολυόμενους πού ἐπαναπατρίζονται.

Τοὺς λέω: Μά καλά, δέν μπορεῖ νά πάει κανεῖς ἄλλος; Ἐγώ μόλις γύρισα ἀπό ένα κουραστικό καί ψυχοφθόρο ταξίδι στό έξωτερικό!

- Ὅχι ἐσύ θά πᾶς! μοῦ εἶπαν καί μοῦ ἔδωσαν τίς ὁδηγίες. Θά ἐπιβιβαζόμουν στό Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ μαζί μέ τοὺς 450 ἄνδρες πού ὅπως ἦταν σύνηθες προκειμένου περί τῆς ΕΛΔΥΚ, θά ἀντικαθιστοῦσαν ἰσάριθμους ἀπολυόμενους ἄνδρες τῆς καί θά ἐπιστρέψαμε.

- Θά ξεκουραστεῖς μετά, ὅταν γυρίσεις, μοῦ εἶπαν στό ΓΕΣ... Ποῦ νά ἤξεραν σέ τί ἀποστολή τελικά μέ ἔστελναν...

Ξεκινήσαμε λοιπόν ἀπό τίς Κεχριές μέ τό Ἀρματαγωγό, μέ κυβερνήτη τόν ἀείμνηστο Πλωτάρχη τότε, τόν λεβέντη Ἐλευθέριο Χανδρινό, στίς 13 Ἰουλίου στίς 10 τό βράδυ.

Κατά τήν διάρκεια τοῦ ταξιδιοῦ καί συγκεκριμένα νωρίς τό πρωῒ τῆς 15^{ης} Ἰουλίου, ἤμουν μαζί μέ τόν Κυβερνήτη καί συζητούσαμε, ὅταν μᾶς ἔρχεται ἡ εἶδηση ἀπό τόν ραδιοτηλεγραφετή τοῦ πλοίου, ὅτι ἔγινε Πραξικόπημα στήν Κύπρο καί ὅτι ὁ Μακάριος εἶναι νεκρός. Γιά μία στιγμή κοιτάξαμε ὁ ένας τόν ἄλλο ἀμήχανα, ἀλλά ἀμέσως ὁ Χανδρινός ἀνεβαίνει στήν γέφυρα τοῦ πλοίου καί ὅπως μοῦ εἶπε, ἐπικοινωνήσε μέ τό Α/ΓΕΝ καί τοὺς δήλωσε ὅτι συνεχίζει κανονικά τήν πορεία του μέ βάση τίς ἀρχικές διαταγές. Καί ἐγώ ἤμουν σύμφωνος μέ αὐτήν του τήν ἀπόφαση. Ἀλλά καί ἀπό τό ΓΕΝ τό δέχθηκαν καί τοῦ εἶπαν νά συνεχίσει κανονικά ὅπως ἔλεγαν οἱ διαταγές γιά νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή του.

Συζητώντας μαζί του ἀμέσως μετά, τοῦ εἶπα ὅτι καλό θά ἦταν νά τεθεῖ τό πλοῖο σέ ἐτοιμότητα γιατί δέν ξέραμε τί θά συνα-

ντούσαμε καί κατά τόν πλοῦ καί κατά τόν κατάπλου καί ὁ Χανδρινός πού τό εἶχε κι ὁ ἴδιος ἤδη σκεφθεῖ, συμφώνησε. Μάλιστα φρόντισε νά ἐφοδιάσει μέ πυρομαχικά τά δυνάμενα νά ἐπανδρωθοῦν «μπόφορς τῶν 40mm» τοῦ πλοίου, ὥστε νά εἶναι ἕτοιμος γιά πᾶν ἐνδεχόμενο.

Τό μεσημέρι τῆς ἐπομένης καί ἐνῶ βρισκόμασταν περίπου στό ὕψος τῆς Λεμεσοῦ, μᾶς ἔρχεται διαταγή τό πλοῖο νά κάνει στροφή 180° καί νά κατευθυνθεῖ στήν Ρόδο. Ἐ, εἶπαμε κάτι θά ξέρουν γιά νά μᾶς διατάσσουν νά κάνουμε αὐτό τό λοξοδρόμημα. Καί πράγματι τήν ἐπόμενη τό μεσημέρι τῆς 17^{ης} πλησιάζαμε στήν Λίνδο στήν Ρόδο. Τότε ἔρχεται στόν Κυβερνήτη νέο σῆμα πού τόν διατάζει νά κατευθυνθεῖ ἐκ νέου στήν Ἀμμόχωστο καί νά ἐκτελέσει τήν ἀρχική διαταγή (σ.ἐπ.τὴν ἀντικατάσταση τῶν ἀνδρῶν τῆς ΕΛΔΥΚ) ἀλλά νά φροντίσει νά εἶναι ἐκεῖ τό χάραμα τῆς 19^{ης}. Καταλαβαίνει κανεῖς ὅτι αὐτές οἱ ἐναλλαγές τῶν διαταγῶν μᾶς προκάλεσαν εὐλογο ἐκνευρισμό. Ἀλλά καί πάλι εἶπαμε, κάτι παραπάνω θά ξέρουν!

Καί πράγματι τήν 19^{ην} τό χάραμα μπαίνουμε στό λιμάνι τῆς Ἀμμοχώστου, ὅπου μᾶς περίμενε ὁ ΝΔΚ Παπαγιάννης μέ προσωπικό καί ὀχήματα γιά τήν μεταφορά τῶν ὀπλιτῶν καί τῶν πυρομαχικῶν πού μεταφέραμε. Οἱ ὀπλίτες μεταφέρθηκαν ἀλλά ὄχι τά πυρομαχικά, γιατί ὁ ἀρμόδιος ἀξιωματικός ὀνόματι Φαρμάκης, Ἀνχης τοῦ Α/ΕΔ, μέ ἐνημέρωσε ὅτι κατά τό πραξικόπημα εὐρέθησαν μεγάλες ποσότητες πολεμικοῦ ὕλικου ἀποθηκευμένες στίς ἀποθήκες τοῦ Μακαριακοῦ καθεστῶτος πού θά ἦταν ... πλεονασμός -ὅπως ἀνέφερε- νά ἀφήσουμε καί ἄλλα πυρομαχικά. Προφανῶς γιατί θεώρησε ὅτι δέν ὑπῆρχε περίπτωση εἰσβολῆς καί δέν εἶχε ἄλλωστε καμμιά τέτοια ἐντολή. Θεωρῶ ὅτι τοῦ εἶπανε ἀπό τήν ΕΛΔΥΚ «βρέθηκαν πολλά ὅπλα Τσέχικα τῶν Μακαριακῶν, ὅποτε δέν χρειαζόμαστε αὐτά πού μεταφέρετε». Ἐπειδή τά ὅπλα ἦταν εὐθύνη τοῦ Ἀνχη Φαρμάκη, δέν ἐπέμεινα καί ἀσχολήθηκα μόνο μέ τήν παραλαβή τῶν πρὸς ἀπόλυσιν ὀπλιτῶν τῆς ΕΛΔΥΚ πού θά ἐπαναπατριζόνταν.

Ο αείμνηστος Πλωτάρχης τό
1974 Έλευθέριος Χανδρινός
Κυβερνήτης τοῦ Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ
(κάτω) πού μετέφερε τούς ἄν-
δρες τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. στό νησί.

Αργά τό απόγευμα τῆς 19^{ης} ἀφοῦ εἶχαμε ἐπιβιβάσει ὅλους τοὺς ἀπολυόμενους ὀπλίτες, ἀποπλεύσαμε γιά νά ἐπιστρέψουμε στήν Ἑλλάδα.

Τήν ἐπόμενη μέρα τό πρωῒ μέ ξυπνάει ὁ Κυβερνήτης καί μέ πληροφορεῖ ὅτι μόλις ἄκουσε στό ραδιόφωνο ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐπιχειροῦν ἀπόβαση στό νησί καί ὅτι κηρύχθηκε σέ ὅλη τήν Κύπρο γενική ἐπιστράτευση. Ἀνεβαίνουμε στήν γέφυρα, ὁ Κυβερνήτης σημαίνει Συναγερμό καί ἀναμένουμε διαταγές. Ταυτόχρονα παίρνω προσκλητήριο καί ἐνημερώνω τοὺς ὀπλίτες περί τῶν γεγονότων πού ἦλθαν ἐν γνώσει μας.

Ὅλοι οἱ ὀπλίτες ἔδειξαν ἀρχικά μία σαστιμάρα ἐπειδή ἀπό τήν μία σκέφτονταν λογικά τό ἀπολυτήριο πού τοὺς περίμενε στήν Ἑλλάδα ἀλλά ἀπό τήν ἄλλη σκέφτονταν καί τά «στραβάδια» -ὅπως ἔλεγαν- πού θά κληθοῦν νά πολεμήσουν μή ξέροντας «πού τοὺς πᾶν τά τέσσερα» μέσα στό Στρατόπεδο πού ἔφθασαν μόλις χθές τό δείλι. Καί ὅλοι ρωτοῦσαν: «Τί θά κάνουμε κε Συνταγματάρχα;;».

Βέβαια ὅλοι τους ἦταν ὑποψιασμένοι, διότι τά ραδιοφωνάκια ἀπό τό πρωῒ στίς 6 ἐνῶ περίμεναν ἀπό τήν πρωϊνή ἐκπομπή τοῦ ΡΙΚ νά ἀκούσουν καί νά μάθουν νεώτερα, λόγω τῆς περιέργης κατὰστάσης πού ἐπικρατοῦσε στό νησί μετά τό Πραξικόπημα κατά τοῦ Μακαρίου, ἄκουγαν ἐκκλησιαστικούς ὕμνους καί κλασσική μουσική. Βέβαια ἀργότερα γύρω στίς 7 καί μισή, ἄκουσαν τό ἔκτακτο ἀνακοινωθέν ὅτι οἱ Τουρκικές δυνάμεις «ὑπούλως καί ἀνάνδρως...» ἐπιχειροῦσαν ἀπόβαση στό νησί. Τότε ἄκουσαν καί ὅτι βομβαρδίστηκε καί τό Στρατόπεδο τῆς ΕΛΔΥΚ μέ τρεῖς βόμβες τῶν 850 λιβρῶν. Μετά τό ἀρχικό μούδιασμα οἱ ἀπολυόμενοι ὀπλίτες, θύμωσαν, ἀγρίεψαν καί ἤθελαν νά γυρίσουν πίσω στήν ΕΛ. ΔΥ.Κ στά ἀδέλφια τους. Πρὸς τοῦτο ἔστειλαν στήν γέφυρα τοῦ ἀρματαγωγοῦ μία ἐπιτροπή καί μοῦ ἀπαίτησαν νά γυρίσουν πίσω.

Ταυτόχρονα ὁ Κυβερνήτης μέ φώναξε καί μοῦ ζήτησε νά τοῦ διαθέσω μερικούς ἄνδρες, ὥστε νά ἐπανδρώσει τίς ὁμοχειρίες πυροβόλων τοῦ πλοίου πού λόγω στελέχωσής τους μέ προσωπικό προβλεπόμενο ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἦταν φανερά ἐλλιπής. Πράγματι διέταξα ἕναν ἀριθμό ἀνδρῶν νά πλαισιώσουν τοὺς ναῦτες πυρο-

βολητές ὥστε νά δημιουργηθοῦν πλήρως στελεχωμένες ὁμοχει-
ρίες γιά πᾶν ἐνδεχόμενο. Μάλιστα ἂν θυμᾶμαι καλά ἐξετέλεσαν
καί δοκιμαστικές βολές.

Τότε ἦλθε ἓνα σῆμα στόν Κυβερνήτη πού τόν διέτασσε νά
μᾶς ἀποβιβάσει στήν Λεμεσό προκειμένου νά κατευθυνθοῦμε
διαρρέοντας στήν Λευκωσία προκειμένου νά ἐνισχύσουμε τήν Δύ-
ναμη τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΕΛΔΥΚ.

Ὅμως, μετά ἀπό λίγο αὐτή ἡ διαταγή ἀκυρώθηκε. Ὅποτε συ-
νεχίσαμε τήν πορεία μας κανονικά.

Ὅταν εἴμασταν κοντά στήν Πάφο ἦλθε νέο σῆμα πού μᾶς
διέτασσε νά ἀποβιβασθοῦμε στήν Πάφο καί ἀπό ἐκεῖ μέ μεταφο-
ρικά μέσα γιά τά ὁποῖα θά μεριμνοῦσε ὁ Στρατιωτικός Διοικητής
Πάφου, θά διαρρέαμε μέσω τοῦ Τροόδους στήν Λευκωσία.

Τότε ὁ Κυβερνήτης μοῦ λέει: «Μά δέν μοῦ λένε πότε νά σᾶς
ἀποβιβάσω. Κατά τήν διάρκεια τῆς μέρας ἢ νύχτα;». Καί ζητάει νά
στείλει ὁ ἀσυρματιστής σῆμα, μέ σχετική ἐρώτηση στό Α/ΕΔ καί
τό Α/ΓΕΝ. Ποτέ δέν πῆρε ἀπάντηση οὔτε ἀπό τό Α/ΕΔ οὔτε ἀπό τό
Α/ΓΕΝ. Ὅποτε ἀποφάσισε νά μᾶς ἀποβιβάσει μέ τήν ἄφιξη μας.

Ἔτσι ξεκινήσαμε μεσημεριάτικα νά ἀποβιβάζουμε τούς ὀπλι-
τες μέ τά ΑΒΑΚς τοῦ πλοίου στήν ἀκτή. Ἐνῶ ἐπέβλεπα τήν ἀποβί-
βαση ὁ Κυβερνήτης μέ πληροφόρησε ὅτι ἔλαβε μία αἴτηση πραγ-
ματοποίησης πυρῶν μέ τά πυροβόλα τοῦ πλοίου, ἀπό τόν Δκτῆ
Ἐθνοφρουρᾶς Πάφου, κατά κατοικιῶν ὅπου στό κέντρο τους εἶχαν
μία μεγάλη Τούρκικη σημαία στήν περιοχή Μούτταλος, ὅπου ἦ-
ταν καί τό κέντρο τῆς Τουρκοκυπριακῆς Δύναμης τῆς περιοχῆς.
Τόν εἶδα ὅτι παρότι μοῦ τό εἶπε, εἶχε ἤδη ἀποφασίσει νά πραγμα-
τοποιήσει τίς βολές. Καί παρ' ὅλο πού θεωρητικά ἡ Ἑλλάδα δέν
ἦταν σέ πόλεμο μέ τήν Τουρκία ἢ τουλάχιστον δέν τό ξέραμε, τά
πυροβόλα τοῦ Ἀρματαγωγοῦ ἄρχισαν νά βάλλουν κατά τοῦ ση-
μείου πού τούς εἶχε ὑποδείξει ὁ Στρατιωτικός Διοικητής Πάφου.

Ταυτόχρονα ἡ ἀποβίβαση τῶν ὀπλιτῶν εἶχε σχεδόν ὀλοκλη-
ρωθεῖ. Αποβιβάστηκαν τελευταῖοι καί οἱ χειριστές ὀπλίτες τῆς ΕΛ-
ΔΥΚ τῶν ὁμοχειριῶν τῶν «μπόφορς» καί τό Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ ἀπέ-
πλευσε γιά νά συνεχίσει τό ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς του.

Ὅφείλω νά πῶ ὅτι ὁ Κυβερνήτης τοῦ πλοίου χρειάστηκε νά πάρει σημαντικές ἀποφάσεις ΜΟΝΟΣ του, μέ βάση τό ἔνστικτό του καί τήν Ναυτική του κατάρτιση. Κανείς δέν τόν διέταξε νά ἀποφασισε καί νά πράξει ὅ,τι ἔπραξε καί πού καλῶς ἔπραξε.

Ὁ Κυβερνήτης ὡς ΜΟΝΟΣ ἀρμόδιος καί ὑπεύθυνος γιά πᾶν ὑλικό εὐρισκόμενο ἐπὶ τοῦ πλοίου, διέταξε τό ἀνοιγμα μερικῶν κιβωτίων μέ τόν φορητό ὅπλισμό πού δέν εἶχε ἐκφορτωθεῖ στήν Ἀμμόχωστο, προκειμένου νά τά πάρουν μερικοί ὀπλίτες πού θά ἐπέστρεφαν στό Στρατόπεδο μέσῳ τοῦ ὁρους Τρόοδος, ὥστε νά μήν εἶναι τελείως μά τελείως ἄοπλοι στήν διαδρομή.

Ἰκανοποιήθηκα μέ αὐτήν τήν πρωτοβουλία τοῦ Κυβερνήτη, τήν ὁποία δέν μποροῦσε νά τοῦ τήν ἐπιβάλλει κανείς, μιᾶς καί ὁ Κυβερνήτης εἶναι τό «ἀφεντικό» στό πλοῖο. Βέβαια τά πιστόλια ἡμῶν τῶν συνοδευόντων τούς ὀπλίτες ἀξιωματικῶν καί μερικά ἀτομικά τυφέκια M1 δέν ἦταν καμμιά σημαντική δύναμις πυρός σέ περίπτωση πού θά πέφταμε σέ ἐνέδρα Τουρκοκυπρίων, ἀλλά ἔστω ἦταν κάτι.

Ἀπό ὅτι ἔμαθα ἐκ τῶν ὑστέρων ὁ Κυβερνήτης πέρασε Ε.Δ.Ε. γιά αὐτήν του τήν ἐνέργεια. Τρελλά πράγματα, τί νά πῶ; Μά ἄοπλους θά μᾶς ἄφηνε νά ταξιδέψουμε μέσα ἀπό τούς Τουρκοκυπριακούς θύλακες ;;;

Τέλος πάντων, τό ΛΕΣΒΟΣ ἀπέπλευσε καί καλά πού ὁ Χανδρινός εἶχε τήν φαεινή ιδέα νά πλεύσει πρὸς Αἴγυπτο καί ὄχι πρὸς Ρόδο ὅπως περίμεναν οἱ Τοῦρκοι καί ἔτσι ὄχι μόνο ἔσωσε τό πλοῖο του, ἀλλά προκάλεσε καί πανωλεθρία στούς Τούρκους πού ἀπό λάθος τους βύθισαν ἓνα ἀντιτορπιλικό τους, κατέστρεψαν ἓνα ἄλλο καί προκάλεσαν σοβαρές ζημιές σέ ἓνα τρίτο, ἀφοῦ πρῶτα αὐτά κατέρριψαν ἓνα ἀριθμό δικῶν τους ἀεροσκαφῶν πού ἀπό λάθος τους, προσέβαλλαν τά δικά τους πλοῖα.

Παλληκάρι ὁ Χανδρινός. Καί ξέρετε πῶς τόν ἀντάμειψε τό Ἑλληνικό Κράτος;

Μετά ἀπό μερικά χρόνια τόν ἔστειλε Ναυτικό ἀκόλουθο στήν Ἀγκυρα γιά νά τόν «φᾶνε» οἱ Τοῦρκοι πού τόν μισοῦσαν θανάσιμα γι' αὐτό πού τούς προκάλεσε. Καί κατά τήν γνώμη μου τόν ἔφαγαν. Ἐλαβε χώρα ἓνα «περίεργο» αὐτοκινητιστικό δυστύχημα

ἐκεῖ πάνω στήν Θράκη ὅπου τόν κατέστησε σχεδόν παράλυτο, γεγονός πού τόν μαράζωσε καί μετά ἀπό λίγο καιρό, πέθανε. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι τόν Χανδρινό τόν ἔφαγαν οἱ Τουρκικές Μυστικές Ὑπηρεσίες. Τόν ἐκδικήθηκαν ἐπειδή τούς «ἔκαψε τήν γούνα» καί κάποιοι ἐλεεινοί τοῦ ΓΕΝ τούς τόν ἔδωσαν «στό πιάτο»! Τέλος...

Ἀφοῦ ἐπιβιβαστήκαμε λοιπόν σχεδόν ἄοπλοι τό σούρουπο, σέ ἐπιταγμένα φορτηγά, ταξιδέψαμε ὅλη τήν νύχτα μέσω τοῦ ὁρους Τρόοδος. Τήν ἐπομένη γύρω στίς 09.00 φθάσαμε στήν περιοχή τοῦ Διεθνoῦς Ἀεροδρομίου Λευκωσίας, ὅπου μᾶς χτύπησε γιά πρώτη φορά ἡ Τουρκική Ἀεροπορία. Κατόπιν τούτου ἀποβιβαστήκαμε ἀπό τά φορτηγά καί ἀκροβολιστήκαμε. Μετά τήν προσβολή μας, ξεκινήσαμε πεζοί γιά τό Στρατόπεδο τῆς ΕΛΔΥΚ.

Δέν μπήκαμε μέσα ὅλοι μαζί. Ἐμπαιναν 50-100 ἄνδρες μέ ἕνα συνοδό ἀξιωματικό, ἀπό αὐτούς πού εἶχα μαζί μου στό ἀρματαγωγό καί μετά ἄλλοι 50-100, μέχρι πού μπῆκαν ὅλοι. Οἱ Ἀξιωματικοί καί ὀπλίτες μέσα στό Στρατόπεδο ἐξεπλάγησαν ὅταν μᾶς εἶδαν, διότι δέν γνώριζαν ὅτι ἐπιστρέφαμε. Εἶχαν ἐπιστρέψει πρὶν λίγο ἀπό τήν νυχτερινή ἐπίθεση στό Κιόνελλι. Μετά τήν ἀρχική τους ἐκπληξη, τό ἠθικό τους ἀναπτερώθηκε, γιατί ἤδη ἡ δύναμη τοῦ Συντάγματος αὐξήθηκε κατά 450 ὀπλίτες. Ἀμέσως παρουσιάστηκα στήν Διοίκηση καί ζήτησα διαταγές. Ὑπῆρχε ὁμως πρόβλημα μέ τόν ὀπλισμό τῶν ἀνδρῶν. Ὅμως κάποιοι παλιοί ὀπλίτες (προφανῶς πού ὑπηρετήσαν στήν μονάδα ὡς ἀποθηκάριοι ἢ σιτιστές), γνώριζαν ὅτι ὑπῆρχε μία ἀποθήκη μέ Βελγικά τυφέκια FN-fal. Ἀφοῦ λοιπόν κατευθύνθηκαν σέ αὐτήν, σπάσανε τά λουκέτα της καί ἔπαιρναν ὀπλισμό, μαθαίνοντας τόν χειρισμό του σέ μηδενικό χρόνο, λόγω τῆς πολεμικῆς κατάστασης, μέ τήν βοήθεια καί ἑνός ὀπλουργοῦ ἀπό ὅτι ἔμαθα. Ἀμέσως μετά στελέχωσαν τούς Λόχους πού ἀνῆκαν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν, πρὶν φύγουν ὡς ἀπολυόμενοι γιά τήν Ἑλλάδα. Ἐμαθα ἀργότερα ὅτι αὐτά τά FN ἦταν ὅπλα πού εἶχε στείλει ἡ Ἑλληνική Κυβέρνηση καί πού προορίζονταν γιά τήν Ε.Φ. καί φυλάσσονταν στήν ΕΛΔΥΚ.

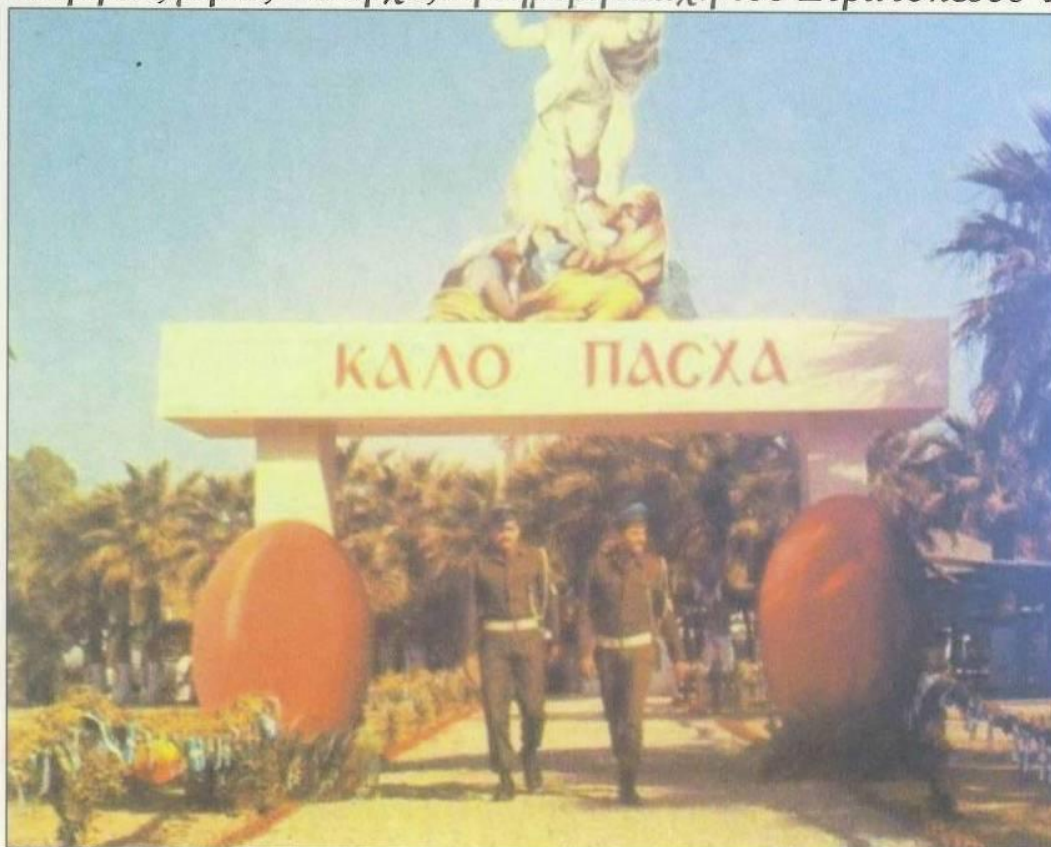

*Πάνω: Τό Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ αναχωρεί από τίς Κεχριές για Κύπρο τήν 13/7/74
Κάτω: Τά μπόφορς του Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ έτοιμάζονται νά χτυπήσουν τούς
Τ/Κ τής Πάφου.*

Τό τελευταίο Πάσχα στό Στρατόπεδο τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ.
Οί στρατιῶτες ψήνουν ἀρνιά. Τό Πάσχα ἔπεσε 14/4/74.
Σέ 4 ἀκριβῶς μῆνες θά ἄρχιζε ἡ 3ήμερη Μάχη τοῦ Στρατοπέδου τους.

Γενική άποψη του χώρου όπου βρισκόταν τό Στρατόπεδο της ΕΛ.ΔΥ.Κ. καί τό «στήσιμο» τών γραμμών άμύνης του.

ΑΤΤΙΛΑΣ Ι

Αφού τακτοποιήθηκα, στο ξενοδοχείο -τρόπος του λέγειν τακτοποιήθηκα γιατί τά άτομικά μου είδη ήταν ελάχιστα- παρουσιάστηκα ξανά στον Διοικητή της ΕΛΔΥΚ, τόν Σχή (ΠΖ) Νικολαΐδη καί ζήτησα νά μάθω τί θά κάνω ἐγώ.

Ήταν ἐκνευρισμένος καθότι τοῦ εἶχε ἀνατεθεῖ ἀπό τόν Ταξ-χο Γεωργίτη, πού ἀσκοῦσε ἐπίσημα πλέον καθήκοντα Α/ΓΕΕΦ, μετά τήν ἀνάκληση τοῦ Στρατηγοῦ Ντενίση στήν Ἀθήνα ἀπό τίς 13/7/74, νά ἐπιτεθεῖ καί νά καταλάβει τόν Τουρκοκυπριακό θύλακα τῆς Λευκωσίας στήν τοποθεσία Κιόνελλι.

Ὁ Νικολαΐδης δέν φαινόταν τόσο ἐνθουσιώδης σέ αὐτήν τήν διαταγή ἀλλά ὁ Γεωργίτης δέν τοῦ εἶχε ἀφήσει περιθώρια ἀντιρρήσεων μιᾶς καί ἡ διαταγή εἶχε ἔλθει κατευθείαν ἀπό τόν Μπονα-νο, ἀπό τό Α/ΕΔ στήν Ἀθήνα (μέ βάση τά λεγόμενα τοῦ Γεωργί-τη).

Ταυτόχρονα τό Στρατόπεδο ἦταν σέ οἰκτρή κατάσταση. Χτυπημένο ἀπό τήν Τουρκική ἀεροπορία μέ βόμβες καί ρουκέτες εἶχε σκαφεῖ ἀπό ἄκρου σέ ἄκρον. Εὐτυχῶς ὁ Νικολαΐδης τά ξημερώ-ματα τῆς 20^{ης} εἶχε δώσει διαταγή νά γίνεи διασπορά τῶν δυνάμεων μέσα στό στρατόπεδο καί ἔτσι οἱ βόμβες τῶν Τούρκων προκάλε-σαν μικρές ἀπώλειες σέ ἔμψυχο δυναμικό.

Ὁ Ὑποδιοικητής καί φίλος μου Ἀνχης Κ. Παπαγιάννης (σ.ἐπ. ἀπλή συνωνυμία μέ τόν ΝΔΚ Γ. Παπαγιάννη), εἶχε ἐγκαταστήσει τό παρατηρητήριο του στό ἐκκλησάκι τοῦ Ἀγίου Γεωργίου στά ὅρια τοῦ στρατοπέδου καί ἀπό ἐκεῖ ἐπέβλεπε τήν μάχη πού εἶχε ξεκι-νήσει καί ἦταν σέ ἐξέλιξη.

Πραγματικά ἐπίθεση αὐτοκτονίας. Διατέθηκαν τρεῖς λόχοι τυφεκιοφόρων, οἱ ὁποῖοι ἐν πολλοῖς εἶχαν στελεχωθεῖ σέ κάποιον βαθμό μέ ὀπλίτες πού εἶχα συνοδέψει ἐγώ στήν Κύπρο στίς 19 τοῦ μήνα μέ τό ΛΕΣΒΟΣ. Καί τούς ἔβαλαν κατευθείαν στήν μάχη, ἡ ὁποία ξεκίνησε ἀργά τό ἀπόγευμα καί τούς βρῆκε στήν διαδρομή ἡ νύχτα, παράγοντας πού συνετέλεσε στό νά μή μποροῦν νά προ-σανατολιστοῦν, πέραν τοῦ ὅτι οἱ νέοι δέν ἤξεραν τό ἔδαφος, μιᾶς

καί ἦταν «φρέσκιои» στήν μονάδα. Καί ὄχι μόνο αὐτό. Στάλθηκαν νά πολεμήσουν σέ μία ἀναλογία ἑνας ἐπιτιθέμενος κατά τεσσεράμιση (1:4,5) ἀμυνόμενων. Καί ἐνῶ οἱ ἐπιτιθέμενοι θά ἔπρεπε νά διανύσουν μία μεγάλη ἀπόσταση μέ ἄλματα ἐφόδου σέ ἀποψιλωμένο καί χωρίς ἀναχώματα ἔδαφος, οἱ ἀμυνόμενοι θά ἔπρεπε νά ἀμυνθοῦν σέ μόνιμα πολυβολεῖα καί ὀχυρωματικά ἔργα ἀπό σκυρόδεμα...

Καταλαβαίνετε τί σᾶς λέω...;;;

Σέ ἀντίθεση μέ κάθε λογική Στρατηγικῆς, ὅπου θέλει τόν ἐπιτιθέμενο πολλαπλάσιο σέ δύναμη τοῦ ἀμυνόμενου, ἴδια δέ ὅταν ὁ ἐπιτιθέμενος ἐπιτίθεται σέ ἀκάλυπτο ἔδαφος, ἐνῶ ὁ ἀμυνόμενος ἀμύνεται σέ μόνιμα ὀχυρωματικά ἔργα, ἡ Διοίκηση τῆς ΕΛΔΥΚ ἔδωσε διαταγή γιά νά πραγματοποιηθεῖ αὐτή ἡ κατά μέτωπον ἐπίθεση, ὅπου χάθηκαν ἄδικα πολλά παλληκάρια ὅπως ὁ Ὑπλγός Τσῶνος, ὁ Ἀλχίας Κόκκας καί ἀρκετοί ἄλλοι.

Καί βέβαια κανεῖς δέν τούς εἶχε πεῖ ὅτι πρὸς τό τέλος εἶχε μία τάφρο, τό ρέμα «Τσινάρ» ὅπου κόλλησε ἓνα ἄρμα T-34 ἀπό αὐτά πού ὑποτίθεται ἐνίσχυναν τήν ἐπίθεση καί τά ἄλλα πού τό πλαισίωναν δέν τόλμησαν νά διαβοῦν.

Καί βέβαια οἱ προβλεπόμενες ἀπό τά σχέδια ἐπιθέσεις ἀντιπερισπασμοῦ πρὸς ὑποβοήθησιν τῶν ἀνδρῶν τῆς ΕΛΔΥΚ στήν ἀποστολή τους, ἀπό βορρᾶ τοῦ τάγματος ἐφέδρων τῆς ΕΦ μέ ἐκκίνηση τόν Ἅγιο Ἑρμόλαο, τοῦ τάγματος Πεζικοῦ τῆς ΕΦ πού θά πραγματοποιοῦσε τήν ἐπίθεση ἀπό Ἀνατολάς ἀπό τήν περιοχή Χαμίτ Μάντρες καί ὁ Λόχος ὀπαδῶν τοῦ Βάσου Λυσσαρίδη πού θά ἔπρεπε νά ἐπιτεθεῖ ἢ νά πιέσει ἀπό Δυσμᾶς, ὅπως μέ πληροφόρησαν, δέν πραγματοποιήθηκαν ποτέ, ἄγνωστο γιατί... Εἰδικά δέ ὁ Λόχος Λυσσαρίδη οὔτε κᾶν συνεστήθη...

Ἔτσι ἡ ΕΛΔΥΚ ἀφέθηκε νά ἐπιτεθεῖ μόνη της στόν Τουρκικό θύλακα Λευκωσίας. Παρότι λοιπόν οἱ ἄνδρες μας, γενναῖοι, λεβέντες (σ.ἐπ.τό λέει μέ στόμφο καί θαυμασμό ὁ κ. Ταξχος) κατάφεραν καί πέρασαν τήν πρώτη γραμμὴ ἀμύνης τῶν Τούρκων, καθηλώθηκαν ἀπό τίς κατά πολύ ὑπέρτερες καί καλά ὀχυρωμένες Τουρκικές δυνάμεις, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀναγκαστοῦν νά συμπτυχθοῦν καί νά ἀπαγκιστρωθοῦν πρὶν τό πρῶτο φῶς, ὅπου θά μπορούσε

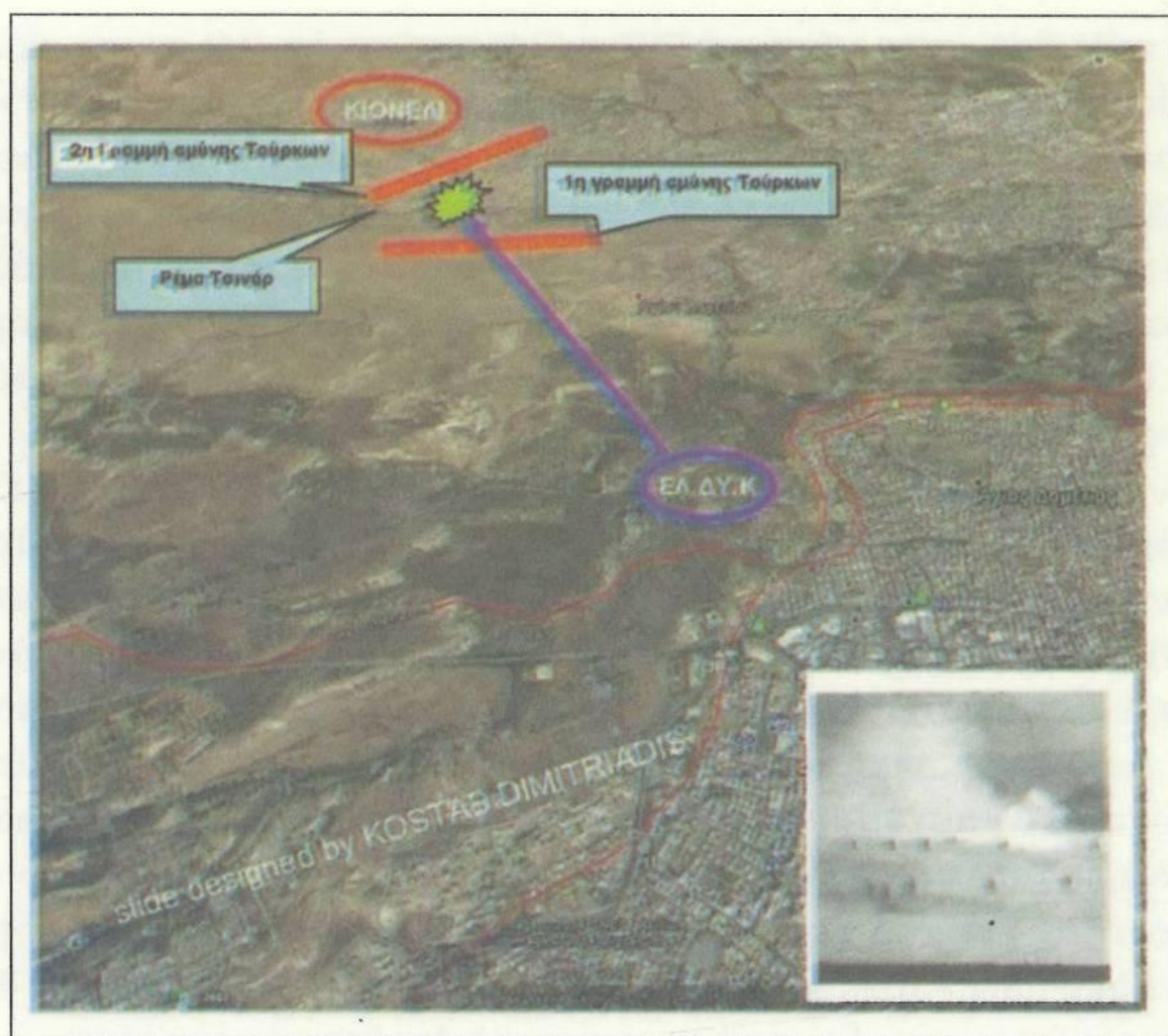
νά τούς βρεῖ στὸν κάμπο ἡ Τουρκικὴ ἀεροπορία. Ἦταν μία ἄδικη καὶ χωρὶς ἀντίκρουσμα θυσία γενναίων πολεμιστῶν. Χάθηκε καὶ ἓνα πολύτιμο γιὰ τὴν συνέχεια τοῦ πολέμου ἄρμα τό ὁποῖο ἀφοῦ οἱ Τοῦρκοι μετὰ τό ἀνέσυραν ἀπὸ τὴν τάφρο τό χρησιμοποίησαν στὶς ἐπιχειρήσεις τους, ἰδιαίτερα τὴν περίοδο τῆς ἐκεχειρίας γιὰ νά προκαλοῦν σύγχυση καὶ πανικό, μιᾶς καὶ διατήρησαν τὰ Ἑλληνικά διακριτικά του. Συνέλαβαν δὲ πολλοὺς αἰχμαλώτους μέ αὐτό τό τέχνασμα.

Ἄλλη μία ἀκόμα προσπάθεια τῆς ΕΛΔΥΚ ἐναντίον τοῦ Κιό-νελι πού ξεκίνησε νωρὶς τό μεσημέρι στὶς 20/7/74, χτυπήθηκε ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ ἀεροπορία στὴν μέση τῆς διαδρομῆς, μέ ἀποτέλεσμα νά πάρουν φωτιά οἱ καλαμιές στὸν κάμπο καὶ γι' αὐτό ἀναβλήθηκε γιὰ τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας. Ἡ κατάληψη τοῦ ἄδειου Στρατοπέδου τῆς ΤΟΥΡ.ΔΥ.Κ. ἀπὸ τίς δυνάμεις μας δέν μποροῦσε νά ἀντισταθμίσει τίς ἀπώλειες τόσων ἱκανῶν καὶ γενναίων ἀνδρῶν. Ὁ Παπαγιάννης -μέ τὸν ὁποῖο ὅπως προεῖπα ἤμουν φίλος- ἦταν φανερά ἐκνευρισμένος μέ τὴν ἐξέλιξη. Προφανῶς κανεὶς δέν ἤθελε αὐτὴν τὴν ἐπιχείρηση ἀλλὰ ἀπλὰ καὶ κανεὶς δέν ἀντιτάχθηκε στὸν Γεωργίτση πού τὴν διέταξε καὶ στοῦ ὁποίου τὴν Διοικητικὴ εὐθύνη μετέπεσε ἡ ΕΛΔΥΚ μέ τὴν ἑναρξη τῆς Τουρκικῆς Εἰσβολῆς μέ βάση τὰ Σχέδια Ἀμύνης. Ἄλλωστε ὁ χρόνος γιὰ νά προετοιμαστεῖ ὅπως ἔπρεπε αὐτὴ ἡ ἐπίθεση δέν ὑπῆρξε ποτέ, οὔτε διατέθηκαν τέτοια πυρὰ ὑποστήριξης πού νά ἔδιναν ἔστω μία πιθανότητα ἐπιτυχίας στό ὅλο ἐγχείρημα.

Οἱ Τοῦρκοι δέν τόλμησαν νά κάνουν ἐπίθεση στὴν ΕΛΔΥΚ προφανῶς ἐπειδὴ ἦταν ἀπασχολημένοι μέ τὴν πορεία τῆς Ἀπόβασης στό Πεντεμίλι πού τελικά ἦταν Ἀποβίβαση. Μόνο σποραδικές ἐπισκέψεις τῆς Τουρκικῆς Ἀεροπορίας παρατηρήθηκαν τὴν ἐπόμενη μέρα. Στὰ ἀριστερά μας δυὸ λόχοι τῆς Α' ΜΚ πού εἶχαν ἔλθει μέ τὴν «Ἀποστολὴ Νίκη» μάχονταν στό Ἀεροδρόμιο, Τούρκους ἀλλὰ καὶ ...Καναδοὺς ΟΗΕδες, προκειμένου νά παραμείνει τό Ἀεροδρόμιο σὲ Ἑλληνικά χέρια. Καὶ τὰ κατάφεραν.

Τό μεσημέρι στὶς 22 συμφωνήθηκε ἐκεχειρία...

«Παύσατε Πῦρ»...

Χάρτης πού δείχνει τήν επίθεση τής ΕΛ.ΔΥ.Κ. στό Κιόνελι.

Ο Ηρωικῶς Πεσών σέ αὐτή τήν
ἐπίθεση Ὑπλγός τής ΕΛ.ΔΥ.Κ.
Τσιῶνος Γ. Σωτήριος,
ἀπό τόν Βύρωνα Ἀττικῆς.

ΕΚΕΧΕΙΡΙΑ – ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΑΓΜΑΤΩΝ ΕΦΕΔΡΩΝ Ε.Φ.

Αρχομένης τῆς ἐκεχειρίας προσπαθοῦμε νά ἀνασυνταχθοῦμε σάν Σύνταγμα. Ἐγώ συνεχίζω νά παραμένω ὡς θεατῆς χωρίς νά μοῦ ἔχουν ἀνατεθεῖ κάποια καθήκοντα. Ἀπλά πῆγαινα στήν ΕΛΔΥΚ ὅλη μέρα καί τό βράδυ ἐπέστρεφα στό ξενοδοχεῖο. Στήν Ελλάδα μάθαμε ὅτι τήν ἐξουσία τήν παρέδωσαν οἱ Στρατιωτικοί στούς Πολιτικούς καί ὅτι ἦλθε ἀπό τό Παρίσι ὁ Καραμανλῆς καί ὀρκίστηκε Πρωθυπουργός. Κάποιοι ἀμέσως ἔδειξαν τίς διαθέσεις τους νά ὑπηρετήσουν ὡς «ἡρακλεῖς» καί τό νέο καθεστώς.

Μετά ἀπό μία-δυό μέρες ἔρχεται σῆμα πού μοῦ δίνει ἐντολή νά πάρω μερικούς στρατιῶτες καί νά κάνουμε ἔλεγχο γιά ὑπαρξη ὄπλων στό σπίτι τοῦ φίλου μου, τοῦ Ἀνχη Κ. Παπαγιάννη, Ὑδκτῆ μέχρι ἐκείνη τήν στιγμή τῆς ΕΛΔΥΚ, προφανῶς μετά τίς πληροφορίες πού ἔλαβαν ὁ νέος Α/ΕΔ καί ὁ νέος Α/ΓΕΣ (σ.ἐπ. Στρατηγός Ἀρμπούζης καί Στρατηγός Ντάβος) γιά τήν ἐμπλοκή του στό Πραξικόπημα κατά τοῦ Μακαρίου. Βρέθηκα τό μεσημέρι μέ τόν Παπαγιάννη καί τοῦ λέω: «Ξέρεις Κώστα μου ἦλθε διαταγή νά κάνω ἔλεγχο στό σπίτι σου γιά ὄπλα»!

Μοῦ ἀπαντάει: «Ἐλα νά ψάξεις Παναγιώτη! Τί ὄπλα; Τά ὄπλα τά εἶχε κρυμμένα ὁ Μακάριος, ἐμεῖς θά ἔχουμε σπίτι μας ὄπλα;».

Ὅντως πῆγαμε σπίτι του, ψάξαμε καί ὅπως ἦταν φυσικό δέν βρήκαμε τίποτα. Γύρισα στήν ΕΛΔΥΚ καί ἔκανα τήν ἀναφορά μου. Τήν μεθεπόμενη ἦλθε σῆμα ὁ Ἀνχης Κων/νος Παπαγιάννης νά ἐπαναπατριστεῖ. Ἡ θέση τοῦ Ὑδκτῆ τῆς ΕΛΔΥΚ δέν ἀναπληρώθηκε πρὸς τό παρόν.

Ἐπίσης ἔρχεται καί γιά μένα μία διαταγή νά παρουσιαστῶ σέ ἓνα Τάγμα Ἐφέδρων τῆς Λάρνακας πού εἶχε γίνει «μπουλούκι» μέ τήν ἐπιστράτευση πού εἶχαν κάνει -ὅπως τήν εἶχαν κάνει- καί τό εἶχαν μεταφέρει νοτίως τῆς Λευκωσίας γιά ἀνασύνταξη.

Ὅντως πῆγα τό παρέλαβα, ἄν καί ἦταν στά κακά του χάλια ἀπό πλευρᾶς στελέχωσης καί ἰδιαίτερα ἀπό τήν ὑπαρξη ἢ μή, κρίσιμων εἰδικότητων, λόγω τοῦ ἀναρχοῦ τρόπου πού ἔγινε ἡ ἐπισ-

τράτευση τῆς 20^{ης} Ιουλίου. Γιά μερικές μέρες προσπαθήσαμε μέ κάποιους ἔφεδρους ἀξιωματικούς νά βάλουμε τά πράγματα στήν θέση τους καί νά τακτοποιήσουμε ἐκ τῶν ἐνόντων τό πρόβλημα μέ τίς εἰδικότητες.

Μόλις τά πράγματα ἔδειξαν νά τακτοποιοῦνται ἔρχεται νέα διαταγή πού μέ μεταθέτει σέ ἓνα ἄλλο Τάγμα πού βρέθηκε δυτικά τοῦ προγεφυρώματος, τό 252 ΤΠ ἄν θυμᾶμαι καλῶς, στό ὁποῖο εἶχε τραυματιστεῖ ἢ σκοτωθεῖ ὁ διοικητής του (σ.ἐπ. ὁ κ. Ταξχος δέν εἶναι σίγουρος γιά τόν χαρακτηριστικό ἀριθμό τοῦ Τάγματος καί τήν ἀκριβῆ τύχη πού εἶχε ὁ Διοικητής του).

Καί ἐκεῖ χαώδης κατάσταση. Μειωμένη προσέλευση ἐφέδρων, ἔλλειψη σέ κρίσιμες εἰδικότητες, ἐλλείψεις σέ ὅπλισμό κ.λπ.

Δέν εἶχα ὅλες αὐτές τίς μέρες πληροφορίες γιά τό τί συμβαίνει στήν ΕΛΔΥΚ, ἀλλά ἐκ τῶν ὑστέρων ἔμαθα ὅτι τά πράγματα ἦταν πιό ἡσυχά σέ ἐκεῖνο τόν τομέα. Ἐτσι ἐκ τῶν ὑστέρων ἔμαθα ὅτι ἓνα βράδυ παρ' ὅλο πού διανύαμε ἀπό τίς 16.00 τῆς 22/7/74 περίοδο ἐκεχειρίας καί εἶχαμε διαταγή γιά «ὅπλα δεσμευμένα», οἱ Τούρκοι μέ περίπου «καταδρομική ἐπιχείρηση» ἐπιτέθηκαν κατά τῆς ΕΛΔΥΚ. Τότε ἓνας Αξιωματικός Λεβέντης, ὁ Λοχαγός Αῤῶνης ὅπως μοῦ εἶπανε, ὅταν τοὺς ἀντελήφθη, παρέβη τήν ἀνόητη διαταγή καί μέ σκοπό νά προστατεύσει καί τοὺς ἄντρες του ἀλλά καί τήν μεριά τοῦ Στρατοπέδου πού ἦταν ὑπό τήν εὐθύνη του, ἔδωσε διαταγή «Πῦρ» καί τοὺς πετσόκοψε.

Οἱ Τούρκοι μέτρησαν πολλούς νεκρούς καί ἀπώλεια ὑλικοῦ καί δέν ξαναπροσπάθησαν κάτι ἐναντίον τοῦ Συντάγματος.

Ἀντίθετα στήν περιοχή μας παρ' ὅλο πού εἶχαμε ἐκεχειρία οἱ Τούρκοι προχωροῦσαν μέ μάχες μέ σκοπό νά καταλάβουν τήν Λάπηθο καί τόν Καραβά. Ἐμεῖς εἶχαμε διαταγή «ὅπλα δεσμευμένα». Καί αὐτό βέβαια δέν τό διέταξε ὁ Γεωργίτσης ὁ ὁποῖος πλέον εἶχε ἀπαλλαχθεῖ ἀπό τά καθήκοντα τοῦ Α/ΓΕΕΦ, ἀλλά ὁ νέος Α/ΓΕΕΦ πού μόλις ἔλθει, ὁ Ὑπτγος Εὐθ. Καραγιάννης!

Μαθαίνουμε μέ λύπη ὅτι ἡ 28^η Μεραρχία τῶν Τούρκων πού ἀποβιβάστηκε στίς μέρες τῆς ἐκεχειρίας, κατέλαβε τελικά τήν Λάπηθο καί τόν Καραβά, ἀφοῦ εἶχαν μπροστά τους νά ἀντιμετωπίσουν μόνο μικρές δυνάμεις τῆς ΕΦ πού εἶχαν αὐτήν τήν περιοχή ὑπό τήν εὐθύνη τους καί παρ' ὅλο πού αὐτές πολέμησαν μέ αὐτο-

θυσία. Ἐκεῖ χάσαμε καί τόν Ἀνθλόγο Μπιτσάκη ἀπό τήν Κρήτη πού εἶχε μετατεθεῖ στό 256 ΤΠ, ὁ ὁποῖος πολέμησε σάν Λιοντάρι, πρὶν πέσει νεκρός.

Τίς ἐπόμενες μέρες ἔρχεται διαταγή πού μέ ἀπάλλασσε ἀπό τήν διοίκηση τοῦ τάγματος καί μου ἔδινε ἐντολή νά παρουσιαστῶ στήν ΕΛΔΥΚ γιά νά ἀναλάβω νέα καθήκοντα, ὅπως ἔλεγε ἡ διαταγή.

«Ἄντε πάλι λέω. Σάν περιπλανόμενος Ἰουδαῖος ἀπό ἐδῶ καί ἀπό ἐκεῖ».

Καί νά φανταστεῖ κανεῖς ὅτι ἦλθα ὡς συνοδός σειρᾶς ἀντικατάστασης καί θεωρητικά θά ἔπρεπε νά εἶχα ἐπιστρέψει μέ τό ΛΕΣΒΟΣ πίσω. Δέν εἶχα μαζί μου οὔτε καν τά ἀπαραίτητα προσωπικά εἶδη, πέραν αὐτῶν πού μου χορήγησε ἡ ὑπηρεσία ἢ ἀγόρασα μόνος μου ἀπό τά καταστήματα τῆς Λευκωσίας.

Παρουσιάζομαι λοιπόν στήν ΕΛΔΥΚ καί ἀπό τό 1^ο Γραφεῖο μου λένε νά πάω νά δῶ τόν Διοικητή. Παρουσιάζομαι λοιπόν στόν Διοικητή τόν Σχη Νικολαΐδη ὁ ὁποῖος μέ ἐνημερώνει ὅτι μέ διαταγή ἀπό τό Ἐπιτελεῖο στήν Ἀθήνα μέ τοποθετοῦν Ὑδκτὴ τοῦ Συντάγματος στήν θέση τοῦ Ἀνχη Παπαγιάννη πού ὅπως προεῖπα εἶχε ἐπαναπατριστεῖ. Ἀντέδρασα ἀρχικά λέγοντας στόν Διοικητή ὅτι εἶχα ἔλθει σάν συνοδός τῆς σειρᾶς ἀντικατάστασης καί δέν εἶχα μαζί μου οὔτε δεύτερο σῶβρακο καί τώρα θά γινόμουν Ὑδκτὴς τῆς Μονάδας;

Μοῦ ἀπάντησε ὅτι ἡ διαταγή ἦταν σαφής. Καί ὄριζε τήν 10^{ην} Αὐγούστου ὡς ἡμερομηνία ἔναρξης τῆς ἐφαρμογῆς της.

Φαντάστηκα ὅτι εἶχε προφανῶς παίξει ρόλο ὁ βαθμός μου καί ἡ προϋπηρεσία μου τό 1961-1963 στήν Μονάδα, πού ἔκανε αὐτούς τοῦ Ἐπιτελείου νά μέ ἐπιλέξουν γιά αὐτήν τήν θέση. Μέ τόν ροῦ τῶν γεγονότων ἀντελήφθην τούς ἀληθινούς λόγους πού μέ τήν ἀφήγησή μου θά τήν ἀντιληφθεῖτε καί ἐσεῖς.

Ἀνέλαβα λοιπόν Ὑποδιοικητὴς ἐν μέσῳ μίας κατάστασης πού ἦταν γεμάτη φῆμες ὅτι οἱ Τοῦρκοι θά προχωρήσουν, δηλαδή θά ἐπιχειρήσουν νά καταλάβουν καί ἄλλα ἐδάφη ἂν ἡ Διπλωματία στήν Γενεύη ἀποτύγχανε.

Κι ἡ ΕΛΔΥΚ σέ αὐτήν τήν περίπτωση θά ἔπρεπε νά τοὺς φράξει τόν δρόμο.

*Άποψη από τό έσωτερικό του Στρατοπέδου
μετά τούς βομβαρδισμούς τών Τούρκων.*

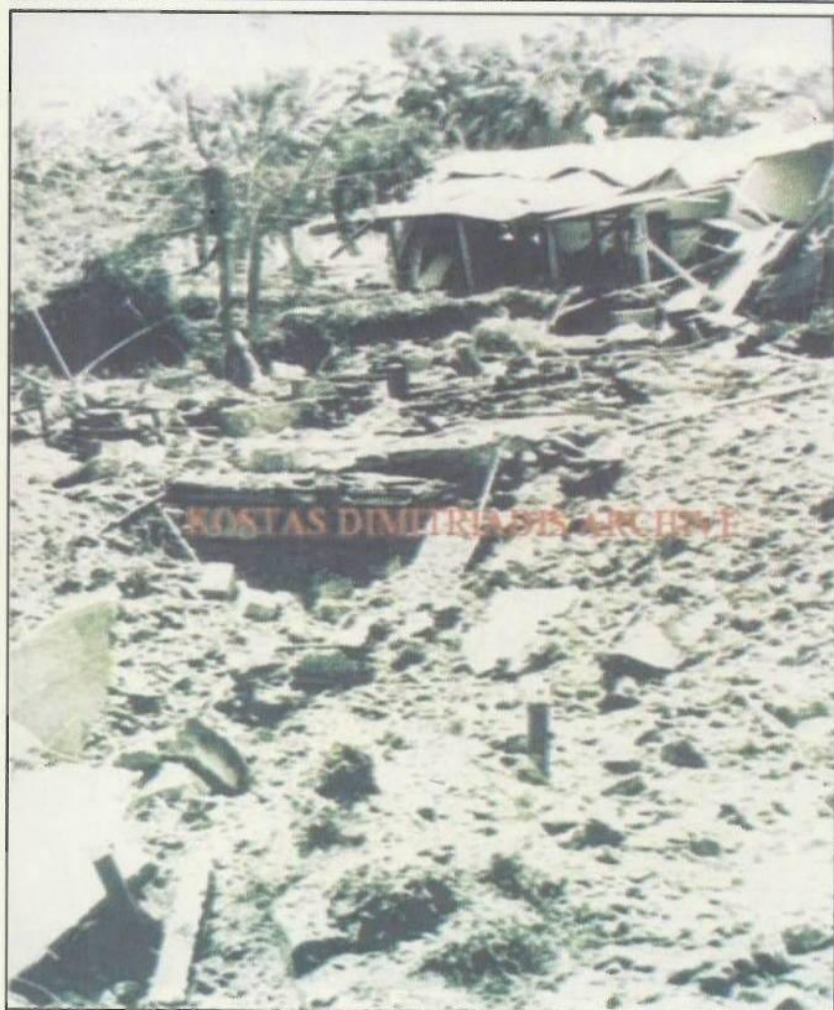
*Άποψη από τό έσωτερικό του Στρατοπέδου
μετά τούς βομβαρδισμούς των Τούρκων.*

Άποψη από τό έσωτερικό του Στρατοπέδου
μετά τούς βομβαρδισμούς τών Τούρκων.

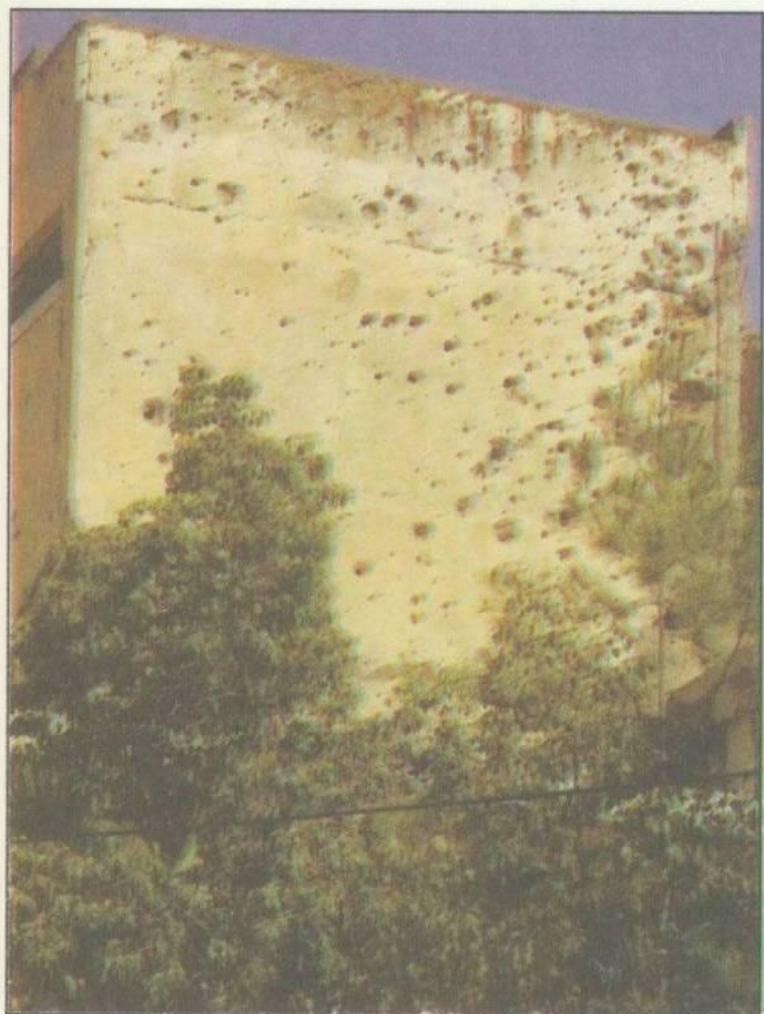

Άποψη από τό
έσωτερικό του
Στρατοπέδου
μετά τους
βομβαρδισμούς
των Τούρκων.

*Άποψη από την
Σχολή Γρηγορίου και
τό έσωτερικό του
Στρατοπέδου μετά
τους βομβαρδισμούς
των Τούρκων.*

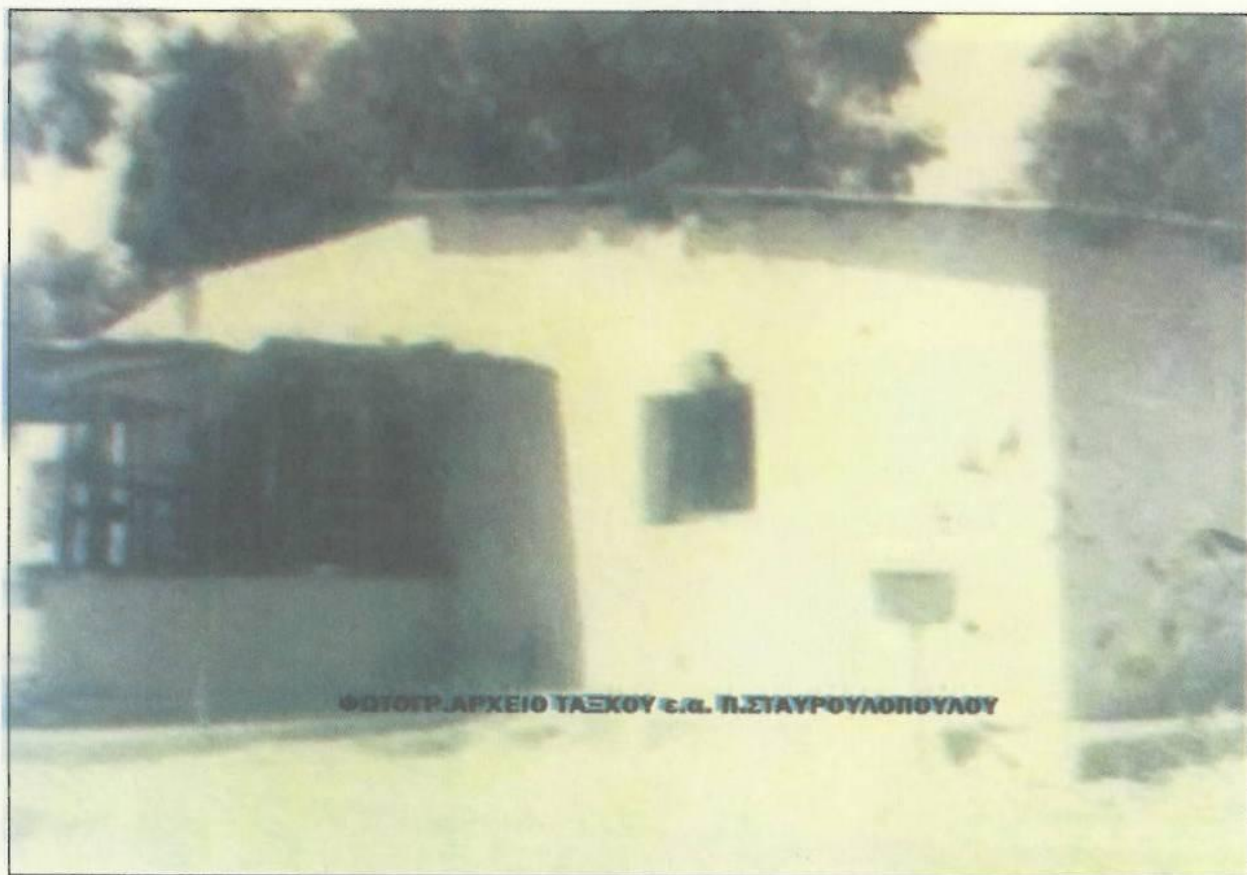

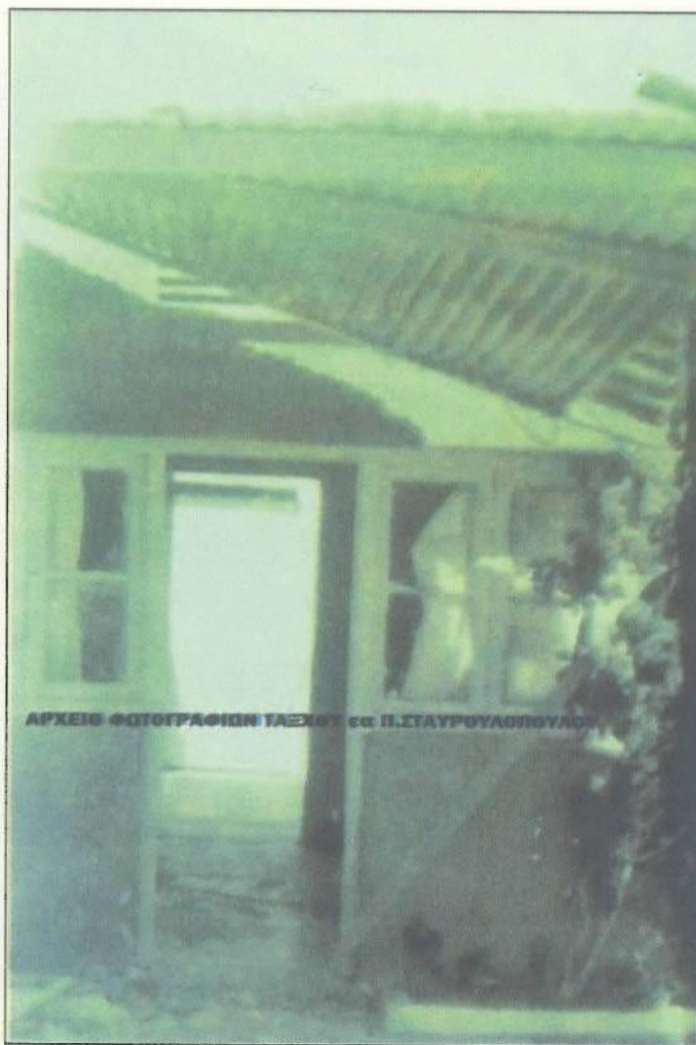
*Άποψη από την Σχολή
Γρηγορίου μετά τούς
βομβαρδισμούς τών
Τούρκων.*

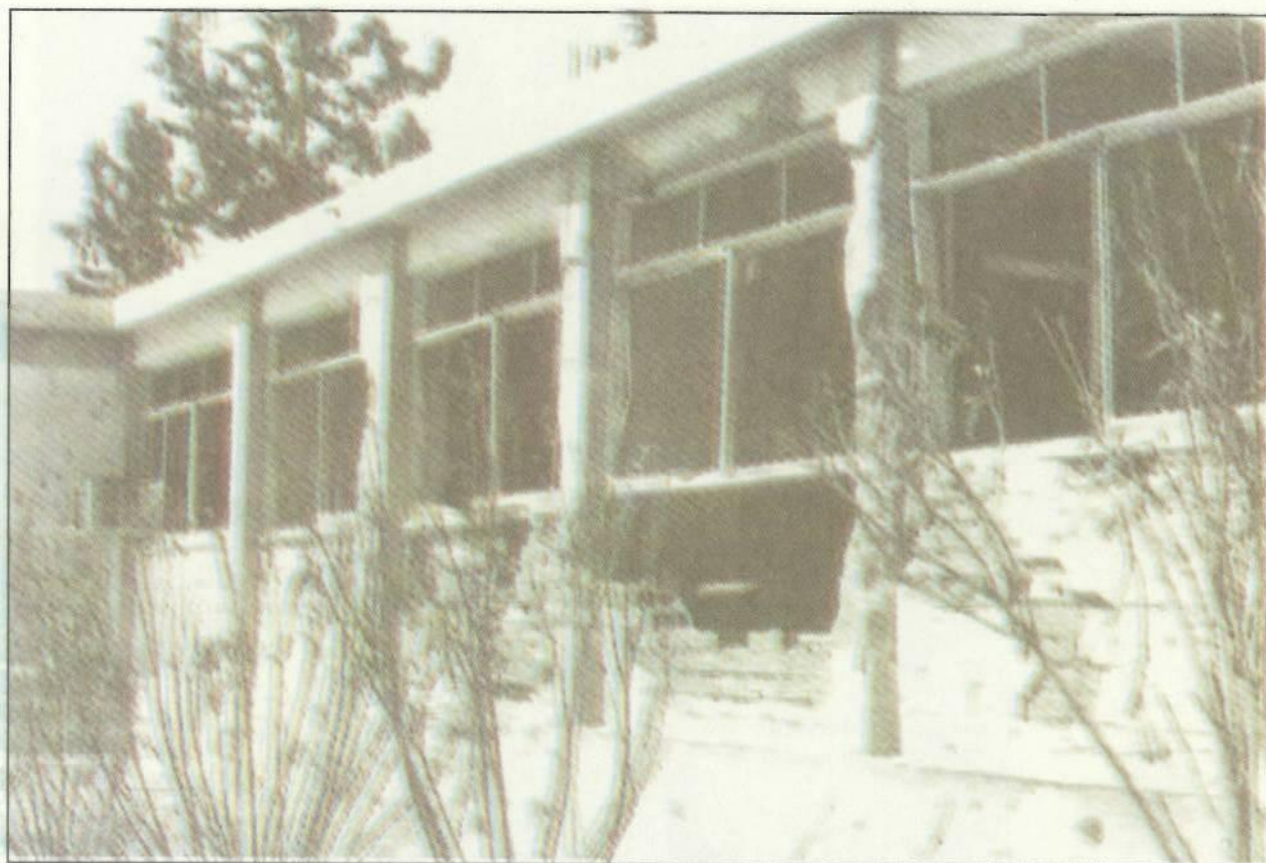
*Άποψη από τό έσωτερικό του Στρατοπέδου μετά τούς βομβαρδισμούς
τῶν Τούρκων.*

· Άποψη από τό έσωτερικό του Στρατοπέδου
μετά τούς βομβαρδισμούς των Τούρκων.

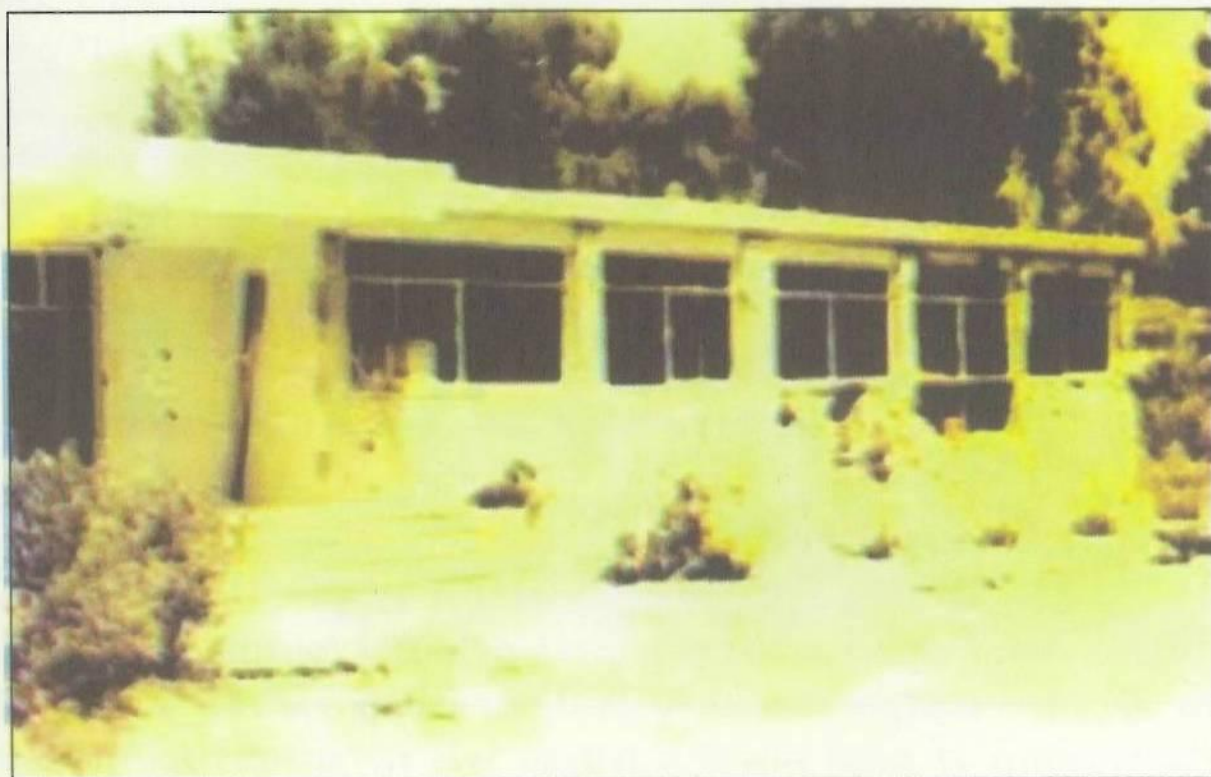

*Τό Διοικητήριο καί οί χώροι τῆς ΕΛΔΥΚ
βομβαρδισμένοι ἀνηλεῶς ἀπό τήν Τουρκική ἀεροπορία.*

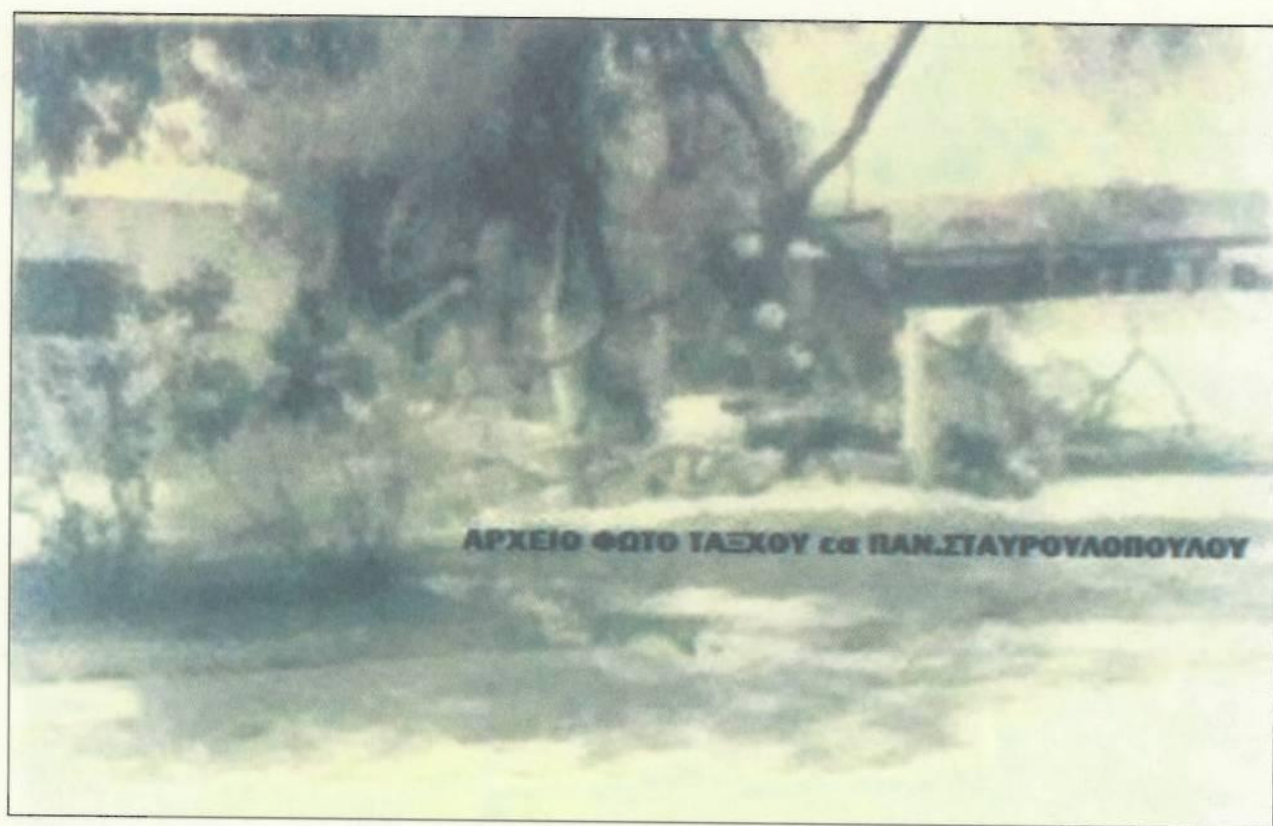

Άποψη από τό έσωτερικό του Στρατοπέδου μετά τούς βομβαρδισμούς τών Τούρκων (κάτω τό βομβαρδισμένο Διοικητήριο του Συντάγματος).

Άποψη από τό έσωτερικό του Στρατοπέδου μετά τούς βομβαρδισμούς των Τούρκων (κάτω ό βομβαρδισμένος όρχος όχημάτων του Συντ/τος).

ΤΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ

Αφού είχα πλέον αναλάβει Υδκτής του Συντάγματος της ΕΛΔΥΚ, ξεκίνησα νά έξασκῶ τά καθήκοντά μου. Έκανα μία πρώτη γνωριμία μέ τούς Αξιωματικούς τούς όποίους δέν γνώριζα πρίν τήν μέρα πού πάτησα τό πόδι μου στήν μονάδα καί έπιθεώρησα άτυπα τούς χώρους του Στρατοπέδου.

Παντού τά σημάδια του άνηλεούς βομβαρδισμού της Τουρκικής Αεροπορίας κατά τόν πρώτο γύρο τών έπιχειρήσεων. Κατεστραμμένα τόλς, γκρεμισμένες έγκαταστάσεις, σκαμμένοι δρόμοι, ξεριζωμένα δένδρα... Παντού κρατήρες από τίς συμβατικές βόμβες καί καμμένες εκτάσεις από τίς άπαγορευμένες από τόν ΟΗΕ βόμβες ναπάλμ, άπαγόρευση πού οί Τουρκοί είχαν γράψει στά παλιά τους τά παπούτσια ως συνήθως.

Όμως τό ήθικό τών άνδρῶν ήταν σέ πολύ ίκανοποιητικό επίπεδο καθώς οί άπώλειες έντός του Στρατοπέδου ήταν πολύ λίγες καί τό Σύνταγμα είχε ένισχυθεί καί μέ τούς «παλιούς» ΕΛΔΥΚάριους οί όποίοι θά έπαναπατρίζονταν μαζί μου καί μέ τούς όποίους έπιστρέψαμε μέσω Πάφου πίσω στό Στρατόπεδο τό χάραμα της 21^{ης} Ιουλίου.

Κάποιοι άνδρες ήταν άναπτυγμένοι στά όρύγματά τους έντός του Στρατοπέδου καί κάποιοι εκτός Στρατοπέδου.

Οί Τουρκοί φαίνονταν ήσυχοι πλέον, χωρίς νά προκαλούν οϋτε άψιμαχίες, οϋτε προκλήσεις. Τό μάθημα πού τούς είχε δώσει ό Αρώνης μέ τούς άντρες του ήταν άρκετό νά τούς καταστήσει προσεκτικούς.

Οί άνδρες ήταν όλοι έξοπλισμένοι κανονικά καί μέ τόν άτομικό τους όπλισμό αλλά καί μέ κάποια βαρέα όπλα καθώς καί μέ τυφέκια FN μέ τά όποία έξοπλίστηκαν πολλοί στρατιῶτες όταν άνοιξαν τίς άποθήκες πυρομαχικῶν καί τά βρῆκαν.

Η Διοικητική Μέριμνα λειτουργούσε ίκανοποιητικά καί αυτό βοηθοϋσε νά διατηρηθεί τό ήθικό σέ ίκανοποιητικά επίπεδα, πού θεωρητικά έπρεπε νά είχε δεχθεί πλήγμα μετά τό άποτυχημένο

ἐγχείρημα κατά τοῦ Κιόνελλι, ἀλλά καί τήν ἐν γένει δημιουργηθεῖσα κατάσταση πού εἶχε παγιωθεῖ, μέ τούς Τούρκους νά ἔχουν ἐνώσει τό προγεφύρωμά τους μέ τόν θύλακα Λευκωσίας, πράγμα πού τούς ἐπέτρεπε νά ἐνισχύουν καθημερινά τίς ἀπέναντι ἀπό ἐμᾶς δυνάμεις τους, μέ ἄνδρες καί ὑλικό πού κατέφθανε στό Πεντεμίλι ἀπό τήν Τουρκία.

Κάποιοι ἀπό τούς στρατιῶτες πού θά ἐπέστρεφαν στήν Ἑλλάδα μαζί μου καί λόγῳ τῆς κατάστασης ἐπέστρεψαν τελικά στό Στρατόπεδο, μέ ρωτοῦσαν :

«Κε Συνταγματάρχα, τί βλέπετε;;; Θά ἔχουμε πανηγύρια μέ τά μεμέτια; Λέτε νά τολμήσουν νά μᾶς κάνουν ἐπίθεση;;;».

Τί νά τούς ἀπαντοῦσα; Οὔτε κι ἐγώ ἤξερα... Κανένας δέν μοῦ ἔδινε τήν παραμικρή πληροφόρηση. Θεωρῶ ὅτι οὔτε καί ὁ Διοικητής ἤξερε. Ἀπλά ὅλοι περίμεναν τό ἀποτέλεσμα τῶν Συνομιλιῶν τῆς Γενεύης. Κολλημένοι ὅλοι στά ράδια νά ἀκούσουν τά Νέα ἀπό τό ΡΙΚ.

Ἐμεῖς ὅμως ἐκεῖ ἔπρεπε νά εἴμαστε ἔτοιμοι καί νά περιμένουμε. Δέν ὑπάρχει χειρότερο πράγμα ἀπό τήν ἀναμονή. Νά καθαρίζεις τό ὄπλο σου καί νά περιμένεις.

Καί νά πού ξημερώματα τῆς 13^{ης} κάπου φάνηκε ὅτι ὑπῆρχαν κάποιοι σχεδιασμοί γιά τό τί μέλλει γενέσθαι μέ τήν ΕΛΔΥΚ καί εἰδικότερα μέ τό Στρατόπεδό της, πού ἀποτελοῦσε τήν «ἐξέχουσα τῆς ἀμυντικῆς διάταξης» τῆς Λευκωσίας.

Μέ κάλεσε ὁ Διοικητής Νικολαΐδης καί μοῦ ἀνακοινώνει ὅτι ἐκεῖνος μέ 3 λόχους τυφεκιοφόρων καί τήν Διμοιρία Ἀναγνωρίσεως τοῦ Ὑπλοῦ Φραντζεσκάκη θά ἔφευγαν ἀπό τό Στρατόπεδο, κατόπιν Διαταγῆς ἀπό ὅτι μοῦ εἶπε, ὅμως μίας διαταγῆς πού οὔτε μοῦ τήν ἔδειξε, οὔτε ξέρω ἂν ἦταν προφορική ἢ γραπτή, οὔτε ποιό κλιμάκιο τήν ἐξέδωσε, οὔτε ποίος τήν ἀποφάσισε. Μοῦ εἶπε κοφτά:

«Θά ὑπερασπισθεῖτε τό Στρατόπεδο κε Ἀντισυνταγματάρχα. Ἀπό αὐτήν τήν στιγμή εἶστε ὁ Στρατοπεδάρχης. Θά μείνουν μαζί σας οἱ ἄνδρες τοῦ Λόχου Διοικήσεως καί οἱ 2^{ος} καί 4^{ος} λόχος τυφεκιοφόρων καθῶς καί μέρος τοῦ ΛΒΟ».

Τόν κοίταξα μέ ἀπορία.

Θά ἔπαιρνε τούς τρεῖς λόχους τῆς ΕΛΔΥΚ νά τούς πάει πού; Ἐδῶ ἦταν τό Στρατόπεδό μας. Ἄν ἦταν νά ἀντιμετωπίσουμε τούς Τούρκους, τήν συνολική δύναμη τῶν ὁποίων δέν γνωρίζαμε ἀλλά τήν ὑποπτευόμασταν -μέ βάση τό γεγονός ὅτι ξέραμε ὅτι ἀπό τήν 23^η Ἰουλίου αὐτοί συνεχῶς ἐνισχύονταν ἀπό τήν Τουρκία μέ ἄνδρες, ἄρματα καί πυροβολικό- θά χρειαζόμασταν κάθε ἄνδρα πού θά μπορούσε νά παραταχθεῖ στήν γραμμή ἀμύνης μας, ἐντός ἐκτός καί πέριξ τοῦ Στρατοπέδου μας.

Καί ὁ Νικολαΐδης μοῦ ἀνακοίνωνε ὅτι ἔπαιρνε ὄχι μόνο τούς ὑπόλοιπους λόχους τυφεκιοφόρων ἀλλά καί τήν Διμοιρία Ἀναγνωρίσεως πού ἦταν στήν οὐσία «οἱ κομμάντο τῆς ΕΛΔΥΚ»!!!

Τούς ἔπαιρνε νά τούς πάει πού; Νά τούς κάνει τί; (σ.ἐπ. ἀπό ὅτι ἔμαθα, δυό Λόχοι εἶχαν ταχθεῖ ἀμυντικά, δυτικά τοῦ Ἀεροδρομίου, ἄλλος ἓνας ἦταν σάν ἐφεδρεία, ἀλλά δέν πῆραν μέρος στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ τριημέρου, ἄγνωστο γιατί).

Τόν ρώτησα: «κε Διοικητά ἔχετε νά μοῦ δώσετε ὁδηγίες ἢ κάποιες ἄλλες διαταγές;». «Ὅχι» μοῦ ἀπάντησε σάν νά ἤθελε νά κλείσει τήν κουβέντα. Ἀμέσως κατάλαβα ὅτι κάτι δέν πάει καλά.

Κατάλαβα ὅτι δέν ἔπρεπε νά χάσω χρόνο.

Πῆρα μπροστά μου τόν χάρτη ὁ ὁποῖος ἔδειχνε καί τήν μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Μπροστά ἀπό τόν Λ/Δκσεως πού εἶχε ταχθεῖ ἐκτός στρατοπέδου καί πρὸς τήν περιοχὴ ΝΔ τῆς Σχολῆς Γρηγορίου, στό "Υψωμα Β", τό ἔδαφος ἦταν τελείως πλατύ χωρίς «βουναλάκια».

Αντίθετα ὁ 4^{ος} Λόχος τοῦ Κύπριου Λοχαγοῦ Λ. Ἰωαννίδη, ὁ ὁποῖος εἰρήσθω ἐν παρόδῳ εἶχε ἔλθει μαζί μου μέ τό Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ ἀπό τήν Ελλάδα, εἶχε ἓνα ἔδαφος γεμάτο πτυχώσεις μπροστά του πού τοῦ ἔφραζε τήν ὁρατότητα μετὰ ἀπό 200μ. Ἐκεῖ μπροστά ἦταν καί δυό ὑψώματα ὅπως φαίνονταν στόν χάρτη πού θά σᾶς δώσω, ὑψώματα μέ τίς ὀνομασίες «Ἄσπρα Χώματα» καί «Υψωμα Α1».

Ὁ δέ 2^{ος} Λόχος τοῦ Λοχαγοῦ Κωνσταντούλα, εἶχε πολύ καλή παρατήρηση μπροστά του λόγῳ τοῦ ἐδάφους, μιᾶς καί εἶχε ὀχυρωθεῖ στήν περιοχὴ μέ τό ὄνομα «Προμαχώνας» μέ μέτωπο πρὸς τήν ΤΟΥΡΔΥΚ, πού ὅπως ξέρετε εἶχε καταληφθεῖ ἀπό τήν ΕΛΔΥΚ, στίς ἐπιχειρήσεις κατὰ τοῦ Κιόνελι τήν 20^η Ἰουλίου (σ.ἐπ. οἱ

Τούρκοι τό είχαν ἐγκαταλείψει καί είχαν διαρρεύσει στόν θύλακα τοῦ Κιόνελι), ἀλλά πού ὅμως τό εἶχαμε ἐπιστρέψει στους Τούρκους μετά ἀπό Συμφωνία ΟΗΕ καί ΓΕΕΦ στίς 27 Ἰουλίου... Ἄλλη βλακεία πάλι αὐτή. Οἱ Τούρκοι προχωροῦσαν παρά τήν ἐκεχειρία καί ἐμεῖς τούς ἐπιστρέψαμε τό ὑπό τήν κατοχή μας Στρατόπεδό τους. Καί μάλιστα τόσο κοντά στήν παραταξή μας.

Πρὶν τό ξεχάσω πρέπει νά πῶ ὅτι ΝΔ ἀπό τό Ὑψωμα Β' πού τάχθηκε ὁ Λόχος Διοικήσεως, ὑπῆρχε τό Στρατόπεδο τοῦ 11^{ου} ΤΣ τό ὁποῖο ἦταν ὑπό τήν εὐθύνη τοῦ 212 ΤΠ μέ Διοικητή τόν Τχη Ἀχιλλεΐδη. Ὁ Ἀχιλλεΐδης εἶχε στείλει τόν Λοχαγό Πασιαρδὴ Ἀνδρ. νά τό φυλάει μαζί μέ τούς 40-50 ἄνδρες μέ ἐλαφρὺ ὅπλισμό (ὅπως ἀναφέρεται καί σέ ἄλλα βιβλία - μαρτυρίες). Κάποια στιγμή ὁ Ἀχιλλεΐδης ἄγνωστο γιατί, ἔδωσε διαταγή στόν Λοχαγό του νά ἀποσυρθεῖ καί νά ἐγκαταλείψει τό Συγκρότημα (σ.ἐπ. ἐπιβεβαιώνω τήν ἀναφορά τοῦ κ. Ταξχου, καθότι ἐγώ σέ τηλεφωνικὴ μου συνομιλία μέ τόν Κ. Ἀχιλλεΐδη, μοῦ ἐπιβεβαίωσε ὅτι αὐτός ἔδωσε τήν διαταγή τῆς ἀπαγκίστρωσης ἀπό τό Συγκρότημα θεωρώντας ὅτι ἡ κάλυψη πού παρεῖχε στους ἀμυνόμενους ἄνδρες του πού εὐρίσκονταν μέσα σέ αὐτό, ἦταν ἐλλιπής). Κι ὅμως, μόλις οἱ ἄνδρες τῆς ΕΦ τό ἐγκατέλειψαν, οἱ Τούρκοι μέ δύναμη 150-200 ἀνδρῶν μπῆκαν μέσα καί τό κατέλαβαν. Ἐτσι τό ἀριστερό μέρος τῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς τοῦ Λ/Δκσεως, τό μαλακό της ὑπογάζτριο δηλαδή, ἦταν στά χέρια τῶν Τούρκων μέ εὐθύνη μας, ὅπως συνέβη καί τό δεξιό τοῦ 2^{ου} Λόχου, μέ την ἐπιστροφή ἀπό μέρους μας τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΤΟΥΡ-ΔΥΚ.

Βγῆκα ἔξω ἀπό τό Διοικητήριό σκεπτικός καί ἀμέσως διέταξα νά βρεθοῦν ὁδηγοὶ ὀχημάτων νά μεταφέρουν τό ὑλικό τῆς ΕΛ-ΔΥΚ ἀπό τίς ἀποθήκες τοῦ Στρατοπέδου, στό χωριό Μαλούντα. (σ.ἐπ. κάποιοι ὁδηγοὶ πού χρησιμοποιήθηκαν στήν φόρτωση-ἐκφόρτωση τοῦ ὑλικοῦ βρέθηκαν ἐκτός Στρατοπέδου στήν ἔναρξη τῆς ἐπίθεσης τῆς 14^{ης} Αὐγούστου καί εἴτε πῆγαν στήν Δευτερά νά βροῦν τούς λόχους τους, εἴτε παρακολουθοῦσαν τίς μάχες τοῦ 3^{ου} ἡμέρου ἀπό τό ἀπυρόβλητο στά ὑψώματα ἐκεῖ κοντά στήν Μακεδονίτισσα).

Ἡ φόρτωση-ἐκφόρτωση ξεκίνησε ἀμέσως μετά ἀπό λίγη ὥρα καί ἂν θυμᾶμαι καλά δέν εἶχε ὀλοκληρωθεῖ, ὅταν ξεκίνησε ἡ ἐπίθεση τῶν Τούρκων τήν ἐπομένη.

Αποφάσισα ό Σταθμός Διοικήσεως νά διατηρηθεϊ όπως καί στόν «Άττίλα Ι» στό έκκλησάκι τοϋ Άγίου Γεωργίου περί τά 100m από τό μέτωπο τοϋ Στρατοπέδου πού ύπεράσπιζε ό 4^{ος} Λόχος, έτσι ώστε νά είμαι κοντά στίς έγκαταστάσεις τοϋ Στρατοπέδου άφ' έ- νός, αλλά καί νά έχω προσωπική άποψη από τήν εξέλιξη τής Μά- χης άν οί Τοϋρκοί έπιτίθονταν τίς έπόμενες μέρες, έχοντας πανο- ραμική όρατότητα από τόν Γερόλακκο μέχρι καί πίσω μας, τόν Λόφο CYTA στόν Κόμβο Κολοκασσίδη.

Ρώτησα τόν Δκτη τοϋ Λ/Δκσεως Τχη Δελλή άν έχουμε κάλυ- ψη πυροβολικοϋ καί μοϋ άπάντησε ότι ή 187 ΜΠΠ είχε άποστείλει γι' αϋτόν τόν λόγο τόν Έφ. Άνθλόγό Κίτρος ως ΠΑΠ. Άρα θά μās ύποστήριζε ή 187 ΜΠΠ μέ Δκτη τόν Άνχη (ΠΒ) Ταραντίλη πού μό- λης είχε αντικαταστήσει τόν προηγούμενο Δκτη Γούδα. Κάτι ήταν κι αϋτό. Στήν πορεία θά άντιληφθώ πόσο σημαντική θά ήταν ή ύποστήριξη αϋτή. Τουλάχιστον από πυρά πυροβολικοϋ είμασταν έντάξει. Η 182 ΜΠΠ έπίσης είχε στείλει ΠΑΠ δίπλα μου στόν Σ/Δ στόν Άγιο Γεώργιο ώστε καί αϋτή νά μās συνδράμει άν χρειαστεϊ.

Κοιτώντας δεξιά-άριστερά άντελήφθην ότι στήν περιοχή ά- μύνης τοϋ 4^{ου} Λόχου δίπλα στό Ύψωμα Β' όπου άμυνόταν ό Λόχος Διοικήσεως ύπῆρχε ένα ΠΑΟ 106mm τοϋ 120 ΛΒΟ τής ΕΦ καί ένα ΠΑΟ τών 57mm τοϋ ΛΒΟ τής ΕΛΔΥΚ. Μέρος τοϋ ΛΒΟ τής ΕΛΔΥΚ, θά πρέπει νά τάχθηκε αρχικά στόν λόφο CYTA πίσω από τήν πα- ράταξη άμύνης μας (πρίν άποχωρήσει) καί ή διμοιρία του υπό τόν Ύπλόγό Πίο μέ τούς όλμους 81mm, τάχθηκε κοντά στήν Σχολή Γρη- γορίου (αϋτή ή διμοιρία μās ύποστήριξε όλο τό 3ήμερο).

Κάλεσα τούς Διοικητές Λόχων καί τούς έδήλωσα επί λέξει: «Σέ περίπτωση Τουρκικής έπίθεσης, θά πολεμήσετε μέχρι ενός, χω- ρίς νά κάνετε σπιθαμή πίσω. Αϋτή είναι ή διαταγή τοϋ Διοικητοϋ πρίν άναχωρήσει. Άν ή κατάσταση καταστεί άπελπιστική, μόνο έγώ -καί τούς τό τόνισα τό «μόνο έγώ»- μέ «προσωπική μου διαταγή», θά διατάξω σύμπτυξη αρχικά καί ακολουθως άπαγκίστρωση». Τούς τό επανέλαβα καί πάλι, ότι άν χρειαστεϊ νά άπαγκιστρωθεϊ ή μονά- δα, μόνο μέ διαταγή μου θά γινόταν καί κανενός άλλου!».

Πρῶτος θά άπαγκριστρωνόταν ό Λ/Δκσεως καί κατόπιν οί 4^{ος} καί 2^{ος} Λόχος. Ζήτησα νά μοϋ έπιβεβαιώσουν όλοι οί Λοχαγοί καί ό Ταγματάρχης ότι τούς ήταν άπολύτως σαφές αϋτό καί αϋτοί μοϋ

τό επιβεβαίωσαν. Κάποια στιγμή, πρίν φύγουν νά πᾶνε στους Λόχους τους, κάποιος ἀπό τούς τέσσερίς τους -δέν θυμᾶμαι ποιός- μέ ρώτησε: «Κε Διοικητά γιατί μᾶς ἄφησαν μόνους; Ποῦ εἶναι ἡ ὑπόλοιπη δύναμη τοῦ Συντάγματος;».

Τί νά τοῦ ἀπαντήσεις; Ὅτι ὁ Νικολαΐδης ἔστειλε τούς ὑπόλοιπους λόχους ἄλλοῦ καί ἔφυγε ἐκεῖνος στά μετόπισθεν καί ὄχι μόνο αὐτό, κράτησε καί τούς 34 ἄνδρες τοῦ Φραντζεσκάκη, ἄνδρες ικανώτατους, πολεμιστάρδες, νά τόν προστατέψουν ἐκεῖ ποῦ πῆγε; Ποιός θά τόν πείραζε ἐκεῖ κάτω ποῦ πῆγε; Καί ἂν χρειαζόταν προστασία, γιατί δέν ζητοῦσε νά τοῦ διατεθεῖ μία διμοιρία τῆς Α' ΜΚ ποῦ βρισκόταν στό Σταυροβούνι γιά τήν προστασία τοῦ ΓΕΕΦ;

Καί πράγματι, ὁ Διοικητής τῆς ΕΛΔΥΚ πῆγε νομίζω ἀρχικά στήν Μακεδονίτισσα, ἀκολουθῶς στήν Λακατάμια, μετά στους Ἀγ. Τριμυθιάς γιά νά καταλήξει ἀπό ὅτι μοῦ εἶπαν στήν Δευτερά, 13-14 χλμ μακριά ἀπό τό Στρατόπεδο. Ἐκεῖ πού πῆγε γιατί δέν ἀρκέστηκε τήν προστασία τῆς Διοίκησης καί τοῦ Ἐπιτελείου του νά τήν ἀναλάβουν οἱ ἄνδρες τῆς ΕΣΑ, ἀλλά μᾶς πῆρέ καί τούς ἄνδρες τῆς Διμοιρίας Ἀναγνωρίσεως, πού ἂν οἱ Τοῦρκοι ἔκαναν ἐπίθεση θά μοῦ ἦταν πολύ χρήσιμοι;

Κάποιος μοῦ εἶπε μετά τόν πόλεμο, δέν θυμᾶμαι ἂν ἦταν ὁ Ὑπλγός Φραντζεσκάκης ἢ κάποιος ἄλλος, ὅτι κάποια στιγμή τήν 15^η Αὐγούστου τούς διέταξαν νά ἀκροβολιστοῦν πίσω ἀπό τό ἀεροδρόμιο γιά νά καλύψουν τήν περίπτωση Τουρκικῆς κατάληψῆς του, σέ περίπτωση πού τό ἐγκατέλειπαν οἱ ΟΗΕδες.

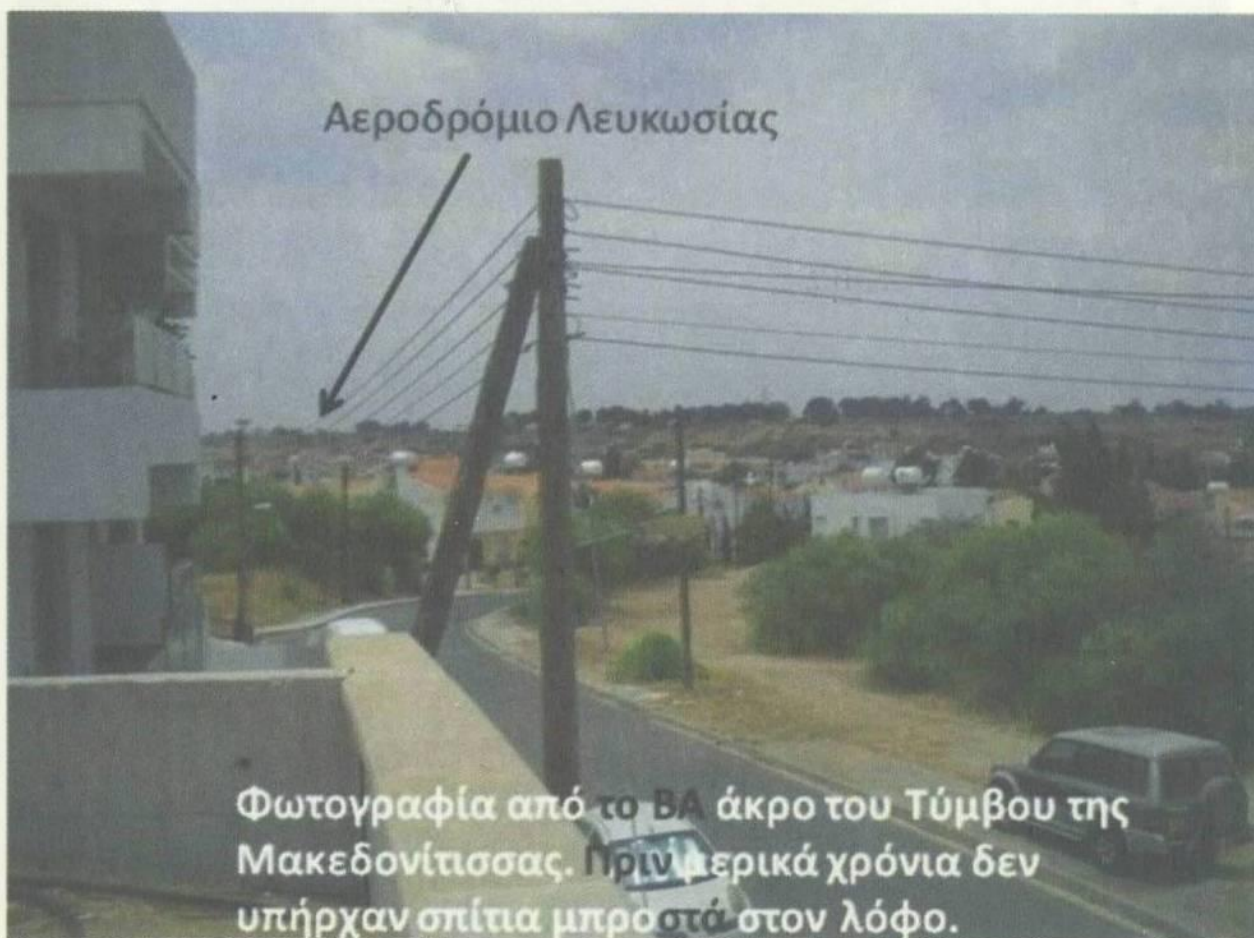
Χωρίς νά κοιτάξω, αὐτόν πού μέ ρώτησε «γιατί μᾶς ἄφησαν μόνους», γιατί θά καταλάβαινε ὅτι δέν τοῦ ἔλεγα ὅλη τήν ἀλήθεια, τοῦ ἀπάντησα: «Κε Λοχαγέ, δέν εἴμαστε μόνοι. Πίσω μας εἶναι ὅλες οἱ Μονάδες τῆς ΕΦ. Ἀλλά καί ἂν χρειαστεῖ δέν πιστεύω νά μήν μᾶς συνδράμουν οἱ ὑπόλοιποι λόχοι τῆς μονάδας». Δέν μέ πολυπίστεψε θυμᾶμαι, χαιρέτισε καί ἔφυγε.

Μετά ἀπό αὐτά, βλέποντας τήν προετοιμασία τῶν ὑπομονάδων νά προχωρεῖ, ἀνέβηκα στό τζίπ καί ἀναχώρησα γιά τόν Σταθμό Διοίκησης τοῦ Στρατοπέδου, στόν Ἱ.Ν. Ἀγίου Γεωργίου, πού ὅπως προεῖπα, ἀπό τόν «Ἀττίλα Ι» ἦταν ὁ Σ/Δκσεως τοῦ Στρατοπεδάρχη.

Δέν ήξερα ότι εκείνη τήν στιγμή μερικές χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, ή Έλληνική καί ή Τουρκική πλευρά, δέν θά συμφωνούσαν στίς διαπραγματεύσεις, άφορμή γιά τήν όποία τήν έπόμενη μέρα έμελλε νά ξεκινήσει ό «Άττίλας II» καί ή «Μάχη τοῦ Στρατοπέδου τής ΕΛΔΥΚ».

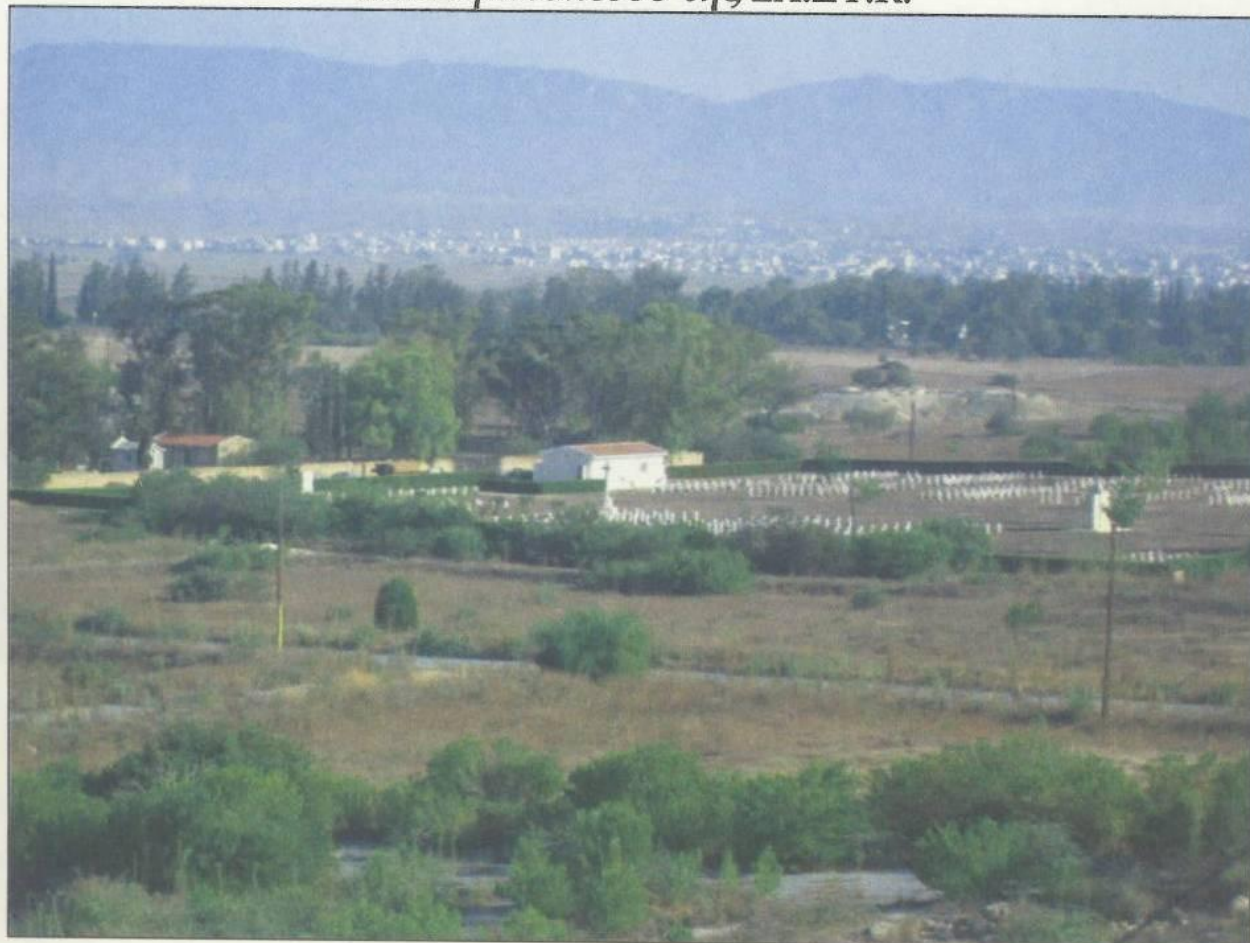
Δέν μοῦ κολλοῦσε ὕπνος εκείνο τό βράδυ. Σκεφτόμουν τήν εὐθύνη νά εἶμαι έπικεφαλής 317 γενναίων άνδρῶν, πού ἄν οἱ Τούρκοι έκαναν έπίθεση τίς έπόμενες μέρες, θά έπρεπε νά φανοῦν πραγματικοί Έλληνες, υπεράνθρωποι.

Όπως καί φάνηκαν.

Φωτογραφίες από τούς χώρους έντός καί πέριξ
τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ.

Άποψη τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. ὅπως φαίνεται ἀπό τό ὕψωμα Κολοκασσίδα.

Τό Ἐκκλησάκι τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. ὅπως εἶναι σήμερα ὑπό Τουρκική κατοχή. Κατά τίς μάχες τοῦ Ἀττίλα I καί II ἐκεῖ εἶχε ἐγκατασταθεῖ ὁ Σ/Δ Στρατοπέδου.

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ

Από τις 5.00' τό πρωΐ τῆς 14^{ης} Αὐγούστου, οἱ Τοῦρκοι μέ βομβαρδισμούς ἀπό τά ἀεροσκάφη τους πού ἄρχισαν νά πετοῦν ἀπό πάνω μας καί νά ρίχνουν βόμβες κάθε τύπου καί βάρους, μᾶς ἐνημέρωναν ἔμμεσα, γιά τό «ναυάγιο» τῶν Συνομιλιῶν τῆς Γενεύης. Ἦταν τό ξεκίνημα τοῦ «Ἀττίλα II».

Παρακολουθοῦσα μία, τό μέτωπο μπροστά ἀπό τήν γραμμή ἀμύνης τοῦ Στρατοπέδου, μία τίς θέσεις ἀμύνης μας πού ἦταν στόχος ὀλμων, πυροβολικοῦ καί ἀεροπορίας.

Ἡ ἀεροπορία χτυποῦσε περισσότερο τό Στρατόπεδο καί τόν 2^ο Λόχο, ἐνῶ τό πυροβολικό τῶν Τούρκων καί τά βαρέα ὄπλα τοῦ Πεζικοῦ του χτυποῦσαν τόν 4^ο Λόχο καί τόν Λ/Δκσεως ἀντίστοιχα.

Πυκνά πυρά. Χωρίς σταματημό.

Προφανῶς κάποιοι κατάσκοποι τῶν Τούρκων εἶχαν ἐνημερώσει τόν Στρατό τους πού βρισκόταν ὁ Σταθμός Διοίκησης τῆς ΕΛΔΥΚ μέ τόν Διοικητή Νικολαΐδη καί κάποια στιγμή, κάπου μισή μέ μία ὥρα μετά τήν ἔναρξη τοῦ πυρός, δέχθηκε καί ἐκεῖνος βομβαρδισμό καθὼς καί μία Πυροβολαρχία τῆς 187 ΜΠΠ, πού εἶχε ταχθεῖ δίπλα τους. Εὐτυχῶς οἱ Τοῦρκοι δέν εὐστόχησαν. Αὐτό ἦταν ἡ αἰτία ὁ ΣΔ/ΕΛΔΥΚ νά τραβηχτεῖ 3-4 χλμ πιό πίσω.

Κατά τόν βομβαρδισμό, μπορούσα νά διακρίνω τούς ἄνδρες τοῦ Λ/Δκσεως νά προφυλάσσονται εἴτε στά ὀρύγματα τους, εἴτε σέ κάποιες σπηλιές, κάποιες φυσικές κοιλότητες δηλαδή τοῦ ἐδάφους, πού τούς προστάτευσαν ἀποτελεσματικά.

Μετά ἀπό αὐτό τό 4ωρο περίπου σφυροκόπημα τοῦ Στρατοπέδου καί τῶν θέσεων ἀμύνης μας, ὁ βομβαρδισμός σταμάτησε.

Καί τότε ἔκαναν τήν ἐμφάνισή τους τά Τουρκικά τμήματα πού ὅπως ἦταν φανερό θά πραγματοποιοῦσαν τήν ἐπίθεση. Θά πρέπει νά ἦταν 9 ἢ 10 ἡ ὥρα τό πρωΐ, δέν θυμᾶμαι ἀκριβῶς.

Οἱ Τοῦρκοι προχωροῦσαν σέ ἓνα παράλογο γιά μένα σχηματισμό σάν νά πήγαιναν σέ παρέλαση ἢ μᾶλλον σέ περίπατο -γιατί ἦταν πολύ χαλαροί γιά παρέλαση- καί προχώρησαν μέ τά ὄπλα

«χιαστί» από τήν περιοχή «Άσπρα Χώματα» κατά τῶν θέσεών μας.

Ἐκεῖ ἄρχισαν νά τούς χτυποῦν οἱ δικοί μας μέ τέτοια σφοδρότητα, πού οἱ Τούρκοι δέν κατάφεραν νά προχωρήσουν οὔτε μέτρο. Τούς θέριζαν μέ τά τυφέκια καί μέ τά 30άρια κι ἐκεῖνοι ἔπεφταν ἕνας-ἕνας νεκροί χωρίς νά μποροῦν νά προχωρήσουν. Ἐνας-ἕνας, ὁμάδες, διμοιρίες ὁλόκληρες ξεκληρίστηκαν... Διεγράφησαν μέ μιᾶς ἀπό τά Μητρώα τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ!

Οἱ ἀξιωματικοί τους μέ σφυρίχτρες, τούς ἔδιναν τό σύνθημα ἐπίθεσης καί τούς παρότρυναν νά προχωρήσουν, ἀλλά τά πυρά τῶν Ἑλδουκάρων ἦταν τόσο εὐστοχα πού τούς εἶχαν καθηλώσει!

Ὁ 2^{ος} Λόχος δέν εἶχε δεχθεῖ πυρά πυροβολικοῦ καί ὄλμους, γιατί γειτνίαζε μέ τό Στρατόπεδο τῆς ΤΟΥΡΔΥΚ καί οἱ Τούρκοι φοβοῦνταν μήν χτυπήσουν τούς δικούς τους. Οἱ ἄνδρες του, εἶχαν λιανίσει τούς ἐπιτιθέμενους Τούρκους, πού πλέον ἀπό τόν Γερόλακκο τώρα προχωροῦσαν κατά τοῦ Ὑψώματος Β' μέ σκοπό νά διεισδύσουν στά ἀριστερά του ὥστε νά ἀποκόψουν ὅλη τήν παράταξη τοῦ 2^{ου} καί 4^{ου} Λόχου.

Σέ αὐτό τό σημεῖο θά πρέπει νά ἀναφέρω ὅτι μέ τήν ἐξαίρεση τῆς Μικρασιατικῆς Ἐκστρατείας ὅπου στίς μάχες τῆς σύμπτυχξης ἀναγκάστηκαν νά πολεμήσουν καί ἄνδρες τῶν Λόχων Στρατηγείου ἢ Λόχων Διοικήσεως, καί εἰδικώτερα μή μάχιμες εἰδικότητες, ὅπως τοῦ Ταχυδρομικοῦ, τοῦ Μουσικοῦ, τοῦ Διαβιβαστῆ, τοῦ Γραφέα, τοῦ Μάγειρα κ.λπ., δέν ὑπάρχει στήν Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ -ἀπ' ὅτι ξέρω- μάχη ἐκ τοῦ συστάδην, στήν ὁποία νά ἐνεπλάκη ὁ Λόχος Διοικήσεως ἢ ὁ Λόχος Στρατηγείου τῆς ἐμπλεκόμενης σέ μάχη μονάδας ἢ Σχηματισμοῦ.

Καί πολεμοῦσαν ὅλοι τους, ἕνας πρὸς ἕναν! Καί ὄχι μόνο πολεμοῦσαν ἀλλά καί νικοῦσαν πολλαπλάσιο ἐχθρό!

Οἱ ἀναφορές πού μοῦ ἔρχονταν ἦταν πολύ καλές. Μικρές ἀπώλειες, κατά βάση προκληθεῖσες ἀπό τό πρωῒνό σφυροκόπημα. Καί οἱ ἄνδρες ὅλοι στήν θέση τους. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως!

Ἀπό τόν Διοικητή τῆς ΕΛΔΥΚ, πού βρισκόταν στά μετόπισθεν καί πού σίγουρα θά γνώριζε τί συνέβαινε, δηλαδή τήν ἔναρξη τῆς σφοδρῆς ἐπίθεσης τῶν Τούρκων κατά τοῦ Στρατοπέδου,

οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόαση. Οὔτε κἀν νά μέ ρωτήσῃ: «Τί γίνεται ἐκεῖ κε Ἀντισυνταγματάρχᾳ; Ἀντέχετε; Χρειάζεστε κάτι; Ἐχετε ἀπώλειες;» ! Τίποτα...

Τέλος πάντων. Θά τὰ ποῦμε αὐτά μετὰ!

Οἱ Τοῦρκοι ἀντιμετωπίζοντας τήν σθεναρή ἄμυνα τῶν ἀνδρῶν μου, συμπτύχθηκαν πρὸς τό χωριό Γερόλακκος. Προφανῶς ἀνασυντάχθηκαν γιατί γύρω στίς 11 μέ 11.30' ξεκίνησαν νέα ἐπίθεση.

Αὐτήν τήν φορά ἡ ἐπίθεση ἦταν ἀπό τήν περιοχή τοῦ ἄξονα τοῦ Διεθνoῦς Ἀεροδρομίου πού ἦταν κάθετα στήν ἀμυντική μας διάταξη. Μάλιστα πέρασε μέσα ἀπό τό Στρατόπεδο τοῦ 11^{ου} ΤΣ πού ὅπως σᾶς εἶπα πρίν, μετὰ ἀπό διαταγή τοῦ Διοικητῆ τοῦ 212 ΤΠ εἶχε ἐκκενωθεῖ. Αὐτήν τήν φορά πέραν τοῦ πυροβολικοῦ μας, πυρά ὑποστήριξης μᾶς παρεῖχαν καί οἱ ἄνδρες τοῦ ΛΒΟ τῆς ΕΛ-ΔΥΚ πού ἦταν κοντά στήν Σχολή Γρηγορίου καί στό ὕψωμα Cyta, μέ τούς ὅλμους τῶν 81mm. Οἱ ὅλμοι ἔσκαγαν ἀνάμεσα στούς Τούρκους πού προχωροῦσαν σέ πυκνό σχηματισμό καί τούς ἐξαῦλωναν! Μόλις πλησίαζαν δέ σέ ἀπόσταση βολῆς τῶν ἀτομικῶν ὅπλων τῶν ἀνδρῶν μας, τούς θερίζαμε σάν τὰ στάχυα.

Ἀλλόφρονες οἱ Τοῦρκοι προσπαθοῦσαν νά προφυλαχθοῦν, ἀλλά τὰ πυρά τῶν ἀνδρῶν μας ἦταν τόσο πυκνά καί εὐστοχα πού γέμιζαν τό πεδίο τῆς μάχης μέ πτώματα.

Πατοῦσε ὁ ἓνας τόν ἄλλο στήν προσπάθειά τους νά σωθοῦν, ὥσπου ἔφθασαν σέ σημεῖο νά πατοῦν πάνω σέ πτώματα συναδέλφων τους καί τραυματιῶν.

Τό ἠθικό τῶν ἀνδρῶν μας στά οὐράνια...

Ἀλλά μήν φανταστεῖ κανεῖς ὅτι οἱ ἄνδρες μας δέν δέχονταν πυρά. Καί οἱ Τοῦρκοι μέ βαριά πολυβόλα καί ὅλμους σφυροκοποῦσαν τίς θέσεις μας. Οἱ ἄνδρες μας ἄκουγαν τό περίεργο σφύριγμα τῶν ὅλμων πού πλησίαζαν τόσο συχνά, πού πολλές φορές πυροβολοῦσαν μέσα ἀπό τὰ ὀρύγματά τους χωρίς νά βλέπουν! Ἀπλά ἔβγαζαν τό ὅπλο τους πάνω ἀπό τό κεφάλι τους ἔξω ἀπό τό ὄρυγμα, ἀλλά μέ τό κεφάλι μέσα σέ αὐτό καί πυροβολοῦσαν στά τυφλά πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀπό ὅπου ὑπολόγιζαν ὅτι ἐπιτίθεντο οἱ Τοῦρκοι...

Κάποια στιγμή κάμποσοι Τούρκοι, καμμιά 40αριά, μπήκαν νά προστατευθοῦν μέσα στό ἐγκαταλελειμμένο ἀπό τήν ΕΦ Στρατόπεδο τοῦ 11^{ου} ΤΣ. Τότε ἐνημερώθηκε ἡ 187 ΜΠΠ, πῆρε συντεταγμένες καί ἄρχισε τόν βομβαρδισμό τους... Ὅταν ἔληξε ὁ βομβαρδισμός τῶν Τούρκων, ἀπό τίς ἐγκαταστάσεις τοῦ 11^{ου} βγήκαν μία χούφτα Τούρκοι... Ἦταν οἱ μόνοι πού σώθηκαν !

Στόν τομέα τοῦ Λ/Δκσεως δέν ξαναεπιτέθηκαν οἱ Τούρκοι ὅλη τήν μέρα.

Ἐπιτέθηκαν ὅμως ξανά γύρω στίς 3 τό μεσημέρι, στόν τομέα τοῦ 4^{ου} Λόχου, οἱ ἄνδρες τοῦ ὁποίου πολέμησαν μέ αὐτοθυσία γιά τρίτη φορά μέσα σέ 6-7 ὥρες. Γέμισαν τόν χῶρο μπροστά τους μέ πτώματα τῶν Τούρκων στρατιωτῶν. Ἡ μάχη ἦταν καί αὐτή λυσσώδης καί στήν οὐσία ἦταν μία προσπάθεια τῶν Τούρκων νά σπάσουν τό κέντρο τῆς παράταξής μας. Οἱ ἄνδρες τοῦ 4^{ου} πολέμησαν γενναία ἐπὶ περίπου μία ὥρα καί τούς ἀπώθησαν. Ἀμέσως μετά αὐτήν τήν ἐπίθεση, μόλις οἱ Τούρκοι ὑποχώρησαν, μίλησα μέ τόν Διοικητή τοῦ 4^{ου} Λόχου, τόν Λούη τόν Ἰωαννίδη. Τόν ἐρώτησα:

«Πῶς τά πᾶτε κε Λοχαγέ;».

«Κρατᾶμε κε Διοικητά», μοῦ ἀπάντησε. «Ὅλοι οἱ ἄνδρες εἶναι στίς θέσεις τους».

Χάρηκιά πού τόν ἄκουσα ἔτσι μέ ἠθικό ἀκμαῖο. Ὁ Διοικητής ὀφείλει νά ἔχει ὑψηλό ἠθικό γιά νά τό μεταφέρει καί στούς ἄνδρες του. Ἰδιαίτερα ὅταν οἱ συνθῆκες εἶναι δυσμενεῖς ὅπως ἦταν αὐτές πού εἴχαμε νά ἀντιμετωπίσουμε. Καί νά σκεφθεῖ κανεῖς ὅτι καί ὁ Λούης εἶχε μόλις ἔλθει στήν Κύπρο -ταξίδευε μαζί μου στό ΛΕ-ΣΒΟΣ- καί ἅμα τή ἀφίξει του, παρέλαβε τόν 4^ο Λόχο.

Βλέποντας τούς Τούρκους νά μήν ἐπιχειροῦν τίποτα παραπάνω κατά τήν διάρκεια τῆς μέρας, πῆρα τό τζίπ καί πῆγα στήν Σχολή Γρηγορίου (σ.ἐπ. τό *Grammar School*), ὅπου ζήτησα νά συναντήσω τούς Διοικητές τῶν τριῶν Λόχων.

Τούς ρώτησα ἂν ὅλα ἦταν καλά καί ποιές ἦταν οἱ ἀπώλειές τους. Εἶχαν σκοτωθεῖ ἓνας ἀξιωματικός καί ὀκτώ ὀπλίτες. Εἴχαμε καί καμμιά δεκαριά τραυματίες.

Χάσαμε κι ἓνα φορτηγό γεμάτο πυρομαχικά.

Ἐκεῖ ἔμαθα ὅτι ὁ Διευθυντής τοῦ 2^{ου} Γραφείου τῆς ΕΛΔΥΚ Λοχαγός Κομματᾶς εἶχε ἐπικοινωνήσει μέ τόν Λοχαγό Θεοφανίδη τῆς Διμοιρίας Μεταφορῶν τοῦ Λ/Δκσεως, γιά νά τόν ρωτήσει ...ἂν οἱ Τοῦρκοι κατέλαβαν τό Στρατόπεδο !

Ὅσο γιά τόν Διοικητή τῆς ΕΛΔΥΚ, οὔτε πού προσπάθησε νά ἐπικοινωνήσει μαζί μου, ἔστω νά μάθει τί ἔγινε στό Στρατόπεδο τῆς Μονάδας πού ἦταν Διοικητής. Τίποτα.

Διοικητική μέριμνα δέν ὑπῆρξε. Μᾶς εἶχαν ἐγκαταλείψει.

Οἱ ἄνδρες ἔφαγαν ξηρά τροφή, πράγμα πού ἐπαναλήφθηκε καί τίς ἐπόμενες μέρες.

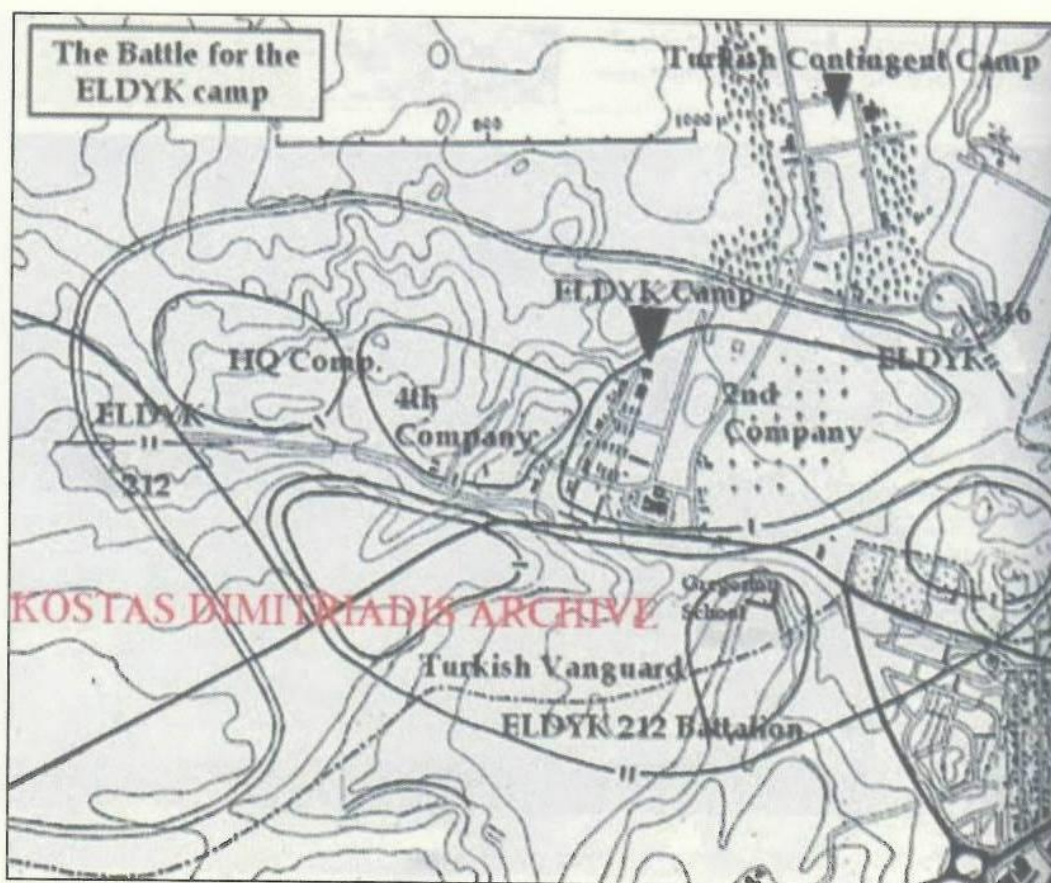
Ἡ ἐπόμενη μέρα ἦταν ἡ 15^η Αὐγούστου. Ἡ μέρα τῆς γιορτῆς τῆς Παναγίας μας.

Κανείς μας δέν ἤξερε τί μέλλει γενέσθαι. Οἱ Τοῦρκοι σίγουρα θά ἐπιτεθοῦν μέ περισσότερες δυνάμεις καί θά εἶναι πιό προσεκτικοί μετά τήν σημερινή τους πανωλεθρία, σκέφθηκα !

Ἔτσι ἔληξε ἡ πρώτη μέρα τῆς ἄμυνας τῶν ἀνδρῶν μου, μπροστά καί μέσα στό Στρατόπεδο τῆς ΕΛΔΥΚ.

Οὔτε κι ἐμεῖς τό πιστεύαμε ὅτι ἀντέξαμε !

Ὅλο τό βράδυ ὑπῆρχε ἡσυχία, μόνο μερικές ἀψιμαχίες καί ρήψις φωτιστικῶν βλημάτων.

Πάνω: Βρετανικός χάρτης τής διάταξης τών δυνάμεων πρό τής Μάχης.

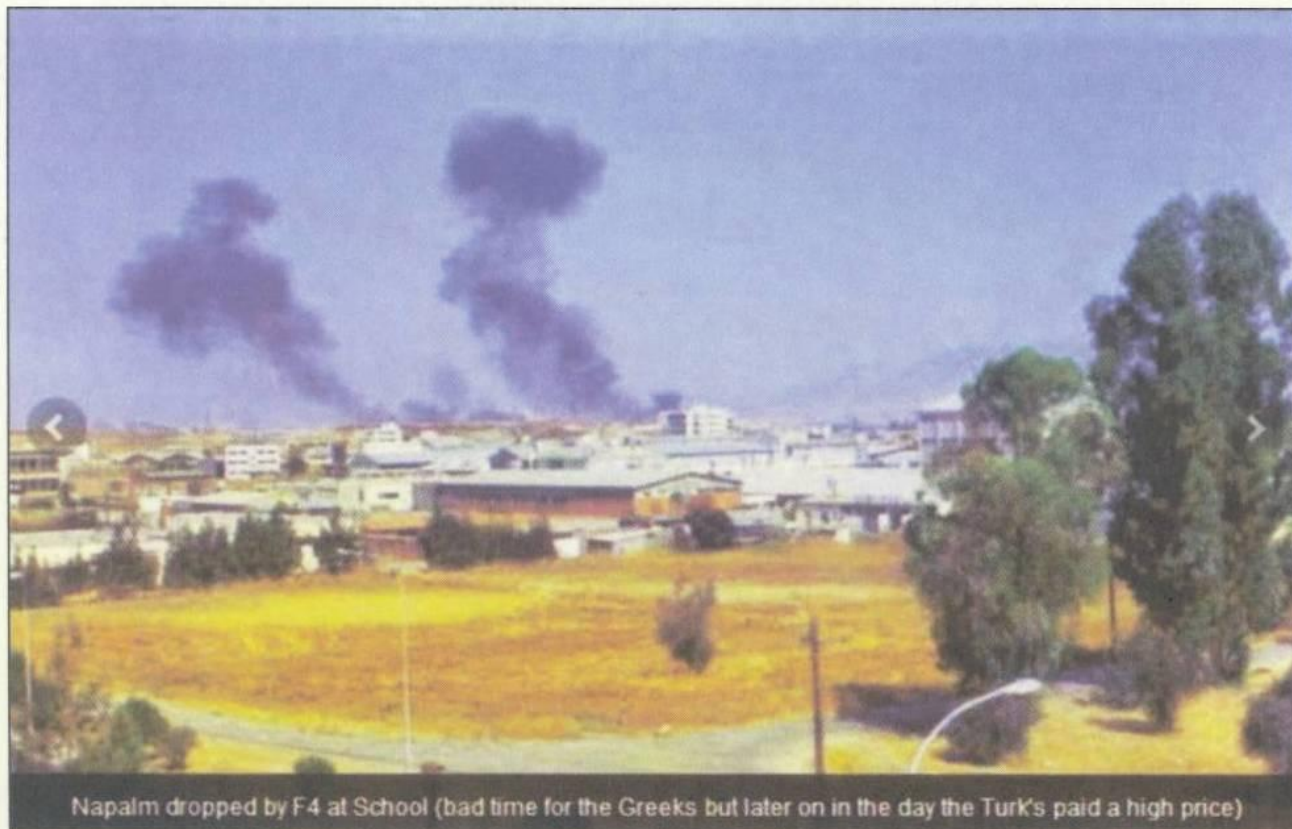
Κάτω: Σχέδιο πού δείχνει ποιό θά ἦταν τό ἀποτέλεσμα
γιά τήν Λευκωσία καί τίς δυνάμεις ἀμύνης στόν Ἀγ.Παῦλο,
ἂν ἡ ΕΛΔΥΚ ἔπεφτε τήν πρώτη μέρα τής Μάχης.

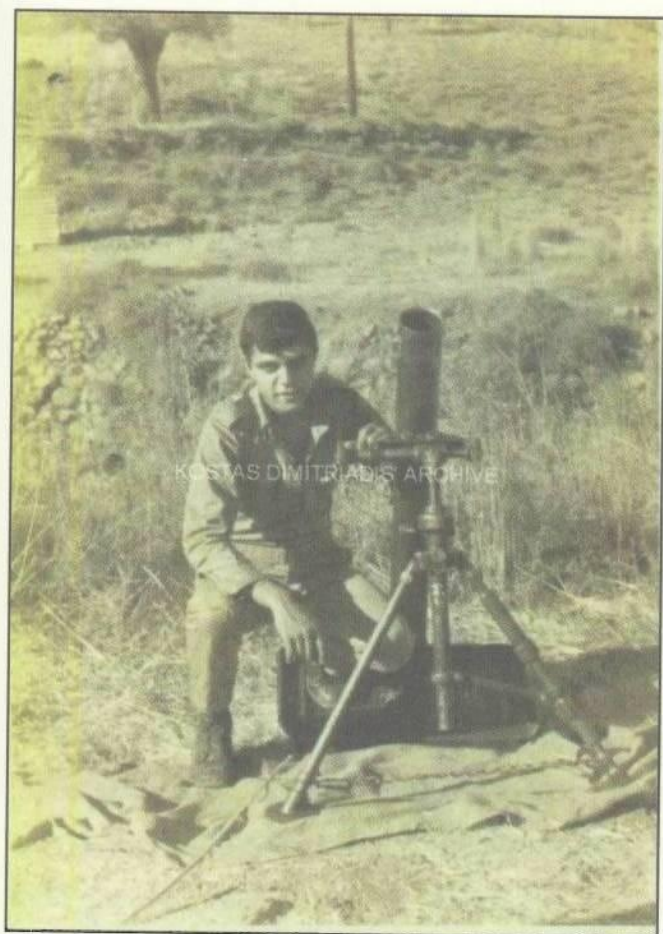

Same bomb about 30 seconds later

*Βομβαρδισμός τῶν χώρων τοῦ Στρατοπέδου
ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ Ἀεροπορία.*

Napalm dropped by F4 at School (bad time for the Greeks but later on in the day the Turk's paid a high price)

ΛΒΟ/ΕΛΔΥΚ Όλμος 81mm
μεταξύ Grammar School και
Υψώματος Cyta
Στρτης Καπασάκης Ιωσήφ

Τά Τουρκικά ἄρματα
ἀνακόπηκαν ἀπὸ τὶς
βολές τῆς 187 ΜΠΠ

Εημέρωσε ή 15^η Αύγούστου 1974, ή ήμέρα τής Έορτής τής Παναγίας μας.

Από τό πρωϊ όλο τό Στρατόπεδο έβάλλετο από τήν τουρκική αεροπορία, από πυρά πυροβολικοῦ καί από βολές όλμων 4,2", έναλλάξ! Πραγματικό σφυροκόπημα!

Από τόν Σταθμό Διοικήσεως όπου εύρισκόμουν μέ τόν Λοχαγό Σταμπουλή Βασίλειο καί τόν ύπ' αυτόν Υπλό Χρυσοσπάθη Γεώργιο, προσπαθούσαμε νά δοῦμε άν πλησίαζαν έχθρικά τμήματα.

Οί Τουρκοι δέν φαίνονταν πουθενά!

Τότε διέταξα νά έτοιμασθουν αναγνωριστικές περίπολοι καί νά προωθηθουν προς αναγνώρισιν τοῦ έχθρου. Δέν έγνώριζα ότι οί Τουρκοι εκείνη τήν Άγια ήμέρα τής Παναγίας είχαν αποφασίσει νά προσπαθήσουν νά προωθηθουν προς τήν Λευκωσία, καταλαμβάνοντας τήν έρημη από κατοίκους πρωτεύουσα τοῦ νησιου, όχι από τόν άξονα Στροβόλου-Άθαλάσσης, περνώντας μέσα από τό Στρατόπεδο τής ΕΛΔΥΚ -καταλαμβάνοντας τό-, αλλά μέσω τής περιοχής πού ξεκινούσε από τόν Άγιο Παῦλο μέχρι τό Ledra Palace.

Αλλά εκεί βρήκαν μπροστά τους τόν έξ Έλλάδος Τχη (ΠΖ) Αλευρομάγειρο πού ως Δκτης τοῦ 336 ΤΕ τής Άμμοχώστου, είχε τεθεί επικεφαλής μέ διαταγή τοῦ Διοικητή τής Άνωτέρας Σχη Αζίνα, όλων τών δυνάμεων άμύνης Β.Λευκωσίας πού αποτελούνταν πέραν τοῦ 336 ΤΕ καί από τόν 1^ο Λόχο τοῦ 211 ΤΠ μέ Διοικητή τόν Κύπριο Λοχαγό Χριστοδουλίδη, γνωστό ως «Μαυρόγιαννο», Λόχος πού στον πρώτο Αττίλα, κράτησε όλο τό βάρος τής άμύνης τής Λευκωσίας από βορρά καί ανατολικά μέ τά φυλάκιά του.

Έδω πρέπει νά πω ότι ό έξαίρετος Τχης Αλευρομάγειρος μέ τίς ύπ' αυτόν μονάδες, κράτησε πολλαπλάσιους Τούρκους πού έπιτέθηκαν μέ σφοδρότητα εκείνη τήν μέρα, ιδίως εκείνη τήν μέρα. Τήν μέρα τής Παναγίας.

Η «Υπέρμαχος Στρατηγός» τούς προστάτευσε καί τούς βοήθησε νά κρατήσουν τήν Λευκωσία στά πρό τής Εισβολής όρια τής «πράσινης γραμμής». Οί άνδρες τοῦ 336, πού άκουγαν στό ράδιο εκείνη τήν μέρα ότι οί Τουρκοι εμπαιναν άνενόχλητοι καί κατε-

λάμβαναν άμαχητί τήν πόλη τους τήν Αμμόχωστο, πολέμησαν σάν λιοντάρια μαζί μέ τόν 1^ο Λόχο του 211 ΤΠ καί έμπνευσμένοι από τήν άνδρεία του έπικεφαλής τους, έσωσαν τήν Λευκωσία.

Ξαναγυρίζω σέ μάς πού δέν είχαμε δεχθει επίθεση Τούρκων τό πρωϊ της 15/8/74. Αποφάσισα λοιπόν νά αποστείλω περιπόλους άναγνωρίσεως μέ έπικεφαλής τους ή Αξιωματικό ή μόνιμο Υπαξιωματικό στήν κάθε μία, γιά νά δοϋμε πού βρίσκονταν οί Τουρκοί. Έλλείπει διαθέσιμων Αξιωματικών ή Υπαξιωματικών έκτός όρουγμάτων, διέταξα καί τόν Υπλόγό πού ήταν μαζί μου, ό όποιος πλαισίωνε τόν αείμνηστο Λοχαγό Σταμπουλή, νά πάρει κι εκείνος μερικούς άνδρες καί νά προχωρήσει πρός τόν χωρο άνατολικά από τό ύψωμα «Καραούλι» πρός άνεύρεση του έχθρου.

Τότε μέ μεγάλη μου έκπληξη, αυτός ό Υπλόγός μου δήλωσε: «Αδυνατώ κε Διοικητά νά έκτελέσω τήν διαταγή».

«Τί είπες κε Υπολοχαγέ;», τόν ρώτησα όργισμένος.

«Αδυνατώ νά έκτελέσω τήν διαταγή κε Διοικητά», μου άπάντησε. «Έχω γυναίκα καί παιδιά», συνέχισε.

Έκνευρίστηκα τόσο πολύ, πού πήγα νά βγάλω τό ύπηρεσιακό μου πιστόλι καί νά τόν πυροβολήσω, αλλά μπήκαν μπροστά ό Λοχαγός Σταμπουλής καί κάποιοι διαβιβαστές καί άγγελιοφόροι πού εύρίσκονταν στόν Σταθμό Διοίκησης καί μέ άπέτρεψαν.

Δέν μπορούσα νά χωνέψω ότι οί φαντάροι από τήν μητροπολιτική Ελλάδα, τήν Χαλκιδική, τόν Πύργο, τό Άργος Όρεστικό, τήν Αλεξανδρούπολη, πού οί γονείς των τούς έμπιστεύτηκαν στήν Πατρίδα, έδιναν εκείνη τήν στιγμή χωρίς δεύτερη σκέψη τήν ζωή τους έδω στήν Κύπρο, στήν έσχατιά του Έλληνισμού, γιά νά κρατήσουν άμόλυντο από τούς Τούρκους τό Στρατόπεδό τους, πού έκλεινε τόν δρόμο στους Τούρκους γιά τήν Λευκωσία, τήν ίδια στιγμή Αξιωματικός καρριέρας πού θά έπρεπε νά είναι τό παράδειγμα άνδρείας, ήρωϊσμού καί θυσίας, άρνείτο νά έκτελέσει διαταγή του Διοικητή του στήν πρώτη γραμμή...

Γιατί «είχε γυναίκα καί παιδιά»...

Λές καί οί υπόλοιποι Αξιωματικοί, Υπαξιωματικοί καί Όπλίτες πού ήταν στά όρύγματά τους έτοιμοι νά πεθάνουν γιά τήν Πατρίδα, δέν είχαν οικογένειες...

Τέλος πάντων, μετά από αυτό τό έπεισόδιο περίμενα νά δώ τίς αναφορές τών περιπόλων πού είχαν αποσταλεί γιά αναγνώριση.

Ξαφνικά άκούμε πυρά από τήν κατεύθυνση του Ύψώματος «Καραούλι» πού είχε σταλεί αναγνωριστική περίπολος. Η έμφάνισή της, προκάλεσε τήν δραστική αντίδραση τών Τούρκων, οί όποιοι διά πυρών Πυροβολικού καί όλμων άντέδρασαν μέ σφοδρότητα.

Η επέμβασις του ήμετέρου Πυροβολικού καί τής Διμοιρίας όλμων τών 81mm ήταν τόσο έπιτυχής καί άκριβής, ώστε είχε άποτέλεσμα νά καθηλώσει τόν έχθρό, νά περιορίσει τίς κινήσεις του καί νά του έπιφέρουν άρκετές άπώλειες.

Οί ώρες περνούσαν κατά τήν διάρκεια τής μέρας χωρίς οί Τούρκοι νά τολμήσουν επίθεση.

Μου φάνηκε περίεργο. Καί αυτό γιατί δέν γνώριζα ότι είχαν στρέψει τήν προσοχή τους κατά τής γραμμής «Άγίου Παύλου-Ledra Palace», πού ύπερασπιζόταν όπως προείπα ό Άλευρομάγειρος, μέ τίς ύπ' αυτόν μονάδες τής ΕΦ.

Κρίνω σκόπιμο νά αναφέρω ότι τό πρωϊ διά του Σταθμού Άσυρμάτου ΠΑΠ του Πυροβολικού, αϊτήθηκα από τά προϊστάμενα κλιμάκια ένίσχυσή μας διά Πεζικού καί Τεθωρακισμένων, προς διατήρησιν του Στρατοπέδου.

Τό μεσημέρι μου άπάντησαν ότι ένεκρίθη τό αίτημά μου καί οί Δυνάμεις Ένισχύσεως είχαν έκκινήσει μέ προορισμό τό Στρατόπεδό μας.

Μέ χαρά τό ανακοίνωσα στους Άξιωματικούς καί Όπλίτες τής πρώτης γραμμής πού ήταν γεμάτοι χαρά μέ τήν είδηση τής έλευσης ένισχύσεων.

«Τώρα δέν θά τό πάρουν ποτέ τό Στρατόπεδο κε Διοικητά!», μου είπε ό αείμνηστος Λοχαγός (ΜΧ) Σταυριανάκος, όταν περιηγήθηκα τόν χώρο άμύνης του Λ/Δκσεως, υπό τόν Τχη (ΠΖ) Δελλή καί τούς ένημέρωσα γιά τίς αναμενόμενες ένισχύσεις.

Δυστυχώς, δέν ήλθε κανείς!

Μās έστειλαν μόνο τρία τεθωρακισμένα όχήματα (όχι άρματα) τά όποια στάθμευσαν όπισθεν τής Σχολής Γρηγορίου, τά ό-

ποῖα δέν μποροῦσαν νά προσφέρουν πολλά πράγματα στήν ἄμυνα τοῦ Στρατοπέδου, ἀντίθετα δέ, προσέλκυαν τίς ἐπιθέσεις τῆς Τουρκικῆς ἀεροπορίας.

Μετά ἀπό δίωρη παραμονή τους, τά ἔδιωξα. Διακινδύνευαν μέ τήν παραμονή τους νά βληθοῦν καί νά καταστραφοῦν ἀπό τίς ρουκέτες τῆς Τουρκικῆς ἀεροπορίας.

Ἐνῶσα ἀπαίσια πού φάνηκα ψεύτης στά μάτια τῶν Ἀξιωματικῶν καί Ὀπλιτῶν μου. Κάποιοι πού κατάλαβαν ὅτι κι ἐγώ ἔπεςα θύμα τῆς ἀναξιοπιστίας τῶν πληροφοριῶν πού μου ἔδωσαν τά ἀνώτερα κλιμάκια, μοῦ εἶπαν γιά πρώτη φορά τήν φράση πού ἀκόμα τριγυρνάει στά αὐτιά μου:

«Μᾶς γέλασαν κε Διοικητά. Μείναμε μόνοι. Μᾶς ἐγκατέλειψαν!».

Μετά τόν πόλεμο, εὐρισκόμενος στήν Λευκωσία μέ πλησιάζει ἓνας κύριος καί μέ ρωτάει: «Εἶστε ὁ κ. Σταυρουλόπουλος, ἔτσι δέν εἶναι;».

Τοῦ ἀπάνταω: «Ναί, ἐσεῖς ποιός εἶστε;».

«Εἶμαι ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς Ἴλης ἀρμάτων πού εἶχαμε διαταχθεῖ νά ἔλθουμε νά σᾶς συνδράμουμε τήν 15^η Αὐγούστου καί πού μόλις ξεκινήσαμε, ἀκύρωσαν τήν διαταγή καί μᾶς γύρισαν πίσω!». Τούς γύρισαν πίσω....

Μία ἄλλη μέρα, πάλι μετά τόν πόλεμο, εὐρισκόμενος σέ μία Κυπριακή Ταβέρνα μέ φίλους, μέ πλησιάζει ἓνας ἄγνωστος σέ μενα κύριος πού προφανῶς μέ ἀναγνώρισε καί μοῦ λέει:

«Κε Σταυρουλόπουλε καλησπέρα. Θά ἤθελα νά σᾶς πῶ κάτι. Τήν 15^η Αὐγούστου στόν πόλεμο, ἤμουν ἀσυρματιστής τῆς Διοίκησης. Θυμᾶμαι ἦλθε ἓνας Τχης καί μοῦ ζήτησε νά στείλω σῆμα στίς Μονάδες πού εἶχαν ξεκινήσει νά ἔλθουν νά σᾶς ἐνισχύσουν, μέ τό ὅποιο ἀνακαλοῦνταν καί διατάσσονταν νά ἐπιστρέψουν στόν χῶρο ἐκκίνησής τους, πάραυτα». Μοῦ λέει ὁ κύριος αὐτός ὅτι τότε ρώτησε τόν Τχη, γιατί τούς ἀνακαλοῦν καί ὅτι ὁ Τχης τοῦ ἀπάντησε ἀνέκφραστος: «Ἄστους αὐτούς... εἶναι ξεγραμμένοι...!!».

Τί μεγαλύτερη ἀπόδειξη ὅτι ὄντως ἡ Διοίκησή μας εἶχε ξεγράψει τελείως;

Μᾶς θυσίαζαν μέ ἐλαφριά τήν καρδιά, στόν βωμό ποιᾶς σκοπιμότητας;

Ἐτοιμάστηκα νά ἐπιστρέψω στόν Σταθμό Διοικήσεως μέ τό κεφάλι μου γεμάτο σκέψεις, γιά τήν ἐξέλιξη πού εἶχαμε μέ τίς ἐνισχύσεις. Ἀλλά οὔτε οἱ γιατροί, οἱ νοσοκόμοι καί τό ὑγειονομικό ὑλικό πού ζήτησα καί μοῦ τοὺς ὑποσχέθηκαν ἀπό τό ΔΥΤ/ΓΕΕΦ, ἐμφανίστηκαν. Τίποτα. Κανείς.

Καί εἶχαμε τραυματίες, ἄλλους ἐλαφρά, ἄλλους βαριά καί ὅσο θά προχωροῦσαν οἱ μάχες, σίγουρα ὁ ἀριθμός τους θά αὐξάνετο. Κι ὅμως, δέν μᾶς ἔστελναν οὔτε νοσοκόμους...

Ἐδῶ πρέπει νά ἀναφερθῶ σέ ἓνα πρόσωπο πού πάντα ἀναφέρω μέ τιμή καί σεβασμό. Σέ μία γυναίκα. Τήν Καλλιόπη Ἀβραάμ, πού ἡ φαντάροι ὀνόμαζαν «γιαγιά» καί ἔμεινε στήν ἱστορία ὡς «ἡ γιαγιά τῆς ΕΛΔΥΚ».

Αὐτή ἡ γυναίκα ὅπως ἔμαθα ζοῦσε στήν περιοχή κοντά στό Στρατόπεδο, ἀπό τότε πού μέ τόν ἄντρα τῆς ἔφυγαν ἀπό Λάρνακα τῆς Λαπήθου ὅπου ἔμεναν, κάνοντας ἀγροτοκτηνότροφικές ἐργασίες. Ταυτόχρονα πρόσφερε τήν ἀγάπη της στοὺς ἄνδρες τῆς ΕΛΔΥΚ πού τοὺς θεωροῦσε «δικά της παιδιά». Αὐτή ἡ ἀγάπη ἐκδηλωνόταν μέ τό νά πηγαίνει νά τοὺς ἀγοράζει τσιγάρα πού τῆς παράγγελλαν καί νά τοὺς τᾶ πηγαίνει στά φυλάκια, νά τοὺς φιλεῦει μέ φρουῦτα καί γλυκά καί βέβαια νερό, τό πολύτιμο νερό γιά τὰ διψασμένα παλληκάρια τῶν φυλακίων, ἰδιαίτερα τᾶ ζεστά καλοκαίρια τῆς Λευκωσίας.

Γιά αὐτό τόν λόγο ὁ Τχης Ἰωαννίδης (σ.ἐπ. ὁ γνωστός μετέπειτα ὡς «ἀόρατος Δικτάτωρ» πού ὑπῆρξε ὁ ἐμπνευστής τοῦ πραξικοπήματος κατὰ τοῦ Μακαρίου) ὅταν ὑπηρετοῦσε στήν ΕΛΔΥΚ τό 1961, φρόντισε τό ζεῦγος Ἀβραάμ «τιμῆς ἔνεκεν» νά σιτίζεται μαζί μέ τοὺς Ἀξιωματικούς, Ὑπαξιωματικούς καί Ὀπλίτες τῆς ΕΛΔΥΚ, μέ μέριμνα τῆς Μονάδας μέσα στό Στρατόπεδο.

Αὐτή ἡ ἡλικιωμένη γυναίκα λοιπόν, ἀκόμα κι ὅταν πέθανε ὁ ἄντρας της τό 1969, συνέχισε μόνη της καί ἀκόμα πιό ἀφοσιωμένα, νά προσέχει τᾶ «παιδιά της» πού ξεροσταλίαζαν στά φυλάκια πού φύλαγαν τήν Λευκωσία ἀπό τὰ Δυτικά ἀπέναντι ἀκριβῶς

από την ΤΟΥΡΔΥΚ και τον Τουρκικό τομέα, πού δημιούργησε τό «πράσινο στυλό» του Young.

Κατά την έκεχειρία μεταξύ ΑΤΤΙΛΑ Ι & ΑΤΤΙΛΑ ΙΙ -έμαθα αργότερα μετά τον πόλεμο- ότι ή «γιαγιά» έφυγε και πήγε στην Λευκωσία για να φέρει στα «παιδιά της» πού βρίσκονταν στην «πρώτη γραμμή» ότι της ζητούσαν, από καφέ και τσιγάρα μέχρι καραμέλες για να έχουν στό στόμα τους την ώρα της μάχης (όπως της είπαν) και καρπούζια. Μάταια τά βιολογικά παιδιά της στον Άγιο Δομέτιο προσπαθούσαν να την μεταπείσουν να μείνει μακριά από τά πεδία των μαχών. Συγκεκριμένα ο τελευταίος διάλογος μέ τά παιδιά της ήταν πολύ έντονος αλλά ή «γιαγιά» άμετάπειστη.

Από μαρτυρία πού μου έδωσαν τά έγγόνια της, ο γαμπρός της ο Σάββας, της φώναζε μέσα στην αϋλή του σπιτιού τους όπου την είδαν για τελευταία φορά: «Μά αν θα μείνεις στό Στρατόπεδο θα σκοτωθείς!» κι εκείνη μέ πείσμα του άπάντησε: «Εγώ είμαι γριά. Αυτοί οί λεβέντες δέν φοβούνται να πεθάνουν και θα φοβηθώ εγώ ή παλιόγρια;».

Αλλά κι εγώ όταν την συνάντησα εκεί κοντά στην Σχολή Γρηγορίου, της είπα να φύγει, να πάει στην ασφάλεια των μετόπισθεν μέ τά παιδιά της. Τότε εκείνη ψευδώς, όπως αποδείχθηκε εκ των υστέρων, μου άπάντησε: «Δέν έχω παιδιά!». Προφανώς μου είπε αυτό τό ψέμα μόνο και μόνο για να μείνει μέ τά «θετά» παιδιά της... τους υπερασπιστές του Στρατοπέδου. Λίγο νερό μπορούσε να κουβαλήσει, όσο άντεχαν τά γέρικα πόδια της, για να βρέξουν οί λεβέντες της τό πικρό τους στόμα και τό κουβαλούσε άγόγγυστα. Πέρα από τό λίγο ψωμί πού μπορούσε να προσφέρει, φρόντισε στον «πρώτο γύρο» να στείλει όλα τά πουλερικά της στην έπιμελητεία της ΕΛΔΥΚ να τά φάνε οί λεβέντες της και να στυλωθούν στα πόδια τους... Λίγα ήταν αυτά πού είχε, αλλά ότι είχε τό προσέφερε...

Και έμεινε εκεί μαζί μας...

Από ότι έμαθα, τελευταία φορά την είδαν φευγαλέα στον Άγιο Δομέτιο την 14^η Αυγούστου 1974 μέ την έναρξη της Τουρκικής επίθεσης, να φεύγει από την εκκλησία όπου είχε πάει βιαστικά

γιά νά μεταλάβει γιά τήν έορτή τῆς Παναγίας πού ἦταν τήν έπομένη καί νά έρχεται πρὸς τό Στρατόπεδο τό όποίο βαλλόταν από παντοῦ.

Ἡ Καλλιόπη Ἀβραάμ σκοτώθηκε τήν έπομένη τήν 16^η Αὐγούστου 1974 από βόμβα καί βρέθηκε μαζί μέ 19 ἄνδρες τῆς ΕΛΔΥΚ μέσα στό κτίριο τῆς Σχολῆς Γρηγορίου.

Γι' αὐτόν τόν λόγο τήν ἔθαψα μαζί μέ τούς νεκρούς ἄντρες μου, στό Στρατιωτικό Κοιμητήριο τῆς Λακατάμιας. Τήν ἔθαψα μαζί μέ τούς Λοχαγούς μου. Σάν στρατιώτη. Μέ τιμές στρατιώτη!

Ἔχω ὑποσχεθεῖ στήν οἰκογένειά της, σέ κάποια από τίς έπομενες έπισκέψεις μου στό νησί, νά πάω στήν Λακατάμια μαζί τους νά τῆς κάνω ἓνα τρισάγιο (σ.έπ. σέ αὐτό τό σημείο ό κ.Ταξχος πνίγεται από τήν συγκίνηση πού τοῦ προκάλεσε ή ἔξιστόρηση τῆς ἱστορίας τῆς «Γιαγιᾶς τῆς ΕΛΔΥΚ»).

Συνεχίζω λοιπόν μετά από αὐτήν τήν παρένθεση.

Τό απόγευμα βλέποντας τήν δημιουργηθεῖσα κατάσταση μέ τήν ἀναχώρηση τῶν τριῶν τεθωρακισμένων πού μας εἶχαν ἀποσταλεῖ τάχα ὡς ἐνισχύσεις, ἔφυγα γιά τόν Σταθμό Διοίκησης, φανερά ἀπογοητευμένος.

Ἄλλωστε από τήν 18:00' εἶχαν σταματήσει καί οἱ βολές τῶν Τούρκων μπροστά από τήν παράταξη ἀμύνης μας.

Τούς εἶχαμε ἀφήσει νά περισυλλέξουν καί τούς νεκρούς τους, σέ μία κατάσταση ιδιότυπης ἐκεχειρίας.

Καί ἦταν πολλοί οἱ νεκροί τους. Πάρα πολλοί.

Ἡ νύχτα ἔπεσε χωρίς ἀψιμαχίες, καθότι οἱ Τοῦρκοι συνήθως δέν πολεμοῦν νύχτα.

Τήν έπομένη μέρα, τήν μοιραία μέρα, θά ξεκινοῦσε ή «*Μητέρα όλων τῶν Μαχῶν*»!

Η μάχη της Λευκωσίας πού έλαβε χώρα σχεδόν ταυτόχρονα
μέ την Μάχη της ΕΛ.ΔΥ.Κ. (Χάρτης καί φωτογραφία
ό Τχης Αλευρομάγειρος μέ τόν Γλαῦκο Κληρίδη).

Μέ τό πρῶτο φῶς τῆς μοιραίας 16^{ης} Αὐγούστου, ἀρχίζει ἡ σφοδρότερη μέρα τῶν μαχῶν αὐτοῦ τοῦ 3ῆμερου ἀγώνα.

Ἀπό τό χάραμα ἔκανε τήν ἐμφάνισή της ἡ Τουρκική ἀεροπορία ἡ ὁποία διά βομβῶν ναπάλμ -ἀπό αὐτές πού ὁ ΟΗΕ εἶχε ἀπαγορεύσει τήν χρήση τους- ἀλλά καί ρουκετῶν, μετέβαλλε τήν περιοχή σέ κόλαση. Κόλαση τοῦ Δάντη.

Μόλις σταμάτησε ἡ ἀεροπορία, οἱ Τοῦρκοι ἀρχισαν σφοδρό βομβαρδισμό μέ Πυροβολικό, ὄλμους καί ὅπλα εὐθυτενοῦς τροχιᾶς. Τά πυρά ἔσκαβαν ὅλο τόν χῶρο στήν γραμμή ἀμύνης μας.

Μετά τό σφυροκόπημα, ξεκίνησε ἡ πρωϊνή πρώτη ἐπίθεση τῶν Τούρκων σέ ὅλο τό μέτωπο τῆς γραμμῆς ἀμύνης μας. Ἦταν περίπου 7 ἡ ὥρα τό πρωῒ.

Αὐτή ἡ ἐπίθεση ἀποκρούστηκε ἀπό τούς ἄνδρες μου, οἱ ὁποῖοι μέ ἀπαράμιλλο ἡρωϊσμό ἀποδεκάτιζαν τούς Τούρκους πού πλησίαζαν τίς θέσεις τους. Οἱ ἐπιθέσεις ἀνά κύματα. Οἱ Τοῦρκοι ἐπέμεναν παρά τίς μεγάλες τους ἀπώλειες. Ἡ πίεση μεγάλωνε.

Ἀλλά οἱ λεβέντες μου τούς ἀπώθησαν, διατηρώντας τήν γραμμή ἀμύνης ἀνέπαφη.

Σφυρίχτρες ἀκούστηκαν (σ.ἐπ. ἦταν οἱ Τοῦρκοι ἀξιωματικοί πού ἔδιναν διάφορα παραγγέλματα μέ τίς σφυρίχτρες) καί οἱ Τοῦρκοι ἀποτραβήχτηκαν στίς θέσεις ἐξόρμησής τους.

Γύρω στίς 10 ξεκίνησε ἡ δεύτερη ἐπίθεσή τους κατά τοῦ 4^{ου} Λόχου καί τοῦ Λ/Δκσεως ἐνῶ ταυτόχρονα καθήλωναν τόν 2^ο Λόχο μέ προσβολή ἀπό τήν ἀεροπορία τους.

Νέο πανηγύρι παλληκαριᾶς ἀπό τούς ὑπερασπιστές τοῦ Στρατοπέδου.

Χτυποῦσαν τούς ἐπιτιθέμενους Τούρκους ἀλύπητα, παρ' ὅλο πού ὄλμοι καί πυρά πυροβολικοῦ ἔσκαγαν μέ μία ταχύτατη συχνότητα ἀνάμεσα στά ὀρύγματά τους.

Κανείς δέν δείλιασε. Κανείς δέν κιότεψε. Ὅλοι μάχονταν μέ πείσμα, ἀποφασισμένοι νά ὑπερασπισθοῦν τό Στρατόπεδό τους, τό «σπίτι τους».

Οἱ Τοῦρκοι δέν σταματοῦσαν τίς ἀπανωτές ἐπιθέσεις σέ κύματα. Κάθε κύμα προχωροῦσε λίγο περισσότερο πιο ἐμπρός ἀπό τό προηγούμενο, ἀλλά καί αὐτό λόγω τῶν ἀπωλειῶν πού τούς

επέφεραν τά ελληνικά όπλα αναγκαζόταν νά ύποχωρήσει. Καί ξανά πάλι επίθεση. Συνέχεια «γιουρούσια» μέ μεγάλη λύσσα!

Κάποια στιγμή από τήν μεριά του Στρατοπέδου του 11^{ου} ΤΣ, βλέπω νά επιτίθενται κατά του άριστερου του Λ/Δκσεως περί τούς 150-200 Τούρκους Πεζοναύτες (σ.έπ. προφανώς ό κ.Ταξχος τούς άναφέρει ως «Πεζοναύτες» λόγω τής φόρμας παραλλαγής πού φορούσαν καί πού οί περισσότεροι ήλθαν μέ αερομεταφορές έλικοπτέρων στην Κύπρο καί αποβιβάστηκαν ανενόχλητοι στό Κιόνελι).

Εαφνικά κινδύνευε ή γραμμή άμύνης του Λ/Δκσεως, διότι οί Τούρκοι δέν επιτίθεντο εκεί κατά μέτωπον αλλά στό πλευρό τής παράταξης, οί άνδρες τής όποίας ήδη αντιμετώπιζαν τούς πολυάριθμους Τούρκους πού επιτίθεντο κατά μέτωπον. Τότε έγινε κάτι άδιανόητο.

Δυό όπλίτες γυμνοί από τήν μέση καί πάνω, βγήκαν από τά όρύγματα τους καί κρατώντας ό καθένας τους στά χέρια όρθιος ένα browning 0.30" μέ τίς ταινίες μέ τίς σφαίρες νά κρέμονται από τά πολυβόλα τους, άρχισαν νά πυροβολούν καί οί δυό κατά των Τούρκων Πεζοναυτών, μέ ψυχραιμία αλλά καί ένθουσιασμό.

Καί σάν από θαῦμα οί Τούρκοι όχι μόνο σταμάτησαν τήν επίθεσή τους χάνοντας πολλούς άνδρες, αλλά άρχισαν νά ύποχωρούν άτακτα προς τά πίσω, παρασύροντας στην ύποχώρησή τους καί τό ένα άρμα πού τούς ύποστήριζε.

Δυστυχώς κατά τήν ύποχώρησή του αυτό τό άρμα εκτέλεσε βολή μέ τό πυροβόλο των 0.50" πού έκοψε κυριολεκτικά στην μεση τόν έναν από τούς δυό ΗΡΩΕΣ άνδρες μου. Αργότερα έμαθα ό-τι ήταν ό τέως Καψιμιτζής Στρατιώτης Δημήτριος Σιμίτας πού επέστρεφε μαζί μου στην Ελλάδα μέ τό Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ καί επέστρεψε στό Στρατόπεδο μέσω Πάφου.

Αιωνία του ή μνήμη!

Ό άλλος πού σώθηκε, ήταν ό φίλος του ό Βαρελτζής. Έξαιρετικοί στρατιώτες.

Οί Τούρκοι είδαν ό-τι δέν κατάφερναν τίποτα καί σέ αυτήν τους τήν επίθεση, παρά τό σφοδρότατο πῦρ. Καί όπως ήταν φυσικό, οί σφυρίχτρες ξανασφύριξαν σημαίνοντας τήν αναδίπλωσή τους, προτού χάσουν περισσότερους άνδρες.

Ἐδῶ θά πρέπει νά ἀναφέρω ἓνα γεγονός πολύ σημαντικό πού ἐπέφερε περαιτέρω μεγάλες ἀπώλειες στούς Τούρκους.

Στήν ΕΛΔΥΚ εἶχε ἐγκατασταθεῖ Ὁμάδα Ἐπαφῆς Ἐδάφους-Ἀέρος, δηλαδή μία μικτή ομάδα διαβιβαστῶν τοῦ Λ/Δκσεως καί τῆς ΑΔΚ πού θεωρητικά (σ.ἐπ. τό «θεωρητικά» σημαίνει ὅτι ἂν θά ἐμφανιζόταν ἡ Ἑλληνική Ἀεροπορία) θά καθοδηγοῦσε τά ἀεροσκάφη πρὸς τούς στόχους ἐδάφους τοῦ ἐχθροῦ. Παρόμοια ομάδα εἶχαν καί οἱ Τοῦρκοι, δηλαδή μία ομάδα πού ἔδινε τούς στόχους, ἐμᾶς δηλαδή, στήν Τουρκική ἀεροπορία.

Οἱ διαβιβαστές μας κατάφεραν καί μπῆκαν στήν Τουρκική συχνότητα καί ἓνας ἀπό αὐτήν τήν ομάδα, ἀντισμήναρχος ἂν θυμᾶμαι καλά ὁ βαθμός του, Φίλιππος Κόλλιας τό ὄνομά του ὅπως ἔμαθα ἀργότερα, πού μιλοῦσε τήν τούρκικη γλώσσα (σ.ἐπ. πού ἔμαθε κατὰ τήν διάρκεια τῆς θητείας του στήν Σμύρνη, στό Νατοϊκό Στρατηγεῖο), ἄρχισε νά δίνει συντεταγμένες τῶν Τουρκικῶν θέσεων... στά Τουρκικά ἀεροσκάφη.

Ἐξαφνα ὡς διά μαγείας οἱ Τοῦρκοι ἀεροπόροι σταμάτησαν νά σφυροκοποῦν τίς θέσεις μας καί ἄρχισαν νά ρίχνουν τίς ρουκέτες τους στίς τουρκικές θέσεις. Χτύπησαν μέ ἰδιαίτερη μανία τούς ἐπιτιθέμενους κατὰ τῶν θέσεών μας, Τούρκους στρατιῶτες μειώνοντας αἰσθητά τήν ἐπιθετική τους ὁρμή καί τήν πίεση πού μᾶς προκαλοῦσαν !

Οἱ ἄνδρες μου, ἐπειδή δέν ἤξεραν τί εἶχε συμβεῖ, ἐξέλαβαν τά ἀεροσκάφη γιά Ἑλληνικά (σ.ἐπ. γιατί τά ἔβλεπαν νά σφυροκοποῦν τούς ἐπιτιθέμενους Τούρκους) καί ξέσπασαν σέ ζητωκραυγές καί ὁ ἐνθουσιασμός τους ἦταν τόσο μεγάλος πού ξεκίνησαν νά βγαίνουν ἀπό τά ὁρύγματά τους γιά νά κάνουν ἔφοδο ἐναντίον τῶν Τούρκων. Μόλις καί μετὰ βίας οἱ διμοιρίτες τῶν Λόχων τους, τούς συγκράτησαν.

Ὅταν οἱ Τοῦρκοι κατάλαβαν τί εἶχε συμβεῖ, τά ἀεροσκάφη τους ἔγιναν ἄφαντα καί ἔκαναν πολλές ὥρες νά ξαναεμφανιστοῦν.

Χωρίς τήν παρουσία τῆς ἀεροπορίας τους, οἱ Τοῦρκοι συνέχισαν νά μᾶς σφυροκοποῦν μέ πυροβολικό καί ὅλμους. Ἐνα σφυροκόπημα ἄνευ προηγουμένου!

Οί όλμοι έπεφταν βροχή. Οί άνδρες μου δέν μπορούσαν νά βγάλουν τά κεφάλια τους έξω από τό όρύγματα!

Γύρω στίς 11.30' ξεκίνησε ή τελευταία καί μοιραία επίθεση τών Τούρκων. Οί σφυρίχτρες ακούγονταν παντού, δείγμα ότι οί Τουρκοί έκαναν επίθεση σέ όλα τά μέτωπα!

Καί ξαφνικά έμφανίζονται τά άρματα του έχθρου, νά έρχονται από δυό κατευθύνσεις, σέ σχηματισμό «Υ» δηλαδή σέ σχηματισμό «λαβίδας» μέ σκοπό νά μάς κλείσουν έντός αυτής ώστε νά μάς αποδεκατίσουν.

Αντιαρματικά δέν είχαμε, τά ΠΑΟ είχαν ύποστεϊ ζημιές ή καταστραφεί από τά έχθρικά πυρά στίς προηγούμενες επιθέσεις του έχθρου, ένα ΠΑΟ πού λειτουργούσε είχε χαλασμένα σκοπευτικά καί ό Κύπριος σκοπευτής πού μάς είχε διατεθει, δέν μπορούσε νά κάνει βολή έστω χωρίς σκοπευτικά, μέ τόν εμπειρικό τρόπο.

Τά άρματα προχωρούσαν καί προστάτευαν τό Πεζικό πού ακολουθούσε. Οί λεβέντες μου χτυπούσαν χωρίς σταματημό. Αλλά μπορείς νά σταματήσεις τά άρματα μέ M1 καί Τόμσον ;

Οί Τουρκοί πού έκαναν τό λάθος νά ξεμυτίσουν από τήν προστασία τών άρμάτων τους, έπεφταν νεκροί από τίς σφαίρες τών ήρωϊκών ύπερασπιστών του Στρατοπέδου.

Τό πυροβολικό μας χτυπούσε ακόμα καί επιβράδυνε τήν πορεία τών άρμάτων, αλλά δέν τήν άνέκοπτε. Τά άρματα πού έρχονταν από τόν Γερόλακκο έφτασαν κοντά στίς θέσεις του Λ/Δκσεως, οί άνδρες του όποίου παρότι δευτερευουσών ειδικοτήτων μάχονταν μέ απερίγραπτη αυτοθυσία!

Τότε έχασα τόν **ΗΡΩΑ** -καί γράψτε μέ κεφαλαία γράμματα αυτήν τήν λέξη- Λοχαγό μου, επικεφαλής της Διμοιρίας Μηχανικού, τόν Σωτήρη Σταυριανάκο.

Ο Σταυριανάκος βλέποντας τά άρματα νά έχουν φτάσει μπροστά τους, βγαίνει από τό όρυγμά του καί επιτίθεται τρέχοντας στό πιό κοντινό άρμα, μέ σκοπό νά σκοτώσει μέ τό πιστόλι του τόν όδηγό του, πυροβολώντας από τήν θυρίδα!

Βλέποντας τόν έτσι άκάλυπτο νά τρέχει εναντίον του άρματος, τό πλήρωμα από ένα άλλο τούρκικο άρμα κάνει βολή καί τόν

πετυχαίνει στό κεφάλι πρίν ολοκληρώσει τόν σκοπό του καί τόν στέλνει στό Πάνθεον τῶν Ἀθανάτων.

Καί ὁ Λοχαγός Σταυριανάκος «εἶχε γυναῖκα καί παιδιά» κε Ὑπολοχαγέ πού ἀρνήθηκες νά ἐκτελέσεις τήν διαταγή μου τήν προηγουμένη. Εἶχε γυναῖκα καί παιδιά. Γυναῖκα πού τήν ἄφησε χήρα καί παιδιά πού τά ἄφησε ὀρφανά. Προφανῶς ἡ καταγωγή του δέν τοῦ ἐπέτρεψε νά κάνει πίσω, νά ἀρνηθεῖ ὑπηρεσία, νά προσπαθήσει νά προστατεύσει τό σαρκίο του, ἀλλά τοῦ ἐπέβαλλε νά ἐκπληρώσει τόν ὄρκο τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν:

«Ἦ τᾶν ἤ ἐπὶ τᾶς» !

Καί ἀπό ἐκείνη τήν ἡμέρα ὁ Λοχαγός ΜΧ Σωτήριος Σταυριανάκος μπῆκε στό Πάνθεον τῶν Ἡρώων τῆς Μάνης, συναντώντας τόν Λεωνίδα καί τόν Δαβάκη!

Ἀλλά καί ἡ Διμοιρία του, οἱ λιγοστοί ἄνδρες τοῦ Μηχανικοῦ πού στάθηκαν ἐκεῖ στό Ὑψωμα Β' νά ἀντιμετωπίσουν ὡς τυφεκιοφόροι τούς Τούρκους, ἀποδεκατίστηκαν. Ἄν θυμᾶμαι καλά, 2-3 ἀπό αὐτούς, μόνο σώθηκαν!

Κάποια φορά πού συναντήθηκα στήν Κύπρο -μᾶλλον στήν δεύτερη ἐπίσκεψή μου μετὰ τόν Πόλεμο- μέ τήν αἰμίνηστη Μαρία Σταυριανάκου, χήρα τοῦ αἰμίνηστου Λοχαγοῦ (ΜΧ) Σωτήριου Σταυριανάκου, στίς ἐτήσιες ἐπετειακές ἐκδηλώσεις πού ἐλάμβαναν χώρα στό νησί, μοῦ ἐκμυστηρεύτηκε μία συνομιλία πού εἶχε ὁ ΗΡΩΑΣ σύζυγός της μέ ἀνώτερό του Ἀξιωματικό, ὅταν ὁ δεύτερος τούς ἔτασσε στούς χώρους ἀμύνης τοῦ Στρατοπέδου. Τό περιεχόμενο αὐτῆς τῆς συνομιλίας τό γνῶριζε, μιᾶς καί ὁ σύζυγός της τῆς τό εἶπε φανερά ἐκνευρισμένος καί σκεπτικός, σέ ἐπικοινωνία πού εἶχε μαζί της τό βράδυ τῆς 13^{ης} Αὐγούστου. Κάποιοι φαντάροι πού ἦταν κοντά σίγουρα τό ἄκουσαν καί ἐκεῖνοι, ὅμως λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Μαρία Σταυριανάκου δέν ζεῖ πιά νά μέ ἐπιβεβαιώσει, δέν θά ἀναφέρω τό ὄνομα τοῦ ἐν λόγῳ Ἀξιωματικοῦ ἂν καί ἐκείνη μοῦ τό εἶπε. Εἶπε λοιπόν σύμφωνα μέ τήν κα Σταυριανάκου, ὁ ἐν λόγῳ Ἀξιωματικός στόν Σταυριανάκο:

- «Κε Λοχαγέ μιᾶς καί εἶσαι τόσο Πατριώτης, πάρε τούς ἄνδρες σου καί πήγαινε νά ταχθεῖς ἐκεῖ, μπροστά-μπροστά (σ.ἐπ. ἐννοώντας τήν πρόσω-ἐξέχουσα τοῦ Ὑψώματος Β').

Ἐκεῖνος ἀμέσως τοῦ ἀπάντησε σχεδόν ἔκπληκτος:

- Μά τί λέτε; Οἱ ἄνδρες μου εἶναι τοῦ Μηχανικοῦ. Ἐχουν ἐκπαιδευτεῖ νά δημιουργοῦν καί νά καθαρίζουν ναρκοπέδια, νά φτιάχνουν καμμιά γέφυρα... Δέν εἶναι ἐκπαιδευμένοι πέραν τῆς βασικῆς ἐκπαίδευσης γιά νά δώσουν μάχη ἐκ τοῦ συστάδην καί μάλιστα στό πιό προωθημένο σημεῖο τῆς γραμμῆς μας, αὐτό πού λογικά θά δεχθεῖ τήν μεγαλύτερη πίεση.

Γιά νά λάβει τήν γεμάτη εἰρωνεία καί σαρκασμό ἀπάντηση:

- Τά παράπονά σου κε Λοχαγέ, στόν Βασιλιά!».

Προφανῶς αὐτός ὁ Ἀξιωματικός θεώρησε τελείως αὐθαίρετα ὅτι ἐπειδή ὁ Λοχαγός Σταυριανάκος ἦταν παιδί τῆς Μάνης (σ.ἐπ. καί τότε ἡ Μάνη φημιζόταν ὡς ἄντρον τῶν ὀπαδῶν τοῦ Βασιλέως), θά ἔπρεπε νά ἦταν αὐτόματα καί ἐκεῖνος ...βασιλόφρων!

Καί βέβαια γνώριζε ὅτι ἡ κα Σταυριανάκου εἶχε λάβει γνώση αὐτῆς τῆς στιχομυθίας πού εἶχε ὁ ἐν λόγῳ «κύριος» μέ τόν ἄντρα της καί γι' αὐτό, φρόντιζε νά μήν τήν συναντήσῃ ποτέ πρόσωπο μέ πρόσωπο σέ αὐτές τίς ἐκδηλώσεις, φοβούμενος τήν ὀργίλη ἀντίδρασή της.

Καί κάτι πού δέν τό ξέρει ὁ περισσότερος κόσμος: Ὁ Λοχαγός Σταυριανάκος ἐπιχείρησε στίς 16 νά σκοτώσῃ τόν ἀξιωματικό ἤ τόν ὁδηγό τοῦ Τουρκικοῦ ἄρματος, ὀρμώντας ἀκάλυπτος μέ τό πιστόλι στό χέρι, διότι στίς 14 εἶχε ἐπιχειρήσῃ πάλι τό ἴδιο καί τότε ἡ τύχη τόν βοήθησε καί πέτυχε τόν σκοπό του καί ἐπέστρεψε σῶος καί ἀβλαβής στό ὄρυγμά του, ἀνάμεσα στούς ἄνδρες τῆς διμοιρίας του. Δυστυχῶς στίς 16 ἡ τύχη τοῦ γύρισε τήν πλάτη...

Οἱ Τοῦρκοι λοιπόν εἶχαν πλησιάσῃ τόσο πολύ -ἰδιαίτερα στό Ὑψωμα Β'- πού σέ κάποιες περιπτώσεις εἶχαν «σπάσῃ» τίς γραμμές μας καί τά ἄρματα περνοῦσαν πάνω ἀπό τά ὄρυγματα.

Ἐκεῖ ὑπῆρξαν μάχες σῶμα μέ σῶμα, ἀπερίγραπτου ἡρωϊσμοῦ, ὅπου γραφεῖς, ταχυδρομικοί, ὀδηγοί, μάγειροι, ἔδειξαν ὅτι ἀνεξαρτήτως ειδικότητος ὁ Ἕλλην στρατιώτης ὑπερέχει παρασάγγας σέ ἡρωϊσμό ἀπό ὅποιονδήποτε ἄλλο στρατιώτη!

Ὅμως ὅλα ἔχουν καί τά ὅρια τους... Καί αὐτά τά ὅρια ξεπεράστηκαν πρό πολλοῦ!

Καί οί δυνάμεις τῶν Τούρκων πού ἔκαναν ἐπίθεση, ἦταν πλημμυρίδα...

Ἐρχονταν ὅλο καί περισσότεροι. Ἡ πλημμυρίδα τῆς Ἀσιατικῆς Στέππας!

Καί στήν πιό κρίσιμη στιγμή, σταματοῦν οἱ βολές τοῦ πυροβολικοῦ μας. Πιάνω στόν ἀσύρματο τήν Διοίκηση τῆς 187 ΜΠΠ καί τούς λέω: «Γιατί σταματήσατε;»

Ἡ ἀπάντηση ἀπό τήν ἄλλη γραμμή ἦταν «τέλος τά βλήματα κε Συνταγματάρχα. Δέν ἔχουμε ἄλλα βλήματα»!

Βέβαια σέ ἄλλη ἐπικοινωνία πού φέρεται νά ὑπῆρξε, ἀπάντησαν ὅτι ἂν θέλαμε συνέχιση τῶν βολῶν θά ἔπρεπε νά τό ζητήσουν ἀπό τήν ΔΠΒ/ΓΕΕΦ! Καί δυστυχῶς, ἡ ΔΠΒ/ΓΕΕΦ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος φαίνεται ὅτι κώφευσε στό αἶτημά μας, πού διαβιβάστηκε μέσῳ τῆς Μοίρας στό προϊστάμενό της κλιμάκιο!

Καμιά ἀπάντηση! Αὐτό περιπλέκει τά πράγματα!

Τελείωσαν τά πυρομαχικά τῆς ΜΠΠ ὅπως εἶπαν σέ ἐμένα ἀρχικά ἢ διατάχθηκαν νά μήν συνεχίσουν τά πυρά ἀπό τό ΓΕΕΦ, ὅπως φέρεται νά εἶπαν ἀργότερα; Γιατί δέν διατάχθηκε ἡ 189 ΜΠΠ ἢ ἡ 182 ΜΠΠ -πού ἡ δεύτερη μάλιστα εἶχε ΠΑΠ ἐπὶ τοῦ Σταθμοῦ Διοίκησης Στρατοπέδου στό ἐκκλησάκι τοῦ Ἀγ.Γεωργίου - νά ἀνοίξει ἐκείνη πῦρ, μιᾶς καί ὅπως μας εἶπαν ἀρχικά, τῆς 187 ΜΠΠ τῆς εἶχαν τελειώσει τά πυρομαχικά; Τελικά ἂν συνέβη τό δεύτερο, ἡ 187 δηλαδή νά διατάχθηκε νά σταματήσει τά πυρά, πού εἶναι τό πιό πιθανόν, αὐτό ἐπιβεβαιώνει ἔτι περαιτέρω τήν πεποίθησή μου ὅτι μας εἶχαν πρό πολλοῦ ἐγκαταλείψει καί ὅτι μᾶς θεωροῦσαν «τελειωμένους»!

Ἐπίσης πρέπει νά ἀναφέρω ὅτι δύο ἀξιωματικοί τῆς 187 ΜΠΠ ὀνόματι Τουμαζής καί Λοϊζίδης ἂν δέν κάνω λάθος (σ.ἐπ. γιά τόν δεύτερο ὁ κ.Ταξχος δέν εἶναι σίγουρος γιά τό ὄνομά του) μοῦ εἶπαν ὅτι βλήματα... εἶχαν!!! Ἀπλῶς διατάχθηκαν νά κάνουν βολές πρὸς τήν πλευρά τοῦ ἄξονα τοῦ Ἀεροδρομίου...

Ἐπίσης πρέπει νά ἀναφέρω ὅτι θεωρῶ ὅτι οὔτε ὁ Διοικητής τῆς 187 ΜΠΠ Ἀνχης ΠΒ Παναγιώτης Ταραντίλης, ὁ ὁποῖος ἦταν καλός Ἀξιωματικός θά πρέπει νά ἤξερε ὅτι ὑπῆρχαν πυρομαχικά

στis Πυροβολαρχίες του από τόν Σταθμό Διοίκησης τής Μοίρας του πού εύρισκόταν.

Μέ τήν παύση τῶν πυρῶν τά Τουρκικά ἄρματα πέρασαν τήν γραμμή τοῦ Λ/Δκσεως, σκοτώνοντας τούς περισσότερους ὑπερασπιστές του δι' ἀμέσου βολῆς, μέ τά πολυβόλα τους.

Ἡ κατάσταση στό "Υψωμα Β' ἦταν ἀπελπιστική!

Ἐφεδρεῖες δέν ὑπῆρχαν, τεθωρακισμένα δέν εἶχαμε, ἀντιαρματικά δέν ὑπῆρχαν, οἱ ἄνδρες εἶχαν ὑπερβεῖ κατά πολύ τά ὅρια τῆς ἀντοχῆς τους, οἱ ἀπώλειες ἦταν βαριές καί αὐξάνονταν λεπτό μέ λεπτό, τά ἄρματα τῶν Τούρκων θά ἐκλείναν σάν λαβίδα τήν ὅλη παράταξη ἀμύνης, ἐγκλωβίζοντας ὅλους τους μαχόμενους ἀκόμα ὑπερασπιστές τοῦ Στρατοπέδου καί βοήθεια δέν φαινόταν ἀπό πουθενά!

Κατόπιν τούτου, διαβλέποντας τόν φανερό κίνδυνο ἀποκοπῆς τῶν δυό Λόχων Τυφεκιοφόρων πού ἀκόμα κρατοῦσαν τίς γραμμές τους, παρὰ τήν πίεση τῶν Τούρκων καί τήν ἔλλειψη ἀντιαρματικῶν, ἀφοῦ βασανίστηκα πολύ νά πάρω τήν ἀπόφαση πού πῆρα, προτίμησα νά σώσω ὅσους ἀπό τούς στρατιῶτες μου μπορούσαν νά σωθοῦν καί διέταξα σύμπτυξη καί ἀπαγκίστρωση ἐν ἡμέρᾳ καί ὑπό τήν ἰσχυρᾶν πίεσιν τοῦ ἐχθροῦ, περί τήν 13.30'!

Ἦξερα ὅτι αὐτή ἡ ἀπόφασή μου μπορούσε νά μοῦ στοιχίσει ἓνα Στρατοδικεῖο, ἀλλά προτίμησα νά σώσω τά φαντάριά μου, πού πολεμοῦσαν ἐπὶ 3ῆμερο σάν λιοντάρια!

Κατά καιροῦς ἔχει λεχθεῖ καί ἔχει γραφεῖ ἀπό κάποιους ἄσχετους, κυρίως στό διαδίκτυο, ὅτι ἡ διαταγή ἀπαγκίστρωσης δόθηκε ὄχι ἀπό ἐμένα ὡς ἐπικεφαλῇ καί Στρατοπεδάρχῃ, ἀλλά ἀπό τόν Ταγματάρχη Δελλή Δκτῆ τοῦ Λόχου Διοικήσεως Συντάγματος καί μάλιστα ὄχι στίς 13.30' πού τήν διέταξα, ἀλλά στίς ...11.00'!

Αὐτό εἶναι ἀναληθές. Οἱ Διοικητές Λόχων ὅπως εἶπα πρίν, εἶχαν ἐνημερωθεῖ ὅτι μόνον μέ δική μου διαταγή καί κανενός ἄλλου, θά συμπτύσσονταν! Ὅποτε δέν θά μπορούσε σέ καμμιά περίπτωση κανεῖς τους νά ὑποχωρήσει ἂν δέν εἶχε δική μου καί μόνον δική μου διαταγή πρὸς τοῦτο. Καί τήν ἀπόφαση γιά σύμπτυξη τήν ἔλαβα μόνο ὅταν τά ἄρματα τῶν Τούρκων πέρασαν τίς γραμμές μας, διότι ἔπαψαν νά βάλλονται ἀπό τό Πυροβολικό μας.

Αυτό μπορεί βέβαια να το επιβεβαιώσει και ο κ. Δελλής και ο κ. Ιωαννίδης (Δκτής του 4^{ου} Λόχου) που είναι εν ζωή!

Η σειρά απαγκίστρωσης ήταν: πρώτος ο Λ/Δκσεως με την Διμοιρία Όλμων 81mm, ακολούθως ο 4^{ος} Λόχος και τελευταίος ο 2^{ος} Λόχος με έμένα και το Έπιτελείο μου.

Ο Δκτής του 4^{ου} Λόχου θυμήθηκε την έντολή μου, ότι «μόνο με προσωπική μου διαταγή» θα έκτελούσαν σύμπτυξη και απαγκίστρωση και μου ζήτησε άμέσως μέσω του άγγελιοφόρου επιβεβαίωση. Του το επιβεβαίωσα και στις 13.45' άρχισε η έσπευμένη σύμπτυξη - απαγκίστρωση αναγκαστικά με τό φως της μέρας.

Ήταν ή στιγμή που τά Τουρκικά άρματα M47 και M48 πέρασαν τά έξωτερικά συρματοπλέγματα του Στρατοπέδου και εισχωρούσαν μέσα σε αυτό από βορρά (σ.έπ. την πλευρά που ήταν τό Στρατόπεδο της ΤΟΥΡΔΥΚ) και δυτικά-μετωπικά, από την περιοχή του λεγόμενου «Προμαχώνα».

Ήταν ή στιγμή που συμπύχθηκε και ο 4^{ος} Λόχος προς τά δεξιά της Σχολής Γρηγορίου, καθώς κι εκεί, άρματα περνούσαν μέσα από τις γραμμές του! Μόνο τότε «έσπασε» ή άμυνα του 4^{ου} Λόχου...

Άρχισε τότε μία μάχη όπου έβλεπες την απόγνωση, τόν θυμό και τόν ήρωισμό, να αναμιγνύονται με τό πανάρχαιο αίσθημα που προσδίδει ο άγώνας επιβίωσης.

Στρατιώτες που έβγαιναν άοπλοι από τά όρύγματα τους, χωρίς σφαίρες στά όπλα τους και χωρίς χειροβομβίδες, έβλεπαν μπροστά τους στά 5m άρματα που κινούνταν έναντίον τους. Έκεί μου αναφέρθηκε μετά τόν πόλεμο, ότι είδαν έναν στρατιώτη του Λ/Δκσεως σε αυτήν την κατάσταση, πάνω στην απόγνώσή του και τόν θυμό του έπειδή δέν του είχε μείνει ούτε μία χειροβομβίδα, να έκτοξεύει κατά του άρματος με όλη του την δύναμη... τό άτομικό του κράνος, πρίν αυτό περάσει από πάνω του!...

Δέν θά ξεχάσω ποτέ στην ζωή μου αυτές τις στιγμές. Δέν θά ξεχάσω ποτέ όλους αυτούς τούς ΗΡΩΕΣ που απέδειξαν ότι τό DNA τούς ήταν ίδιο και άπαράλλακτο με αυτό των 300 του Λεωνίδα στις Θερμοπύλες!

Είχα για πολλά χρόνια προβλήματα που δημιούργησε εκείνη ή μέρα στην ψυχή μου.

Πώς θά μπορούσα να ξεχάσω τον Ανθστή Κ. Κέντρα και τον επίσης Ανθστή Β. Παπαλάμπρου που έμειναν εκεί με μία αποδεκατισμένη διμοιρία πολυβόλων και κάλυψαν την βίαιη απαγκίστρωση των ανδρών του 4^{ου} και του 2^{ου} Λόχου; Πρέπει να τό πῶ, τό πώς χάθηκαν αὐτοῦ οἱ δύο ΗΡΩΕΣ, γιά να τό μάθουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες.

Στίς 13:45' τά Τουρκικά ἄρματα ἔμπαιναν πλέον ἀπό ὅλες τίς μεριές στό Στρατόπεδο καί προσπαθοῦσαν νά κλείσουν σέ μία λαβίδα τούς ὑποχωροῦντες Ἑλδουκάριους. Τότε οἱ Ανθστές Κ.Κέντρας καί Β. Παπαλάμπρου, μέ λιγοστούς ἄνδρες ἀπό τήν Διμοιρία Πολυβόλων, ἔμειναν ἐκεῖ γιά νά καλύψουν τούς ὑποχωροῦντες συναδέλφους τους, καί ἔκτοτε θεωροῦνται καί οἱ δύο ἀγνοούμενοι.

Μέ αὐτή τους τήν ἥρωική πράξη, ἔδωσαν χρόνο στούς συναδέλφους τους νά ἀπαγκιστρωθοῦν πρὸς τήν περιοχή Ἀρχαγγέλου.

Καί τό ἀναφέρω ἐπισταμένως αὐτό τό γεγονός γιατί κάπου εἶχα διαβάσει μετά τόν πόλεμο, σέ μία ἀπό τίς πολλές ἀνακριβεῖς περιγραφές τῶν μαχῶν πού ἔλαβαν χώρα στό Στρατόπεδο τῆς ΕΛΔΥΚ, ὅτι τάχα ὁ Κέντρας μέ τόν Παπαλάμπρου δέν εἰδοποιήθηκαν ὅτι γίνεται ἀπαγκίστρωση καί ἔτσι ἔμειναν πίσω καί μέ περισσή χυδαία μικρότητα, κάποιοι μέ αὐτόν τόν τρόπο πῆγαν νά μειώσουν τήν ἥρωϊκή θυσία τους !

Γι' αὐτό τό ἀναφέρω ξανά καί ξανά. Τούς τό ὀφείλω!

Σημειωτέον ὅτι καί ὁ Κέντρας καί ὁ Παπαλάμπρου εἶχαν οἰκογένεια, ἀκοῦς κε Ὑπολοχαγέ; !!!

Τί ἄλλο νά θυμηθῶ;

Τόν Δεκανέα Λούρμπα; Μοῦ εἶπαν τήν ἱστορία του...

Πού ὀχυρωμένος ἔβλεπε τούς Τούρκους νά μπαίνουν γύρω του ἀπό ὅλες τίς μεριές καί ἐνῶ οἱ ἄλλοι Ἑλδουκάριοι ἔφευγαν, αὐτός συνέχισε νά πυροβολεῖ κατά τῶν Τούρκων μέσα ἀπό τό ὄρυγμά του;

Καί ὅταν οἱ τελευταῖοι τοῦ εἶπαν: «Δημήτρη εἴμαστε οἱ τελευταῖοι... Πᾶμε...», αὐτός τούς ἀπάντησε: «Φύγετε ἐσεῖς, ἐγώ θά μείνω, σᾶς καλύπτω...»! Οἱ τελευταῖοι τόν εἶδαν νά ἔχει μαζέψει

όπλα γύρω του καί νά τά χρησιμοποιεῖ ἕνα-ἕνα καί νά βάλλει μέ αὐτά κατά τῶν Τούρκων.

Κανείς δέν εἶδε ξανά τόν Δεκανέα ΠΖ Λούρμπα Δημήτριο... Οὔτε ταυτοποιήθηκε νεκρός... Εἶναι ἀγνοούμενος...

Ἄμ ὁ ἄλλος, ὁ μάγειρας ὁ Κρατημένος;

Ἦταν σέ διατεταγμένη ὑπηρεσία στήν Πύλη τοῦ Στρατοπέδου σάν Ἀλφαμίτης τήν ὥρα τῆς ἀπαγκίστρωσης. Καί οἱ Τοῦρκοι ἔμπαιναν μέ τά ἄρματα ἀπό παντοῦ στό Στρατόπεδο. Ὁ φίλος του ὁ στρατιώτης Μουλακάκης ἄν θυμᾶμαι καλά σέ μία ἀναφορά τοῦ ΓΕΕΦ πού διάβασα τό ὄνομά του, τοῦ ἔλεγε: «Ἐλα Τάσο πᾶμε, ἔρχονται οἱ Τοῦρκοι... Ὅλα τελείωσαν...», κι ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε βάλλοντας κατά τῶν ἀρμάτων μέ τό ὅπλο πολυβόλο του: «Θά μείνω ἐδῶ μέ τόν Θωμᾶ», (σ.ἐπ. ἐννοοῦσε τόν Στρτη Λύγγο Θωμᾶ πού εἶχε δεχθεῖ ριπή στά πόδια καί δέν μπορούσε νά κινηθεῖ)! Καί τήν στιχομυθία αὐτή ὁ Στρτης Μουλακάκης τήν κατέθεσε τήν μεθεπομένη στό ΓΕΕΦ. Τίς τελευταῖες κουβέντες πού εἶπε μέ τόν φίλο του!

Καί οἱ δύο τους, Κρατημένος καί Λύγγος, ἦταν γιά χρόνια ἀνάμεσα στούς ἀγνοούμενους. Τά τελευταῖα χρόνια ἔμαθα ὅτι ταυτοποιήθηκαν τά ὀστᾶ τους μέ τήν μέθοδο τοῦ DNA, ὅποτε πλέον ἀναφέρονται στίς λίστες τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων.

Μά εἶναι ἀμέτρητος ὁ ἀριθμός τῶν Στρατιωτῶν πού πολέμησαν σάν λιοντάρια κε Δημητριάδη, θά ἀδικοῦσα κάποιους ἄν ἔλεγα τό ἀντίθετο. Ἀπλά ἀναφέρομαι σέ αὐτούς γιά τούς ὁποίους ἔμαθα τόν τρόπο πού χάθηκαν.

Μά ἄς ξαναγυρίσουμε στήν γενική κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε.

Τήν στιγμή τῆς ἀπαγκίστρωσης βλέπω τόν Δκτὴ τοῦ 4^{ου} Λόχου νά καθοδηγεῖ τούς ἄνδρες του πρός τά ὑψώματα πίσω καί ἀριστερά ἀπό τήν παράταξή τους καί μαζί μέ αὐτόν ὅλους τούς ἀξιωματικούς καί τούς ὑπαξιωματικούς του, νά φωνάζουν στούς σαστισμένους φαντάρους, πολλοί ἐκ τῶν ὁποίων δέν μπορούσαν πλέον νά προσανατολιστοῦν μέσα στούς καπνοὺς καί τίς ἐκρήξεις, πού δημιουργοῦσαν τά Τουρκικά πυρά πού συνεχίζονταν μέ μανία καί ἀπό τήν Τουρκική ἀεροπορία, πού πολυβολοῦσε τούς ὑποχωροῦ-

ντες Έλδυκάριους, αλλά και από τις επίγειες δυνάμεις που είχαν «σπάσει» τις γραμμές και πυροβολούσαν ότι κινείτο, ακόμα κι αν αυτό ήταν δικοί τους στρατιώτες.

Ναί είναι αλήθεια, σκότωσαν οί Τουρκοί πολλούς δικούς τους, μιās και λόγω NATO οί στολές μας ήταν ίδιες μέ αυτές τών Τούρκων. Αυτό ήταν όμως και αιτία κάποιοι στρατιώτες μας, που ήξεραν τούρκικα νά σωθοῦν, άφοῦ μιλώντας τούρκικα περνώντας μέσα από τούς Τούρκους, οί Τουρκοί νόμιζαν ότι ήταν δικοί τους, (σ.έπ. ό κ.Ταξχος προφανώς αναφέρεται στον Στρητ Κιουλόγλου, μία ιστορία που έφερε στο φως ό αείμνηστος Στρητης ΜΧ Μ. Χαζάπης, που κατά τή άπαγκίστρωση ήταν μαζί του).

Στόν Λόχο Διοικήσεως δέν είδα τόν Διοικητή μέσα στην άντάρα τής μάχης, αλλά έβλεπα τούς άντρες του νά μάχονται σῶμα μέ σῶμα μέ τούς Τούρκους Καταδρομείς, που είχαν προσπαθήσει νά τούς έγκλωβίσουν, διεισδύοντας από τά άριστερά τής παράταξής τους, μέ σκοπό νά τούς πιάσουν όλους αϊχμάλωτους ή νά τούς σκοτώσουν...

Κάποια στιγμή γύρω στις 15.30' γυρνῶ και τί νά δῶ; **Ή σημαία μας κυμάτιζε ακόμα μέσα στις εγκαταστάσεις του Στρατοπέδου... εκεί που ήταν ό 2^{ος} Λόχος. Λέω «τί διάολο, αυτοί ακόμα εκεί είναι!».**

Θεωρητικά βάσει τής ώρας, οί Τουρκοί θά έπρεπε νά είχαν πλημμυρίσει τόν χῶρο τών εγκαταστάσεων του Στρατοπέδου! Καβαλάω τό τζίπ και μέ έλιγμούς για νά αποφύγω τά πυρά τής άεροπορίας κατευθύνομαι προς τό Στρατόπεδο.

Τί νά δῶ;

Νεκροί δεξιά-άριστερά, οί Τουρκοί μέσα στό Στρατόπεδο, οί άντρες μας νά μάχονται σαν νά μήν δόθηκε ποτέ διαταγή για άπαγκίστρωση, ώσαν νά ήταν αποφασισμένοι νά πολεμήσουν μεχρι ενός. Κατάλαβα τί είχε συμβεί. Ό άγγελιαφόρος δέν έφτασε ποτέ στον 2^ο Λόχο νά τούς δώσει τήν διαταγή μου και εκείνοι πολεμούσαν ...μέχρι ενός!

Αμέσως βρίσκω έναν ύπαξιωματικό που μέσα στην μάχη και τούς καπνούς μέ αναγνώρισε από τά διακριτικά μου και του λέω:

«Πές στόν Λοχαγό σου ότι ο Δκτής διέταξε απαγκίστρωση... καί πρέπει νά φύγετε άμέσως... οί Τουρκοί είναι μέσα στό Στρατόπεδο καί έφθασαν καί στό Σχολείο (σ.έπ. έννοεί τήν Σχολή Γρηγορίου)».

«Μάλιστα κε Διοικητά», μου άπαντάει ο Λοχίας καί φεύγει πρós έναν χώρο όπου ήταν κάτι σάκκοι μέ άμμο στιβαγμένοι καί από μέσα κάποιοι μέ ένα πολυβόλο τών 0.30" χτυπούσαν πρós τήν μεριά τής ΤΟΥΡΔΥΚ... Πρίν φτάσει εκεί ο Λοχίας του φωνάζω: «**καί στεΐλε κάποιον νά πάρει τήν σημαία του Στρατοπέδου!**», (σ.έπ. ή πολεμική σημαία τής ΕΛΔΥΚ ήταν μέ τόν Δκτή Σχή Νικολαΐδη στόν Σταθμό Διοίκησης στους Αγίους Τριμυθιάς ή στήν Δευτερά)!

Φεύγοντας γυρνώ άνάμεσα στίς έγκαταστάσεις του Στρατοπέδου καί τούς φωνάζω: «Υποχωρεΐτε, φύγετε πρós τήν Μακεδονίτισσα, γρήγορααααα» !!!

Όσοι μέ άκουγαν έφευγαν, φώναζαν καί σέ άλλους...

Ήταν φανερό πλέον ότι ή διαταγή απαγκίστρωσης δέν πήγε ποτέ στόν 2° Λόχο!

Βλέπω τόν Υπλό Κόλλια νά τρέχει καί νά φωνάζει καί σέ όσους άκόμα μάχονταν νά όπισθοχωρήσουν τάχιστα γιατί οί Τουρκοί είχαν ήδη μπει στό Στρατόπεδο. Ο Υπλό Κόλλιας πρέπει νά ήταν ο τελευταΐος Αξκός τής ΕΛΔΥΚ πού έγκατέλειψε τό Στρατόπεδο.

Πέντε λεπτά νά είχα καθυστερήσει οί Τουρκοί θά μάς είχαν πιάσει όλους αιχμαλώτους ή θά είχαμε σκοτωθεί όλοι προκειμένου νά αποφύγουμε τήν αιχμαλωσία (τό πιό πιθανόν)!

Ήταν περίπου 4 καί κάτι τό άπόγευμα! Τρεΐς ολόκληρες ώρες μετά τήν διαταγή τής απαγκίστρωσης! Στόν χώρο πίσω από τήν Σχολή Γρηγορίου ήταν δυό άρματα Μ48 τών Τούρκων κατεστραμμένα.

Αργότερα έμαθα ότι τά κατέστρεψε μία ομάδα άνδρων τής Α' ΜΚ καί τής Γ' ΜΑΚ, μέ 3 φορητά Α/Τ ΠΑΟ. Μετά τό πέρας τών μαχών έμαθα ότι τελικά αυτή ή ομάδα κατέστρεψε ή άκίνητοποίησε 4 άρματα τών Τούρκων. Μετά τόν πόλεμο έμαθα τά όνόματα

αὐτῶν πού τά χτύπησαν. Καταδρομεῖς: Μπικάκης, Καβακιώτης καί Σερέτης. Ἐπικεφαλῆς τους ὁ Ἀνθλόγος (ΚΔ) Κοϊμτζόγλου.

Ἀλλά καί τό 212 ΤΠ πού ἦταν ἀναπτυγμένο στόν Λόφο «Κο-λοκασσίδη» παρεῖχε κάποια πυρά κάλυψης τῶν ὑποχωρούντων, μή ἐπιτρέποντας στούς Τούρκους νά βρεθοῦν πίσω ἀπό τούς ὑποχωροῦντες Ἐλδουκάριους. (σ.ἐπ. σέ συνάντησή μου στήν Κύπρο μέ συγγενή Λοχαγοῦ τοῦ 212, αὐτός μου δήλωσε ὅτι ἄνδρες τοῦ 212 χτύπησαν τό ἄρμα τῶν Τούρκων πού ἦταν γιά μερικά χρόνια πίσω ἀπό τήν Σχολή Γρηγορίου. Δέν ἤμουν παρών, ἀλλά μέ βάση τά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν στά ἀρχεῖα τοῦ ΓΕΕΦ, αὐτά τά ἄρματα φαίνεται ὅτι χτυπήθηκαν ἀπό τούς καταδρομεῖς τῆς Α'ΜΚ/Γ' ΜΑΚ -βλ. Ἡμερήσια Διαταγή τῆς Α' ΜΚ-, ὅπου ὁ Διοικητής της Τχης ΚΔ Γ. Παπαμελετίου, προτείνει ὅλη τήν ομάδα ὑπό τόν Ἀνθλόγο Κοϊμτζόγλου, γιά ἀπονομή Ἀριστείου Ἀνδρείας, γιά τήν προσβολή αὐτῶν τῶν ἀρμάτων).

Μόλις πλησιάζω στήν περιοχή «Μακεδονίτισσας» μαθαίνω κάτι πού μοῦ ἔσφιξε τήν καρδιά. Ἐμαθα ὅτι κατά τήν ἀπαγκίστρωση σκοτώθηκε ὁ Λοχαγός μου ὁ Βασίλης Σταμπουλῆς. Τόν εἶχα ὅλο τό 3ήμερο πλάι μου... Λεβέντης... Πάλληκარი...

Ἐμαθα ὅτι εἶχε σχεδόν φτάσει στήν Μακεδονίτισσα, ὅταν γιά κάποιο λόγο πῆγε νά γυρίσει πίσω καί ἐκεῖ τόν βρῆκε τό βλῆμα τῶν Τούρκων καί τόν ἄφησε στόν τόπο.

Ὁ Λοχαγός Σταμπουλῆς ἦταν ἕτοιμος νά ἐπαναπατριστεῖ, καθότι εἶχε λήξει ὁ χρόνος τῆς Ὑπηρεσίας του στήν Κύπρο, ὅταν ξαφνικά ἀρχισαν οἱ ἐχθροπραξίες καί μέ δική του εὐθύνη ἔμεινε στό Σύνταγμα, γιά νά συνδράμει ὅπου τοῦ ζητηθεῖ.

Μετά τήν τελευταία καί ὁριστική ἐκεχειρία, ὅταν θάψαμε στό Στρατιωτικό Κοιμητήριο Λακατάμιας τούς νεκρούς μας, ἔρχεται μετά ἀπό λίγο καιρό καί μέ βρίσκει μία νεαρή κυρία.

Μέ ρωτάει: «Ὁ κ.Σταυρουλόπουλος;».

«Μάλιστα», τῆς ἀπαντάω. «Ἐσεῖς ποιά εἶστε;», τήν ρωτάω.

«Εἶμαι ἡ κα Σταμπουλή, σύζυγος τοῦ Λοχαγοῦ Σταμπουλῆ», μοῦ ἀπαντάει.

Καί μέ ρωτάει ἂν γνωρίζω, ἂν ὁ ἄντρας τῆς εἶναι ζωντανός ἢ νεκρός, γιατί ἀπό τήν ΕΛΔΥΚ τῆς ἔλεγαν μισόλογα καί στό ΓΕΕΦ ὅτι δέν εἶχαν ἰδέα.

Τῆς ἀπαντῶ: «Δυστυχῶς κα Σταμπουλῇ εἶναι νεκρός!».

Ἦταν ἔτοιμη νά καταρρεύσει, ἀλλά δέν μέ πίστεψε ἢ μάλλον δέν ἤθελε νά μέ πιστέψει.

Τότε φώναξα 4-5 «ψωμομένους» φαντάρους καί τούς λέω: «Ἐλᾶτε μαζί μας».

Τήν πῆρα καί πήγαμε μαζί μέ τούς φαντάρους στήν Λακατάμια, στό Νεκροταφεῖο. Οἱ τάφοι ἦταν ἀκόμα φρέσκοι, πρόχειροι. Πᾶμε στόν τάφο ὅπου ἔγραφε πρόχειρα «Λοχαγός Σταμπουλῆς».

Τῆς λέω: «Εἶστε σίγουρη ὅτι θέλετε νά τό κάνουμε;».

Ἄν καί συγκλονισμένη μου ἀπαντάει: «Ναί», προφανῶς γιά νά διώξει καί τίς τελευταῖες ἀμφιβολίες τῆς.

Βάζω λοιπόν τούς μισούς στρατιῶτες νά προσέχουν μήν ἔλθει κανεῖς καί δεῖ τί κάνουμε καί τούς ἄλλους μισούς τούς διατάσσω νά σκάψουν τόν τάφο μέχρι νά βροῦν τήν σωρό τοῦ Λοχαγοῦ. Τό σῶμα του ἦταν θαμμένο λίγο καιρό καί δέν εἶχε ἀλλοιωθεῖ. Τόν ἀναγνώρισε, εἶδε καί τήν βέρα του καί κατέρρευσε. Εἶναι μία γενναία γυναίκα, ἀντάξια του γενναίου σύζυγού τῆς. Ἀληθινή Ἑλληνίδα, σύζυγος ἐνός ἀληθινοῦ Ἑλληνα!

Οἱ Τοῦρκοι κατά τή συνήθειά τους δέν σεβάστηκαν τούς ΗΡΩΕΣ νεκρούς μας. Σέ κάποιους ἔκοψαν τά κεφάλια καί ἔβαλαν τίς σωρούς τους πάνω στό δρόμο τοῦ Γερόλακκου καί τίς φωτογράφιζαν. Ἄλλα κεφάλια τά ἔβαλαν πάνω στήν Πύλη τοῦ Στρατοπέδου... Βάρβαροι, ἀπόγονοι τῶν Μογγόλων....

Ἦταν τόσο τό μίσος τους γιά τούς ἄνδρες τῆς ΕΛΔΥΚ. Γιατί τούς ἔκοψαν τήν φόρα νά καταλάβουν ὅλη τήν Λευκωσία. Ἔδωσαν τό παράδειγμα στούς ἐφέδρους τῆς γραμμῆς ἀμύνης «Ἅγιος Παῦλος-Λήδρα Πάλας» νά κρατήσουν καί αὐτοί τούς Τούρκους στά πρό τῆς εἰσβολῆς ὅρια τῆς Πράσινης Γραμμῆς τοῦ Young.

Δέν μπορούσαν νά διαανοηθοῦν ὅτι 318 ἄνδρες ἐγκαταλελειμμένοι ἀπό ὅλους, χωρίς ἄρματα, χωρίς ἀντιαρματικά, χωρίς ἀεροπορία, ἀντιμετώπισαν 6.900 περίπου πάνοπλους Τούρκους στρα-

τιῶντες, μέ 4 Ἴλες ἀρμάτων, Πυροβολικό, ὄλμους καί βέβαια τήν πανταχοῦ παροῦσα Τουρκική Ἀεροπορία.

Μία ἀναλογία ἕνας ἐναντίον εἰκοσιδύο (1:22) !!

Ἴσως γι' αὐτό, αὐτή ἡ Μάχη, ἡ Μάχη τῆς ΕΛΔΥΚ καί τό ὅλο-καύτωμα τοῦ Στρατοπέδου καί τῶν Ὑπερασπιστῶν του, θεωρήθηκε ἀπό τοὺς οὐδέτερους παρατηρητές τῆς ὥς «Η ΠΙΟ ΑΝΙΣΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ» !!

Καί γιά νά ξέρετε, γι' αὐτό τόν λόγο διδάσκεται αὐτή ἡ Μάχη στήν Βρετανική Στρατιωτική Ἀκαδημία. Γιά τήν Σχολή Εὐελπίδων δέν γνωρίζω, ἂν καί δέν ἔχω ἀκούσει κάτι σχετικό.

Συνεχίζω ἀπό ἐκεῖ πού εἶχα μείνει. Οἱ Τοῦρκοι λοιπόν ἀφοῦ σκύλεψαν τίς σωρούς τῶν ἡρωϊκῶν νεκρῶν μας τά ἄφησαν ἄταφα γιά 2-3 μέρες. Μετά συμφωνήθηκε νά μᾶς τοὺς παραδώσουν. Τήν παραλαβή ἔκαναν ἄνδρες τῆς Μουσικῆς τῆς ΕΛΔΥΚ, (σ.ἐπ. πέραν τῶν Μουσικῶν παρῶν στήν παραλαβή ἦταν καί ὁ ἀείμνηστος Ἀλχίας τοῦ 4^{ου} Λόχου Χρ. Καλέτσιος, ὁ ὁποῖος πρόσφατα ἀπεβίωσε καί ἀναχώρησε νά βρεῖ τοὺς συμπολεμιστές του, πού ἄφησαν τήν τελευταία τους πνοή ἐκεῖ στό Στρατόπεδο).

Ἀθάνατοι ὅλοι τους!

Λόγω τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας τοῦ καλοκαιριοῦ οἱ νεκροί ΗΡΩΕΣ μαζ' ἄρχισαν νά μυρίζουν διότι ἡ ζέστη ἐπιτάχυνε τήν ἀποσύνθεσή τους. Τά παραλάβουμε καί πήγαμε νά τά θάψουμε ὁμαδικά στό Στρατιωτικό Νεκροταφεῖο τῆς Λακατάμιας.

Ἐπειδὴ ἡ δυσοσμία ἦταν μεγάλη, ἐπιστρατεύσαμε μία μπουλντόζα μέ «φαγάνα» πού ἔσκαψε μία τάφρο, ὅπου τοὺς βάλαμε ὅλους μέσα. Μετά ἀπό μερικά χρόνια ἔγινε ἐκταφή ὥστε νά ἀναγνωρισθοῦν ὅλοι μέ τήν μέθοδο DNA καί νά ἀποδοθοῦν τά ΙΕΡΑ ΟΣΤΑ τους στοὺς οἰκείους τους.

Ἀπό τόν συνολικό ἀριθμό τῶν 70 νεκρῶν μας πού ἐνταφιάστηκαν στήν Λακατάμια, μόνο οἱ 27 μπορούσαν νά ἀναγνωρισθοῦν πρό τῆς ταφῆς.

Στοιχεῖα γιά τίς Τουρκικές ἀπώλειες σέ αὐτό τό 3ήμερο πού διήρκεσε ἡ Μάχη τοῦ Στρατοπέδου, δέν δόθηκαν ποτέ ἀπό τοὺς Τούρκους. Ἐγώ πιστεύω ὅτι ἦταν πάνω ἀπό 1.000 στρατιῶτες καί

ἀξιωματικοί. (σ.σ. ἔχουν ἀκουστεῖ πολλά γιά τόν ἀριθμό τῶν Τούρκων νεκρῶν της Μάχης τῆς ΕΛΔΥΚ, ἀπό ἐξωφρενικά νούμερα ἕως ὑπερβολικά συντηρητικά. Οἱ Καναδοί Ἀξκοί τοῦ ΟΗΕ στό Ἀεροδρόμιο ὡς σὺνδέτεροι παρατηρητές τούς ἀνεβάζουν περί τούς 700, ἐνῶ Βρετανοί Ἀξκοί τούς ὑπολογίζουν γύρω στούς 900 πού εἶναι καί τό πιό πιθανόν. Γιά αὐτό οἱ Τοῦρκοι ξέσπασαν στίς σωρούς τῶν ΗΡΩΩΝ μας).

Μέ τά πρῶτα στοιχεῖα πού εἶχα ἀπό τά προσκλητήρια μετά τήν ἀνασύνταξη τῆς μονάδας, οἱ ἀπώλειες τῆς Μονάδας μας ἀπό τήν Μάχη τοῦ 3ημέρου ἦταν:

Νεκροί 2 Ἀξκοί καί 68 Ὑπαξκοί καί Ὀπλίτες

Τραυματίες 1 Ἀξκός καί 36 Ὑπαξκοί καί Ὀπλίτες

Ἀγνοούμενοι 13 Ὑπαξκοί καί Ὀπλίτες

Μετά ἀπό τά χρόνια αὐτοί οἱ ἀριθμοί ἄλλαξαν καθότι κάποι-οι πεσόντες μή ἀναγνωρισθέντες θεωρήθηκαν ἀγνοούμενοι καί κάποιοι ἀγνοούμενοι πού ταυτοποιήθηκαν τά ὅστᾱ τους μέ τήν μέθοδο τοῦ DNA ἔκαναν τήν παραπάνω ἀναφορά σήμερα ὡς ἐξῆς:

Νεκροί 2 Ἀξκοί καί 38 Ὑπαξκοί καί Ὀπλίτες

Ἀγνοούμενοι 46 Ὑπαξκοί καί Ὀπλίτες

Σύνολον 86 ἄνδρες

Συνολικά κατά τούς «Ἀττίλα I & II» οἱ ἀπώλειες τοῦ Συντάγματος ἦταν:

Νεκροί 3 Ἀξκοί καί 53 Ὑπαξκοί καί Ὀπλίτες

Ἀγνοούμενοι 49 Ὑπαξκοί καί Ὀπλίτες

Σύνολον 105 ἄνδρες

Ἀγνοούμενοι, σκληρή λέξη. Ἄν ὁ ἄνθρωπός σου σκοτωθεῖ τόν παίρνεις τόν θάβεις, τόν κλαῖς, ἀλλά τό παίρνεις ἀπόφαση. Ἐπεσε γιά τήν Πατρίδα.

Ἀγνοούμενος ὅμως;

Δέν εἶναι νεκρός, δέν εἶναι ἀνάμεσα στούς ζωντανούς, δέν εἶναι ἀνάμεσα στούς καταγεγραμμένους αἰχμαλώτους πολέμου...

Ἕνα διαχρονικό καρφί στήν καρδιά τῶν συγγενῶν. Τί ἔγινε ὁ ἄνθρωπός μας;

Είναι πιθανόν κάποιοι αγνοούμενοι νά είχαν σκοτωθεῖ σέ σημείο πού δέν ἐντοπίστηκε ἡ σωρός τους καί μετά ἀπό χρόνια πού ἐντοπίστηκε σέ κατεχόμενο ἔδαφος οἱ Τοῦρκοι νά μήν νοιάστηκαν καί ἤ νά σκόρπισαν τὰ ὀστᾶ ἢ νά τὰ ἔθαψαν, χωρίς τό θέμα νά ἔχει συνέχεια.

Εἶναι πιθανόν κάποιοι αγνοούμενοι νά εἶναι ἀνάμεσα σέ αὐτούς τούς νεκρούς πού δέν ἦταν δυνατόν νά ἀναγνωρισθοῦν καί νά ἀναμένεται ἀκόμα ἡ ταυτοποίηση τῶν ὀστέων τους μέσω DNA, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι ὑπάρχουν ζῶντες συγγενεῖς.

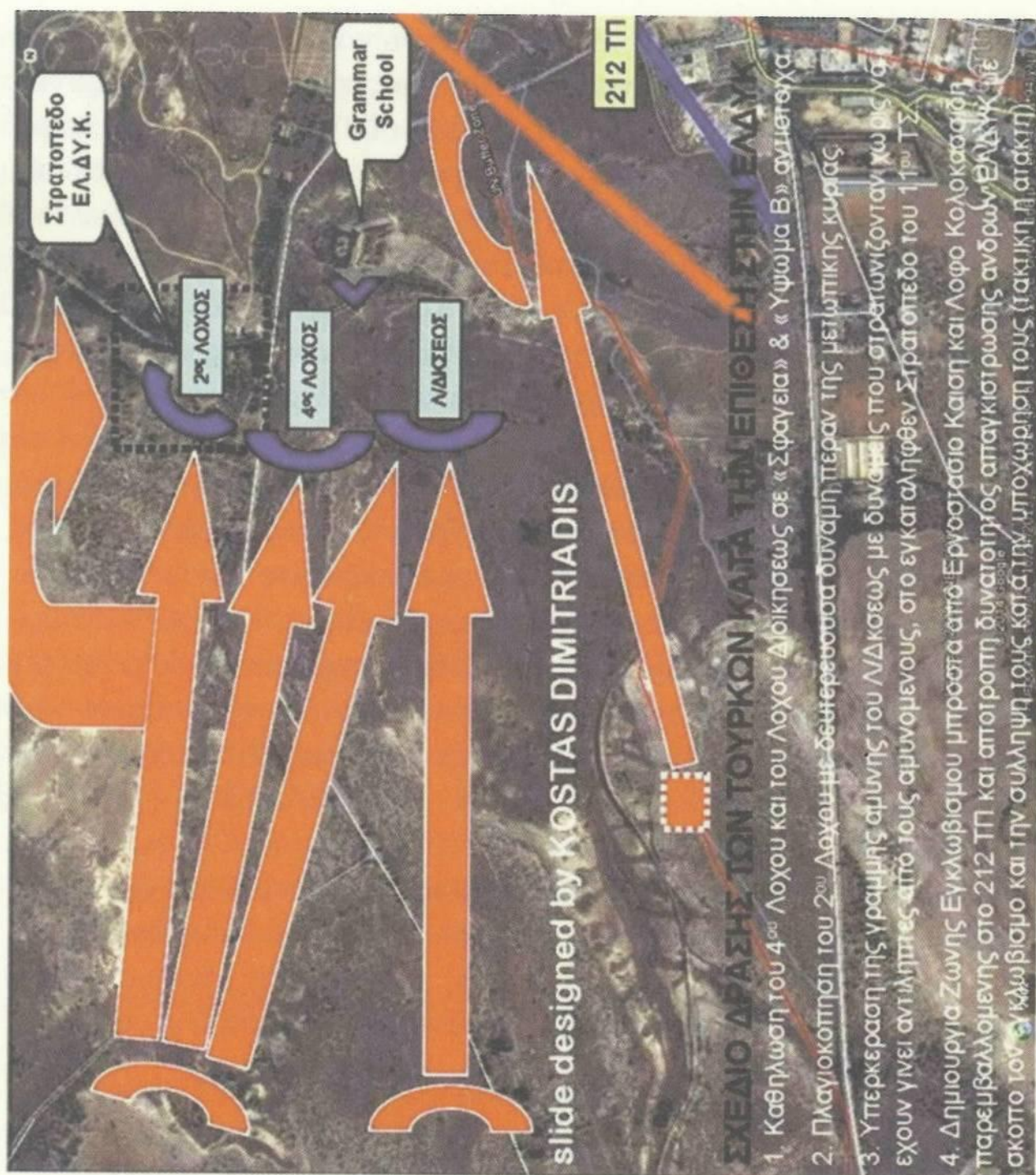
Ὅμως ὑπάρχουν μαρτυρίες γιά κάποιους ΕΛΔΥΚάριους πού τότε συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι καί ἦταν ζῶντες (σ.ἐπ. περίπτωση Στρητὴ Σμυρλή) καί ὀδηγήθηκαν γιά ἀνάκριση καί ἔκτοτε δέν τοὺς εἶδε κανεῖς (σ.ἐπ. μαρτυρία Στρητὴ Βάσσιου). Ὑπῆρξαν Ἀπόρρητα Ἐγγραφα τῆς Κυπριακῆς ΚΥΠΙ στά μέσα καί τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '80, πού ἀποδέχονταν τήν ὕπαρξη Ἑλλήνων Κυπρίων καί ἐξ Ἑλλάδος αἰχμαλώτων στίς Φυλακές τῆς Τουρκίας, χωρίς νά διευκρινίζουν ἂν οἱ ἐξ Ἑλλάδος ἀνῆκαν στήν ΕΛΔΥΚ ἢ ἦταν στελέχη τῆς ΕΦ.

Ἐγιναν ἔρευνες, γράφτηκαν βιβλία, ἀλλά ποτέ δέν ἔγινε κατορθωτό νά μάθουμε κάτι χειροπιαστό γι' αὐτά τὰ παλληκάρια.

Σήμερα μετά ἀπό 40 καί πλέον χρόνια ἀπό τότε κε Δημητριάδη δέν ἔχω πολλές ἐλπίδες ὅτι βρίσκονται ἀκόμα αγνοούμενοι τῆς ΕΛΔΥΚ ἐν ζωῇ.

Αἰωνία τους ἡ μνήμη...

Ἀθάνατοι...

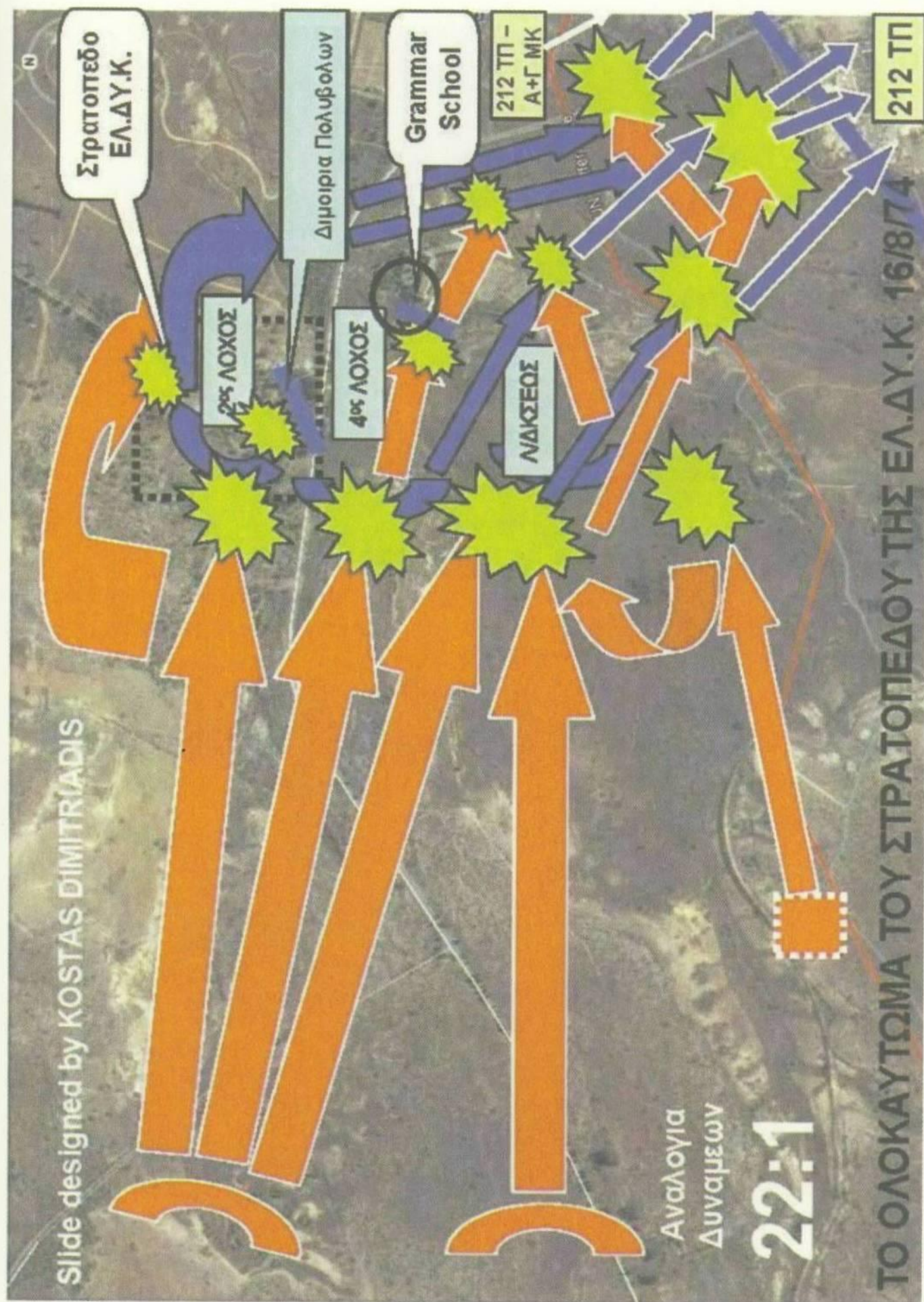

Ο ΑΝΣΚ τών Τούρκων τό Στρατόπεδο.
 Τό Σχέδιο Ενέργειας πού θεωρητικά θά έπρεπε νά όδηγήσει
 στην κατάληψη του Στρατοπέδου μέσα σέ 3 ώρες...
 Χρειάστηκαν 66 ώρες καί άφοϋ πρώτα οί ΕΛΔΥΚάριοι
 έγκαταλείφθηκαν άπό τούς πάντες...

Γενική άποψη τών χώρων Αεροδρόμιο-Γερόλακκος-Κιόνελη-Στρατόπεδο

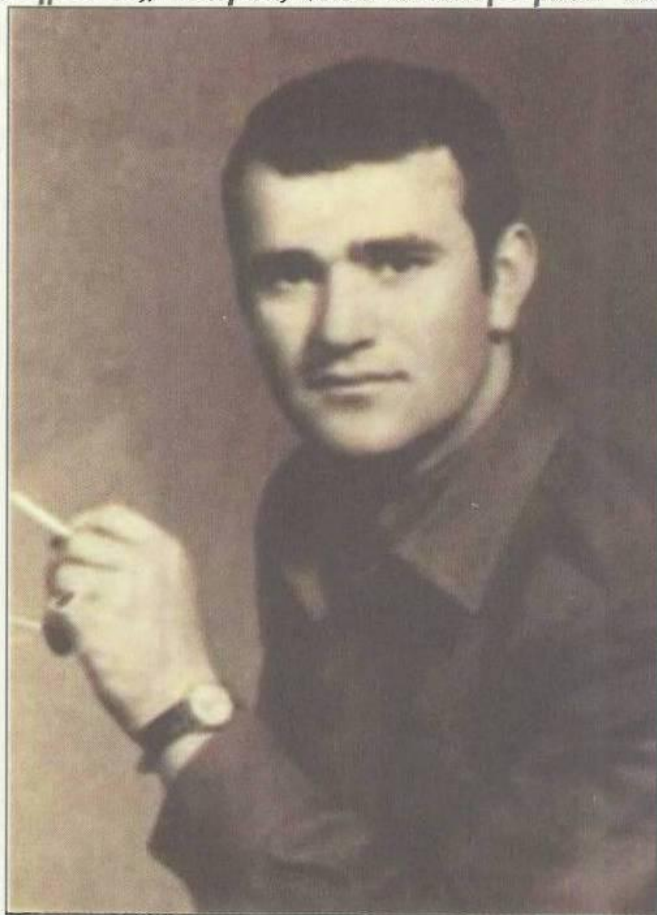

ΑΓΝΩΣΤΟΣ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
ΕΛΛΥΚ
ΕΠΕΣΕ' ΜΑΧΟΜΕΝΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ
ΤΗΝ
16 74

Πάνω: Ο ΗΡΩΑΣ Δεκανέας Δημήτρης Λούρμπας πού είναι ακόμα αγνοούμενος. Κάτω: Ο τελευταίος Αλφαμίτης τῆς πύλης, ο ΗΡΩΑΣ ο Τάσος Κρατημένος, νεκρός (ταυτοποιήθηκαν τὰ ὀστά του).

*Οί ΗΡΩΕΣ στρατιῶτες Σιμίτας (πάνω) καί Βαρελτζής (κάτω).
Μόνοι τους σταμάτησαν τήν επίθεση περίπου 150 Τούρκων
ἀπό τό ἐγκαταλελειμένο Στρατόπεδο τοῦ 11^{ου} ΤΣ.
Ὁ Σιμίτας φονεύθηκε ἀπό βολή πυροβόλου 0.50 ἐχθρικοῦ ἄρματος.*

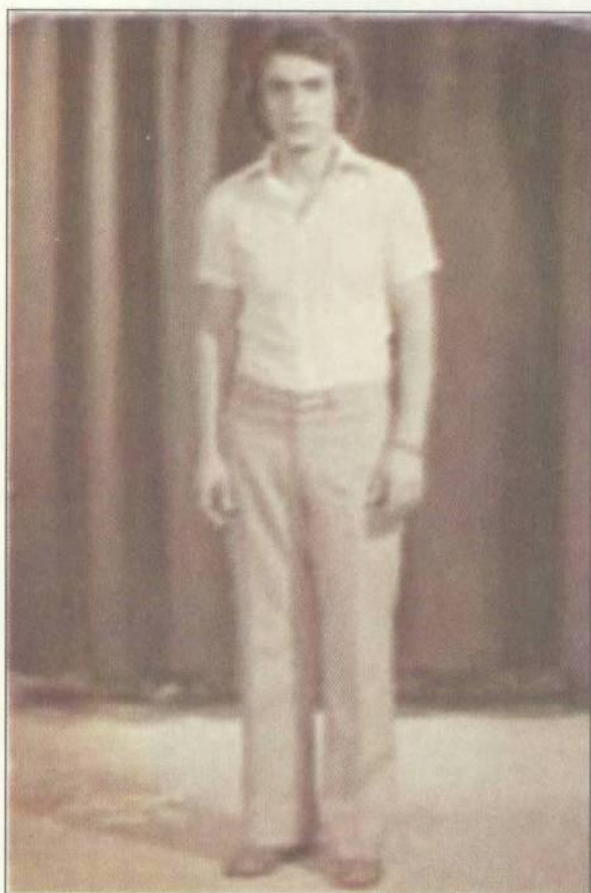

Ο ΗΡΩΑΣ Λοχαγός ΜΧ Σωτήριος Σταυριανάκος, διμοιρίτης τῆς Διμοιρίας Μηχανικοῦ τοῦ Λόχου Διοικήσεως Συντάγματος τῆς ΕΛΔΥΚ Ἐπεσε ἀπὸ ἄμεση βολή πυροβόλου ὄπλου Τουρκικοῦ ἄρματος στὴν προσπάθεια νὰ σκοτώσει μέ τό πιστόλι του ὁδηγὸ ἄλλου ἄρματος στίς 10.30 μέ 11.00 τῆς 16/8/74. Ὁ θάνατός του σήμανε τό σπάσιμο τῆς ἀμύνης στό Ὑψωμα Β' καί τό πέρασμα τῶν Τουρκικῶν ἀρμάτων.

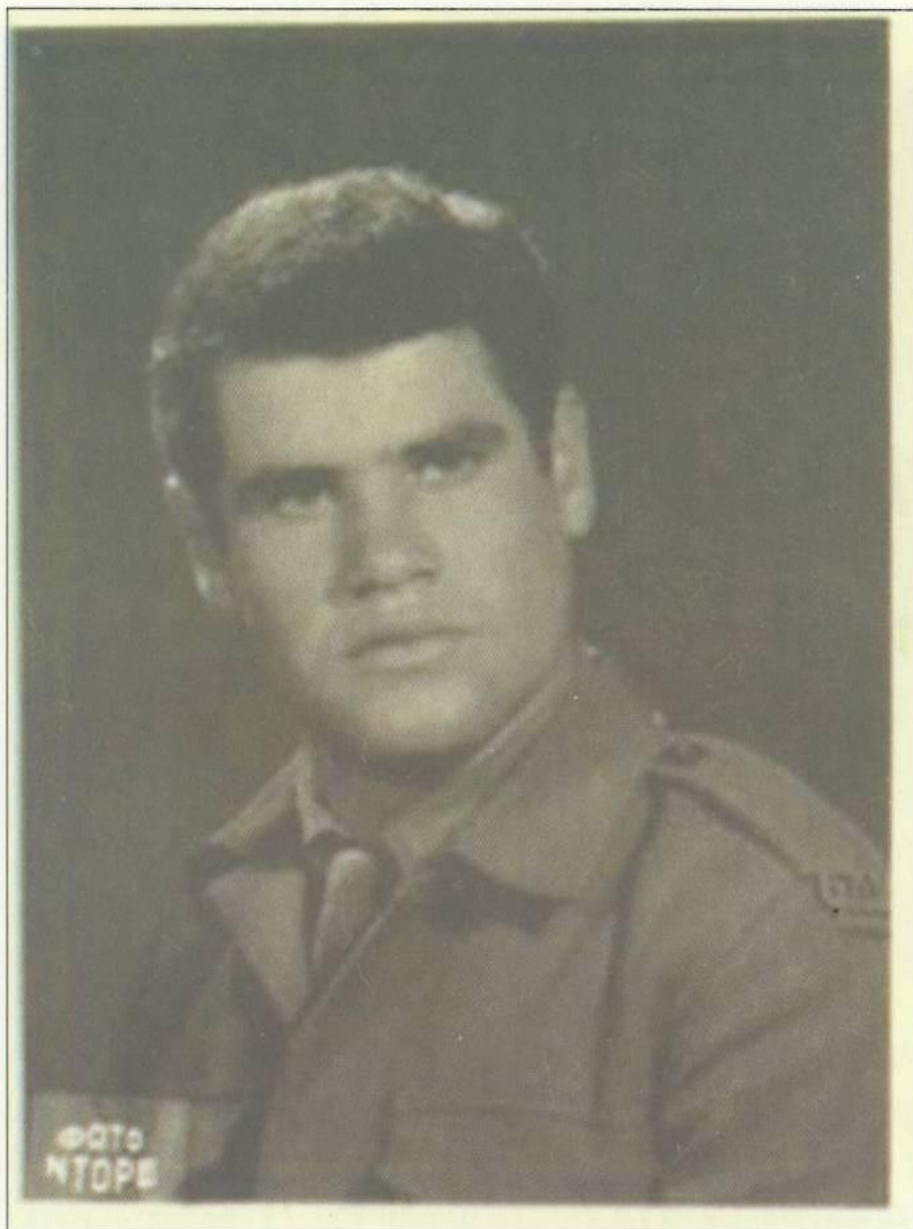
*Ὁ ΗΡΩΑΣ Λοχαγός ΠΖ Βασίλειος Σταμπουλής
Παρ' ὅτι εἶχε ἤδη παραδώσει στήν ΕΛΔΥΚ καί ἦταν μέ Φύλλο Πορείας
μετατιθέμενος σέ μονάδα τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, αὐτός μέ δική του
ἐπιλογή, ἔμεινε στήν Μονάδα νά προσφέρει τίς ὑπηρεσίες του.
Ὁ Ταξχος ἐ.ἀ. Σταυρουλόπουλος ἀναφέρει ὅτι κατά τήν διάρκεια τοῦ
3ημέρου τῶν Μαχῶν, ὁ Λοχαγός πολέμησε ἀδιάλειπτα στό πλάι του.
Σκοτώθηκε κατά τήν ἀπαγκίστρωση καί ἐνῶ εἶχε φτάσει στά ὑψώματα.*

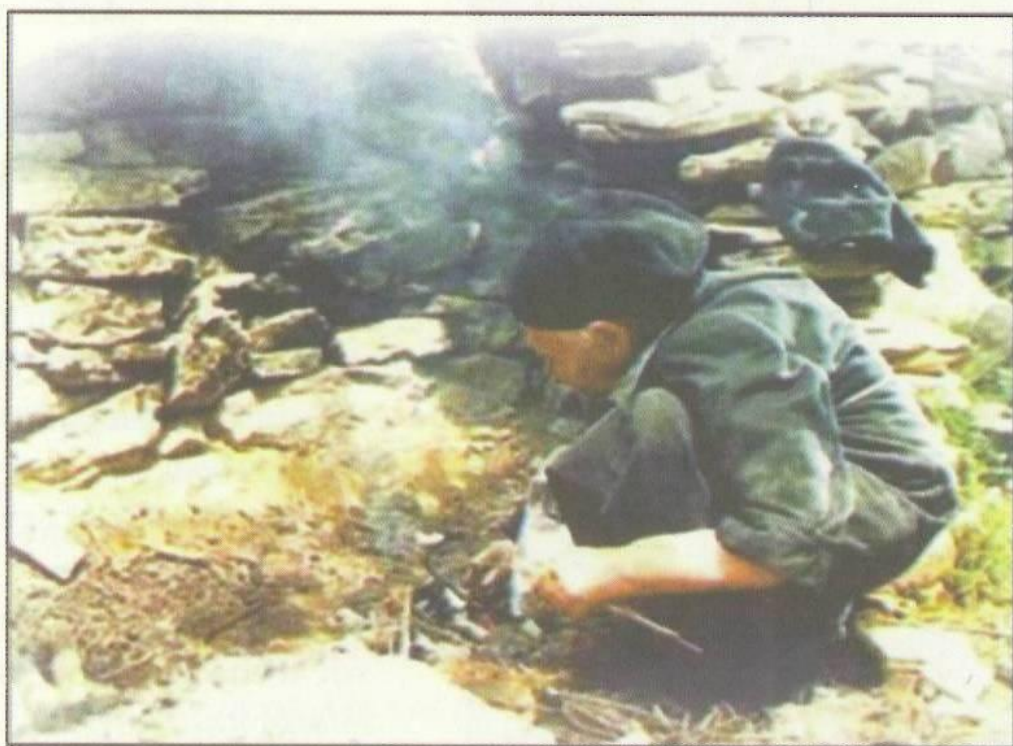
*Ο ΗΡΩΑΣ -μέχρι σήμερα άγνωσούμενος- Δκνέας ΕΜ Χρήστος Γρίβας
τῆς διμοιρίας Μεταφορῶν τοῦ Λόχου Διοικήσεως τῆς ΕΛΔΥΚ.
Ένας σύγχρονος νέος τῆς ἐποχῆς του, πού ντύθηκε στό χακί καί δέν
ἐπέστρεψε ποτέ στήν γενέτειρά του τήν Πάτρα, στήν οἰκογένειά του.*

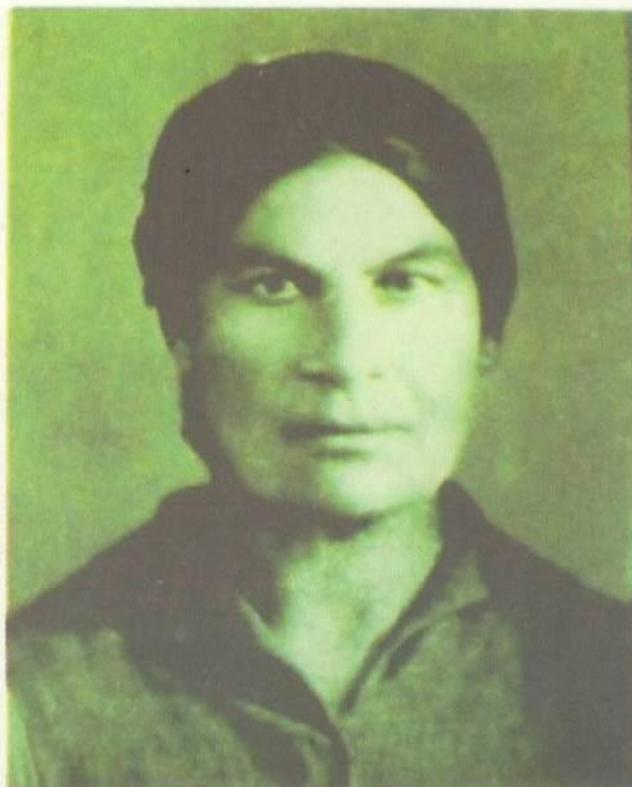
*Ο Στρτης ΜΧ
Χαζάπης Μιχάλης
(ό οποίος πέθανε πρίν
μερικά χρόνια, ἐνῶ εἶχε
σωθεῖ στήν μάχη ὡς ἐκ
θαύματος).*

Στρτης Σμυρλής Βασίλειος από τό Ναύπλιο. Ή πλέον εξόφθαλμη περίπτωση άγνοούμενου μέχρι σήμερα πού ύπάρχει μαρτυρία ότι συνελήφθη αίχμάλωτος από τούς Τούρκους ζωντανός καί δέν γύρισε ποτέ. Ήταν μαζί μέ τόν συμπολεμιστή του Βάσσιο, ό όποιος επίσης συνελήφθη από τούς Τούρκους. Από λάθος προσανατολισμό μέσα στην θολούρα τής μάχης κατά την άπαγκίστρωση, βάδιζαν πιο δεξιά προς τό Στρατόπεδο του 11^{ου} Τ.Σ. πού είχε επίσης καταληφθει από τούς Τούρκους, αντί προς τά άριστερά τους στα ύψώματα τής Καϊση, καί έτσι έπεσαν αίχμάλωτοι στα χέρια των Τούρκων στρατιωτών. Ο Βάσσιος δήλωσε ότι είδε τούς Τούρκους νά άφοπλίζουν τόν Σμυρλή καί νά τόν χτυπούν αλύπητα μέ τούς ύποκόπανους των όπλων τους. Τούς κράτησαν μαζί στα κρατητήρια του Γερόλακκου. Μετά τούς χώρισαν. Ο Βάσσιος πού μεταφέρθηκε σε φυλακές στα Άδανα κάποια στιγμή άπελευθερώθηκε. Ο Σμυρλής δέν γύρισε ποτέ. Άγνοούμενος...

Μία από τις τελευταίες φωτογραφίες της «γιαγιάς της ΕΛ.ΔΥ.Κ.»

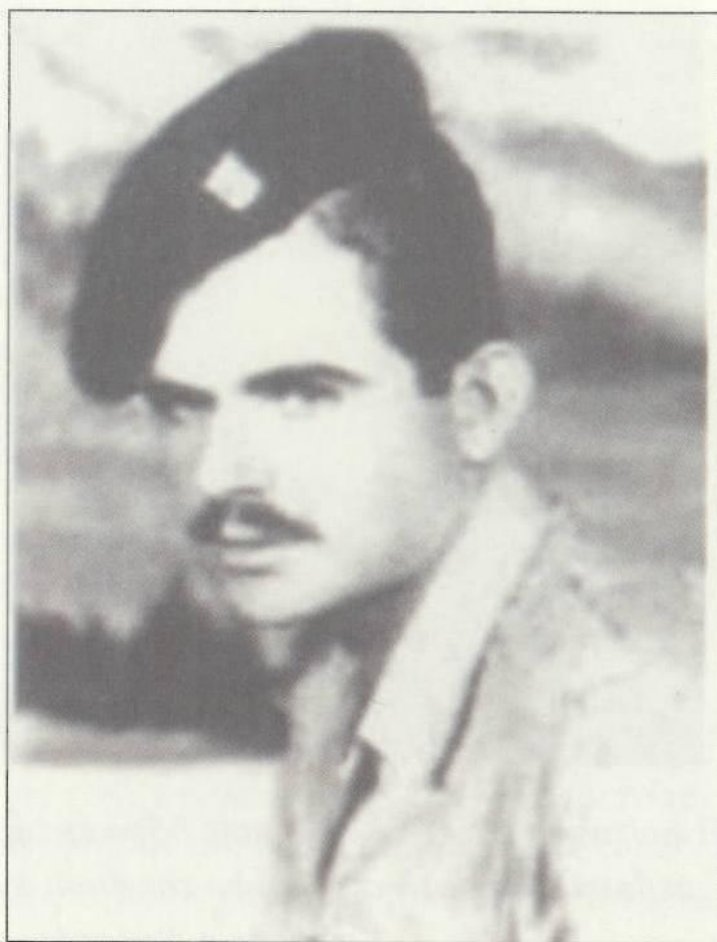

Η φωτογραφία της Καλλιόπης Αβραάμ (άριστερά) και ο συγγραφέας με σεβασμό μπροστά στον τάφο της όπου αναπαύεται στο Στρατιωτικό Κοιμητήριο Λακατάμιας (δεξιά).

Ο ΗΡΩΑΣ Λοχίας ΠΖ
 του ΛΒΟ/ΕΛΔΥΚ
 Νίκος Κρητικός
 από τό Ζεφύρι Αττικής.
 Έπεσε κατά τήν Μάχη
 του Στρατοπέδου,
 στελεχώνοντας τήν διμοιρία
 Βαρέων Όπλων υπό τόν
 Υπλό ΠΖ Στέφανο Πίο.
 Αρχικά έθεωρήθη
 άγνοούμενος, αλλά τελικά
 ταυτοποιήθηκε καί έκτοτε
 άναφέρεται
 ως ήρωϊκῶς πεσών κατά
 τήν άπαγκίστρωση τής
 16/8/74 παρά τήν Σχολή
 Γρηγορίου.

Στρτης ΠΖ Γκοῦρος
 Δημήτριος έκ Μεσσηνίας.
 Έπεσε ενώ πολεμοῦσε
 τούς Τούρκους στό
 Ύψωμα Β' κατά τήν μάχη
 τής υπεράσπισης του
 στρατοπέδου τής ΕΛΔΥΚ,
 τήν 16.8.1974.

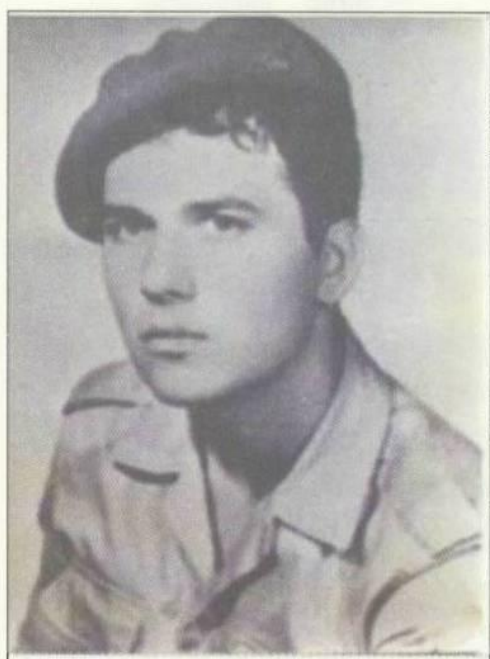
Λχιας Θεμιστοκλῆς Ἐλευθερόπουλος
ἐκ Φθιώτιδος.

Μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς του μετέφερε
τραυματίες στά μετόπισθεν ἀλλά δέν
ἔμεινε ἐκεῖ...

Ἐπέστρεψε στούς συμπολεμιστές του
στό Ὑψωμα Β' παρ' ὅτι ὅλοι τοῦ
ἔλεγαν νά μείνει στήν ἀσφάλεια τῶν
μετόπισθεν στό Ἐργοστάσιο Καϊσῆ.
Κάποιοι ἄλλοι πού δείλιασαν ἔμειναν
νά παρακολουθήσουν ἀπό τά
Ὑψώματα τήν Μάχη, λές καί ἔβλεπαν
"πολεμική ταινία" !!!

Αὐτός ὅμως ὁ ΗΡΩΑΣ ἐπέστρεψε
δίπλα στούς συμπολεμιστές του καί
πολέμησε μέχρι τέλους.

Ἐπεσε νεκρός στίς 16/8/74.

Στρτης ΔΒ Ζαχαρέας Εὐάγγελος
ἐκ Μεσσηνίας.

Κανείς δέν γνωρίζει τίποτα γιά
τήν τύχη του.

Γνωρίζουμε μόνο ὅτι πολέμησε
τούς Τούρκους στό Ὑψωμα Β'
μέ τόν Λόχο Δκσεως.

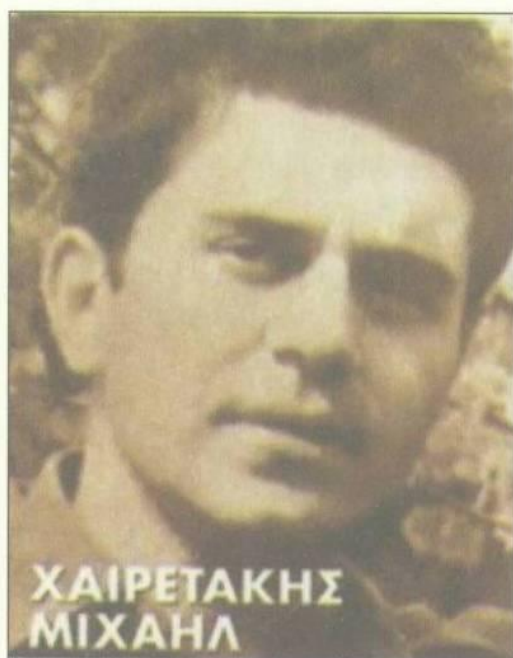
Από τήν 16/8/74 εἶναι καί αὐτός
ἀνάμεσα στούς ἀγνοηθέντες
ἀγνοούμενους τῆς Μάχης τῶν
Μαχῶν.

Ανθστής ΠΖ Παπαλάμπρου
Βασίλειος (κάτω).

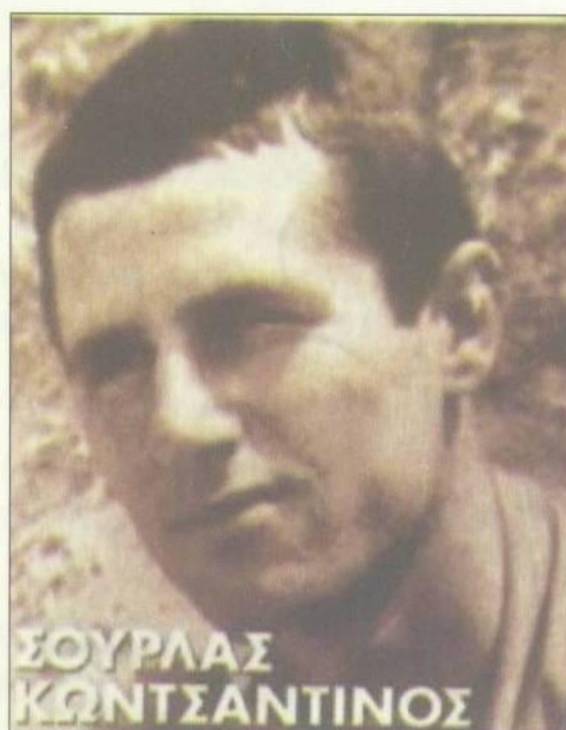
Ανθστής ΠΖ Κέντρας
Κωνσταντίνος (δεξιά).

Καί οί δύο τους ἔμειναν μέ τήν
διμοιρία Πολυβόλων τοῦ 2^{ου}
Λόχου, προκειμένου νά ἀπαγκι-
στρωθοῦν οἱ συμπολεμιστές τους
δημιουργώντας φράγμα πυρός.
Φίλοι καί οἱ δύο. Ἔμειναν ἐκεῖ
καί ἔκτοτε εἶναι στήν λίστα τῶν
ἀγνοουμένων.

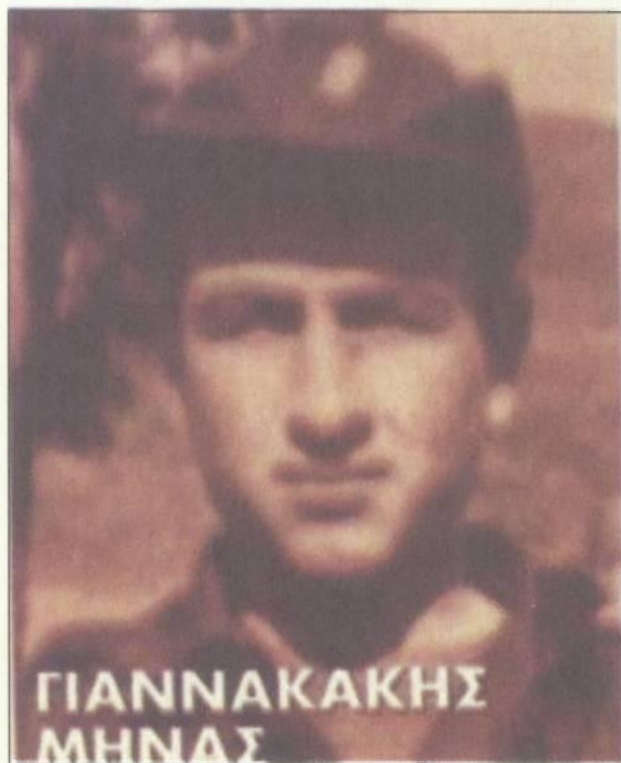
Λχίας ΠΖ Χαιρετάκης Μιχαήλ
 Έπεσε μαχόμενος τήν 16.8.74.
 Βρέθηκε στο ίδιο όρυγμα με τόν
 Στρτη Χαζάπη Μιχάλη καί
 αποφάσισαν νά βγούν πηγαίνοντας ό
 ένας δεξιά (Χαιρετάκης) καί ό άλλος
 (Χαζάπης) άριστερά.
 Τόν Χαιρετάκη τόν πέτυχαν οί
 Τουρκοί στόν άέρα ένώ πηδούσε
 πάνω από τά όρύγματα (κατάθεση
 Χαζάπη).

Στρτης ΠΖ Ευδιάς Ιωάννης -άγνοείται από την 16.8.74- πού έθεάθη
 τελευταία φορά νά μάχεται έντός του Στρατοπέδου (άριστερά).
 Στρτης ΠΖ Σούρλας Κων/νος -άγνοείται από την 16.8.74- Στρατόπεδο.
 Προκειμένου περί του Σούρλα ύπήρχε μαρτυρία οδηγού έπιβατικού
 αυτοκινήτου ότι τόν είδε στά Άδανα, στόν όποιο πρόλαβε νά αναφέρει
 τά στοιχεία καί τόν τόπο καταγωγής του. Ποτέ δέν έξακριβώθηκε.

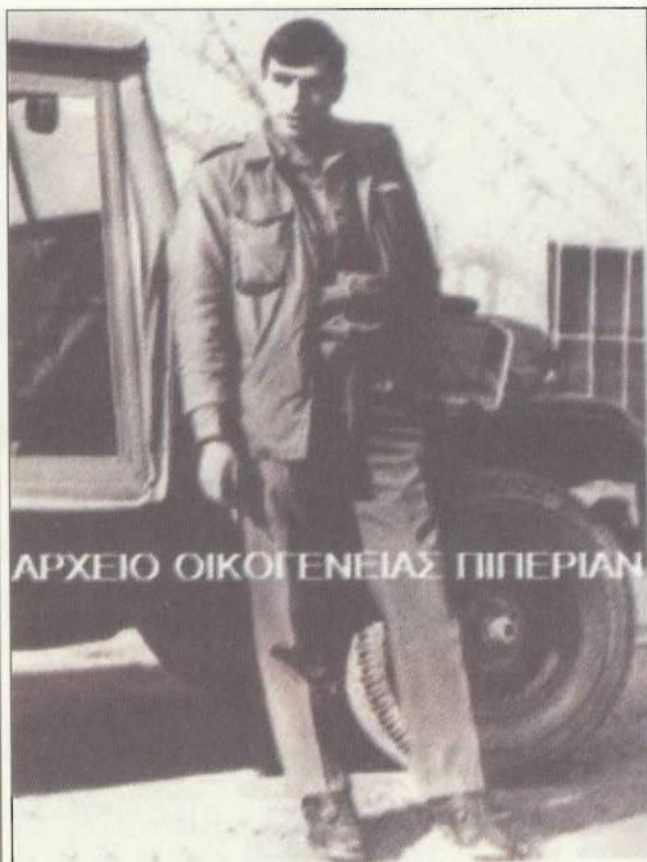
Στρτης Μασούρας Θεόδωρος (άριστερά), ήρωικά πεσών.
 Στρτης Σκουρλής Δημήτριος (δεξιά), άγνοηθείς άγνοούμενος.
 Στίς 3ήμερες έπικές μάχες ό ΗΡΩΑΣ Θεόδωρος Μασούρας βρισκόταν μέ
 τόν Λόχο Διοικήσεως έξω από τό στρατόπεδο, στήν γραμμή άμυνας στό
 Β' Ύψωμα.. Σέ ένα όρυγμα πιό πέρα κατά τήν άπαγκίστρωση
 βρίσκονταν οί Μασούρας καί Σκουρλής. Από εκείνο τό όρυγμα
 ξεπρόβαλαν ματωμένοι δύο Τουρκοί. Από πίσω τους εμφανίστηκε ό
 Στρτης ΜΧ Περσέχ-Αντώνης Πιπεριάν καί τούς σκότωσε μέ τό Μ1.
 Αυτοί προφανώς είχαν σκοτώσει μέ χειροβομβίδα τούς δύο άνδρες μας
 καί κρύφτηκαν στό όρυγμά τους. Ο Πιπεριάν έμεινε εκεί καί χάθηκε γιά
 πάντα. Όλα αυτά στίς 2.00 περίπου τό μεσημέρι τής 16^{ης} Αυγούστου.

Δκνέας ΠΖ Γιαννακάκης Μηνάς
 Πολυβολητής του 4^{ου} Λόχου. Ήταν ό
 μόνος διασωθείς αλλά τραυματίας του
 προκεχωρημένου πολυβολείου πού
 εύρίσκετο ό Άλχιας Σκαμπαρδώνης. Ο
 Λχίας Βάσσιος τόν βοήθησε νά βγει από
 τά χαλάσματα καί νά όπισθοχωρήσει...
 Μαρτυρίες αναφέρουν ότι σκοτώθηκε
 ενώ τόν μετέφερε στήν πλάτη του
 τραυματίας άλλος άντρας του Λόχου.
 Γιά χρόνια έφέρετο ως άγνοούμενος
 αλλά τά τελευταία αναφέρεται πλέον
 στους Ηρωϊκώς πεσόντες τής ΕΛΔΥΚ.

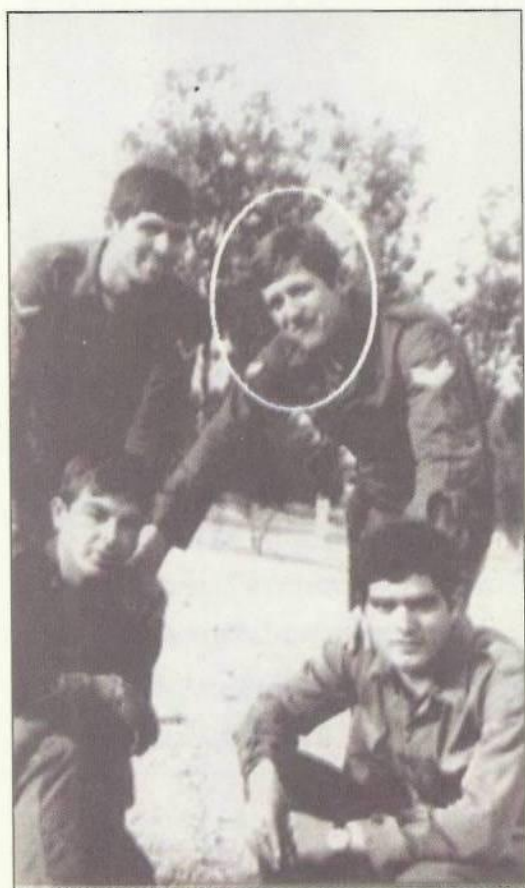

ΑΡΧΕΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΠΙΠΕΡΙΑΝ
ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΟΙΟΥΣΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΣΤΟ ΛΟΥΤΡΑΚΙ.

ΑΡΧΕΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΠΙΠΕΡΙΑΝ

*Στρτης ΜΧ Πιπεριάν Παρσέχ,
έπεσε μαχόμενος στο Ύψωμα Β' (16/8/74)*

*Λχίας ΠΖ Μπαγιώργος Παναγιώτης.
Κατά την διάρκεια της μάχης την
τελευταία μέρα, σέ ένα πολυβολείο, οί
ύπερασπιστές του θερίζουν τούς
έπιτιθέμενους Τούρκους πού είχαν
φθάσει κοντά...*

*Ο Λοχίας Μπαγιώργος Παναγιώτης
βλέποντας ότι τελείωσε ή ταινία μέ τίς
σφαίρες καί ή παύση του πυρός θά
έδινε την εύκαιρία στους Τούρκους νά
πλησιάσουν τίς γραμμές μας,
σηκώνεται νά πάρει μία καινούρια καί
τότε του 'ρχεται ή σφαίρα στό
μέτωπο... στέλνοντας τον στό
Πάνθεον τών Ηρώων της ΕΛΔΥΚ!*

Αλχίας (ΠΖ) Σκαμπαρδώνης Χρήστος
Είχε αντικαταστήσει στά καθήκοντα
διμοιρίτη τόν Αλχια ΠΖ Χρ. Καλέτσιο
πού είχε τραυματιστεί. Εύρισκόμενος
σέ προκεχωρημένο παρατηρητήριο
καί δεχόμενος βροχή όλμων, δέν τό
έγκατέλειψε καί συνέχισε νά πολυβο-
λεί μαζί μέ τόν Στρητη Κελέση Παύλο
καί άλλον έναν όπλίτη. Ένας όλμος
έσκασε μέσα στό παρατηρητήριο στίς
16/8/74 καί τούς έστειλε όλους στό
Πάνθεον τών Αθανάτων.

Αλχίας ΜΧ

Γιαννακόπουλος Νικόλαος.
Αγνοείται από τίς 16.8.1974 όπου
πολεμούσε μέ τήν Διμοιρία
Μηχανικού του άειμνήστου Λγού
Σταυριανάκου στό Ύψωμα Β' έξω
άπό τό Στρατδο.
Πληροφορίες ανέφεραν ότι ήταν
τραυματισμένος στό πόδι. Χρόνια
αργότερα ένας Έλληνας
φορτηγατζής Διεθνών Μεταφορών
στίς έσχατιές τής Τουρκίας καθώς
άλλαζε λάστιχο στό φορτηγό του,
είδε κάποιον μέ κομμένο πόδι σέ ένα
τσιφλίκι πού του είπε στά έλληνικά

ότι ήταν ό έν λόγω Αλχίας καί ότι έκρατείτο εκεί επί χρόνια
αίχμάλωτος. Αυτό δέν μπόρεσε νά επιβεβαιωθεί ποτέ. Ακόμα καί
σήμερα αναφέρεται στίς λίστες τών άγνοηθέντων άγνοουμένων
ΗΡΩΩΝ τής Μάχης του Στρατοπέδου τής ΕΛΔΥΚ τό τριήμερο 14-
16/8/74.

Στίς προηγούμενες σελίδες παρουσιάστηκαν μόνο ορισμένοι από τούς ΗΡΩΙΚΑ πεσόντες καί άγνοηθέντες άγνοούμενους τής Μάχης του Στρατοπέδου τής ΕΛΔΥΚ τό τριήμερο από τήν 14^η έως καί τήν 16^η Αύγούστου 1974. Η έπιλογή έγινε τυχαία καί μέ βάση αυτούς γιά τούς όποιους υπάρχουν στοιχειά πέραν άμφιβολίας γιά τόν τρόπο θανάτου τους ή πού ύφίστανται κάποια στοιχειά γιά τήν σύλληψή τους.

Οί Έκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ θά δημιουργήσουν καί θά εκδόσουν στό έγγύς μέλλον ένα Λεύκωμα μέ όλους τούς Πεσόντες καί Άγνοηθέντες Άγνοούμενους εκ μητροπολιτικής Ελλάδος τής Κυπριακής Τραγωδίας, τό «μαύρο Καλοκαίρι» του 1974.

* * *

Όλες οί φωτογραφίες του βιβλίου προέρχονται είτε από τά αρχεία ή τίς αναρτήσεις τής «Πανελληνίας Επιτροπής των Γονέων καί των Συγγενών Αδήλωτων Αιχμαλώτων καί Άγνοουμένων Κυπριακής Τραγωδίας», είτε από τό αρχείο του επιμελητου Κων/νου Δημητριάδη, είτε από τό αρχείο του κου Ταξχου, είτε από τά αρχεία μεμονωμένων Πολεμιστών του '74.

Κάποιες από αυτές, ίσως έχουν αναρτηθει καί στό διαδίκτυο ή βρίσκονται στά χέρια καί πέραν του ενός ατόμων - ιδιαίτερα σε φωτογραφίες όπου εμφανίζεται ομάδα ανδρών τής ΕΛΔΥΚ.

* * *

Τέλος σε αυτήν τήν έκδοση προστέθηκαν καί νέα στοιχεία από τήν καταγεγραμμένη συνέντευξη του κ.Ταξχου, τά όποια πλέον καλύπτουν όλες τίς πτυχές τής τραγωδίας αλλά καί τής προδοσίας πού κατά τήν γνώμη του ιδίου συνετελέσθη τό τετράήμερο από 13/8/74 έως 16/8/74.

ΑΡΧΕΙΟ ΑΘ. ΣΤΑΪΚΟΥ

Επιζήσαντες άνδρες του 4^{ου} Λόχου μαζί με τόν Διοικητή τους
Λγό Α. Ιωαννίδη στο μέσον - μέ πολιτικά ό Άλχίας Χρ. Καλέτσιος.

Τοῦρκοι στρατιῶτες μέσα στό καταληφθέν στρατόπεδο μπροστά σέ ἓνα παραδόξως ἄθικτο ἀπό τούς βομβαρδισμούς Τόλ ὅπου ἦταν ὁ θάλαμος τῶν ὀπλιτῶν μίας διμοιρίας τοῦ Συντάγματος.

Τοῦρκος ἀξιωματικός βάζει μιᾶ πρόχειρη Τουρκική σημαία στήν Πύλη δείγμα ὅτι τό Στρατόπεδο κατελήφθη.

Τούρκοι στρατιῶτες σκαρφαλώνουν στὸν ἰστό τοῦ Στρατοπέδου ἀμέσως μετὰ τὴν κατάληψή του, γιὰ νὰ ὑψώσουν τὴν Τουρκικὴ σημαία.

*Οί Αξιωματικοί του 2^{ου} Λόχου πρίν τήν Είσοδή.
Αριστερά ο Αλχίας Μπινάκης, μετά Υπλγος Κόλλιας,
ο Λγός Κωνσταντούλας καί ο Ανθλγός Γκλαβάς.*

*Οί Τούρκοι ποζάρουν μέσα στο Στρατόπεδο μετά την κατάληψή του.
(φωτό του Άνθστη Ίσμαήλ Τουρσέλ).*

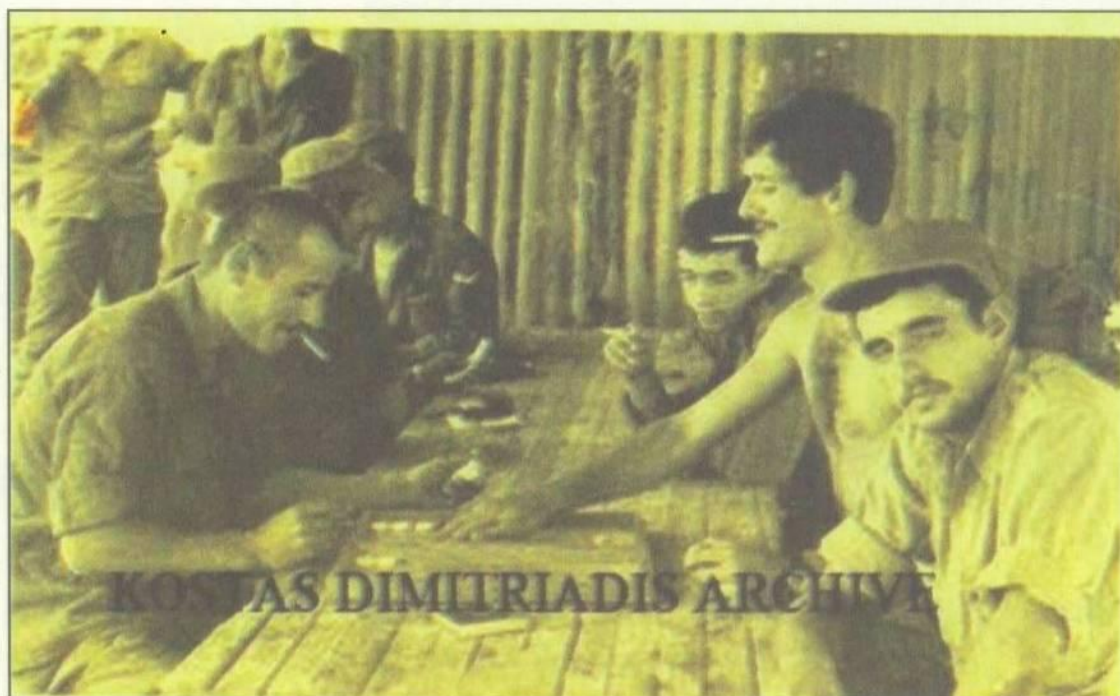

*Τουρκικά ἄρματα εἰσέρχονται μέσα στίς ἐγκαταστάσεις
τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ.*

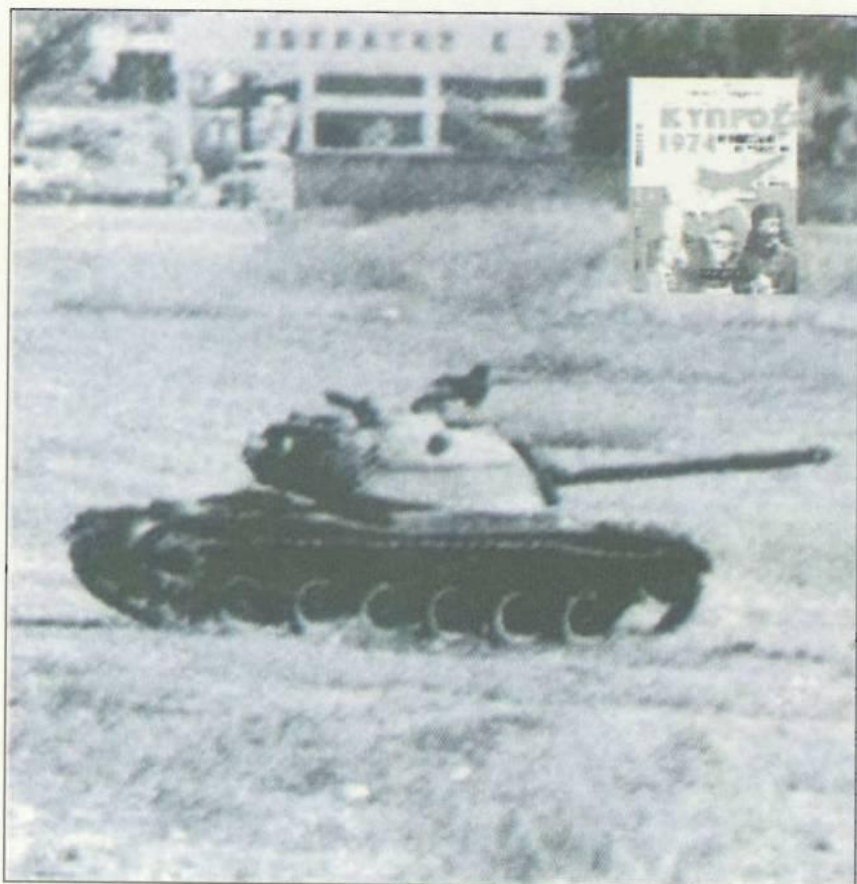

Μετά την Μάχη του Στρατοπέδου, επίσκεψη του Α/ΓΕΕΦ στον Σταθμό Διοίκησης στην Κ. Δευτερά όπου εγκαταστάθηκε προσωρινά η ΕΛΔΥΚ.

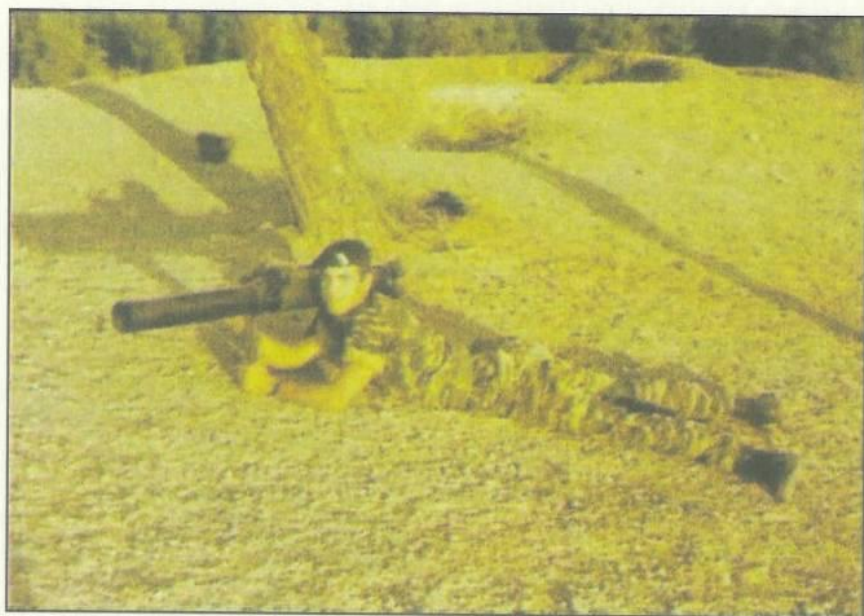
Από δεξιά (ίσα που φαίνεται στην άκρη) ο Δκτης της ΕΛΔΥΚ Σχης Νικολαΐδης, δίπλα του ο Τχης Στεργιοπουλος έπιτελικός, ο Δκτης του Λ/Δκσεως Τχης Δελλής, ο διεθυντής του 3^{ου} ΕΓ Τχης Καλλιώρας, ο Υδκτης της ΕΛΔΥΚ Άνχης Σταυρουλόπουλος και μέ γυρισμένη την πλάτη ο Α/ΓΕΕΦ Υπτγος Καραγιάννης...

Διασωθέντες άνδρες της ΕΛΔΥΚ στο πρόχειρο ΚΨΜ που δημιούργησαν στην Κ. Δευτερά μετά τον πόλεμο. Ο εκ δεξιών «ταβλαδόρος» είναι ο Λχίας του 4^{ου} Λόχου Άθαν. Στάϊκος στον οποίο ανήκει η φωτογραφία.

Τό τούρκικο ἄρμα
Μ-48 μπροστά
στή Σχολή Γρηγορίου
πού φέρεται νά ἔχει
καταστραφεῖ μέ
φορητό Α/Τ ἀπό τούς
ἄνδρες τῆς μικτῆς
διμοιρίας τῆς
Α' ΜΚ/Γ' ΜΑΚ.

Ὁ καταδρομέας
Ἐμμανουήλ
Μπικάκης στό
Σταυροβούνι μέ τό
ἀτομικό Α/Τ ΠΑΟ
του.

Κατάσταση Οχημάτων ΠΑΟ 90 χιλ 7 ετών 200 163 Αυγ. 1974

αυτοκίνητα ελαφριά ΟΥΜΑ των ελαφρών Ισχυρών Γραφικών Λειτουργιών
(Τρία ελαφριά ΠΑΟ 90 χιλ)

NR	ΒΑΘΜΟΣ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΕΡΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	Α.Σ.Μ.	ΕΤΟΣ ΓΕΝ.	ΤΟΤΕΛΕ ΝΑΤΑΣΤΑΣ
1	Ανθλγος	Κοϊμτζόγλου Νικόλαος	Αδίας	39-193	1949	Κοροτσάνη
2	Ιππότης	Βαλέριας Μανώλης	Λαίνας	19-194	1953	Ανδρέας Καραγιάννης
3	Ιππότης	Χαλός Γεώργιος	Μητρώου	19-194	1954	Ανδρέας Καραγιάννης
4	+	Βασιλείας Γεώργιος	Αδίας		1954	Καραγιάννης Αδίας
5	+	Φωτιάδης Στέφανος	Αδίας		1953	Καβίλια
6	+	Μαίκογλου Θεόδωρος	Μαίκογλου		1954	Καρλός Αλβέρτος
7	+	Καλαμίνος Αργύριος	Γεώργιος		1954	Μαίκογλου Αργύριος
8	+	Μητρώου Εμμανουήλ	Λαίνας		1954	Καρλός Αλβέρτος
9	+	Μαίκογλου Αργύριος	Μητρώου		1954	Μαίκογλου
10	+	Γεωργίου Ευάγγελος	Γεωργίου		1954	Μαίκογλου
11	+	Σταμάτης Αλέξανδρος	Καραγιάννης		1953	Μαίκογλου Αλέξανδρος
12	+	Καραγιάννης Γεώργιος	Σταμάτης		1952	Μαίκογλου Αλέξανδρος
13	+	Καραγιάννης Αργύριος	Καραγιάννης		1952	Κατρίν Αργύριος
14	+	Καραγιάννης Αργύριος	Καραγιάννης			Καραγιάννης Αργύριος

Ο Ιππότης (ΚΒ) Φωτιάδης Στέφανος τραυματίστηκε σοβαρά στην
αυτοκίνητο του και είναι ακόμα στο νοσοκομείο.
Ο Ιππότης Καραγιάννης Αλέξανδρος είναι ακόμα στο νοσοκομείο.
Στα γραφικά του υπηρετούν οι FORD και είναι στην
αυτοκίνητο του και είναι στην υπηρεσία του από
την 16 Αυγ. 1974.

Η Ημερήσια Διαταγή της Α' ΜΚ όπου αναφέρεται όλη η 14μελής ομάδα
(διμοιρία) του Ανθλγού Ν. Κοϊμτζόγλου.

ΣΧΟΛΙΑ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κλείνω αυτήν τήν αφήγηση μέ κάποια σχόλια καί συμπεράσματα γιά τήν Μάχη τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΕΛΔΥΚ, ὅπως τά ἔγραψα καί στήν ἀναφορά μου τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1974 πρὸς τό ΓΕΣ, ἀντίγραφο τῆς ὁποίας θά σᾶς δώσω κε Δημητριάδη γιά τό ἀρχεῖο σας. Ἀναφέρω λοιπόν:

1. Οἱ Αξιωματικοί, Ὑπαξιωματικοί καί Ὀπλίτες τῆς ΕΛΔΥΚ, διεξήγαγαν σκληρό καί ἄνισο ἀγῶνα ἐπὶ 3ήμερον παρότι οὐδεὶς ἐκ τῶν προϋσταμένων κλιμακίων, ἐνδιαφέρθηκε γιά τήν τύχη τους.

2. Οὐδέν ἐκ τῶν προϋσταμένων κλιμακίων ἐνδιαφέρθηκε γιά τήν ἀποκατάσταση Συνδέσμου ἢ Ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς Δυνάμεως Ἀμύνης Στρατοπέδου τῆς ΕΛΔΥΚ. Τό μόνο μέσον ἐπικοινωνίας ἦταν ὁ Σταθμός Ἀσυρμάτου τοῦ ΠΑΠ τῆς 187 ΜΠΠ, ὁ ὁποῖος ἀποτέλεσε ἄθλο κατὰ τήν διεξαγωγή τοῦ ἀγῶνος.

3. Αποτελεῖ ἄθλο τῶν μαχόμενων ἡμετέρων τμημάτων ἡ ἀπόκρουση ἐχθρικῶν ἐπιθέσεων ἐπὶ τριήμερον Πεζικοῦ καί ἀρμάτων, ὑποστηριζόμενων ὑπὸ ἀεροπορίας καί ὄγκου πυρῶν ὑποστηρίξεως.

4. Ἡ μή ὑπαρξη ἔστω καί τῆς ἐλαχίστης ἐφεδρείας καί ἡ μή δοθεῖσα τοιαύτη καίτοι ὑπεσχέθη ὑπὸ τῶν προϋσταμένων, εἶχε ὡς συνέπεια τήν σύμπτυξη τῶν μαχόμενων τμημάτων ἐκ τοῦ Στρατοπέδου.

5. Λόγω εὗρους ἡ διάταξη ἦταν σχεδόν γραμμική, μέ ἀποτέλεσμα τῆς μή ὑπάρξεως ἐφεδρείας ὑπὸ τῶν ὑπομονάδων.

6. Ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους ἦταν ὑποτυπώδης σέ ἔργα ἐκστρατείας καί ὀρύγματα.

7. Ἡ ἔλλειψη ἀντιαρματικῶν ὅπλων ἦταν καταφανής καθὼς καί σέ Τεθωρακισμένα.

8. Ανυπαρξία Υγειονομικῆς Υπηρεσίας. Οἱ ἐπιδέσεις γίνονταν ἀπό τούς μαχόμενους Ἀξκούς καί Ὀπλίτες, μέ τεμαχισμό τῆς λινοστολῆς τῶν ἰδίων ἢ συναδέλφων τους. Οἱ διακομιδές ἀπασχόλησαν τούς Διοικητές τῶν μαχόμενων τμημάτων ἀποσπώντας τήν προσοχή τους, ἀπό τήν Διοίκηση τοῦ ἀγώνα. Ἡ αἰτηθεῖσα ἀπό τήν ΔΥΤ/ΓΕΕΦ ὑποστήριξη καί ἡ ὑποσχεθεῖσα ἀπό τόν Δντή της, οὐδέποτε ἔφτασε στό πεδίο τῆς Μάχης. Παρά τίς ἀνωτέρω ἀντιξοότητες ὅλοι οἱ τραυματίες διακομίσθηκαν στό Νοσοκομεῖο χάρις κυρίως στόν ἡρωισμό τῶν μαχόμενων ὀπλιτῶν.

9. Ἀποτελεῖ αἰνίγμα γιά τούς εὐρισκόμενους κατά τόν 3ήμερον ἀγώνα ἐντός τοῦ Στρατοπέδου ὅτι ὑποσχεθεῖσα ἐνίσχυση εἰς Πεζικό καί Τεθωρακισμένα, δέν ἀφίχθη στό Στρατόπεδο, καθώς καί τό γεγονός ὅτι δέν ἀποκαταστάθηκε ποτέ στοιχειώδης ἐπικοινωνία μεταξύ προΐσταμένου κλιμακίου καί μαχόμενων τμημάτων.

10. Ἡ μή διάθεση αἰτηθέντων ὀχημάτων τήν 13^η Αὐγούστου γιά τήν ἐκκένωση τῶν ὑλικῶν τῆς τοποθεσίας εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τό μεγαλύτερο μέρος τῶν ὑλικῶν νά παραμείνουν ἐντός τοῦ Στρατοπέδου καί ἢ νά καταστραφοῦν ἀπό τούς βομβαρδισμούς τῆς ἐχθρικῆς ἀεροπορίας ἢ νά κυριευθοῦν ὑπό τοῦ ἐχθροῦ κατά τήν ἀπαγκίστρωση.

11. Οὐδεμία μέριμνα ὑπῆρξε ἀπό τά προΐστάμενα κλιμάκια γιά τήν ταφή τῶν νεκρῶν μέ ἀποτέλεσμα ἐκ τῶν 70 ἐνταφιασθέντων, οἱ 43 νά τυγχάνουν ἀγνώστων στοιχείων.

12. Ἡ πίστη γιά τόν ἀγώνα ὅλων τῶν μαχητῶν, τά παρουσιασθέντα δείγματα ἡρωισμοῦ καί γενναιότητος, ἀποτελοῦν γιά ἐμᾶς τούς ἐπιζῶντες καί τούς μετέπειτα, παραδείγματα πρὸς μίμηση καί μᾶς δημιουργοῦν ὑποχρεώσεις καί μᾶς γεμίζουν μέ αἰσθήματα ὑπερηφάνειας.

13. Τά ἡμέτερα δίκτυα ἐπικοινωνιῶν διά τῶν σταθμῶν ἀσυρμάτου PRC-10 σέ καμμιά περίπτωση δέν λειτούργησαν. Οἱ ἐπικοινωνίες μεταξύ τῆς Διοίκησης τοῦ Στρατοπέδου καί τῶν Ὑπομονάδων του, πραγματοποιοῦνταν μέ τό τηλεφωνικό δίκτυο ἢ μέ ἀγγελιαφόρους. Πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι ὑπό τῶν ἐλαχίστων Διαβιβαστῶν πεζικοῦ καί λοιπῶν ὀπλιτῶν, κατεβλήθησαν ὑπεράνθρωπες προσπάθειες γιά τήν διατήρηση τῶν τηλεφωνικῶν γραμμῶν, οἱ ὁποῖες ἀνά πάσα στιγμή διακόπτονταν, Λόγω τῶν συνεχῶν καταστροφῶν ἀπό τά ἐχθρικά πυρά. Οἱ ἀγγελιαφόροι πραγματοποίησαν πραγματικό ἄθλο προκειμένου νά διατηρήσουν τίς ἐπικοινωνίες ἐντός τοῦ Στρατοπέδου καί μάλιστα ἐντός τῶν Ὑπομονάδων.

14. Ἀγνωστο γιά ποιό λόγο, δέν ὑποστήριξε τόν ἀγῶνα τῶν μαχόμενων τμημάτων ἐντός τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΕΛΔΥΚ, ἡ 182 ΜΠΠ (σ.ἐπ. σέ αὐτήν τήν Μοίρα ἐκείνη τήν ἐποχή ἦταν Ὑπλγός ὁ μετέπειτα Α/ΓΕΕΘΑ Ἀντγος Ἀντωνακόπουλος), ἄν καί διέθετε γιά αὐτόν τόν λόγο ἐντός τοῦ Στρατοπέδου καί πιό συγκεκριμένα παρὰ τόν Διοικητή τοῦ Στρατοπέδου στό Ὑψωμα Ἀγίου Γεωργίου, ΠΑΠ καί παρότι οἱ αἰτήσεις μας γιά ἔναρξη πυρός ὑποστήριξης γίνονταν στίς πιό κρίσιμες στιγμές τοῦ ἀγῶνα.

15. Οὐδεμία ἀλλαγή ἡδυνήθην νά κάνω πρό τῆς ἔναρξης τοῦ 3ημέρου τῶν Μαχῶν, εἴτε εἰς τάς δυνάμεις ἀμύνης τοῦ Στρατοπέδου εἴτε εἰς τήν παράταξιν των, καθότι αὐτή εἶχεν ἀποφασισθεῖ ὑπό τοῦ Διοικητοῦ πρό τῆς ἀναχωρήσεώς του.

Καί στό τέλος τήν ὑπογράφω καί τήν ὑπέβαλλα ὑπηρεσιακῶς μαζί μέ συνημμένους χάρτες τοῦ Στρατοπέδου. Στήν ἀναφορά μου δικαιολόγησα τούς λόγους γιά τούς ὁποίους ὀδηγήθηκα στήν ἀπόφασή μου γιά σύμπτυξη καί ἀπαγκίστρωση, ὡς ἐξῆς:

1. Οὐδεμία ὑποστήριξη διά πυρῶν Πυροβολικοῦ παρείχετο πλέον.
2. Τό πλεῖστο τῶν βαρέων ὀπλων (ὄλμοι, ΠΑΟ, πολυβόλα) εἶχαν καταστραφεῖ.

3. Οί ἀπώλειες σέ προσωπικό ὑπῆρξαν λίαν βαριές.
4. Οὐδεμία δύναμις ἐφεδρείας διέθεταν οἱ μονάδες τοῦ Στρατοπέδου.
5. Οὐδεμία ἐπαφή μέ τόν Διοικητή τῆς Μονάδος ὑπῆρξε ἀπό τήν ἀρχή τοῦ ἀγώνα.

Μέ βάση τά παραπάνω, ὁποιαδήποτε περαιτέρω προσπάθεια ἀμύνης κανένα πρακτικό ἀποτέλεσμα δέν θά εἶχε, ἀντίθετα ὅλο τό προσωπικό θά εἶχε ἢ σκοτωθεῖ ἢ αἰχμαλωτισθεῖ, ὅποτε ἀποφάσισα ὡς Διοικητής νά διασώσω τό προσωπικό, πού θά ἦταν χρησιμο στίς ἀμέσως ἐπόμενες γραμμές ἀμύνης πού σίγουρα θά εἶχαν καθορισθεῖ.

Εἶναι χαρακτηριστική ἡ στιχομυθία πού εἶχα μέ τόν Διοικητή τῆς ΕΛΔΥΚ ὅταν μετά τό πέρας τῆς ἀπαγκίστρωσης καί τό προσκλητήριο πού ἔγινε μέ τούς διασωθέντες, πῆγα ἐκεῖ ὅπου εἶχε μεταφερθεῖ τό Διοικητήριο νά τοῦ ἀναφέρω. Μπῆκα μέσά καί χαιρέτησα:

- Ἐλα Παναγιώτη, πές μου τί ἔγινε!

- Λαμβάνω τήν τιμή νά ἀναφέρω κε Διοικητά ὅτι μετά ἀπό τιτάνιον τριήμερον ἄνισον ἀγώνα ὅπου ὅλοι οἱ ἄνδρες ἐπολέμησαν μέ ἀπαράμιλλο θάρρος, πέραν τῶν ἀνθρωπίνων ὁρίων, ἤναγκάσθην ἐνώπιον δραματικά ὑπερτέρου σέ ἄνδρες καί μέσα ἐχθροῦ καί μή ἀνταπόκρισιν τῶν ἐκκλήσεών μου γιά ἐνισχύσεις, νά διατάξω σύμπτυξιν καί ἀπαγκίστρωσιν ἐν ἡμέρᾳ καί ὑπό τήν ἰσχυράν πίεσιν τοῦ ἐχθροῦ, ἐγκαταλείπων τό Στρατόπεδον. Ἐπραξα δέ τοῦτον καί ἀναλαμβάνω τήν εὐθύνην, προκειμένου νά διασώσω ὅσους μποροῦσα περισσότερους ἄνδρες καθότι ἡ κατάστασις κατέστη ἀπελπιστική. Μέ τά μέχρι τώρα στοιχεῖα ἔχουμε ἀπόντας περί τούς 90 ἄνδρας, ἀνάμεσα τους δύο λοχαγούς οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀναγνωρισθεῖ ὡς πεσόντες.

- Καλῶς Παναγιώτη, πῆγαινε.

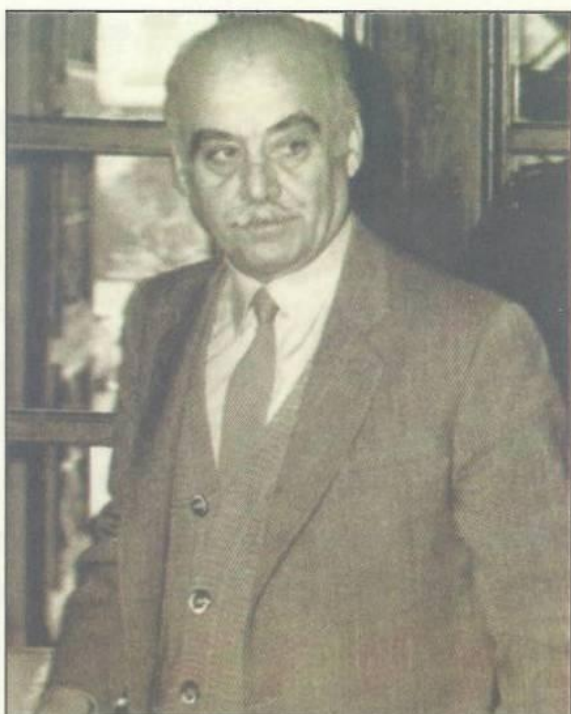
- Καλῶς κε Διοικητά;;; Τί καλῶς;;; Γιατί μᾶς ἐγκαταλείψατε;;; Ἄν μας στέλνατε τίς ἐνισχύσεις πού σᾶς ζητοῦσα, οἱ Τοῦρκοι δέν ὑπῆρχε περίπτωση νά καταλάβουν τό Στρατόπεδο! Γιατί σταμά-

τησε κε Διοικητά τό Πυροβολικό τήν πιό κρίσιμη στιγμή τῆς μάχης ;;; Γιατί μᾶς ἀφήσατε στήν μοίρα μας;;;

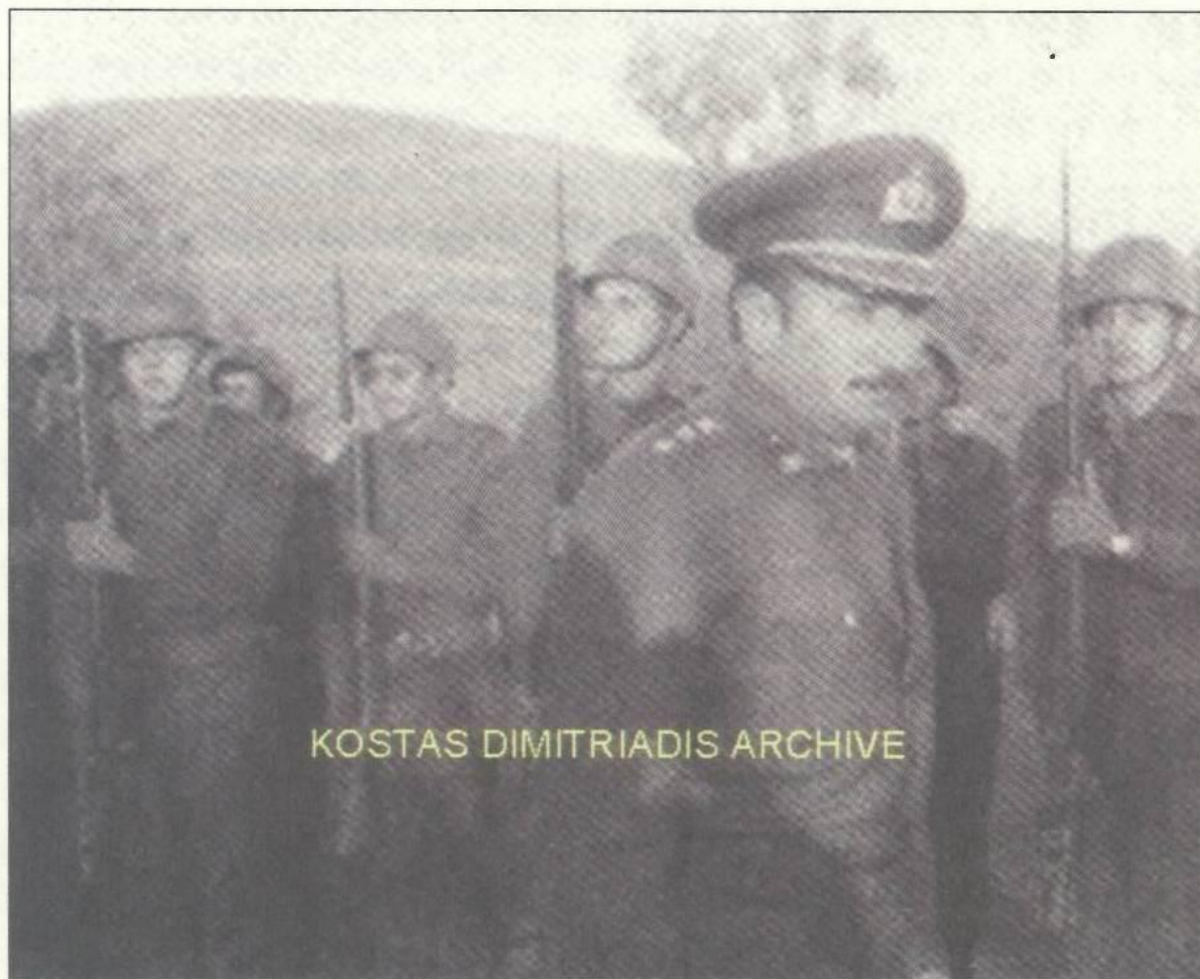
- Εἶπα καλῶς κε Σταυρουλόπουλε. Πηγαίνετε....

Χαιρέτησα καί μέ τό αἷμα νά παλεύει μέσα στίς ἀρτηρίες μου νά βγεῖ ἔξω, ἀπό θυμό καί ἀγανάκτηση, ἀποχώρησα. Μετά ἀπό αὐτό δέν πῆγα νά μείνω στόν χῶρο πού εἶχε διαμορφωθεῖ ὑποτυπωδῶς ὡς κοιτῶνες ἀξιωματικῶν καί ζήτησα στόν χῶρο ὅπου θά λειτουργοῦσε μία πρόχειρη Λέσχη, νά μοῦ βάλουν ἓνα κρεβάτι ἐκστρατείας, ὥστε νά ξεκουράζομαι ἐκεῖ. Καί ἀπό ἐκεῖ, ὅποτε ἤθελα παρέα, νά πῶ μία κουβέντα, ἔφευγα καί πήγαινα στούς λόχους... Δέν θέλησα τήν παρέα κανενός, παρά μόνο νά εἶμαι μέ τά φαντάριά μου... Τούς Λεβέντες τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους...

(ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΟΥ: Μετά ἀπό ἔρευνα πού ἔκανα προσωπικά ἀποδείχθηκε ὅτι ἡ 187 ΜΠΠ εἶχε βλήματα καί αὐτό τό πιστοποιοῦν δύο ἀξιωματικοί βολῆς ἐκ Κύπρον, τά ὀνόματα τῶν ὁποίων ἀνέφερε ὁ κ.Ταξχος στήν διήγηση τῆς τρίτης μέρας τῆς Μάχης. Ἀπλῶς ἀπό τήν Δ/ΠΒ τοῦ ΓΕΕΦ καί συγκεκριμένα ἀπό τόν γνωστό υπεύθυνο γιά τόν χαμό τῆς 181 ΜΠΠ Σχη ΠΒ Γ. Ποῦλο, ἐδόθη ἐντολή μέσω Ἀξιωματικοῦ του, νά στραφοῦν τά πυροβόλα πρὸς τά δυτικά καί νά ἐκτελέσουν βολές ἐκεῖ. Εἶναι σχεδόν σίγουρο ὅτι ὁ Ἀνχης Ταραντίλης, Δκτης τῆς 187 ΜΠΠ δέν ἀντελήφθη τό «παιχνίδι» τοῦ Δ/ΠΒ τοῦ ΓΕΕΦ πού προφονῶς διατάχθηκε ἀπό ἀνώτερα κλιμάκια. Καί αὐτό φαίνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ κ. Ταραντίλης ἀργά τό ἀπόγευμα ξανάρχισε βολές κατὰ τῶν Τούρκων, στόν χῶρο τοῦ καταληφθέντος Στρατοπέδου. Σέ κάθε περίπτωση ὁ Ἀνχης Π. Ταραντίλης πού εἶχε ἀναλάβει ἀπό τόν Γούδα μόλις τήν 13^η Αὐγούστου τήν Μοίρα, δέν μπορούσε νά ξέρει ποιές ἦταν οἱ προτεραιότητες βολῆς, γιά νά «πονηρευτεῖ» ὅτι «κάτι δέν πάει καλά». Ὁ δέ Ποῦλος στήν ἀναφορά του γιά τήν δράση ὡς Διοικητής τῆς 187 ΜΠΠ τοῦ Π.Ταραντίλη ἀναφέρεται μόνο στήν 14^η καί 15^η Αὐγούστου!!!).

Ο Α/ΓΕΕΦ στόν Αττίλα Ι Ταξχος Γεωργίτσης καί δεξιά ό Α/ΓΕΕΦ κατά τήν έκεχειρία καί στόν ΑΤΤΙΛΑ ΙΙ Υπτγος Καραγιάννης.

Ο Δκτής τής ΕΛ.ΔΥ.Κ. Σχης ΠΖ Ν. Νικολαΐδης μετά τόν Πόλεμο έπιθεωρεϊ άγνημα από άνδρες τής ΕΛΔΥΚ.

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

*Ο Ταξχος Παν. Σταυρουλόπουλος
μέ την στολή του Ταξχου,
λίγο πριν την άποστρατεία του.*

Τά Χριστούγεννα του '74, διοργανώθηκε Χορός τῶν στελεχῶν στήν Λέσχη. Ὄταν τό ἔμαθα εἶπα στόν Διοικητή ὅτι ἐγώ δέν θά πάω. Μοῦ ἀπάντησε ὅτι ἡ προσέλευση εἶναι ὑποχρεωτική. Μέ βαριά καρδιά πῆρα τήν σύζυγό μου πού εἶχε ἔλθει ἀπό τήν Ἀθήνα νά μέ δεῖ καί νά περάσουμε μαζί τίς ἑορτές καί πήγαμε στήν Λέσχη. Ὅλα χαρούμενα... Σάν νά εἶχαμε κερδίσει τόν Πόλεμο... Σάν νά μήν εἶχαμε πένθος γιά τούς νεκρούς, τούς ἀγνοουμένους μας καί τούς ἀναπήρους ψυχικά καί σωματικά. Ἀηδίασα. Κάποια στιγμή ὁ Διοικητής κάνει τό λάθος νά ζητήσει ἀπό τήν σύζυγό μου νά χορέψει μαζί του. Ἡ Τούλα, ἡ σύζυγός μου τόν ἄκουσε ἐκπληκτη νά τῆς λέει:

- Κα Σταυρουλοπούλου χορεύετε;;;

Ἀμέσως ἡ ἀείμνηστη σύζυγός μου τοῦ ἀπάντησε:

- Τί λέτε κε Συνταγματάρχα;;; Σοβαρολογεῖτε;;; Τό χῶμα ἀκόμα μυρίζει τό αἷμα τῶν παιδιῶν πού χάθηκαν καί ἐγώ θά χορέψω;;; Λυπᾶμαι ἀλλά δέν μπορῶ...

Καί ἀμέσως κάποιοι κατώτεροι Ἀξιωματικοί ἀπό βαθμό Ὑπολοχαγοῦ μέχρι καί Λοχαγοῦ ἦλθαν καί κάθησαν γύρω μας, δείχνοντας μέ αὐτόν τόν τρόπο τήν συμπαράστασή τους, στήν στάση πού κρατήσαμε σάν ζευγάρι.

Μετά ἀπό λίγο σηκώθηκα τήν πῆρα ἀπό τό χέρι καί φύγαμε!

Κλείνω αὐτήν τήν συνέντευξη ἀγαπητοί μου φίλοι, μέ τό νά σᾶς ἀναφέρω, ποιά ἦταν ἡ πορεία μου μετά τήν «**Μητέρα ὄλων τῶν Μαχῶν**» στήν ὁποία εἶχα τήν τιμή νά εἶμαι ἐπικεφαλῆς.

Λίγο καιρό μετά τό τέλος τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἔκλεια τόν χρόνο παραμονῆς μου στόν βαθμό τοῦ Ἀντισυνταγματάρχη καί προήχθην σέ Συνταγματάρχη.

Μέ μετάθεσαν ὡς Διοικητή σέ μία «μονάδα-φάντασμα» στήν Κρήτη. Τήν ὀνομάζω Μονάδα-Φάντασμα διότι ἦταν μία μονάδα στά χαρτιά. Ἐνῶ ὁ βαθμός μου δικαιολογοῦσε -πέραν τῆς προσφορᾶς μου στήν Μάχη τῆς ΕΛΔΥΚ- ἀνάληψη καθηκόντων Διοικητοῦ Συντάγματος ἢ Ὑποδιοικητοῦ Ταξιαρχίας, μοῦ ἀνέθεσαν τήν Διοίκηση Μονάδας πού ὑπῆρχε στήν οὐσία μόνο στά χαρτιά.

Ἡ Μονάδα τήν ὁποία ἀνέλαβα «νά διοικήσω» ἦταν Τάγμα Ἐπιστρατεύσεως καί ἀποτελεῖτο ἀπό 20 ἀπείθαρχους, Λόγω ἐντοπιότητας, φαντάρους...

Μονάδα 20 φαντάρων....

Μετά ἀπό λίγο καιρό μέ ἀποστράτευσαν μέ τόν βαθμό τοῦ Ταξιάρχου.

Αὐτό μοῦ στοίχισε ἀφάνταστα. Μέ πίκρανε...

Στήν Ἐξεταστική Ἐπιτροπή τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς πού ἐνεργοῦσε τίς ἀνακρίσεις καί τήν συλλογή πληροφοριῶν γιά τόν «Φάκελλο τῆς Κύπρου», ΟΥΔΕΠΟΤΕ κλήθηκα νά καταθέσω.

Τά παράσημά μου φίλοι μου, εἶναι ἡ προσφώνηση «ΠΑΤΕΡΑ ΜΑΣ», πού ἀκούω ὅποτε συναντῶ Βετεράνο Μαχητή του Στρατοπέδου τῆς ΕΛΔΥΚ, τοῦ 3ημέρου 14 ἕως 16/8/1974...

Δέν χρειάζομαι τίποτα ἄλλο.

Σέ ὅτι ἀφορᾷ τήν ἐρώτησή σας κ. Γιαννάκενα ἂν σήμερα βρισκόμουν ἐκεῖ καί θά ἔπρεπε νά πάρω πάλι ἀποφάσεις ὅπως καί τότε, **ΠΑΛΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗ ΘΑ ΕΙΧΑ ΠΑΡΕΙ.** Θά εἶχα μείνει καί θά ἀντιμετώπιζα τούς Τούρκους ὅπως τό '74.

ΠΕΣΟΝΤΕΣ ΑΞΚΟΙ ΚΑΙ ΟΠΛΙΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛ.ΔΥ.Κ

14-16/8/74

Λοχαγός	Σταμπουλής	Βασίλειος	(16.08.1974)
>>	Σταυριανάκος	Σωτήριος	(16.08.1974)
Αρχιλοχίας	Κούρλιος	Κωνσταντῖνος	(16.08.1974)
>>	Σκαμπαρδώνης	Χρήστος	(16.08.1974)
Λοχίας	Ἀθανασίου	Νικόλαος	(16.08.1974)
>>	Γλαρέντζος	Χαράλαμπος	(16.08.1974)
>>	Ἐλευθερόπουλος	Θεμιστοκλῆς	(16.08.1974)
>>	Ζαχαράτος	Ἐμμανουήλ	(16.08.1974)
>>	Μπαγιώργος	Παναγιώτης	(16.08.1974)
>>	Κουκουλάρης	Χρήστος	(16.08.1974)
>>	Κρητικός	Νικόλαος	(16.08.1974)
>>	Οἰκονόμου	Ἡλίας	(16.08.1974)
>>	Παυλούδης	Παῦλος	(16.08.1974)
>>	Χαιρετάκης	Μιχαήλ	(16.08.1974)
Δεκανέας	Κωστόπουλος	Στέφανος	(14.08.1974)
>>	Γιαννακάκης	Μηνᾶς	(16.08.1974)
>>	Γκαβός	Χρήστος	(16.08.1974)
>>	Γιαννέλος	Δημήτριος	(16.08.1974)
>>	Μαρτσάκης	Γεώργιος	(16.08.1974)
>>	Νικητόπουλος	Λάμπρος	(16.08.1974)
>>	Πολυζώης	Ἰωάννης	(16.08.1974)
>>	Τερζίδης	Γεώργιος	(16.08.1974)
Στρατιώτης	Βελώνας	Δημήτριος	(16.08.1974)
>>	Βολακάκης	Μάριος	(16.08.1974)
>>	Γκοῦρος	Δημήτριος	(16.08.1974)
>>	Γραμματικάκης	Ἐμμανουήλ	(16.08.1974)
>>	Ἡλιόπουλος	Ἰωάννης	(16.08.1974)
>>	Καβρέντζος	Δημήτριος	(16.08.1974)
>>	Κελέσης	Παῦλος	(16.08.1974)
>>	Κρατημένος	Ἀναστάσιος	(16.08.1974)
>>	Λύγγος	Θωμᾶς	(16.08.1974)
>>	Μασούρας	Θεόδωρος	(16.08.1974)
>>	Μπουρέκας	Ἀσημάκης	(16.08.1974)

Στρατιώτης	Νικολάου	Λάμπρος	(16.08.1974)
>>	Παναγιώτου	Βασίλειος	(16.08.1974)
>>	Πιπεριάν	Περσέχ	(16.08.1974)
>>	Σιμίτας	Δημήτριος	(16.08.1974)
>>	Τσιγκαρόπουλος	Νικόλαος	(16.08.1974)
>>	Τσουκαλᾶς	Νικόλαος	(16.08.1974)
Πολίτης	Ἀβραάμ	Καλλιόπη	(16.08.1974)

...ΑΘΑΝΑΤΟΙ !!!

ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ ΑΞΚΟΙ ΚΑΙ ΟΠΛΙΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛ.ΔΥ.Κ.

14-16/8/74

Ανθυπασπιστής	Κέντρας	Κωνσταντῖνος	(16.08.1974)
>>	Παπαλάμπρου	Βασίλειος	(16.08.1974)
Αρχιλοχίας	Γιαννακόπουλος	Νικόλαος	(16.08.1974)
Λοχίας	Βάης	Ίάκωβος	(16.08.1974)
>>	Ίγνατιάδης	Ίωάννης	(16.08.1974)
>>	Πατσανᾶς	Κωνσταντῖνος	(16.08.1974)
>>	Χαραλαμπίδης	Θεόδωρος	(16.08.1974)
>>	Χαμουριωτάκης	Γεώργιος	(16.08.1974)
Δεκανέας	Ἀθανασόπουλος	Δημήτριος	(16.08.1974)
>>	Γρίβας	Χρῆστος	(16.08.1974)
>>	Μανάχος	Βασίλειος	(16.08.1974)
>>	Μουρίκης	Ἀθανάσιος	(16.08.1974)
>>	Ξένος	Θεόδωρος	(16.08.1974)
>>	Τσώνης	Ἡλίας	(16.08.1974)
Στρατιώτης	Ἀνθῆς	Ἐλευθέριος	(16.08.1974)
>>	Ἀνεμᾶς	Δημήτριος	(16.08.1974)
>>	Ἀναλυτής	Γεώργιος	(16.08.1974)
>>	Ἀνδριτσόπουλος	Ἐλευθέριος	(16.08.1974)
>>	Δεδεβέσης	Δημήτριος	(16.08.1974)
>>	Ζαχαρέας	Εὐάγγελος	(16.08.1974)
>>	Ζερβομανώλης	Γεώργιος	(16.08.1974)
>>	Ἡλιόπουλος	Παναγιώτης	(16.08.1974)

Στρατιώτης Καραγκούνης	Χαράλαμπος	(16.08.1974)
>> Κατρακάκης	Θεοχάρης	(16.08.1974)
>> Καραγεώργος	Αθανάσιος	(16.08.1974)
>> Κωνσταντίνου	Ευάγγελος	(16.08.1974)
>> Κουτρούλης	Στέφανος	(16.08.1974)
>> Κωνσταντακόπουλος	Ιωάννης	(16.08.1974)
>> Λούρμπας	Δημήτριος	(16.08.1974)
>> Μπροδήμος	Κωνσταντίνος	(16.08.1974)
>> Ευδιᾶς	Ιωάννης	(16.08.1974)
>> Παπαδόπουλος	Ιωάννης	(16.08.1974)
>> Παπατσάνης	Αθανάσιος	(16.08.1974)
>> Ρούσσης	Σεραφείμ	(16.08.1974)
>> Σίνης	Αργύριος	(16.08.1974)
>> Σμυρλῆς	Βασίλειος	(16.08.1974)
>> Σταματόπουλος	Κωνσταντίνος	(16.08.1974)
>> Σταθόπουλος	Ανδρέας	(16.08.1974)
>> Σκουρλῆς	Δημήτριος	(16.08.1974)
>> Σούρλας	Κωνσταντῖνος	(16.08.1974)
>> Τσιτιρίδης	Κωνσταντῖνος	(16.08.1974)
>> Τριανταφυλλίδης	Μανούσος	(16.08.1974)
>> Τριάντης	Βασίλειος	(16.08.1974)
>> Χατζησταυρῆς	Νικόλαος	(16.08.1974)

...ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ ΝΑ ΓΥΡΙΣΕΤΕ !!!

Καί ἐπειδή δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε καί τά παλληκάρια
τῆς ΕΛΔΥΚ πού ἔδωσαν τήν ζωή τους γιά τήν μητέρα Ἑλλάδα
καί τήν Κύπρο, κατά τίς Μάχες τοῦ «Αττίλα Ι»
(Βομβαρδισμός Στρατοπέδου, 2 ἐπιθέσεις στό Κιόνελι, ἄμυνα
κατά τήν ἐκεχειρία, ἀπόσπαση σέ ἄλλες ἐμπόλεμες περιοχές),
κάνουμε μνεῖα ὅλων τῶν Πεσόντων καί Ἀγνοουμένων
ΗΡΩΩΝ ΑΕΚΩΝ, ΥΠΑΕΚΩΝ καί ΟΠΛΙΤΩΝ,
αὐτῆς τῆς περιόδου.

ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΔΟΞΑ

ΠΕΣΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛ.ΔΥ.Κ. ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΜΑΧΕΣ ΤΟΥ «ΑΤΤΙΛΑ Ι»

Υπολοχαγός	Τσιῶνος	Σωτήριος	(29.07.1974)
Αρχιλοχίας	Κόκκας	Κωνσταντῖνος	(20.07.1974)
Αρχιλοχίας	Μπινάκης	Γεώργιος	(22.07.1974)
Λοχίας	Τσιπινιάς	Βασίλειος	(21.07.1974)
Λοχίας	Ζάρκος	Χρῆστος	(22.07.1974)
Λοχίας	Ἀντωνόπουλος	Κωνσταντῖνος	(27.07.1974)
Δεκανέας	Ρούσσης	Γεώργιος	(21.07.1974)
Δεκανέας	Λουκάκης	Θεοφάνης	(22.07.1974)
Δεκανέας	Ξανθόπουλος	Ἀθανάσιος	(22.07.1974)
Δεκανέας	Μπολομύτης	Χρυσόστομος	(22.07.1974)
Στρατιώτης	Κουκούλης	Θωμᾶς	(20-21.07.1974)
Στρατιώτης	Κουλιαντώνης	Ἡλίας	(21.07.1974)
Στρατιώτης	Γαλάνης	Ἀναστάσιος	(22.07.1974)
Στρατιώτης	Γιάνναρος	Ἀλέξανδρος	(22.07.1974)
Στρατιώτης	Χαλατσῆς	Κωνσταντῖνος	(22.07.1974)
Στρατιώτης	Χριστόπουλος	Ἀλέξιος	(22.07.1974)
Στρατιώτης	Ἀθανασούλας	Βασίλειος	(25.07.1974)

ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΕΛ.ΔΥ.Κ. ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΜΑΧΕΣ ΤΟΥ «ΑΤΤΙΛΑ Ι»

Δεκανέας	Θανόπουλος	Δημήτριος	(20.07.1974)
Στρατιώτης	Αὐλωνίτης	Σπυρίδων	(20.07.1974)
Στρατιώτης	Γεροντῆς	Σπυρίδων	(20.07.1974)
Στρατιώτης	Παφιώλης	Κωνσταντῖνος	(20.07.1974)
Στρατιώτης	Χουντάλας	Προκόπιος	(20.07.1974)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

*Ο Ταξχος έ.ά. Παν. Δ. Σταυρουλόπουλος τήν έποχή πού ήταν
Ταγματάρχης του Ε.Σ. Λίγα χρόνια μετά θά πρωταγωνιστήσσει
στήν Μάχη του Στρατοπέδου τής ΕΛ.ΔΥ.Κ.*

Τελειώσαμε τήν συνέντευξη μέ τόν ΣΤΡΑΤΗΓΟ* καί φύγα-
με ἀπό τό σπίτι του, ἀφοῦ μᾶς φέρθηκε σάν τέλειος οἰκοδεσπότης.

Προσπάθησα νά μπῶ μέσα στό μυαλό του, νά νιώσω ὅτι ἐνι-
ωθε ὅση ὥρα μᾶςμίλαγε, αὐτός ὁ σεβάσμιος ἀπόστρατος πού κα-
θόταν μέ ἡσυχία τήν συνείδησή του, ὅτι ἐπραξε τό καθήκον του
ἀπέναντι στήν Ἱστορία καί στήν Πατρίδα του.

Παρατήρησα ὅτι ὅση ὥρα μᾶςμιλοῦσε, ἦταν ἐξαιρετικά φορ-
τισμένος καί συχνά πυκνά ἦταν ξεκάθαρο ὅτι εἶχε ἓνα κόμπο
στόν λαιμό, ἰδιαίτερα ὅταν μίλαγε γιά τούς Λοχαγούς του πού
ἔχασε, γιά τά «φαντάρια του» πού πολέμησαν σάν ΗΡΩΕΣ.

Καί αὐτή ἡ Πατρίδα πῶς τόν ἀντάμειψε; Πρόωρη ἀποστρα-
τεία καί προσπάθεια νά ἐπικρατήσῃ ἡ λήθη... Μά ἄραγε πῶς θά
μποροῦσε νά ἐπικρατήσῃ ἡ λήθη ὅταν ΟΛΟΙ οἱ «φαντάρου» του
τόν ἀποκαλοῦν «ΠΑΤΕΡΑ»;

Ναι, ἡ Πατρίδα μπορεῖ νά εἶναι καί ἄδικη κάποιες φορές, ὅ-
πως λέει καί ὁ «δάσκαλός» μου στήν Ἱστορική Ἑρευνα, ὁ κ. Ἰωάν-
νης Κακολύρης.

Αὐτό πού θεωρῶ κατάπτυστο, εἶναι ἄκαπνοι τῶν Ἐπιτελεί-
ων, Ἀξιωματικοί μέ μόνο προσόν τά «τοίγγινα στολίδια» στό πέτο,
ἀποτέλεσμα πολυετοῦς γονυκλισίας, νά πετᾶνε μέ τέτοια εὐκολία
στόν κάλαθο τῶν ἀχρήστων, ΠΟΛΕΜΙΣΤΕΣ ΠΡΩΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ
σάν τόν γέροντα Ἀξιωματικό πού μόλις συνάντησα.

Ὅπως θεωρῶ ἐξίσου κατάπτυστο κάποιοι νά κάνουν καριέ-
ρα μέ τό αἷμα ἄλλων. Πιστεύω ὅτι ἐλάχιστα ἄτομα γνωρίζουν τί
ἔγινε τό 3ῆμερο 14-16/8/1974 ἐκεῖ στό Στρατόπεδο τῆς ΕΛΔΥΚ.
Μετά ἀπό αὐτήν τήν μαρτυρία τοῦ βασικοῦ πρωταγωνιστῆ αὐτῆς
τῆς Μάχης, κανεῖς δέν ἔχει δικαιολογία νά πεῖ «δέν ξέρω»! Νά χει-
ροκροτεῖ ἀνθρώπους ἄκαπνους πού τό παίζουν «Πολεμιστές» καί
«Τουρκοφάγοι»! Οἱ πραγματικοί «Τουρκοφάγοι» ἢ ἀναγράφονται
στῆς παραπάνω λίστες τῶν Πεσόντων καί Ἀγνοουμένων ἢ πλαισί-
ωσαν αὐτό τό 3ῆμερο τόν Στρατηγό Διοικητή τῶν Δυνάμεων Ἀμύ-
νης τοῦ Στρατοπέδου.

Καί κάποια στιγμή, θά πρέπει νά λογοδοτήσουν -ἂν ὄχι νομι-
κά-, τουλάχιστον στήν συνείδηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, αὐτοί οἱ
ὁποῖοι, αὐτά τά παιδιά πού οἱ γονεῖς τους τά ἐμπιστεύτηκαν στήν

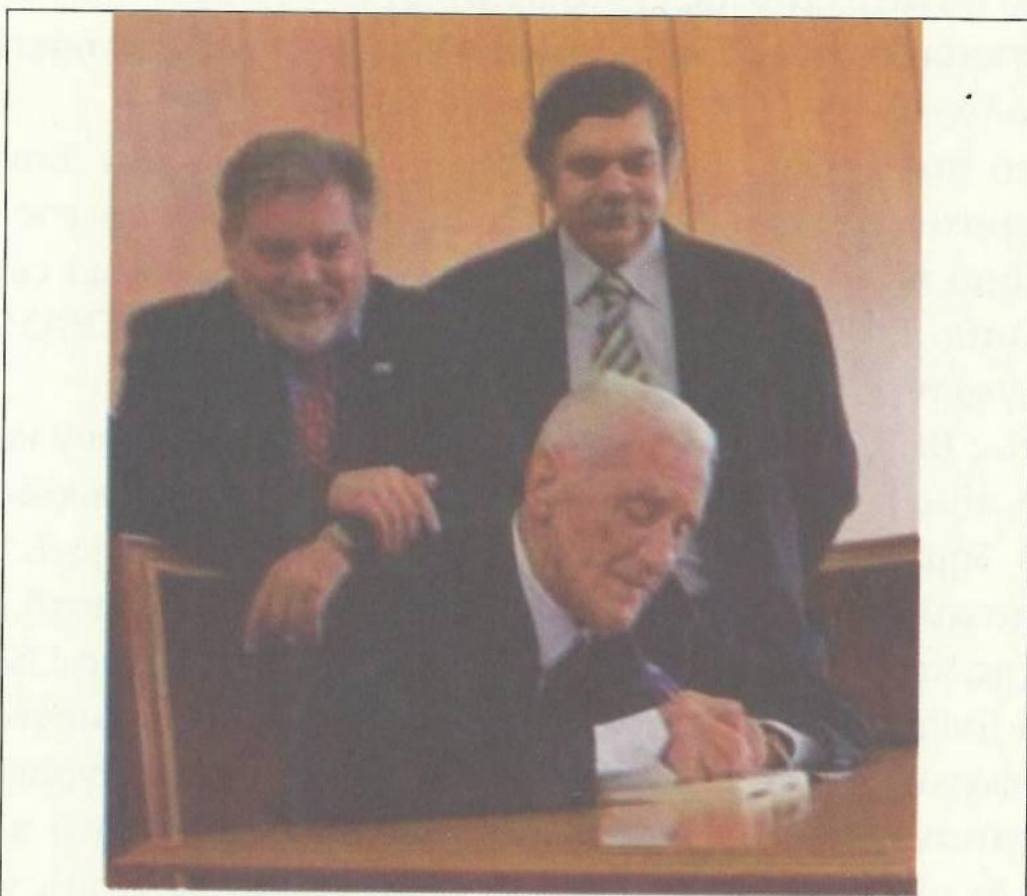
Πατρίδα, τά ἔστειλαν νά πολεμήσουν ΑΟΠΛΑ, ἕνας ἀπέναντι σέ εἰκοσιδύο πάνοπλους καί ἀφοῦ τά εἶδαν ὅτι ἄντεχαν καί δέν ὑποχωροῦσαν, τά ἐγκατέλειψαν στήν μοῖρα τους, τά ἄφησαν νά χαθοῦν...

Διότι ἐνίστε οἱ «Ἐφιάλτες τοῦ Ἔθνους» δέν φοροῦν μόνο ἡμίψηλο καπέλο πολιτικοῦ, ἀλλά καί στολή Στρατιωτικοῦ. Καί αὐτοί εἶναι οἱ πιό ἐλεεινοί!!!

ΚΛΙΝΟΥΜΕ ΕΥΛΑΒΙΚΑ ΤΟ ΓΟΝΥ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΕ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΟΠΟΥΛΕ
ΚΑΙ ΣΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΟΛΩΝ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ...

Ἰωάννης Χρ. Γιαννάκενας

Κωνσταντῖνος Ἀλεξ. Δημητριάδης

ΟΙ ΣΥΝΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΡΓΟΥ:
Παναγιώτης Δ. Σταυρουλόπουλος, δημιουργός
Κωνσταντῖνος Ἀλεξ. Δημητριάδης, ἐπιμελητής
Ἰωάννης Χρ. Γιαννάκενας, ἐκδότης

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α/Γ	Αρματαγωγό
Α/ΓΕΕΦ	Αρχηγός Γενικοῦ Ἐπιτελείου Ἐθνικῆς Φρουρᾶς
Α/ΕΔ	Αρχηγός Ἐνόπλων Δυνάμεων
ΑΔΚ	Ἀεροπορική Διοίκηση Κύπρου
Ἀνθστής	Ἀνθυπασπιστής
Ἀντγος	Ἀντιστράτηγος
Ἀξκός	Ἀξιωματικός
Ἀλχίας	Ἀρχιλοχίας
Ἀνχης	Ἀντισυνταγματάρχης
ΓΕΕΦ	Γενικό Ἐπιτελεῖο Ἐθνικῆς Φρουρᾶς
Δκση	Διοίκηση
Δκτής	Διοικητής
ΔΥΓ/ΓΕΕΦ	Διεύθυνση Ὑγειονομικοῦ Γεν. Ἐπιτελ. Ἐθν. Φρουρᾶς
ΕΔΕ	Ἐνορκη Διοικητική Ἐξέταση
ΕΛΔΥΚ	Ἑλληνική Δύναμη Κύπρου
ΕΣΑ	Στρατονομία
ΕΦ	Ἐθνική Φρουρά
ΚΔ	Καταδρομέας
ΚΥΠ	Κρατική Ὑπηρεσία Πληροφοριῶν
ΛΒΟ	Λόχος Βαρέων Ὀπλων
Λγός	Λοχαγός
Λ/Δκσεως.	Λόχος Διοικήσεως
Λχίας	Λοχίας
ΜΚ	Μοῖρα Καταδρομῶν
ΜΠΠ	Μοῖρα Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ
ΜΧ	Μηχανικό
ΠΑΟ	Πυροβόλο Ἄνευ Ὀπισθοδρομήσεως
ΠΑΠ	Προκεχωρημένος Ἀξκός Ποροβολικοῦ
ΠΒ	Πυροβολικό
ΠΖ	Πεζικό
ΣΔ	Σταθμός Διοικήσεως
σ.ἐπ.	Σημείωση ἐπιμελητοῦ
σ.σ.	Σημείωση συγγραφέως
Στρτης	Στρατιώτης
Σχής	Συνταγματάρχης
Ταξχος	Ταξίαρχος
Τχης	Ταγματάρχης
Ὑπλγός	Ὑπολοχαγός
Ὑπτγος	Ὑποστράτηγος

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ
ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΕΛ.ΔΥ.Κ.**

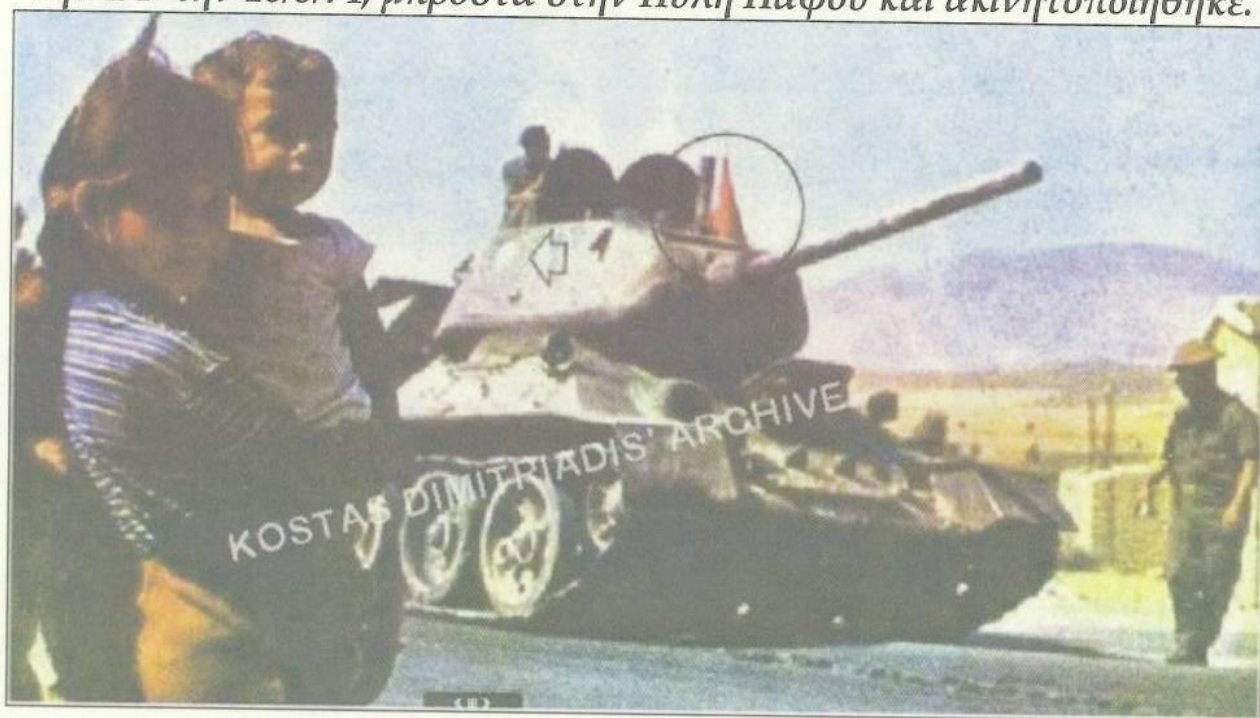
*Η σημαία-λάφυρο πού φέρεται ὅτι εἶναι τῆς ΤΟΥΡΔΥΚ καί
πού βρίσκεται στά χέρια τῶν βετεράνων ἀπό τό 1974.*

Ἄνδρες του 4^{ου} Λόχου τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. τοῦ 1974.

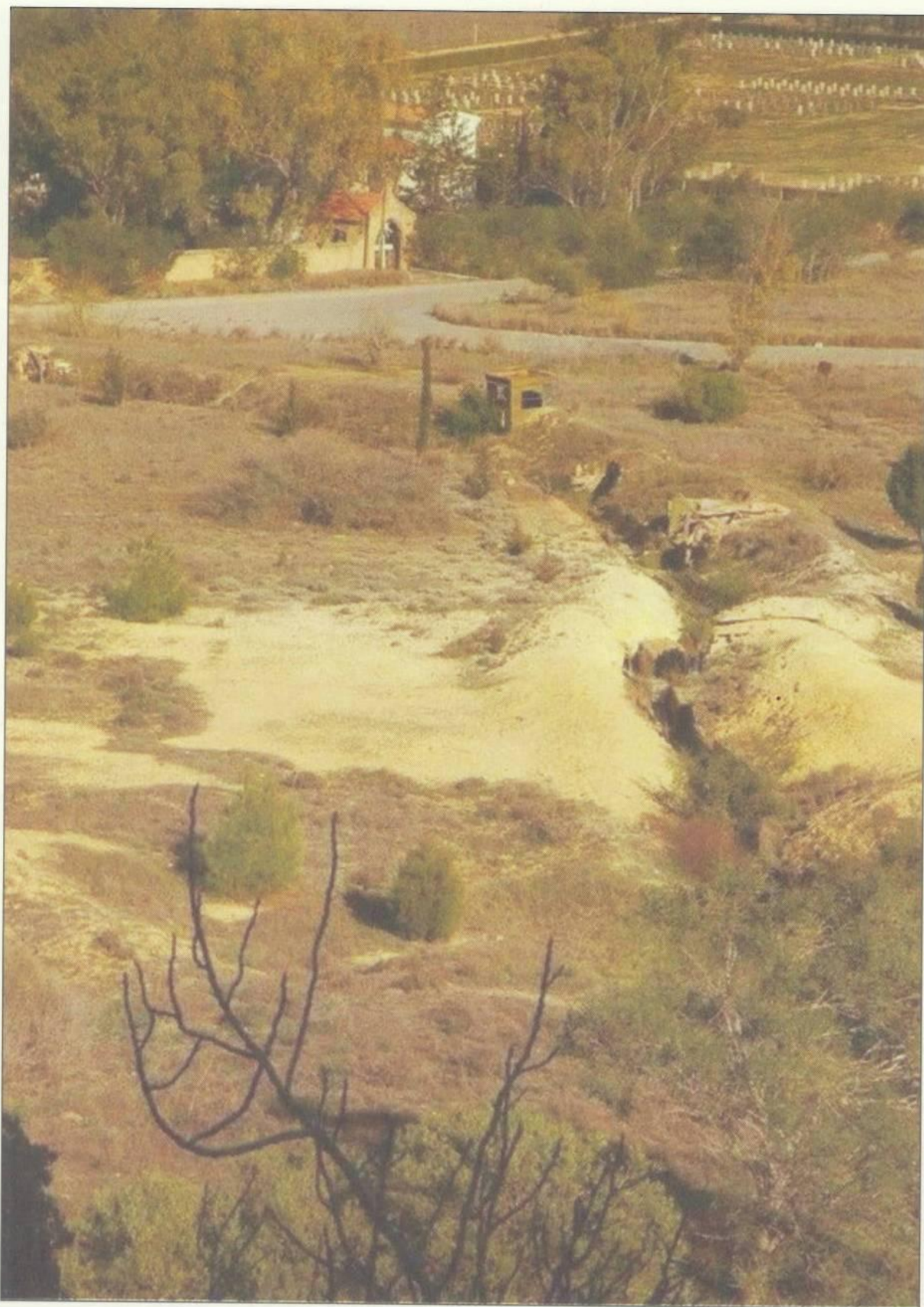

Τό ἄρμα T-34/85 τῆς ΕΦ πού «κόλλησε» στὴν ἀντιαρματική τάφρο Τσινάρ πρὸ τοῦ Κιόνελλι. Οἱ Τοῦρκοι τό ἀνέσυραν, τό ἐπισκεύασαν μὲ ἀνταλλακτικά πού τούς προμήθευσε τό Πακιστάν καί τό ἔθεσαν στίς ὑπηρεσίες τους. Πολλοί Ἐθνοφρουροί συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι γιατί νόμιζαν ὅτι εἶναι ἐλληνικό (οἱ Τοῦρκοι διατήρησαν τὰ διακριτικά τῆς 23^{ης} ΕΜΑ πάνω του) στὴν περιοχή «Λούνα Πάρκ» πού τό εἶχαν τοποθετήσει οἱ Τοῦρκοι καί τό πλησίαζαν ἀμέριμνοι. Τό ἄρμα αὐτό χτυπήθηκε ἀπὸ τὴν ΕΦ τὴν 16/8/74, μπροστὰ στὴν Πύλη Πάφου καί ἀκίνητοποιήθηκε.

Κάλυκες καί γεμιστήρες πού βρέθηκαν κοντά καί περίξ τοῦ Στρ/δου
τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. καί ἐκτίθενται στό χώρο τῆς Σχολῆς Γρηγορίου.

Η τάφρος πού οδηγούσε από τό Στρατόπεδο, στόν Λόφο Κολοκασσίδη
καί χρησιμοποίησαν οί άνδρες του 2^{ου} Λόχου κατά τήν άπαγκίστρωση.
Δυστυχώς τό άντελήφθη ή Τουρκική άεροπορία καί σφυροκοπούσε ότι
κινούνταν μέσα σέ αυτήν. Πολλοί άνδρες χάθηκαν μέσα σέ αυτήν.

Ἡ Πύλη τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΕΛΔΥΚ ὅπως ἦταν τὰ πρῶτα χρόνια.

Ἡ εἴσοδος τοῦ Στρατοπέδου τῆς ΤΟΥΡΔΥΚ.

Τούρκικα τεθωρακισμένα Μ-113 μέσα στο Στρατόπεδο της ΕΛ.ΔΥ.Κ. μετά την κατάληψή του ανάμεσα σέ νεκρούς ΕΛΔΥΚάριους.

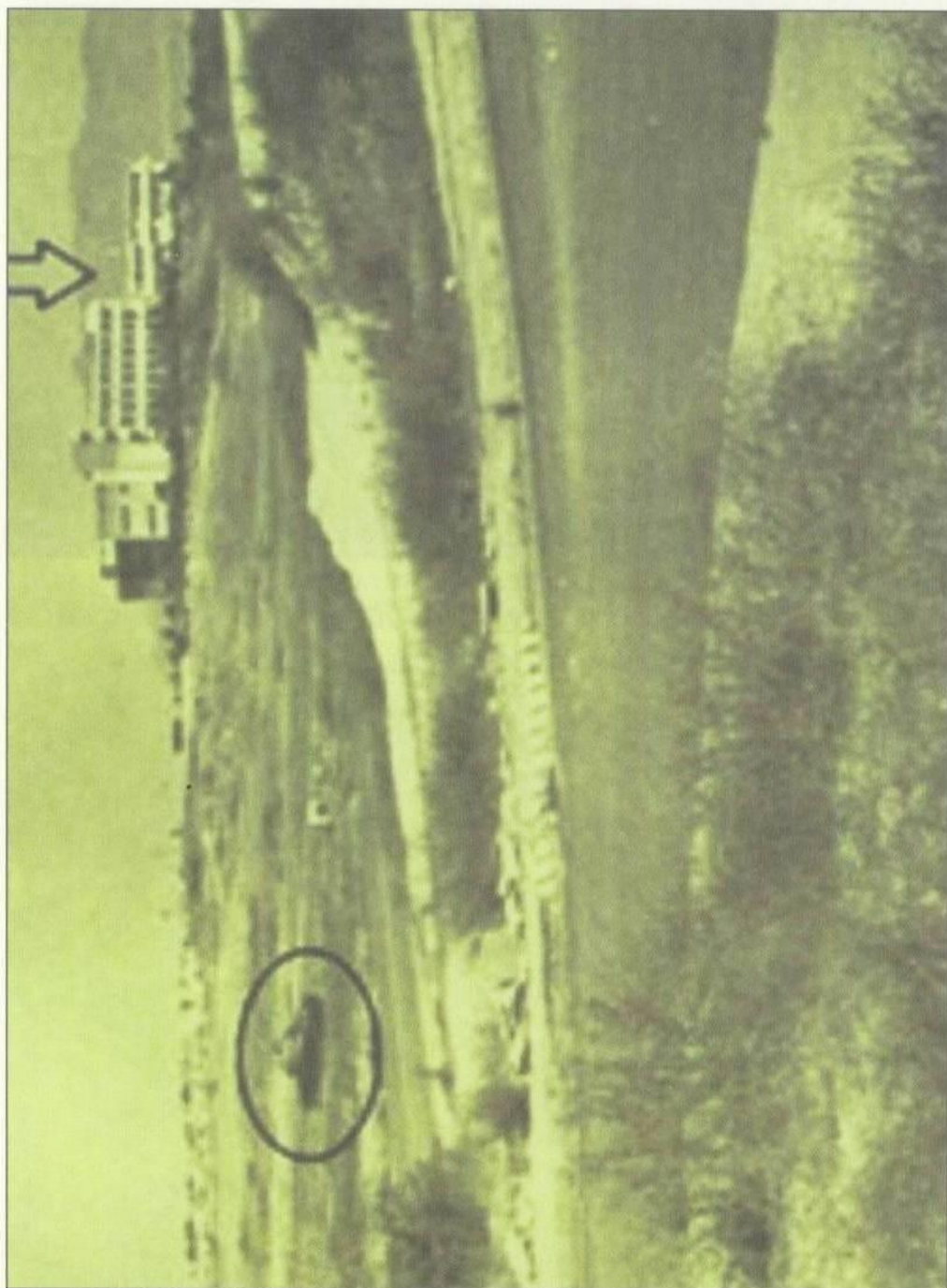
Οί νεκροί ΕΛΔΥΚάριοι πού παρέδωσαν οί Τοῦρκοι, στήν πλειοψηφία τους δέν ἦταν ἀναγνωρίσιμοι καί ἐτάφησαν λόγω τῆς δυσσομίας μέ τήν βοήθεια ενός ἐκσκαφέα στό Στρατιωτικό Κοιμητήριο Λακατάμειας. Πολλές σωροί ἦταν ἀκέφαλες, διότι οί Τοῦρκοι ἔκοψαν τά κεφάλια καί τά ἔβαλαν στήν Πύλη τοῦ Στρατοπέδου ὡς τρόπαια !!!

Στρατιωτικό Κοιμητήριο Λακατάμειας 1975.

Άνδρες του 4^{ου} Λόχου Τυφεκιοφόρων της ΕΛΔΥΚ κατά την περίοδο της έκεχειρίας μεταξύ Αττίλα Ι και ΙΙ. Ο 4^{ος} Λόχος κατά την Μάχη.

Η Σχολή Γρηγορίου μετά την κατάληψη του Στρατοπέδου της ΕΛΛΥΚ σέ φωτογραφία από την περιοχή των ύψωμάτων πού γειτνιάζαν μέ τόν κόμβο Κολοκασίδη (πίσω από τήν Σχολή Γρηγορίου στό σημείο τού βελους ήταν τό Στρατόπεδο τής ΕΛΛΥΚ. Μέσα σέ κύκλο τό άρμα πού χτύπησε ό Μπικάκης πού κατευθυνόταν πρός τόν Λόφο Cyta για νά αποκόψει τήν απαγκίστρωση τών άνδρων τών 4^{ου} καί 2^{ου} Λόχου. Ο Μπικάκης ήταν ταμπουρωμένος στά χαλάσματα στά δεξιά...

Ο κ. Ταξχος έ.ά. μέ τον κ. Σχη έ.ά. Λούη Ιωαννίδη μέ Βετεράνους καί Συγγενείς πολεμιστών (Πεσόντων - Άγνοουμένων - Διασωθέντων) στίς έκδηλώσεις μνήμης στό Στρατόπεδο τής ΕΛ.ΔΥ.Κ. στήν Μαλούντα.

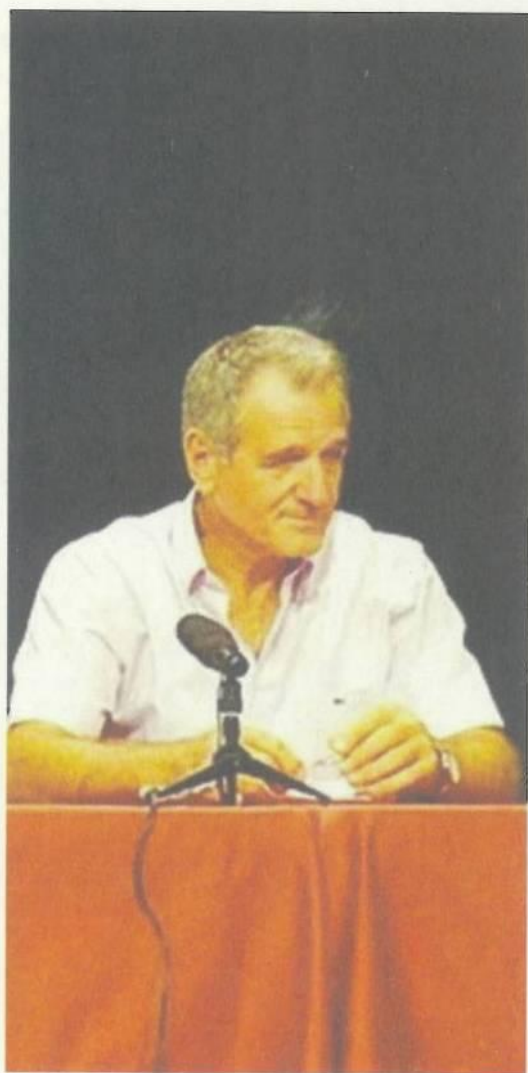
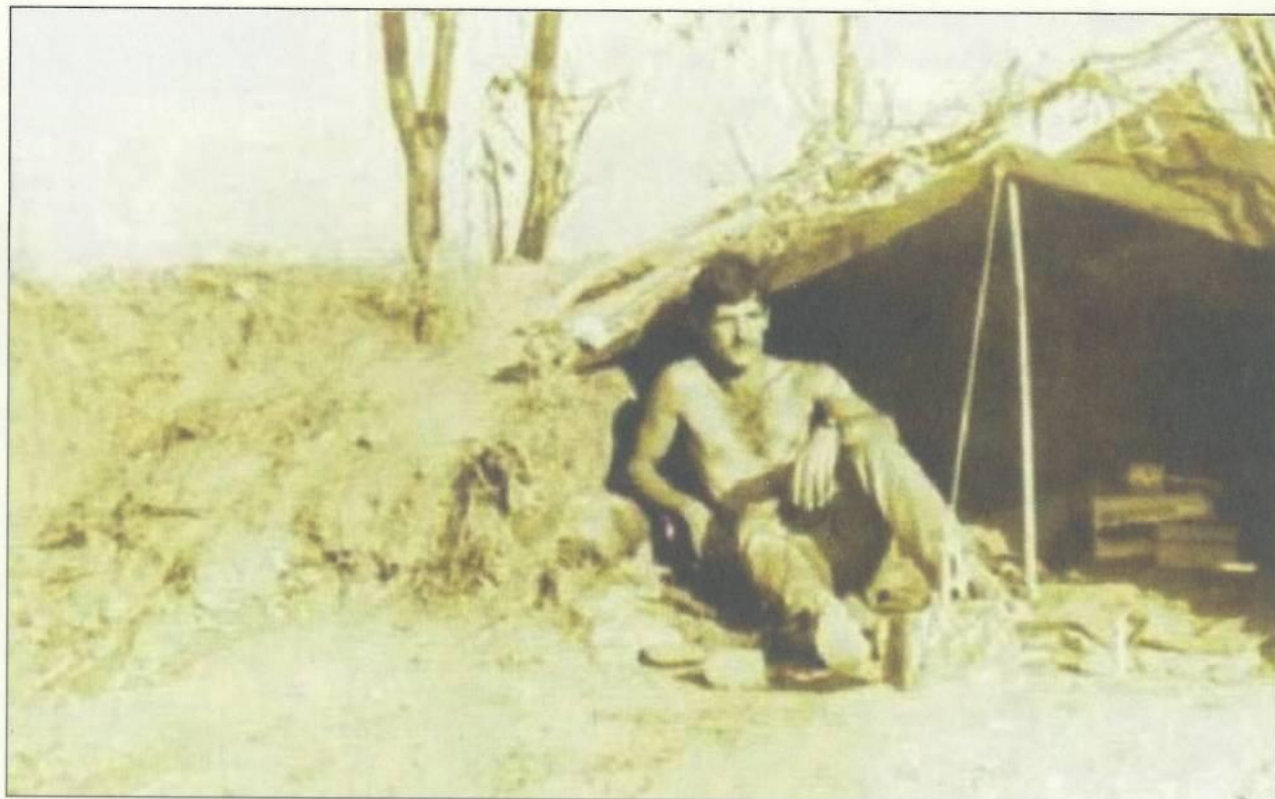

Τούρκοι Στρατιώτες σέ έκκαθαριστικές επιχειρήσεις τήν 17/8/74 μέσα στό καταληφθέν Στρατόπεδο τής ΕΛ.ΔΥ.Κ. (φωτό Τουρκικής πηγής).

Τουρκικό ἄρμα ἀκίνητοποιημένο μπροστά ἀπό τό Ὑψωμα Cyta (φωτό «σταθμός» γιά τό 1974).

Όταν ο κ.Ταξχος θέλει νά δώσει
 ένα παράδειγμα γενναίου
 πολεμιστή, πάντα αναφέρει τόν
 Θανάση Στάϊκο. Στην φωτο ό
 Λχιας του 4^{ου} Λόχου Τ/Φ Αθ.
 Στάϊκος στην σκηνή του τό 1974 καί
 όπως είναι σήμερα.

Ἄνδρες τοῦ 4^{ου} Λόχου τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. μετὰ τόν πόλεμο στήν Κάτω Δευτερά. Ἀπό ἀριστερά Μιχελῆς Μπραουνδάκης, Ὑπλγός Μητσόπουλος, Φράγκου και Πεπεράς. (ἀρχεῖο Βαγγέλη Μπραουνδάκη)

ΑΤΤΙΛΑΣ 1 - ΗΓΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΕΝΟΠΛΙΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ – ΓΕΕΦ - ΕΛΔΥΚ

ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΜΙΤΟΝΑΝΟΣ

ΓΑΛΙΤΣΑΝΟΣ

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΑΡΑΠΙΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΤΣΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΑΤΤΙΛΑΣ 2 - ΗΓΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΕΝΟΠΛΙΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ – ΓΕΕΦ - ΕΛΔΥΚ

ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΑΡΜΠΟΥΖΗΣ

ΝΤΑΒΟΣ

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΑΡΑΠΙΑΚΗΣ

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΚΥΠΡΟΣ 1974 Η ΜΕΤΑΛΗ ΠΡΟΔΟΣΙΑ

Πάνω: Ο Σχης ΠΒ Πούλος Γεώργιος ΔΠΒ/ΓΕΕΦ, μέ εμπλοκή στόν χαμό τής 181 ΜΠΠ καί τής 191 ΠΟΠ στό Συχαρί. Έμπλέκεται καί στήν περίεργη διακοπή τών πυρών τής 187 ΜΠΠ πού ύποστήριζε τήν άμυνα τής ΕΛΔΥΚ, αλλά καί τήν μή έναρξη πυρών τής 182 ΜΠΠ.

Κάτω: Πυροβόλο τής 182 ΜΠΠ ρυμουλκούμενο από φορτηγό.

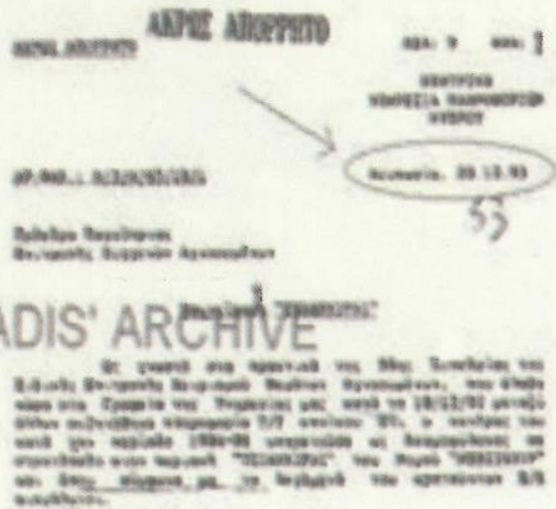
- Εξ απορρήτου και αλλοις που αναφέρονται και είνε απορρήτου και αλλοις που είνε απορρήτου και αλλοις
1. Ο "Κώστας Διμητριάδης" από την Θεσσαλονίκη κληθεί να πει όσα του γινούν και να μην αποκρύψει τίποτα.
 2. Ο Κ. Διμητριάδης, όσον αφορά τα γεγονότα στην Θεσσαλονίκη, να μην αποκρύψει τίποτα και να μην υποστηρίξει τίποτα που να είναι αντίθετο με την αλήθεια.

Εξ απορρήτου - να μην αποκρύψει τίποτα, και αλλοις που αναφέρονται και αλλοις που είνε απορρήτου και αλλοις

ΕΥΡΩΠ

Εξ απορρήτου - να μην αποκρύψει τίποτα, και αλλοις που αναφέρονται και αλλοις που είνε απορρήτου και αλλοις

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

- Εξ απορρήτου και αλλοις που αναφέρονται και είνε απορρήτου και αλλοις που είνε απορρήτου και αλλοις
1. Ο "Κώστας Διμητριάδης" από την Θεσσαλονίκη κληθεί να πει όσα του γινούν και να μην αποκρύψει τίποτα.
 2. Ο Κ. Διμητριάδης, όσον αφορά τα γεγονότα στην Θεσσαλονίκη, να μην αποκρύψει τίποτα και να μην υποστηρίξει τίποτα που να είναι αντίθετο με την αλήθεια.

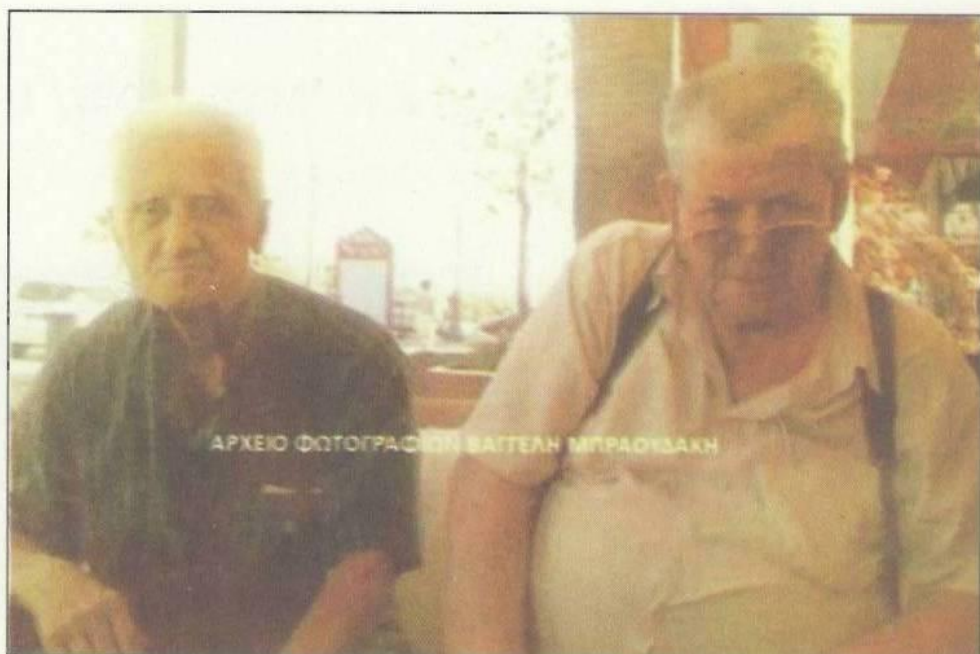
Εξ απορρήτου - να μην αποκρύψει τίποτα, και αλλοις που αναφέρονται και αλλοις που είνε απορρήτου και αλλοις

ΕΥΡΩΠ

Εξ απορρήτου - να μην αποκρύψει τίποτα, και αλλοις που αναφέρονται και αλλοις που είνε απορρήτου και αλλοις

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΕΠΤΡΑΦΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ Κ.Υ.Π. 11 & 19 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΞΒΟΛΗ ΠΟΥ ΕΜΜΕΣΩΣ ΠΛΗΝ ΣΑΦΩΣ ΠΑΡΑΔΕΧΟΝΤΑΙ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΖΩΝΤΩΝ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΕΚ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΕΚ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΧΩΡΑΣ, ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ !!!

Πάνω: Ο κ.Ταξχος με τόν καλό του φίλο καί συμπολεμιστή, αείμνηστο πλέον Χρήστο Καλέτσιο. Ο Χρήστος Καλέτσιος ήταν Άλχιας Διμοιρίτης τό 1974 στόν 4^ο Λόχο Τ/Φ. Κάτω: Ο κ.Ταξχος με τόν Λούη Ίωαννίδη, επίσης συμπολεμιστή του τό 1974 στήν Μάχη του Στρατοπέδου. Ο Λγός Λούης Ίωαννίδης, Κύπριος στήν καταγωγή, είχε αναλάβει στήν έκεχειρία ως Δκτης του 4^{ου} Λόχου Τ/Φ, παρ' όλο πού καί αυτός ήταν συνοδός των απόλυομένων πού ήλθε στήν Κύπρο όπως καί ό κ. Ταξχος με τό Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ.

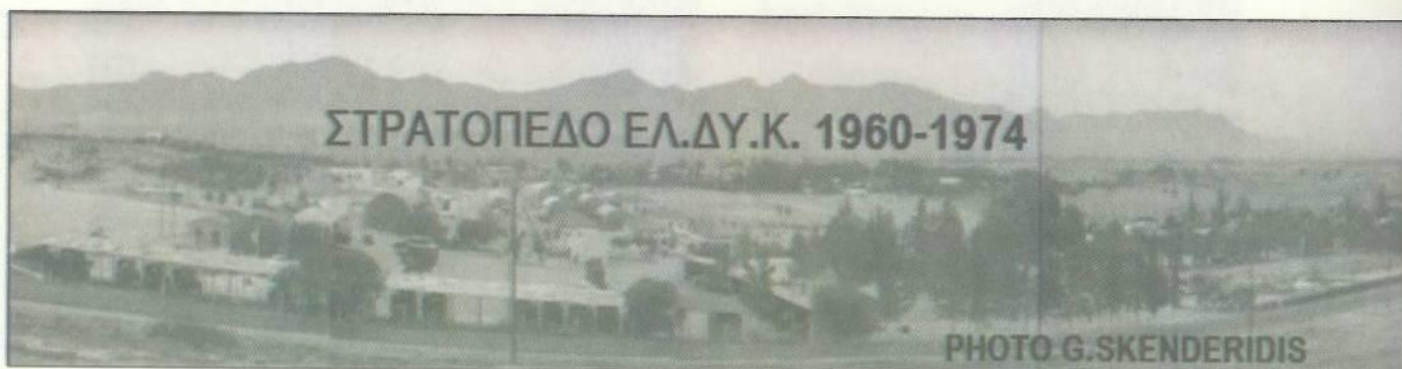
ΧΩΡΟΣ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ ΕΛ.ΔΥ.Κ. ΕΩΣ 16/8/1974

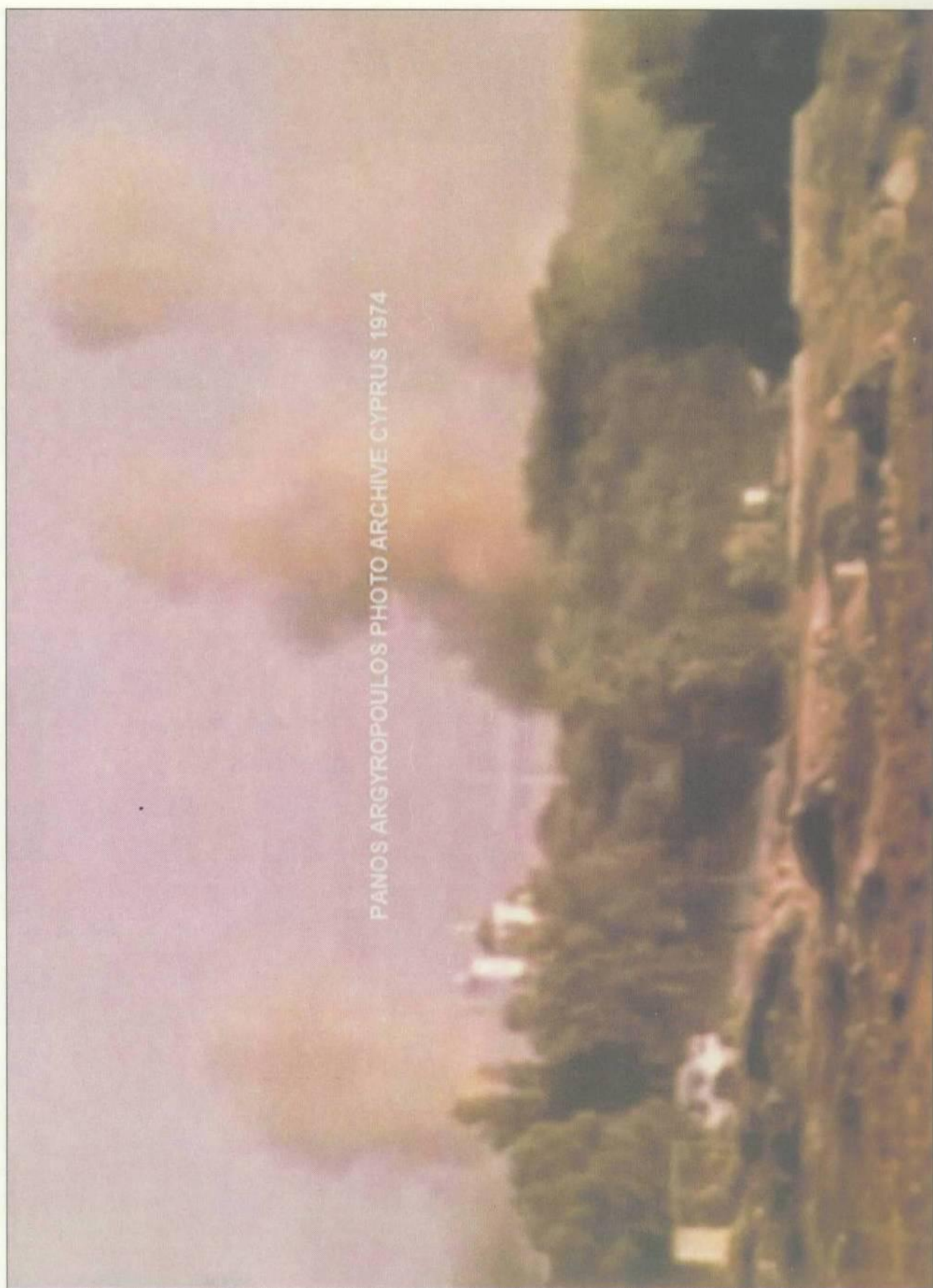
ΧΩΡΟΣ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ ΕΛ.ΔΥ.Κ. ΕΩΣ 16/8/1974

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΕΛ.ΔΥ.Κ. 1960-1974

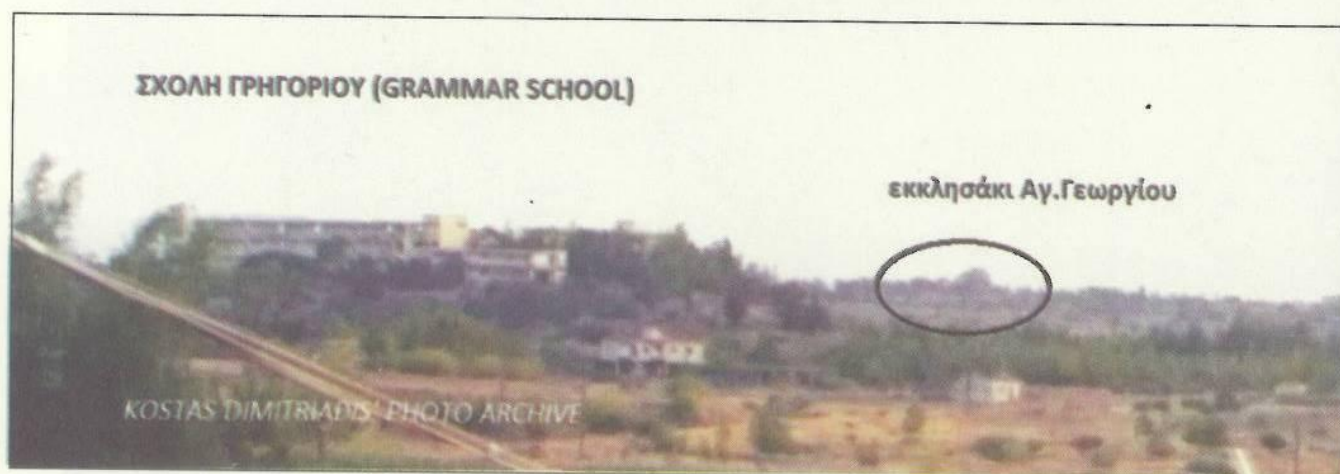

Τό Στρατόπεδο τῆς ΕΛΔΥΚ ἕως τήν 16/8/74.

PANOS ARGYROPOULOS PHOTO ARCHIVE CYPRUS 1974

Ο Σταθμός Διοίκησης του Στρατοπέδου, τό έκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου τῆς ΕΛΔΥΚ, βάλλεται μέ ὄλμους καί πυρά πυροβολικοῦ ἀκατάπανστα. Μπροστά ἀριστερά φαίνονται τά ἰσοπεδωμένα τόλς του 2^{ου} Τάγματος.

Άνδρες του Λόχου Βαρέων Όπλων της ΕΛΔΥΚ 1974.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΦΩΤΟ

ΤΑΞΧΟΥ έ.ά.

Π. ΣΤΑΥΡΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ο κ.Ταξχος ως Λοχαγός τῆς ΕΛΔΥΚ μέσα στό Στρατόπεδο τό 1962 μέ τήν σύζυγό του Τούλα καί τόν γιό του Βασίλη.

Ο κ.Ταξχος δεξιά τό 1963 στήν ΕΛΔΥΚ ως Λοχαγός Δκτης τοῦ Λόχου Βαρέων Όπλων, ἀποδίδει τιμές σέ ἐκ Μητροπολιτικῆς Ελλάδος Ἐπίσκοπο πού ἐπισκέφθηκε τήν ΕΛΔΥΚ. Ἀριστερά μέ τό πηλίκιο ὁ τότε Ἀνχης τῆς ΕΛΔΥΚ Διοικητής Τάγματος Δημ. Ἰωαννίδης ὁ μετά ἀπό μιά δεκαετία οὐσιαστικός «κυβερνήτης τῆς Ελλάδος» (Ο κ.Ταξχος δέν θυμᾶται ποιός ἀκριβῶς ἦταν ὁ ἱερωμένος)

Ο κ.Ταξχος σπουδαστής στην ΣΣΕ σέ άσκηση (σέ κύκλο) τό 1948.

Ο κ. Ταξχος νοσηλεύεται τραυματίας για δεύτερη φορά μετά άπό Μάχη στην Φλώρινα (σέ κύκλο).

Αρχείο Ταξχου εα Παν.Σταυρουλόπουλου

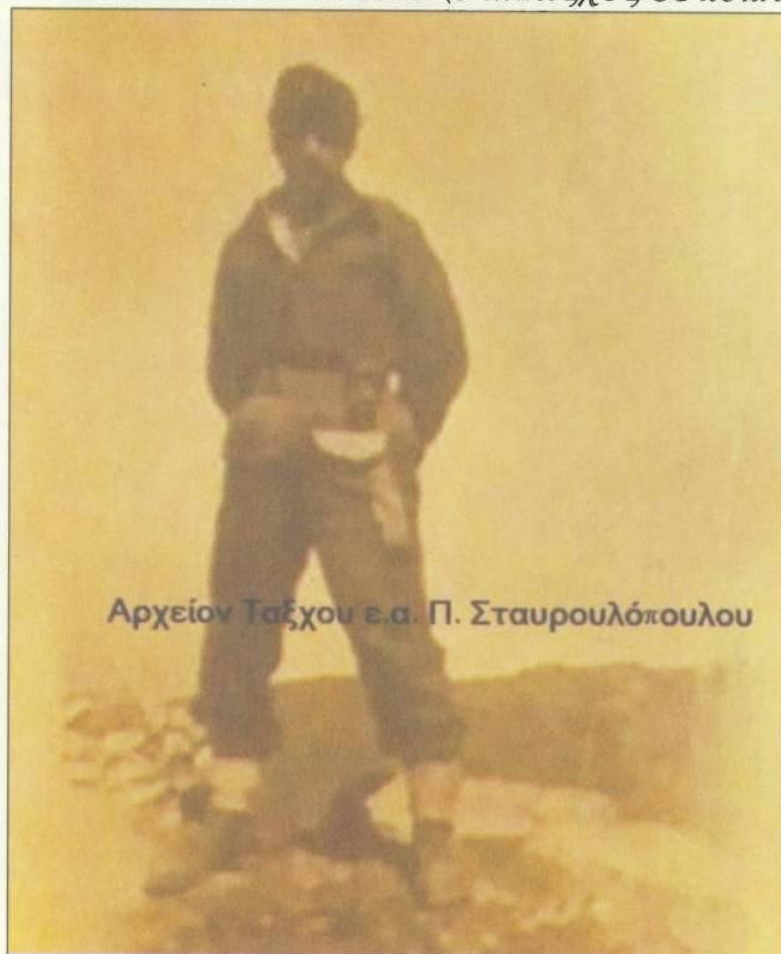
Ο κ.Ταξχος μέ τήν στολή του Λγοῦ (πάνω) καί του Υπλγοῦ (κάτω).

Αρχείο Ταξχου εα Παν.Σταυρουλόπουλου

Η τάξη του κ.Ταξχου στην ΣΣΕ παρελαύνει μπροστά στην Α.Μ. τόν Βασιλέα Παύλο Α' τό 1949 (ό κ.Ταξχος σέ κύκλο):

Ο κ.Ταξχος Ανθλγός τό 1949 στό Βίτσι.

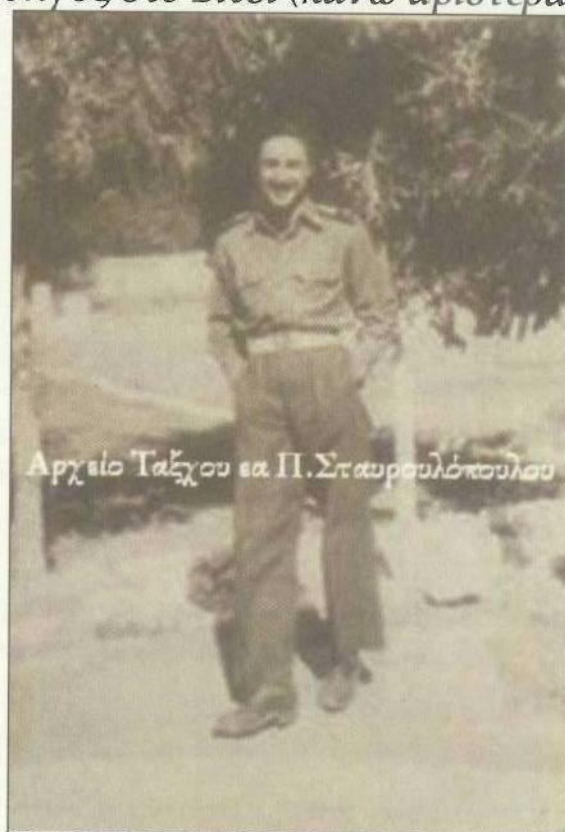
Ο κ.Ταξχος ως Δκτής σέ Μονάδα Έκστρατείας στήν Β. Ελλάδα.

Ο κ.Ταξχος ως Δκτής σέ Μονάδα Έπιστρατεύσεως στήν Κρήτη.

Ο κ.Ταξχος ως Υπαξκός (πάνω δεξιά) πρίν μπεί στήν ΣΣΕ
καί ως Ανθλγός στό Βίτσι (πάνω άριστερά καί κάτω).

Κριτική του Αντιστρατήγου έ.ά. κ. Δημητρίου Αλευρομάγειρου
για τό βιβλίο του κ. Ταξχου
(με e-mail του προς τόν Επιμελητή του βιβλίου τής 14-1-2016).

Αγαπητέ Κύριε Δημητριάδη,

Διάβασα τό βιβλίο του Σεβαστού Ταξχου έ.ά. Παν. Δ. Στραυρουλόπουλου,
"ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΕΛΔΥΚ [14-16/8/1974] του οποίου είχατε τήν
τιμή καί τήν εϋθύνη νά επιμεληθείτε,

Παρακαλώ,

1. Νά δεχτείτε τά θερμά μου συγχαρητήρια γιατί μέ τήν θετική "διαστροφή"
σας για τήν ανάδειξη τής αλήθειας του ήρωισμού τών άθάνατων πολεμιστών
τής ΕΛΔΥΚ, συμβάλλατε αποφασιστικά στην έκδοση του βιβλίου.

2. Όμως παρακαλώ τόν Κύριον Ταξίαρχον νά δεχθεί τόν Σεβασμόν-Θαν-
μασμόν καί τά συγχαρητήριά μου, γιατί,

α. Κάτω από απόλύτως αντίξοες συνθήκες καί ενώ τά πάντα είχαν διαλυθεί
άπεδέχθη άσμένως νά αναλάβει τιτάνιον έργον νά τό φέρει εις πέρας παρ' ότι
ήτο έξ αρχής καταδικασμένον νά αποτύχει καί μετέτρεψε μέ τήν άμέριστον
συμπαραστασιν ήρωικών άξιωματικών καί όπλιτών τήν πρόβλεψη άποτυχίας
sé παγκόσμιο μάθημα ήρωικής αύτοθυσίας πού άγγίζει τά άπρόβλεπτα όρια
του ανθρωπίνως φανταστικού.

β. Καί όταν τά πάντα είχαν καταρρεύσει, κατόρθωσε, πάντα μέ τήν συ-
μπαράσταση τών συμπολεμιστών του, νά επιτελέσει τιτάνιο έργον άπαγκί-
στρωσης, έρχόμενος ακόμα καί sé διάψευση στρατιωτικών αρχών καί κανόνων,
όχι μόνον άποφύγας τό πλήρες όλοκαύτωμα αλλά λόγω ίδια του ήρωισμού με-
θυσμένων για τήν τιμή του Έλληνικού Έθνους άπλών όπλιτών καί άξιωματι-
κών, νά επιφέρει καί αύτήν τήν ύστατη στιγμήν τεράστια φθοράν εις τόν αντί-
παλον. Η μάχη τής ΕΛΔΥΚ είναι αντιγραφή, αναλογικώς, του Αθανάτου 731
[έαρινή επίθεση Ιταλών τόν Μαρτη του 1941] καί ένα, αναλογικώς, Βερντέν.

γ. Έχει τήν σπάνιαν έντιμότητα νά αναφέρει τά γεγονότα διατρανώνο-
ντας τούς ήρωισμούς καί τίς άρετές τών ύφισταμένων του συμπολεμιστών,
άποφεύγοντας νά αναφερθεί, έστω καί μίαν φοράν sé αυτοδιαφήμιση του
δικού του τεράστιου έργου.

δ. Έχει τήν γενναιότητα νά αναφέρει τή συμβολή γειτονικών κυπριακών
Μονάδων στην διατήρηση τής Λευκωσίας καί

ε. Τηρώντας άπαραγράφτες αρχές καί παραδόσεις, διατρανώνει - καί μέ
τήν περιγραφήν του- τό του Πλάτωνος "Φίλει τήν Πατρίδα, κών άδικος ή".

Αυτό τό βιβλίο πρέπει, κατά τήν γνώμην μου, νά εύρίσκεται στά θυλάκια
κάθε Έλληνα καί όχι μόνον Στρατιωτικού.

Άς είναι έλαφρόν τό χώμα τής Έλληνικής Γής πού τούς σκεπάζει, όπως καί
όλων τών διαχρονικώς ήρωικώς πεσόντων άγωνιστών για τήν ΕΛΕΥΘΕ-
ΡΙΑ καί ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ!

Μέ εκτίμηση,
Δημήτρης Αλευρομάγειρος

ΜΙΑ ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Ρίγη συγκίνησης στήν παρουσίαση του βιβλίου γιά τήν Μάχη τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ (ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΒΙΝΤΕΟ)

Ρίγη συγκίνησης σκόρπισε μέ τήν παρουσία καί τήν συγκλονιστική του όμιλία ό Ταξίαρχος έ.ά. Παναγιώτης Σταυρουλόπουλος, κατά τήν διάρκεια τῆς επίσημης παρουσίασης του βιβλίου του μέ τίτλο: «Τό Χρονικό τῆς Μάχης τῆς ΕΛΔΥΚ 14-16/8/1974», τό όποιο έχει επιμεληθεϊ ό ιστορικός έρευνητής Κωνσταντίνος Άλεξ. Δημητριάδης καί κυκλοφορεϊ από τίς εκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ του Ίωάννη Χρ. Γιαννάκενα. Τό defenceline.gr ήταν εκεί καί σᾶς μεταφέρει όλα όσα έγιναν!

Ό Παναγιώτης Σταυρουλόπουλος, ό τελευταίος Στρατοπεδάρχης τῆς ΕΛΔΥΚ κατά τήν διάρκεια του Άττίλα 2, όταν καί ολοκληρώθηκε ή προδοσία τῆς Κύπρου τό "μαῦρο" καλοκαίρι του 1974, μέ δάκρυα στά μάτια καί φωνή πού έτρεμε από τήν συγκίνηση μίλησε γιά τίς δραματικές στιγμές πού έζησε ό ίδιος καί οί στρατιῶτες του, καθηλώνοντας πραγματικά τό κοινό πού γέμισε άσφυκτικά τήν αίθουσα συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου Καλλιθέας.

Ὅρθιοι οἱ παρευρισκόμενοι, σέ ἔνδειξη σεβασμοῦ χειροκρότησαν παρατεταμένα ἕναν ἄνθρωπο πού ὅλη τήν στρατιωτική του καριέρα τήν πέρασε "διά πυρός καί σιδήρου" τιμώντας τήν στολή τοῦ Ἑλληνα Ἀξιωματικοῦ στό πεδίο τῆς Μάχης. Σήμερα, ἔχοντας περάσει τό 90ο ἔτος τῆς ἡλικίας του, μέ μία καθαρή, μία κρυστάλλινη ματιά μπορεῖ καί ἀντικρίζει περήφανός τους στρατιῶτες του, τά παλικάρια του ὅπως τά ἀποκαλεῖ, γιά νά δεχθεῖ μέ ὑπερηφάνεια καί ὁ ἴδιος τόν τιμητικό τίτλο τοῦ "πατέρα" πού τοῦ ἔχουν δώσει οἱ ΕΛΔΥΚάριοι πού πολέμησαν τόν Ἀττίλα ὑπό τίς διαταγές του. Ἡ μεγαλύτερη ἀναγνώριση γιά τόν Ἀξιωματικό πού ἀπό Συνοδός μίας σειρᾶς τῆς ΕΛΔΥΚ στή Κύπρο βρέθηκε στή θέση τοῦ Ὑποδιοικητῆ τοῦ Στρατοπέδου καί σέ αὐτήν τοῦ Στρατοπεδάρχη κατά τήν διάρκεια τοῦ Ὁλοκαυτώματος.

Βετεράνοι τῆς ΕΛ. ΔΥ.Κ πού ἔλαβαν μέρος στήν ἐπική μάχη τοῦ στρατοπέδου τό τριήμερο 14-16/8/1974.

Μία παρουσίαση πού πέρα από τήν συγκίνηση καί τήν περηφάνια, ἔδειξε τήν εἰκόνα μίας "ἄλλης" Ἑλλάδας, μίας Ἑλλάδας τῆς τιμῆς καί τοῦ καθήκοντος στό πρόσωπο τῶν βετεράνων τῆς

ΕΛΔΥΚ καί τῶν συγγενῶν τῶν πεσόντων καί τῶν ἀγνοουμένων πού ἔδωσαν τό παρόν, καθώς ἐπίσης καί τῶν ὁμιλητῶν καί τῶν συνελεστών τῆς ἐκδήλωσης.

Ἄνθρωποι ἀπό κάθε γωνιά τῆς πατρίδας, ἀπό τήν Κύπρο, τήν Κρήτη καί

τήν Μακεδονία βρέθηκαν στήν Ἀθήνα γιά νά δοῦν ἀπό κοντά καί νά τιμήσουν αὐτόν τόν ξεχωριστό ἄνθρωπο καί στό πρόσωπό του ὅλους ὅσοι στάθηκαν ἀπέναντι στόν προαιώνιο ἐχθρό τοῦ Ἕθνους, παρ' ὅτι ἤξεραν ὅτι "ὁ Ἐφιάλτης θά φανεῖ στό τέλος, κι οἱ Μῆδοι ἐπὶ τέλους θά διαβοῦνε".

Γιά νά ὁλοκληρωθεῖ ἡ προδοσία, ἔπρεπε οἱ ἐρπύστριες τῶν τουρκικῶν ἀρμάτων νά περάσουν πάνω ἀπό τοὺς 300σιους τῆς ΕΛΔΥΚ πού παρέμειναν μόνοι, ἀβοήθητοι καί ... ξεχασμένοι νά ὑπερασπίζονται τό στρατόπεδό τους. Ἐκεῖ, στά ἅγια καί ποτισμένα μέ τό αἷμα τῶν παλικάριῶν χώματα τῆς Κύπρου, τό τριήμερο 14-16 Αὐγούστου τοῦ 1974 ἀναβίωσαν οἱ Θερμοπύλες καί τό Μανιάκι, καθώς οἱ τελευταῖοι ὑπερασπιστές τοῦ στρατοπέδου στέκονταν μέ τά τουφέκια, τά πιστόλια καί τά ... κράνη τοὺς ἀπέναντι στά ἄρματα καί στίς τουρκικές ὀρδές.

Ὅλες αὐτές οἱ "εἰκόνες", τό δράμα τῶν πολεμιστῶν καί οἱ "ἤχοι" τῆς μάχης καί τοῦ πόνου, ἀποτυπώνονται στό βιβλίο - μαρτυρία τοῦ Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου, ἡ ὁποία ἔρχεται νά ξεκαθαρίσει τό τοπίο, σέ σχέση μέ τά γεγονότα πού συνέβησαν κατὰ τήν μάχη τοῦ στρατοπέδου, τίς συνθήκες πού ἐπικράτησαν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ 2^{ου} γύρου τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς ἕως καί τήν διαταγή γιά ἀπαγκίστρωση!

Μέσα ἀπό αὐτό τό βιβλίο, τά τελευταία κομμάτια τοῦ πάζλ -πού κάποιοι ἐσκεμμένα γιά χρόνια μπέρδευαν- μπαίνουν στήν

θέση τους, δίνοντας για πρώτη φορά στον αναγνώστη, στον μελετητή της ιστορίας, αλλά και σε ανθρώπους με άμεσο ενδιαφέρον (όπως είναι οί συγγενείς τών πεσόντων καί τών αγνοουμένων ΕΛΔΥΚαρίων) τήν πλήρη εικόνα τής έποποιίας τής Έλληνικῆς Δύναμης Κύπρου κατά τήν διάρκεια τής μάχης τοῦ στρατοπέδου.

Ἡ έκδήλωση

Ἡ έκδήλωση γιά τήν παρουσίαση τοῦ βιβλίου τοῦ Ταξιάρχου ἐ.ἀ. Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου, τήν ὁποία συντόνισε ἄρτια ὁ κ. Σπύρος Δημητρίου, ξεκίνησε μέ τόν χαιρετισμό τοῦ κ. Γιάννη Γιαννάκενα τών ἐκδόσεων ΠΕΛΑΣΓΟΣ, ὁ ὁποῖος ἔκανε λόγο γιά μία ιδιαίτερη ἡμέρα γιά τόν ἐκδοτικό οἶκο ὁ ὁποῖος συμπληρώνει 30 χρόνια δραστηριοποίησης στόν χώρο τοῦ ἑλληνοκεντρικοῦ βιβλίου.

Ἡ μαρτυρία τοῦ Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου εἶναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί βάζει τά πράγματα στή θέση τους. Εἶναι ιδιαίτερη τιμή γιά τόν Ἐκδοτικό Οἶκο, κάναμε τό χρέος μας καί παραδίδουμε στίς ἐπόμενες γενιές μία σημαντική μαρτυρία γιά νά γνωρίζουν πώς κάποιοι πολέμησαν στήν Κύπρο, δέν ἦταν ὅλα προδομένα. Τιμοῦμε αὐτούς πού ἔπесαν καί αὐτούς πού πολέμησαν γιά τήν Κύπρο μας, τιμοῦμε αὐτούς πού πρέπει", εἶπε μεταξύ ἄλλων ὁ κ. Γιαννάκενας.

Ὁ Δημήτρης Σπανογιάννης, πρόεδρος τοῦ «Πανελληνίου Συνδέσμου Πολεμιστῶν Ἑλληνικῆς Δύναμης Κύπρου 1974», ἀναφέρθηκε στά γεγονότα τοῦ 1974, τήν πρώτη φάση τής εισβολῆς, τόν βομβαρδισμό τοῦ στρατοπέδου, τήν ἐπίθεση τής ΕΛΔΥΚ στό Κιόνελι, καί τήν ἐπίθεση τών Τούρκων πού ἀποκρούστηκε κατά τήν διάρκεια

τῆς ἐκεχειρίας, ἀλλά κυρίως στήν μάχη τοῦ στρατοπέδου τῆς ΕΛΔΥΚ στίς 14-16 Αὐγούστου, στήν ὁποία ἔλαβε μέρος ὡς Λοχίας τοῦ ἡρωικοῦ 4^{ου} Λόχου. Ἀνέφερε μεταξύ ἄλλων:

"Τό βιβλίο τοῦ Ταξιάρχου ἐ.ἀ. Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου ἀποτυπώνει τά πραγματικά γεγονότα τῆς Μάχης τῆς ΕΛΔΥΚ τόν Αὐγούστο τοῦ 1974. Εἰδικά γιά τήν 2^η φάση τοῦ Ἀττίλα ἡ ΕΛΔΥΚ ἔδωσε ἕναν τιτάνιο ἀγώνα, μέ πενιχρά μέσα ἀπέναντι σέ μία ἄρτια ἐξοπλισμένη πολεμική μηχανή. Οἱ 300σιοι ἄντεξαν στίς θέσεις τους, ὅταν ὅλα στήν Κύπρο εἶχαν καταρρεύσει.

Τήν 16^η Αὐγούστου, τήν ἡμέρα τῆς κολάσεως ὅπως τήν ἀποκαλοῦμε ἐμεῖς, καμία ἄλλη δύναμη δέν ἐνίσχυσε τήν προσπάθειά μας, ἐνῶ τό πυροβολικό πού τίς προηγούμενες ἡμέρες μας ὑποστήριζε, σταμάτησε στίς 11 τό πρωί τίς βολές μέ τήν δικαιολογία τῆς ἔλλειψης πυρομαχικῶν. Ἀναρωτιέμαι, γιατί ἀπό τίς 5 τό ἀπόγευμα, μετά τήν ἀπαγκίστρωση τό πυροβολικό ἄρχισε νά χτυπᾷ ξανά τόν χώρο τοῦ στρατοπέδου καί τήν γύρω περιοχή μέχρι πού νύχτωσε; Ποῦ βρέθηκαν τά βλήματα; Σᾶς λέω μετά λόγου γνώσεως, πῶς ἂν δέν σταματοῦσε τό πυροβολικό τίς ἀνασχετικές βολές οἱ Τοῦρκοι δέν θά ἔπαιρναν τό στρατόπεδο. Τότε ξεκίνησαν οἱ μάχες σῶμα μέ σῶμα καί σῶμα μέ ἄρμα...

Ὅταν ἔγινε ἡ ὑπερκέραση, κρίθηκε ἀπό τόν Διοικητή μας καί τούς ἐπιτελεῖς του ὅτι ἔπρεπε νά γίνει ἡ ἀπαγκίστρωση. Θέλω νά κάνω ἰδιαίτερη ἀναφορά στούς Ἀξιωματικούς μας μέ "Α" κεφαλαῖο, οἱ ὁποῖοι στάθηκαν δίπλα μας, μᾶς ὑποστήριξαν καί μᾶς ἐνέπνευσαν. Παναγιώτη Σταυρουλόπουλε, ἕνα ἀπέραντο εὐχαριστῶ γιά ὅτι ἔκανες γιά τά παιδιά σου.

Θέλω νά πῶ καί κάτι, ἀπευθυνόμενους σέ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δέν πῆραν μέρος στίς μάχες τῆς πρώτης γραμμῆς. Τούς παρακαλῶ νά σταματήσουν ὅταν ἐρωτώνται, νά περιγράφουν ἀναληθῆ γεγονότα ἢ φανταστικές ἱστορίες καί νά ἀφήσουν νά μιλοῦν αὐτοί πού ἔχουν κάτι νά ποῦν. Διότι ὅλοι αὐτοί ἔχουν κάνει τεράστιο κακό ὅλα αὐτά τά χρόνια, παραχαράζοντας τήν ἀλήθεια καί τήν ἱστορία μας, γεγονός πού ἀποτελεῖ προσβολή στή μνήμη τῶν πεσόντων ἡρώων μας καί στούς ἀγνοούμενους".

Στή συνέχεια πήρε τόν λόγο ή πρόεδρος τῆς «Πανελληνίας Ένωσης Γονέων καί Συγγενῶν Αδελῶτων Αἰχμαλώτων καί Αγνωσμένων Κυπριακῆς Τραγωδίας» κα **Μαρία Καλμπουρτζή**, ή ὁποία συγκίνησε μέ τά λόγια της!

“Η πλειοψηφία τῶν ἀγνωσμένων μας προέρχονται ἀπό τήν ΕΛΔΥΚ, καθῶς οἱ 59 εἶναι ἀπό τήν Ἑλληνική Δύναμη Κύπρου! Η ἡμέρα αὐτή ἀνήκει στούς ζωντανούς μάρτυρες... Πολλά ἔχουν γραφτεῖ καί πολλά περισσότερα ἔχουν εἰπωθεῖ γιά τήν πιό ἄνιση μάχη τῆς νεότερης ἑλληνικῆς ἱστορίας. Μίας μάχης πού διδάσκεται στήν Βρετανική Στρατιωτική Ακαδημία. Μίας μάχης ὅπου 318 γενναῖοι ἀντιμετώπισαν 6.900 ἀντιπάλους, ἐχθρούς... Η ἀναλογία; 1/22!

Τήν τριήμερη ἀναμέτρηση περιέγραψαν σέ βιβλία τους πολλοί στρατιωτικοί (κάποιοι συμμετέχοντες), ἀλλά καί ἱστορικοί ἐρευνητές πού συνέλεξαν στοιχεῖα γιά τήν Μάχη τῆς ΕΛΔΥΚ. Σήμερα, ἔχουμε τήν εὐκαιρία καί τό προνόμιο ή πραγματικότητα καί τά γεγονότα τῆς μάχης νά ἀκουστοῦν ἀπό τούς πρωταγωνιστές τους.

Η κατάθεση ψυχῆς τοῦ Ταξιάρχου ἐ.ἀ. Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου, εἶναι μία καταγραφή τῆς ἱστορίας πού διαδραματίστηκε τόν Αὐγουστο τοῦ 1974, μίας ἱστορίας πού ἀκόμα ἀπουσιάζει ἀπό τά ἐπίσημα βιβλία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, μιᾶς ἱστορίας πού τό Κράτος μας ἀκόμα ντρέπεται νά καταθέσει ἐπίσημα, νά μιλήσει γιά τόν ἥρωισμό, τήν ἐπική προσπάθεια, ἀλλά καί μίας - δυστυχῶς – προδομένης ἱστορίας. Τήν προδοσία μίας χούφτας ἡρώων πού ἀνταποκρίθηκαν στό κάλεσμα τῆς πατρίδας καί στό καθῆκον τους.

Η Μάχη τῆς ΕΛΔΥΚ ἔχει καταγραφεῖ στίς συνειδήσεις ὅλων μας ὡς ή συνέχιση τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Όλοι ὅσοι ἐπέστρεψαν ἄφησαν ἐκεῖ ἕνα κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ τους, ἐκεῖ στά ὀρύγματα δίπλα σέ αὐτούς πού ἔπесαν, μαζί μέ αὐτούς πού ἀκόμα ἀγνωοῦνται. Ὄνόματα πού ἔχουν συνδεθεῖ μέ τίς πράξεις ἡρωισμοῦ, αὐτοθυσίας καί προσφορᾶς ζωῆς ὅπως: Σταυριανάκος, Σταμπουλῆς, Κέντρας, ὑπάρχουν ἀκόμα στίς ψυχές μας. Αλλά καί τά ἐρωτήματα γιά ὅσους

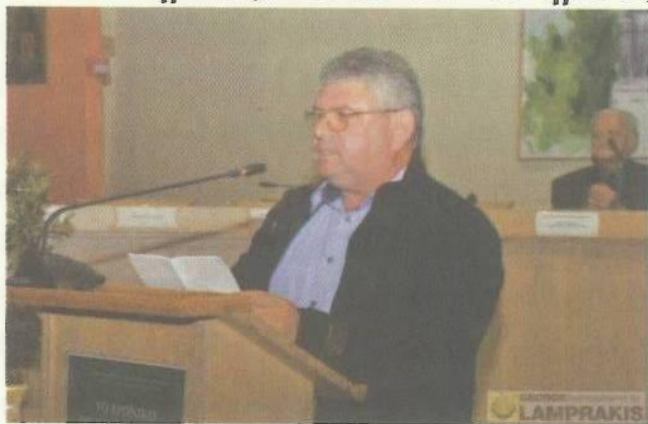
ἀγνοοῦνται: Παπαδόπουλο, Θανόπουλο, Ζαχαρέα, Καραγκούννη, Ἀνεμᾶ... Ἀκόμη ὑπάρχουν στίς ψυχές μας. Ἐρωτήματα πού 42 ὁλόκληρα χρόνια κουβαλοῦν οἱ συγγενεῖς καί οἱ οἰκογένειές τους, μέ μοναδικό σκοπό ζωῆς τήν ἀλήθεια! Τήν τεκμηριωμένη διακρίβωση τῆς τύχης τους...

Ἡ καταγραφή τῶν ἀληθινῶν γεγονότων εἶναι ἡ ἐλάχιστη ὑποχρέωσή μας, σέ ὅσους ἔδωσαν ὅτι πολυτιμότερο, τήν ζωή καί τήν ἐλευθερία τους, ἀλλά καί γιά ὅσους ἐπέστρεψαν καί κουβαλοῦν τόν θάνατο στήν ψυχή τους. Τήν προδομένη προσφορά τους τήν ἀφήνω ἐν ἡρεμία τους. Εἶναι τό δικαίωμα γιά τούς νεότερους πώς ὁ ἐλληνισμός συνεχίζεται, δέν διακόπτεται οὔτε γονατίζει... Εἶναι ἡ ἐπιτακτική ἀνάγκη τῆς ἀπόδοσης τιμῆς σέ ὅσους φύλαξαν Θερμοπύλες καί ἔμειναν ἐκεῖ, παρ' ὅτι γνώριζαν ὅτι ὁ Ἐφιάλτης θά φανεῖ καί οἱ Μῆδοι θά διαβοῦν... Τό 1974, ἡ Μάχης τῆς ΕΛΔΥΚ ἀνέδειξε γιά μία ἀκόμα φορά τήν ἀλήθεια πού κρύβεται πίσω ἀπό τήν φράση: Δέν εἶναι ὅτι οἱ Ἕλληνες πολεμοῦν σάν ἥρωες, εἶναι ὅτι οἱ ἥρωες πολεμοῦν σάν Ἕλληνες!".

Ἀκολούθησε ἡ ὁμιλία τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ «Συνδέσμου Ἐφέδρων Μηχανικοῦ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς» κ. Σωφρόνη Σωφρονίου ὁ ὁποῖος τονισε:

"Ἡ Ὅργη καί ἡ θλίψη τῆς θύμησης τῶν γεγονότων πού περιγράφονται στό παρόν πόνημα θά μᾶς κρατήσουν συντροφιά γιά ὅσο χρόνο χρειάζεται γιά νά ἀντιληφθοῦμε τήν ἀναγκαιότητα τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας, ὅπως αὐτή ἀναδεικνύεται μέσα ἀπό τό βιβλίο τοῦ Ταξιάρχου ἐ.ἁ. Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου. Τό βιβλίο ἀποτελεῖ ἕναν θησαυρό, μία ἀληθινή μαρτυρία ἀπό τίς τόσες πολλές μαρτυρικές καταθέσεις.

Οἱ περιγραφές εἶναι χωρίς διανθίσματα καί ὑπερβολές καί ἀποτελοῦν ἀκροστιχίδα ἀπό τήν προδοσία πού συντελέστηκε στήν πολυβασανισμένη μας Κύπρο. Ἦρθε ἡ ὥρα νά καταγραφοῦν, χωρίς καμία διάθεση καταδίκης ἐναντίον ὁποιουδήποτε, τά πραγματικά γεγονότα. Δέν εἶναι ἡ πρόθεσή μας ἄλλωστε τό στήσιμο λαϊκῶν

δικαστηρίων, είναι όμως πέρα ως πέρα αναγκαίο οι ψυχές των αδικochαμένων παλικάριων που βοούν για δικαίωση να δικαιωθούν και να αναπαυθούν”!

Ο ιστορικός έρευνητής και απόστρατος Αξιωματικός της Πολεμικής Αεροπορίας κ. **Ιωάννης Κακολύρης**, ο οποίος ήταν και ο κεντρικός όμιλητής της έκδηλωσης, δήλωσε συγκλονισμένος από τις αναφορές του Δημήτρη Σπανογιάννη και της Μαρίας Καλμπουρτζή. Ανέφερε μεταξύ άλλων:

“Αυτά που περιγράφονται στο βιβλίο είναι φοβερά... Υπάρχει και ένας άλλος λόγος που η Ελλάδα δεν αναγνώριζε για χρόνια τους ήρωές της. Για να αναγνωρίσεις τους ήρωες, πρέπει πρώτα να έντοπίσεις και να στιγματίσεις τους προδότες και αυτό δεν έγινε ποτέ, γιατί η Κύπρος έπεσε εκ των έσω και όχι εκ των έξω. Η Κύπρος έπεσε από την Αθήνα, δεν έπεσε στην Κερύνεια. Τό σχέδιο Αφροδίτη 3 επεξεργάστηκε στο Αρχηγείο των Ενόπλων Δυνάμεων της Ελλάδος και οι εκτελεστές της προδοτικής ενέργειας ήταν στο Γενικό Επιτελείο Εθνικής Φρουράς, συγκεκριμένοι και έπώνυμοι Αξιωματικοί τους οποίους όλοι γνωρίζουμε...”

Έτσι δικαιολογείται και η απουσία του Διοικητή της ΕΛΔΥΚ από το στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ τις μοιραίες ημέρες και νύχτες του Αυγούστου του 1974. Έτσι δικαιολογείται η ανάληψη της διοίκησης από τον -τότε- Αντισυνταγματάρχη ο οποίος ήταν μέ φύλλο πορείας, γιατί ο συγγραφέας του βιβλίου Παναγιώτης Σταυρουλόπουλος έφυγε από την Αθήνα ως συνοδός των νέων στρατιωτών που θα πήγαιναν στην Κύπρο και για να παραλάβει την σειρά που ήταν προς απόλυση.

Η πατρίδα έχει τό προνόμιο της αγνωμοσύνης. Μόλις τό 2000 ξύπνησε, και ανέφερε τό όνομα Κύπρος στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη και στο κενοτάφιο της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων όπου ελάχιστοι μπορούν να τό δούν.

Τούς ἄνδρες τῆς ΕΛΔΥΚ τούς ἐγκατέλειψαν, τούς θεώρησαν ξεγραμμένους, ὅμως αὐτοί ἔμειναν... Ποῦ βρῆκαν τήν δύναμη αὐτά τά παιδιά τῶν 20, 21 καί 22 χρόνων νά καθίσουν καί νά πολεμήσουν; Ποῦ βρῆκε τήν δύναμη αὐτός ὁ στρατιώτης πού ἔμεινε ἀπό πυρομαχικά καί χτύπησε τό ἄρμα μέ τό κράνος του; Ποῦ βρῆκε τήν δύναμη αὐτός ὁ Λοχαγός πού σηκώθηκε μέ ἓνα πιστόλι στό χέρι καί στράφηκε κατά τοῦ ἄρματος;

Τό βιβλίο εἶναι συγκλονιστικό σέ πάρα πολλά σημεία, ἀλλά διαβάζοντάς το ὑπάρχει καί τό αἶσθημα τῆς ἀηδίας, γιατί κάποιος Ἀξιωματικός γύρισε καί εἶπε στόν Διοικητή του: "δέν μπορῶ νά πάω κ. Διοικητά, ἔχω γυναίκα καί παιδιά". Καί ὅλοι πού πολέμησαν εἶχαν γυναῖκες καί παιδιά... Πῶς λοιπόν νά ἐξυψώσουμε στό Πάνθεον τῶν Ἡρώων τούς πραγματικούς ἥρωες, ὅταν κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι καί ἀστιγμάτιστοι οἱ προδότες τοῦ ἀγώνα;

Εἶναι γεγονός πῶς ἡ Μάχη τῆς ΕΛΔΥΚ ἀποτελεῖ μία ἀπό τίς λαμπρότερες σελίδες τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδας. Ὑπάρχουν ὅμως καί τά στίγματα, θά πρέπει κάποια στιγμή ἡ Ἑλλάδα νά τά δείξει γιά νά πάρουν τήν πρέπουσα ἀξία αὐτοί πού τό ἀξίζουν.

Τό πόνημα τοῦ κ. Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου ἀποτελεῖ ἓνα κομμάτι ἀπό τό Εὐαγγέλιο τῆς ἱστορίας καί οἱ προσπάθειες τοῦ κ. Κωνσταντίνου Δημητριάδη εἶναι ἀξιέπαινες γιατί κατάφερε νά συγκεντρώσει αὐτό τό ὑλικό. Αὐτό τό βιβλίο, μαζί μέ τό ὑλικό πού ἔχει συγκεντρωθεῖ ἀπό ἄλλους συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι δέν εἶχαν ἰδιοτέλεια, δέν ἦταν πολεμιστές τῆς Κύπρου ἀλλά εἶχαν ἐθνικό φρόνημα, θά ἀποτελέσει αὐριο τήν πηγή πού θά συνδεθεῖ γιά νά γραφεῖ ὁλόκληρο τό ἔργο".

Ὁ ἐπιμελητής τοῦ βιβλίου καί ἱστορικός ἐρευνητής κ. **Κωνσταντῖνος Δημητριάδης**, κατά τήν διάρκεια τῆς ὁμιλίας του (ἡ ὁποία περιελάμβανε καί νέες ἀποκαλύψεις πού θά συζητηθοῦν), ἀφοῦ εὐχαρίστησε τούς παρευρισκόμενους, σημείωσε:

"Γιά τήν Μάχη τῆς ΕΛΔΥΚ οἱ πραγματικοί πρωταγωνιστές δέν μιᾶνε. Γιατί μιᾶνε οἱ "πολέμαρχοι" τῶν μετόπισθεν, οἱ ὅποιοι ἔχουν δημιουργήσει μία στρεβλή ἱστορία. Αὐτό τό βιβλίο τό ὁποῖο βγῆκε, προσπάθησαν νά τό διαβάλουν γιατί στήν οὐσία καταρρίπτει ὅλα τά ψέματα πού ἔλεγαν αὐτά τά χρόνια. Ξέρετε τί εἶναι οἱ ἥρωες τῆς πρώτης γραμμῆς, αὐτοί πού περίμεναν νά περάσει τό ἄρμα ἀπό πάνω τους γιά νά βγοῦν ἀπό τό ὄρυγμά τους γιά νά ἀπαγκιστρωθοῦν, νά μήν μιᾶνε, νά τούς ρωτᾷς καί νά τούς παίρνεις τίς κουβέντες μέ τό τσιγκέλι καί αὐτοί οἱ ὅποιοι μάζευαν ἥλιο -ὄχι γιατί ἦταν δειλοί, ἀκολουθοῦσαν διαταγές- μέσα στήν μισαλλοδοξία τους δημιούργησαν μία στρεβλή ἱστορία πού πῆγε νά ἐπισκιάσει τήν πραγματική ἱστορία;

Στό βιβλίο τοῦ Ταξιάρχου ἐ.ἀ. Παναγιώτη Σταυρουλόπουλου ἔγραψα ὅτι μοῦ εἶπε. Κάποιοι κακοήθεις, ἐπειδή βέβαια νοιώθουν ἐκτεθειμένοι γιά τίς ψεύτικες ἱστορίες πού ἔλεγαν ὅλα αὐτά τά χρόνια,

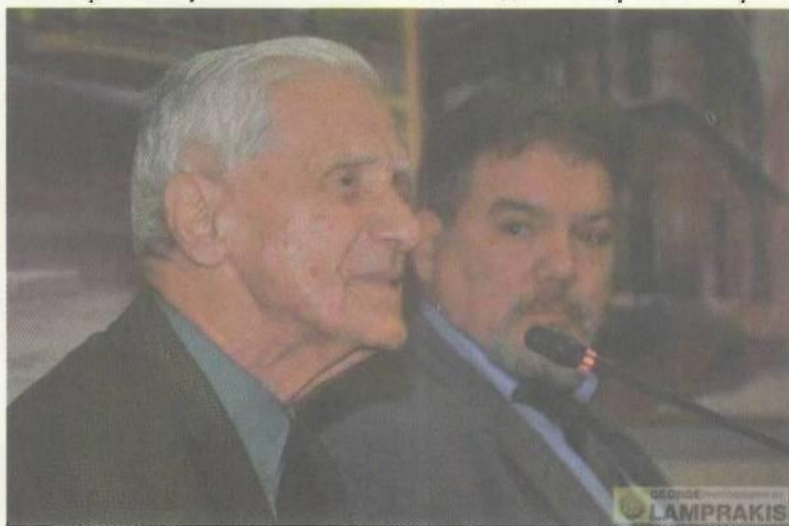

ἐπειδή δέν μποροῦν νά μιλήσουν κατά τοῦ Σταυρουλόπουλου, προσπαθοῦν νά περάσουν ὅτι τό βιβλίο αὐτό εἶναι δικό μου. Ὅχι κύριοι! Τέτοια βαριά τιμή δέν μπορῶ νά τήν φέρω στους ὤμους μου. Εἶναι ἡ μαρτυρία ἑνός ἀνθρώπου πού πέρασε διά πυρός καί σιδήρου. Δέν ἔχω τό δικαίωμα νά τό κάνω αὐτό.

Ὁ Λοχίας τοῦ ἡρωικοῦ 4^{ου} Λόχου, (μέ διοικητή τόν Λοχαγό Λοῦη Ἰωαννίδη τοῦ ὁποίου τό ὄνομα θά πρέπει νά ἀναφέρουμε γιατί ἔκατσε μέχρι τήν τελευταία στιγμή μέ τούς στρατιῶτες του καί δέν ἔτρωγε σταφύλια στήν Μακεδονίτισσα δύο ὥρες πρίν τήν ἀπαγκίστρωση), εἶπε πῶς ἡ μάχη ἦταν ἄνιση. Τίς δύο πρώτες ἡμέρες, ἦταν ἄνισες καί οἱ ἀπώλειες. Οἱ νεκροί τῆς ΕΛΔΥΚ ἦταν δύο μέχρι πέντε... Οἱ Τοῦρκοι; Σύμφωνα μέ τήν πλέον συντηρητική ἀναφορά πού εἶναι αὕτη τῶν Ἀγγλων, μιᾶ γιά 900 νεκρούς! Οἱ Ὁλλανδοί πού ἦταν δίπλα ἀπό τό ἀεροδρόμιο μιλοῦν γιά 1.000 – 1.100 νεκρούς, ἐνῶ

οί Γάλλοι πού χρησιμοποιούσαν πολεμικούς ανταποκριτές ανεβά-
ζουν τόν ἀριθμό σέ 1.500 Τούρκους νεκρούς. Τούς περισσότερους νε-
κρούς (περίπου 100 παλικάρια) ή ΕΛΔΥΚ τούς εἶχε στήν ἀπαγκί-
στρωση.

Στίς μάχες τῶν
πρώτων ἡμερῶν, ἐκεῖ
πού κρατούσαμε εἶχα-
με ἐλάχιστους νε-
κρούς, χωρίς νά ὑ-
πάρχει ἀεροπορική ὑ-
ποστήριξη καί μέ μό-
νη βοήθεια τό πυροβο-
λικό πού κρατοῦσαν

τά ἄρματα μακριά ἀπό τό ὕψωμα Β', τό ὁποῖο ἦταν τό μαλακό ὑπο-
γάστριο τῆς ἄμυνας τῆς ΕΛΔΥΚ. Αὐτό πού μπορῶ νά σᾶς πῶ ξεκά-
θαρα, εἶναι πῶς ἂν δέν σταματοῦσε τό πυροβολικό τίς ἀνασχετικές
του βολές ἐναντίον τῶν ἀρμάτων μάχης, σήμερα στόν Ἅγιο Δομέτιο
τό στρατόπεδο τῆς ΕΛ. ΔΥ.Κ θά εἶχε τήν ἐλληνική σημαία!.

Υπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι εἶναι σεμνοί, ἄνθρωποι καθημε-
ρινοί τῆς διπλανῆς πόρτας καί ἔχουν πολεμήσει σάν ἥρωες ἀλλά
δέν τό ξέρει κανείς, μόνο ή καρδούλα τους. Ἔχουν ὑπάρξει καί ἄν-
θρωποι πού μέ τόν α ἢ τόν β τρόπο δέν ἦταν στό στρατόπεδο καί οἱ
ὁποῖοι εἶναι λαλίστατοι.

Εγώ, ὅσο μπορῶ καί μέ ὅση φωνή ἔχω, θά ἐκθειάζω τούς πρώ-
τους καί θά ρίχνω τό ἀνάθεμα στούς δεύτερους. Ὅχι γιά κανέναν
ἄλλο λόγο, ἀλλά γιατί δέν θέλω νά ἀποπατοῦν στά κόκκαλα τῶν
ἡρώων μας!"

Τέλος ὁ ἥρωικός Διοικητής Ταξχος Σταυρουλόπουλος με δά-
κρυα στά μάτια καί βαθιά συγκινημένος μίλησε γιά τήν μάχη,
τούς στρατιῶτες του, τήν ἐγκατάλειψη ἀπό τήν ἡγεσία ἀλλά καί
τήν μεγάλη προσπάθεια νά κρατήσῃ τόσο τό στρατόπεδο ὥστε νά
μήν πέσει στά χέρια τῶν τούρκων, ἀλλά καί νά σώσει τούς
στρατιῶτες του, τά παιδιά του ὅπως ὁ ἴδιος τά ἀποκαλεῖ. Παρ' ὅλη
τήν μεγάλη του ἡλικία ἀπάντησε σέ ὅλες τίς ἐρωτήσεις πού τοῦ

τέθηκαν στη συνέχει-
α, γύρω από τό πῶς
ἐγινε ἡ μάχη καί πῶς
ἀκριβῶς χάθηκε τό
στρατόπεδο τῆς ΕΛ.
ΔΥ.Κ.

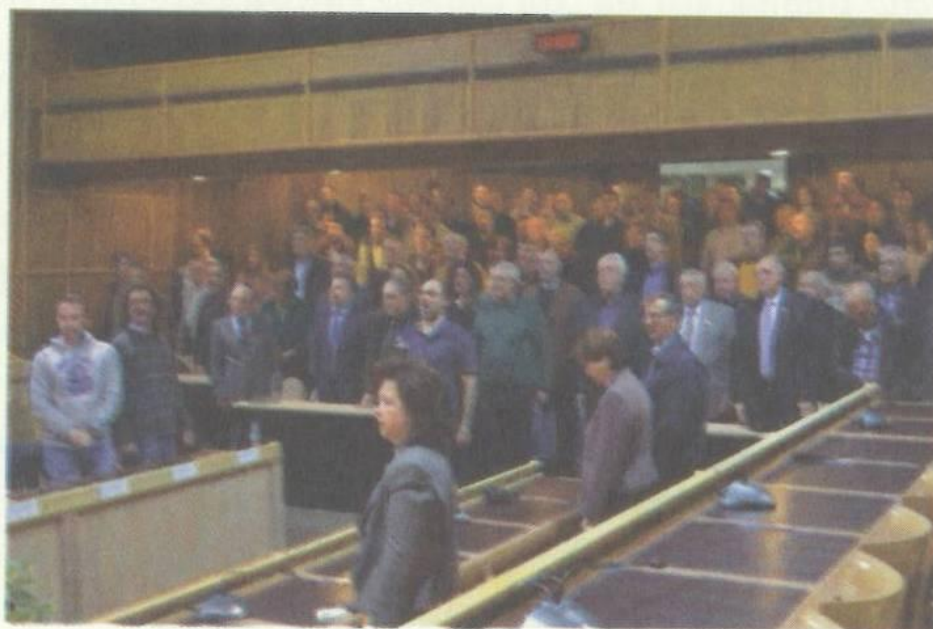
Δεῖτε τό βίντεο
μέ τήν ὁμιλία τοῦ Τα-
ξίαρχου ἐ.ἁ. Πανα-
γιώτη Σταυρουλόπου-
λου: <https://youtu.be/cytODugnde8>

Μέ τήν ὁλοκλή-
ρωση τῆς ὁμιλίας τοῦ
Παναγιώτη Σταυρου-
λόπουλου, τό κοινό ὄρ-
θιο χειροκρότησε τόν
Ταξίαρχο ἐ.ἁ. σέ μία ἀ-
πό τίς πλέον συγκινη-
τικές στιγμές τῆς
ἐκδήλωσης.

*Ἡ ἐκδήλωση ἔκλεισε μέ τήν τήρηση ἑνός λεπτοῦ σιγῆς
γιά τούς πεσόντες τῆς ΕΛΔΥΚ καί τόν Ἐθνικό Ὑμνο!*

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ 3-4-2016

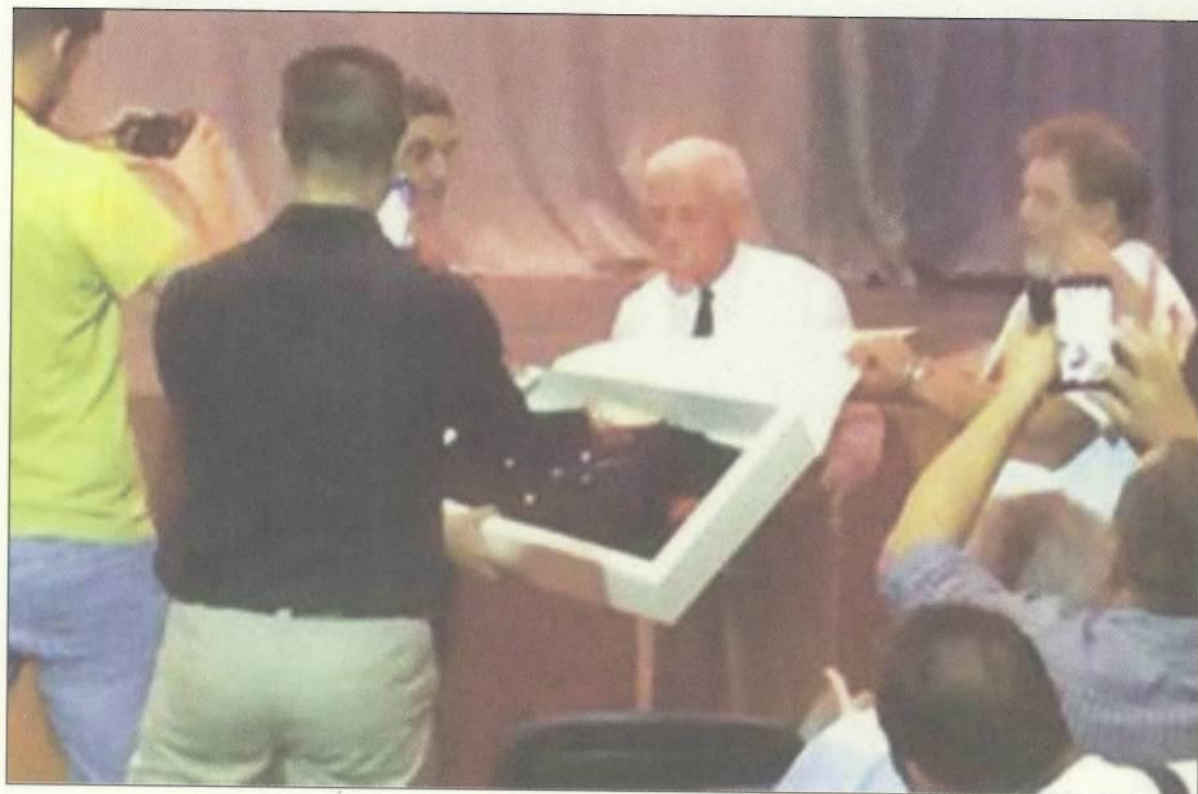
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ 26-6-2016

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 17-7-2016

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΟΝ ΑΓ.ΔΟΜΕΤΙΟ-ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ 21-7-2016

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ 5-9-2016

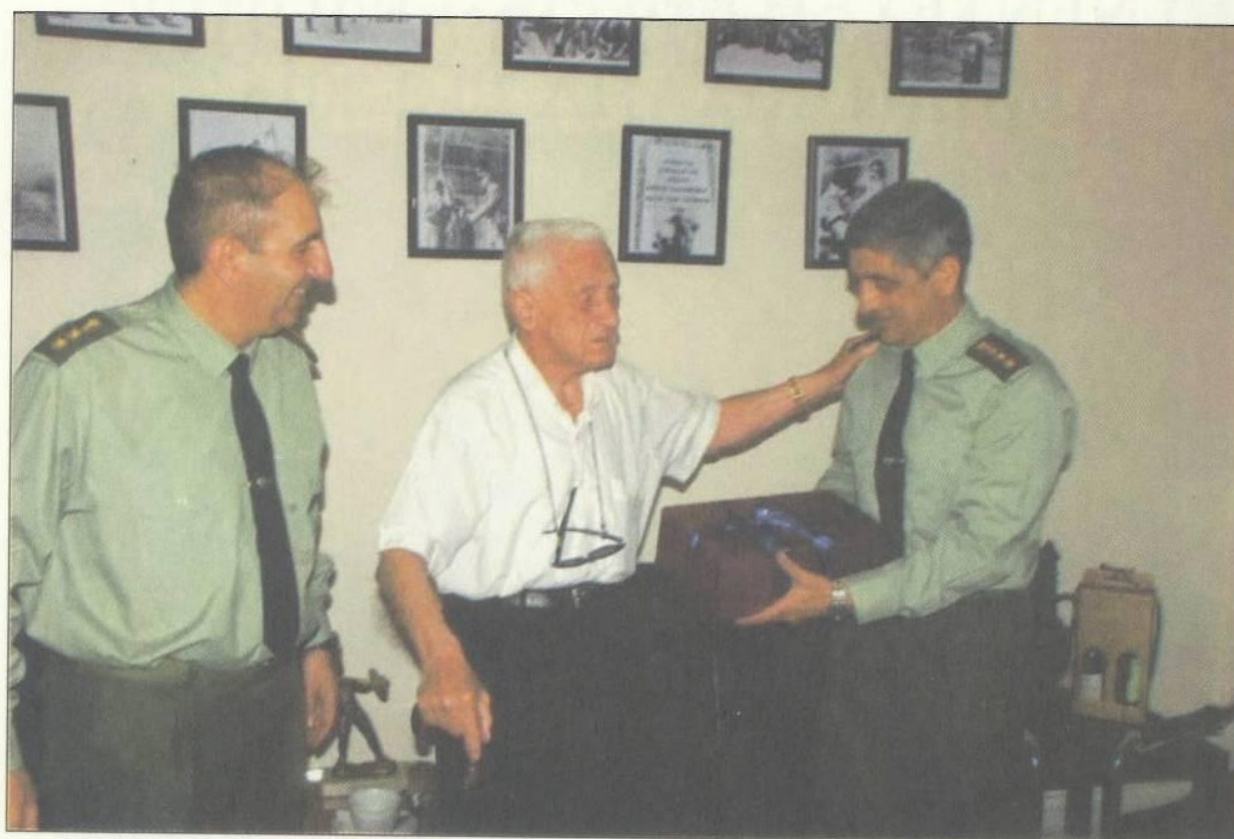
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ στό ΡΙΚ-1 καί στήν ΑΙΜΙΛΗ ΜΙΧΑΗΛ 10-8-2016

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ YouTube : <https://youtu.be/hfV4NPc8SP0>

Τιμητική Έκδήλωση στο Στρατόπεδο της ΕΛ.ΔΥ.Κ. ανήμερα του Πάσχα 1/5/ 2016 προς τιμήν του κ.Ταξχου από τον Διοικητή του Συντάγματος Σχη Θεοδώρου παρόντος του Δκτου του 2^{ου} Τάγματος Άνχη Βιτώρου.

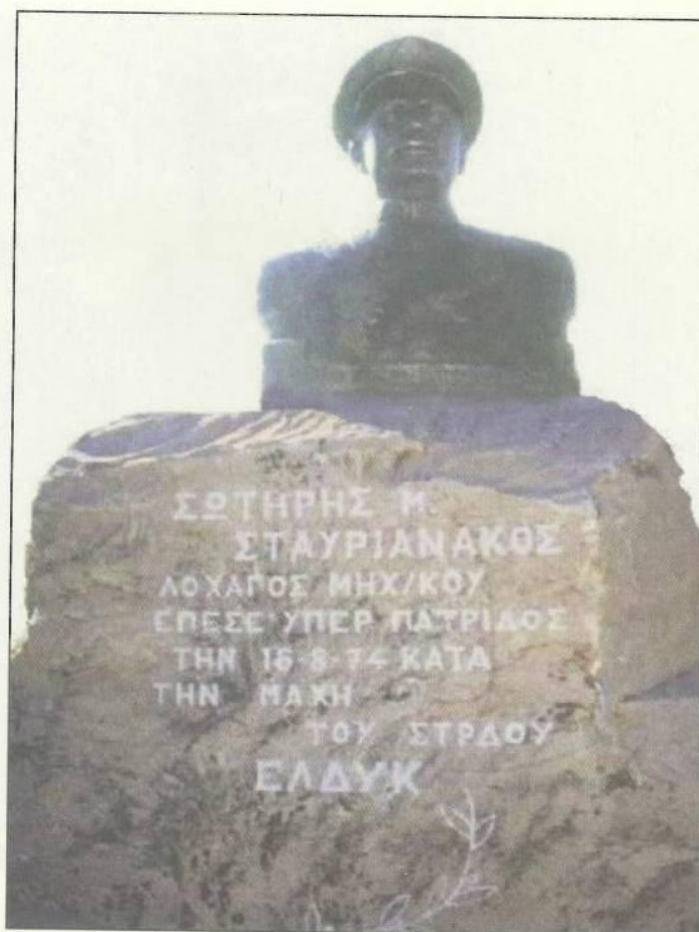

Ο ΠτΚΔ κ.Νίκος Αναστασιάδης παραδίδει αναμνηστική πλακέττα στον κ.Ταξχο για την προσφορά του στην Άμυνα του νησιού – δίπλα του ο νύν Διοικητής τής ΕΛΔΥΚ Σχης ΠΖ Έμμανουήλ Θεοδώρου.

Ο Δήμαρχος Άργους-Μυκηνών κ.Δημήτριος Καμπόσος τίμησε τόν κ.Ταξχο για την προσφορά του στον Έλληνισμό σέ ειδική εκδήλωση.

*Ο κ.Ταξχος στό Σκούταρι Μάνης γενέτειρα του Ἡρώα Λγού ΜΧ
Σωτήριου Σταυριανάκου στήν ἐτήσια τελετή μνήμης του.*

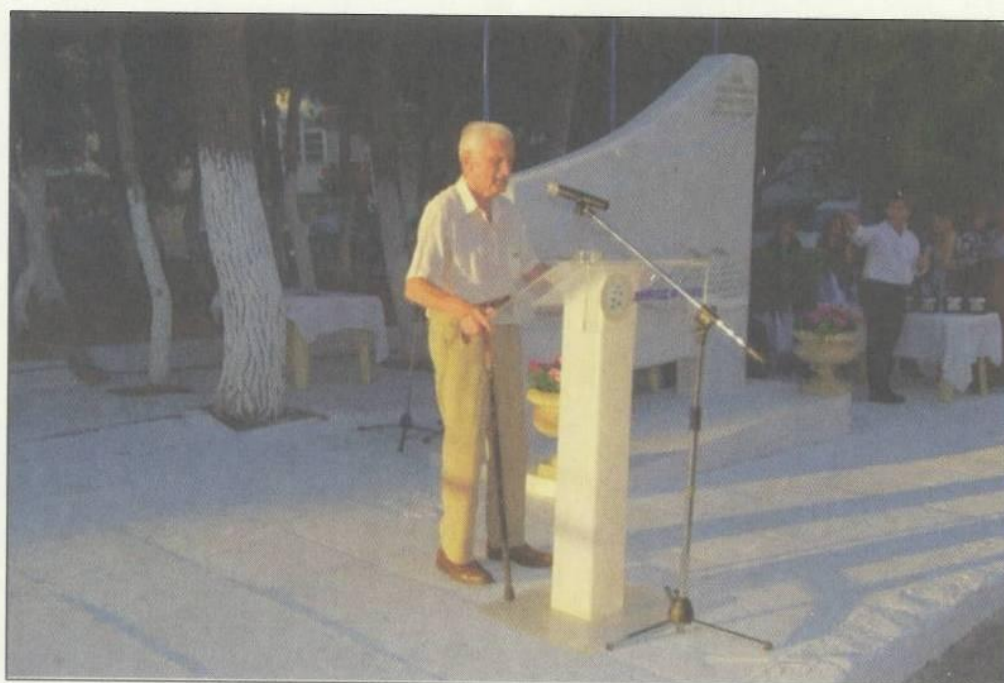

*Ο κ.Ταξχος σέ έκδήλωση μνήμης στό Ίδρυμα Παπαχριστοφόρου
γιά τούς Αγνοούμενους στά Πυργά της Κύπρου.*

*Ο κ.Ταξχος σέ έκδήλωση Μνήμης στό Ζεφύρι Αττικής
μπροστά άπό τό μνημείο Άγνοοιμένων 1974.*

Ο κ.Ταξχος σέ Έκδήλωση Μνήμης στό Μνημείο στό Περιστέρι. Δίπλα του
ό βετεράνος πολεμιστής του Πυροβολικού τής ΕΦ κ.Στέλιος Μουστάκας

*Έπίσκεψη του κ.Ταξχου στό Φυλάκιο Κολοकाσσίδη τῆς ΕΦ ἀπέναντι
ἀπό τήν Σχολή Γρηγορίου καί τό παλαιό Στρατόπεδο τῆς ΕΛΔΥΚ.
Δίπλα του ό βετεράνος πολεμιστής Δημήτρης Σπανογιάννης.*

Λίγα ιστορικά στοιχεία για τό Στρατόπεδο τῆς ΕΛΔΥΚ.

Ἡ Ἑλληνική Δύναμις Κύπρου (ΕΛ.ΔΥ.Κ.) συγκροτήθηκε στίς 20 Νοεμβρίου τοῦ 1959 στόν Ἅγιο Στέφανο Ἀττικῆς, μετά ἀπό τήν ὑπογραφή τῆς Συνθήκης Ἐγκαθίδρυσης τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου.

Στίς 16 Αὐγούστου τοῦ 1960 οἱ δυνάμεις τῆς ΕΛΔΥΚ ἀποβιβάστηκαν στό Λιμάνι τῆς Ἀμμοχώστου ἀπό τό ἀρματαγωγό «Αλι-άκμων» καί ἀποτελοῦνταν ἀπό τήν Διοίκηση, μέ πρῶτο της Δκτῆ τόν Σχη (ΠΖ) Διονύσιο Ἀμπούζη, τό Ἐπιτελεῖο, τό 1^ο καί 2^ο Τάγμα Πεζικοῦ, τόν Λόχο Ὑποστήριξης καί τόν Λόχο Διοικήσεως. Τό σύνολο της ἦταν 950 ἀξιωματικοί καί ὀπλίτες. Ἡ ἐγκατάσταση της ἔγινε σέ στρατόπεδο δυτικά τῆς Λευκωσίας στήν περιοχή Γερόλακκος καί ὑπαγόταν στό Τριμερές Στρατηγεῖο.

Στίς 21/12/1963 ξεκίνησαν στή Λευκωσία καί ἐπεκτάθηκαν σέ ὅλες τίς πόλεις οἱ διακοινοτικές ταραχές, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ἦταν ἡ χάραξη ἀπό τοὺς Ἀγγλους στίς 30/12/63 τῆς Πράσινης Γραμμῆς πού ἔκτοτε χωρίζει τήν Λευκωσία στά δύο. Ὀνομάστηκε μάλιστα «Πράσινη Γραμμή» ἀπό τό πράσινο χρῶμα τοῦ στυλό πού χρησιμοποίησε ὁ Ἀγγλος Διοικητής τῶν Βρετανῶν «εἰρηνευτῶν», γιά τήν χάραξη ἐπὶ χάρτου τῆς διαχωριστικῆς γραμμῆς.

Ὅταν σημειώθηκαν τά πρῶτα σοβαρά ἑλληνοτουρκικά ἐπεισόδια τό 1963, ἡ ἐμπλοκή τῶν τμημάτων τῆς ΕΛΔΥΚ ἀποφεύχθηκε μετά ἀπό βρετανική παρέμβαση. Ὅμως ἡ Κύπρος ἐκείνη τήν περίοδο ἦταν «καζάνι πού ἔβραζε» καί τά ἐπεισόδια διαδέχονταν τό ἓνα τό ἄλλο. Τόν Μάρτιο τοῦ 1964, σκοτώθηκε ἓνας ὑπαξιωματικός τῆς ΕΛΔΥΚ, ὁ ἐπιλοχίας Σ. Καραγιάννης.

Στίς 27/3/1964 ἐγκαταστάθηκε στήν Κύπρο ἡ Διεθνῆς Εἰρηνευτική Δύναμις Κύπρου ἡ ὁποία συγκροτήθηκε ἀπό τόν Ο.Η.Ε. (ΟΥΝΦΙΚΥΠ), ἐνῶ εἴκοσι μέρες προηγουμένως, οἱ Τουρκοκύπριοι τῆς Πάφου κτύπησαν σέ ὦρα αἰχμῆς τήν ἀγορά τῆς πόλεως, σκοτώνοντας ἀνυποψίαστους Ἑλληνοκύπριους πολίτες καί αἰχμαλωτίζοντας πολλούς. Ἀκολούθησαν ἀντίποινα ἐκ μέρους τῶν Ἑλληνοκυπρίων.

**Ταγματάρχης Πεζικού
Πούλιος Δημήτριος**

Τήν εὐθραυστη ἐκεχειρία πού ἀκολούθησε, τίναξε στόν ἀέρα ἡ στυγερή δολοφονία τῆς 11^{ης} Μαΐου 1964. Σύμφωνα μέ τό ἐπίσημο ἀνακοινωθέν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἡ δολοφονία ἔγινε κάτω ἀπό τίς ἀκόλουθες συνθῆκες:

«Τήν 14.30' ὥραν τῆς 11^{ης} Μαΐου, τρεῖς Ἕλληνες ἀξιωματικοί ὑπηρετοῦντες εἰς τήν Ἑλληνικήν Δύναμιν τῆς Κύπρου, ὁ ταγματάρχης Πεζικοῦ **Πούλιος Δημήτριος**, ὁ λοχαγός τοῦ Μηχανικοῦ **Καποτάς Βασίλειος** καί ὁ λοχαγός τοῦ Πεζικοῦ **Ταρσούλης Παναγιώτης**, ἐπιστρέφοντες εἰς Λευκωσίαν, δι' αὐτοκινήτου, μέσῳ Ἀμμοχώστου, εἰσῆλθον ἐκ λάθους εἰς τόν τουρκικόν τομέαν τῆς Ἀμμοχώστου. Ἀντιληφθέντες τήν πλάνην των, προσεπάθησαν νά ὀπισθοχωρήσουν, ἀλλά συνελήφθησαν ὑπό πενταμελοῦς περιπόλου Τουρκοκυπρίων, ἐξ' ὧν τέσσερις ἔφερον στολήν, ὁ

δέ πέμπτος πολιτικήν περιβολήν, οἱ ὅποιοι καί ἐζήτησαν τάς ταυτότητάς των. Οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοί ἐπέδειξαν τάς ταυτότητάς των, ὡς Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, ὑπηρετούντων εἰς τήν ΕΛΔΥΚ. Μετά τήν ἐπίδειξιν τῆς ταυτότητός των, ὁ ἄνευ στολῆς ἄτακτος Τουρκοκύπριος τούς ἐπυροβόλησε μέ ριπήν ὀπλοπολυβόλου, φονεύσας τόν ταγματάρχη Πούλιον, τόν λοχαγό Καποτά, τόν ὁδηγόν τοῦ αὐτοκινήτου Ἑλληνοκύπριο ἀστυνομικό **Κωστάκη Παντελίδη**, υἱόν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Διευθυντοῦ Λευκωσίας **Μιχαλάκη Παντελίδη** καί τραυματίσας βαρύντατα τόν λοχαγόν **Ταρσούλην**. Τά πτώματα τῶν τριῶν φονευθέντων καί ὁ τραυματισθείς λοχαγός **Ταρσούλης** παρελήφθησαν ἀπό τόν Ἐρυθρό Σταυρό παρεδόθησαν τήν 15.30' ὥραν εἰς τό νοσοκομεῖον Ἀμμοχώστου».

Η έκθεσις αναφέρει ότι, σύμφωνα με τουρκοκυπριακές μαρτυρίες, τό αυτοκίνητο σταμάτησε καί ένας από τούς Έλληνες αξιωματικούς βγήκε από αυτό καί άρχισε νά πυροβολεί ένώ παρειρισκόμενος Τ/Κ αστυνομικός ανταπέδωσε τά πυρά. Στή συνέχεια, χωρίς νά προσδιορίζεται ή πηγή, αναφέρει ότι στό αυτοκίνητο τών αξιωματικῶν πού έφεραν πολιτική περιβολή, βρέθηκαν 3 όπλα, δύο από τά όποια χρησιμοποιήθηκαν! Επίσης ότι στό έπεισόδιο σκοτώθηκε ένας Τουρκοκύπριος από αδέσποτη σφαίρα.

Η έκθεση αναφέρει ακόμα ότι σύμφωνα με τόν επιζήσαντα αξιωματικό Παναγιώτη Ταρσούλη τό αυτοκίνητο ανακόπηκε από Τ/Κ καί όταν οί αξιωματικοί κατέβηκαν από αυτό πυροβολήθηκαν έν ψυχρῶ.

Είναι απολύτως βέβαιο ότι οί Τουρκοί ψεύδονται διότι στό σώμα του ταγματάρχη Πούλιου βρέθηκαν 17 σφαίρες!

Τό όνομα του ταγματάρχη **Δ. Πούλιου** έφερε λοιπόν τό στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ κατά τήν εισβολήν.

Γιά τόν αξιωματικό **Βασίλειο Καποτά** από τά Καλάβρυτα, πού πότισε κι εκείνος με τό αίμα του τό δένδρο της Έλευθερίας τόν Μάιο του 1964 στήν ήρωική Μεγαλόνησο Κύπρο, έχουμε νά προσθέσουμε τό τραγικό - ιδίως για τήν οικογένειά του - ιστορικό: Ο πατέρας του καί ο αδελφός του είχαν δολοφονηθεί από τούς Γερμανούς στή σφαγή τών Καλαβρύτων, τήν αποφράδα ήμέρα της 13^{ης} Δεκεμβρίου 1943. Ο Βασίλειος Καποτάς μεγάλωσε λοιπόν όρφανός πατρός καί σπούδασε με χίλιες στερήσεις. Τελείωσε τήν Σχολήν Εϋελπίδων τό 1953 καί ως λοχαγός είχε σταλει τό 1964 στήν Κύπρο με τήν δύναμην της ΕΛΔΥΚ όπου καί δολοφονήθηκε από τούς Τούρκους. Βαρύν φόρον αίματος πλήρωσε στήν Πατρίδα ή οικογένεια Καποτά!

Τό ὄνομα τοῦ Λοχαγοῦ ΜΧ Βασιλείου Καποτᾶ δόθηκε, τιμῆς ἔνεκεν, στό μεγάλο στρατόπεδο τῆς Λευκωσίας, τό γνωστό ὡς ΒΜΗ (Μπί-Ἐμ-Ἐϊτς) πρώην British Military Hospital καί στό στρατόπεδο στήν περιοχὴν τοῦ Μενιδίου Ἀττικῆς.

Στὴν γενέτηρά του τὰ Καλάβρυτα, στήν Λευκωσία ἀλλὰ καί σέ ἄλλες πόλεις ὑπάρχουν δρόμοι μέ τό ὄνομα τοῦ Βασιλείου Καποτᾶ.

Αὐτά εἶναι κάποια ψίγματα ἀπό τήν ἱστορία τῶν Στρατοπέδων τῆς ΕΛΔΥΚ, πού ἀφοροῦν στήν ὀνομασία των. Τά μεγάλα καί ἱστορικά πού ἀκολουθήσαν παρατέθηκαν στό παρόν βιβλίο μέ λεπτομέρειες.

Σήμερα δύο Στρατόπεδα τῆς Ἑλληνικῆς Δύναμης Κύπρου φέρουν τὰ ὀνόματα τοῦ Σωτηρίου Σταυριανάκου καί τοῦ Βασιλείου Σταμπουλῆ, τῶν δύο ἡρωϊκῶς πεσόντων Λοχαγῶν, στήν ἐπική Μάχη τοῦ 3ημέρου 14-16/8/1974.

ΠΑΝΤΟΤΕ ΗΜΑΣΤΑΝ ΤΡΙΑΚΟΣΙΟΙ...

ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ 480 πΧ

ΠΥΛΗ ΑΓ.ΡΩΜΑΝΟΥ 1453

ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙ 1821

ΜΑΝΙΑΚΙ 1825

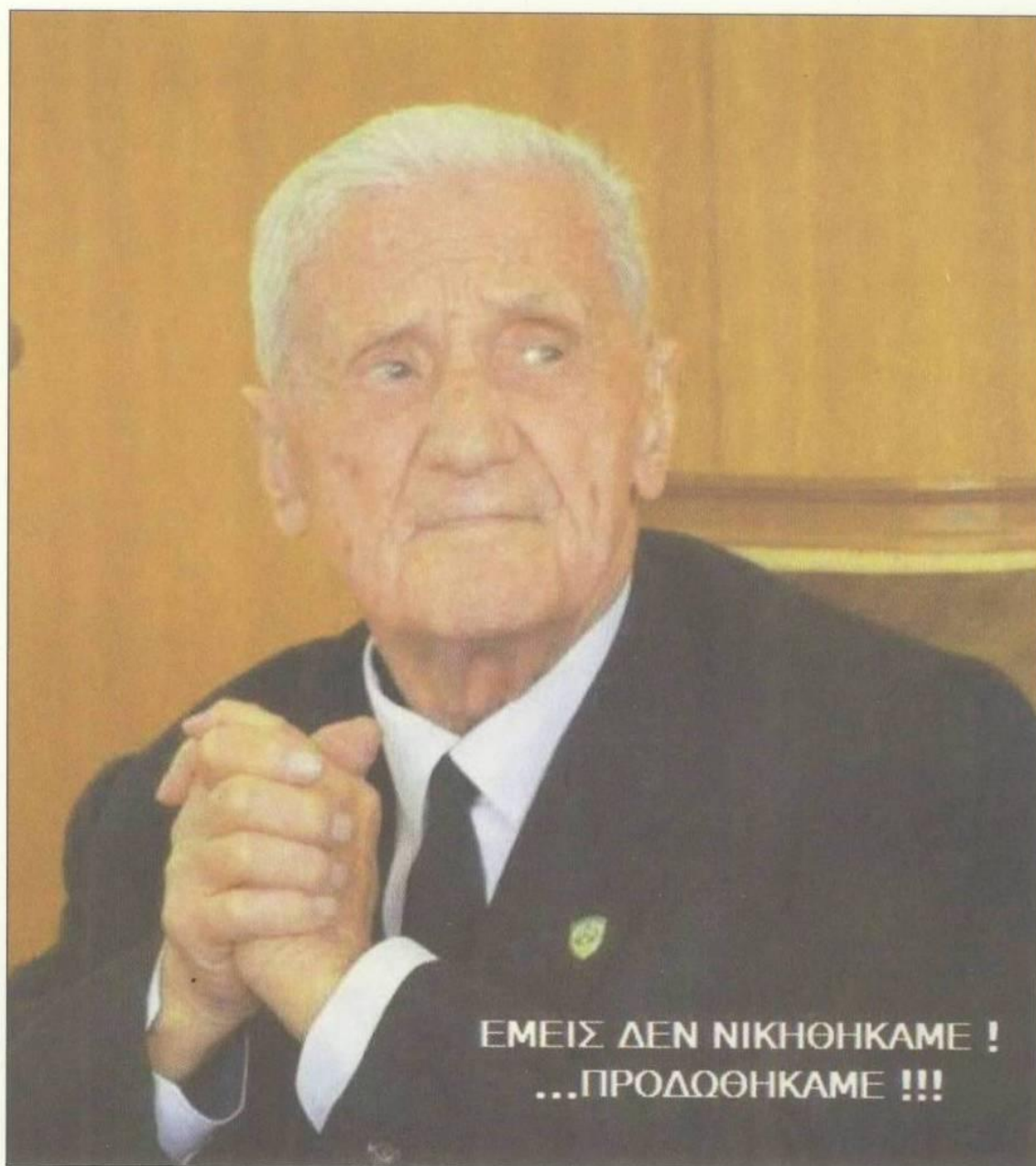
ΙΣΤΙΜΠΕΙ 1941

ΥΨ. ΧΑΣΑΝ ΜΠΕΛ 1922

ΕΛ.ΔΥ.Κ. 1974

Ταξχος έ.ά.Παν. Δ. Σταυρουλόπουλος

***Υποδιοικητής ΕΛΔΥΚ από 10/8/1974**

***Στρατοπεδάρχης ΕΛΔΥΚ από 13/8/1974**

***Έπικεφαλής τών Δυνάμεων Άμύνης
του Στρατοπέδου ΕΛΔΥΚ κατά τίς Μάχες
από τήν 14^η έως τήν 16^η Αύγούστου 1974**

Ο Ταξχος ε.α. Παναγιώτης Σταυρουλόπουλος, ένας έντιμος και πιστός Στρατιώτης σέ όλη του τήν ζωή, για πρώτη φορά άνοίγει τήν καρδιά του και ένημερώνει τούς Έλληνες, πώς τό '74 κάποια Έλληνόπουλα απέδειξαν και πάλι σέ όλον τόν κόσμο, ότι " οί Ήρωες πολεμοῦν σάν Έλληνες"...

Έκει στήν Κύπρο, στήν έσχατιά τοῦ Έλληνισμοῦ.

Μία συνέντευξη-μαρτυρία πού βάζει τά πράγματα στήν θέση τους και ξεσκεπάζει όλους όσους τούς πρόδωσαν και τούς έγκατέλειψαν τότε, νά αντιμετώπισουν τήν Τουρκική πλημμυρίδα...

«ΑΓΕΙ ΔΕ ΠΡΟΣ ΦΩΣ, ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΧΡΟΝΟΣ»

(Μένανδρος 342-292 π.Χ.)

ISBN 978 – 960 – 522 – 423 – 3